

BENIAMIN
Ο ΛΕΣΒΙΟΣ:
ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΓΑΛΛΑΙΟΣ

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1000

ΑΠΟ ΤΗΝ Π. ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΤΟ ΜΑΡΕΙΣΜΟ

Οί αρχαιολογικοί μας θησαυροί
στά αρχαιοπωλεία της Έλβετίας

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 'Αθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Έκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Ήμιλλεως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Άτελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, 'Αθήνα, τηλ.: 5221792.
Έκτυπώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΩΡΓΟΣ

- Τιμή αντίτυπου: 1000 δρχ.
- Έτήσια συνδρομή: 10.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 15.000 δρχ.
- Φοιτητών: 7.000 δρχ.
- Έξωτερικού: 60 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

"Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβάσματα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, 'Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Έπιτρέπεται η άναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», με την προϋ-
πόθεση ότι θα αναφέρεται ρητώς
ή πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 9888:
Έλληνικότητα, Άνατολισμός και κρίση στον Αϊμο
Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 9889:
ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΥ, Ε. ΔΑΡΒΙΡΗ, ΧΡ.
ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΑΘΜΟΝΕΥΣ, ΑΝΘΗ
ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ, Α.
ΚΥΝΗΓΑΛΑΚΗΣ - ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΡΙΓΚΟΥΡΗ.

ΣΕΛΙΣ 9897:
Έξουσία και έγκλημα
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9900:
Οι άρχαιολογικοί μας θησαυροί πουλιούνται
μαζικά στα άρχαιοπωλεία της Έλβετίας
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9905:
Η άλήθεια και ή γνώση
ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9917:
Άπό το «Δευτερονόμιο» στον Μαρξισμό
ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9917:
«Άγιοι της Π. Διαθήκης» και «είδωλόλατρες Έλληνες»
ΞΕΝΟΦΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΣΕΛΙΣ 9927:
Βενιαμίν ό Λέσβιος: "Ένας Έλληνας Γαλιλαϊός
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9935:
Όχι συμμετοχή, αλλά ούτε άπάθεια
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9936:
Άκριδέστατος πανάρχαιος θράχος-χάρτης
της Σαμοθράκης στον χώρο των Καδεϊριών
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΛΑΜΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9938:
Οί άξίες του Έλληνικού Πολιτισμού θρίσκονται
στα κύρια όνόματα των άρχαίων Έλλήνων
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9938:
Κανένα άρχαίο έλληνικό όνομα...
Ν.Κ. ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9945:
Η Έλληνική Παγκόσμια Μουσική
ΜΑΡΙΑ Σ. ΣΤΟΥΠΗ

ΣΕΛΙΣ 9945:
Έλληνική μουσική σ' Άνατολή και Δύση
ΔΗΜ. ΟΔ. ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9960:
Ό Μπερνάλ, οί Φοίνικες και το Έλλ. Άλφάβητο
ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 9904 • ΕΛΛΟΓΑ ΚΑΙ
ΜΑΝΤΙΚΑ: σελ. 9915 • Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ: σελ. 9925 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ
ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 9943 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 9953 • ΔΙΗΓΗΜΑ:
σελ. 9955 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ: σελ. 9958 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΙΔΕΩΝ: σελ. 9882.

Ἡ Ἑλληνικότητα, ὁ Ἀνατολισμὸς καὶ ἡ κρίση στὸν Αἴμο

Ὅταν ὁ Ἑξ-ουσιασμός «χάνεται» μέσα στὴν ἀπεραντοσύνη τοῦ χώρου ποὺ ἐξουσιάζει καὶ τὴν ἀπειρομορφία τοῦ ἱστορικοῦ γίνεσθαι, μεταυσιώνεται σὲ σκληρὸ δόγμα. Εἶναι τότε ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους του. Καὶ πρὸ πάντων εἶναι ἡ στιγμή τῆς ἐπανόδου στὴ βαρβαρότητα καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πολιτισμοῦ.

Ὅταν ἡ Ρώμη διαχύθηκε στὸν κόσμο ὡς μόνη ἐστία ἰσχύος, ἀρνήθηκε τὴν ἕως τότε (ἐλληνίζουσα) ἰδεολογικὴ τῆς φύσης καὶ νιοθέτησε τὸ (Ἀνατολίτικο) «μοντέλλο» τοῦ Παραλόγου. Ἡ προσδοκία τῆς νὰ διατηρηθῇ ἔτσι ὡς μοναδικὴ παγκόσμια ἐξ-ουσία διαψεύσθηκε τραγικὰ (ὡς πρωτεύουσα τοῦ θραυδίου ἐξανατολισμένου ἰδεολογικὰ Δυτικοῦ Κράτους ἀντιπροσωπεύει ἓνα ἀξιοθρήνητο ὑποκατάστατο τοῦ ἑαυτοῦ της). Κατάντησε ἀπλῶς «ἀγία ἐδρα» τοῦ Δογματισμοῦ καὶ ἐγγυήτρια τῆς ἐκλείψεως τοῦ Πολιτισμοῦ (Μεσαίων).

Ὁ σημερινὸς κοσμοκράτορας Ἑξ-ουσιασμός κινεῖται σταθερὰ σ' ἀχνάρια τοῦ Ρωμαϊκοῦ προκατόχου του. Ἀρνεῖται τὴν ἔλλογη πνευματικὴ του μήτρα (ἐπιστήμη, ἐλεύθερη ἔρευνα, πολιτισμός) καὶ ἐπιστρατεύει τὴν τρέλλα τοῦ σκοταδισμοῦ-παραλογισμοῦ-δογματισμοῦ-θεοκρατισμοῦ. Εἶναι φανερό, ὅτι μπῆκε στὴν φάση τοῦ ἐπιθανατίου ρόγγου του. Καὶ πρωτίστως εἶναι δέδαιο, ὅτι σήμερα ἡ ἀνθρωπότης βρίσκεται στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ μιᾶς νέας περιόδου βαρβαρότητας, ἐνὸς νέου σκοτεινοῦ Μεσαίωτος.

Στὴν περιοχὴ μας, στὸν πατροπαράδοτο ἱερὸ χῶρο τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, στὸ μεταίχμιο αὐτὸ μεταξὺ λόγου-παραλόγου καὶ πολιτισμοῦ-πρωτογονισμοῦ, ὅπου τὸ πάλαι παίχθηκε ἡ ἀγριώτατη πολυαίωνη τραγωδία τῆς καταστροφῆς τῆς Ἑλληνικότητος καὶ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Ἀνατολισμοῦ, ξαναζοῦμε σήμερα τὴν ἴδια ἐπικίνδυνη κατάσταση. Ὁ Ἑξ-ουσιασμός, τέλει ἐξανατολισμένος, ἐπιτίθεται στὰ ἐρεῖσματα τοῦ ἐλληνίζοντος νεώτερου Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ ἐπιδύσῃ. Καὶ ὁ Δογματισμός στὴν πιὸ ὠμὴ μορφή του κάνει προκλητικὰ τὴν ἐμφάνισή του σὲ ὅλες τῆς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, ἀκόμη καὶ σ' ἐκεῖνες ὅπου παλαιότερα δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπέμβῃ. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἱστορικὸ πλαίσιο τῶν συμβαινόντων καὶ συμβησομένων γύρω μας.

Ἐχομε ἐπισημάνει παλαιότερα τὸν ἱστορικὸ νόμο, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Ἑξουσία, ποὺ ἀρνεῖται τὸν λόγο καὶ συντηρεῖ τὸ παράλογο, δὲν ἔχει μέλλον. Ἐπομένως ἡ σημερινὴ δομὴ τοῦ ἐξανατολισμένου Ἑξ-ουσιασμοῦ πνέει τὰ λοιπὰ. Ἀλλὰ ὁ Δογματισμός θὰ χρειασθῇ μακροχρόνια περὶοδο στὴν προσπάθειά του νὰ δολοφονήσῃ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν ἐλευθερία. Ἡ ἔκδασή τῆς σκληρῆς πάλης ποὺ διεξάγεται τώρα μεταξὺ τῆς Παγκόσμιας Ἑλληνικότητος καὶ τοῦ Διεθνoῦς Ἀνατολισμοῦ θὰ καθορίσῃ τὴν ποιότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς στοὺς ἐπόμενους αἰῶνες.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Γλωσσική αποσύνθεση του σημερινού Έλληνισμού

Κύριε Λάμπρου,

Ένα γεγονός, άρνητικότατο ως προς την μέγιστη σημασία της όρθης γραφικής αποτυπώσεως της γλώσσας μας και της προβληματικής που έχει αναπτυχθεί κατά καιρούς γύρω από αυτό το θέμα, αποτελεί την άφορη της παρούσης επιστολής μου, θεωρώ δε ότι είναι υποχρέωσής μου να το γνωστοποιήσω περαιτέρω, διότι πιστεύω, ότι αποτελεί μία εκ των πολλών, ανώδυνων και άνευ σημασίας εμφανούς, μεθοδευμένων όμως και καταστρεπτικών πνευματικών επεμβάσεων στην γλώσσα μας και την ιστορία της: επεμβάσεων, οι οποίες συν τῷ χρόνῳ και διά του έθιμου, δηλ. χωρίς λογική και ειδική επιστημονική αιτιολογία, οδηγούν σε ανισόρρητες αλλοιώσεις του λόγου και συνεπώς της παραδόσεώς μας και κατ' επέκτασιν της Έλληνικότητος.

Έντός του παρόντος έτους έχει τεθεί σε κυκλοφορία από την δισκογραφική εταιρεία με την επωνυμία «Sony Music» ηλεκτρονικός μουσικός δίσκος (C.D.), στο εξώφυλλο του οποίου ο τίτλος της εν γένει περιεχομένης καλλιτεχνικής εργασίας αποτυπώνεται στην λατινική γραφή, ή σημασία όμως των λέξεων έννοιολογικώς παραπέμπει στην ελληνική γλώσσα. Έρμηνευτρια των τραγουδιών, όπως πληροφορούμεθα από το εξώφυλλο, είναι ή Σάννη Μπαλτζή και ο επίμαχος τίτλος –άντιγράφοντας κατά το θεώμενον – «SANTA FILA», ελληνιστί «Σάν τα φύλλα». Υποθέτω, ότι αυτή είναι ή σωστή ελληνική μετάφρασις και δέν έννοούνται παραδείγματος χάριν τὰ γένη ανθρώπων και ζώων, δηλαδή τὰ «φύλα».

Η θέασις και ανάγνωσις του συγκεκριμένου τίτλου, όπως καθίσταται κατανοητό, προκαλεί το πρώτον και εις τόν Έλληνα καταναλωτή γλωσσική σύγχυσι. διότι αυτός διερωτάται, εάν ή σημασία των λέξεων που αντιλαμβάνεται είναι ή σωστή και δέν πρόκειται παραδείγματος χάριν περι ενός ξενικού τοπωνυμίου, κάτι ανάλογου με το «Σάντα Κρούζ» ή «Σάντα Μάρμπαρα», ή περι άλλης φράσεως, που μπορεί έννοιολογικώς να τόν παραπέμψη στην αγγλική, ισπανική ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα.

Είς την άνωτέρω γλωσσική σύγχυσι εκτός των άλλων συνοδηγεί και το γεγονός ότι ο σύνδε-

σμος «σάν» και το άρθρο «τὰ» έχουν ένωθῃ –έστω και λατινικώς– σε μία λέξι, «σάντα», λέξι ή όποια εις την ελληνική γλώσσα δέν υφίσταται.

Κατά σύμπτωσιν, και άξίζει να το αναφέρω, στην πρόσοψι του καταστήματος (ή πόλις, όπου αυτό εύρίσκεται, δέν έχει σημασία για την συγκεκριμένη προβληματική), στην προθήκη του οποίου έθεάθη ύπ' έμου ό σχετικός μουσικός δίσκος, υπάρχει έξωτερική πινακίς αναγράφουσα τόν διακριτικό τίτλο της επιχειρήσεως, ή άναγνωσις της όποιας προκαλεί επίσης ανάλογα προβλήματα το πρώτον, δηλαδή μέχρι και ύστερα από ανάλογη νοητική επεξεργασία, να αντιληφθῇ ό άναγνώστης περί τίνος πρόκειται.

Συγκεκριμένα στην έν λόγω πινακίδα έχει άναγραφή έν μέρος με λατινικούς χαρακτήρες ή ελληνική λέξις «έλεγεία», ή όποια μόνον έννοιολογικώς και ύστερα από το νοητικό στάδιο που προανέφερα οδηγεί στην ελληνική γλώσσα, άφου τὰ στοιχεία της λέξεως αποδίδονται έν μέρος εις την ελληνικήν, τὰ φωνήεντα ε, ι και α, το σύμφωνο γ άποδίδεται εις την λατινικήν ως q και το σύμφωνο λ είναι άμφιδόλου γλωσσικής προελεύσεως, άφου είναι άδύνατος ή γλωσσολογική ταξινόμησις του!! Και έδω έπίσης έχει γίνει επέμβασις στην όρθογραφία και την γραμμική, άφου ή δίφθογγος ει άποδίδεται σ' αυτή την γλωσσική άσυναρτησία με το φωνήεν ι.

Τὰ άνωτέρω γεγονότα, που είναι ένδεικτικά, μαρτυρούν κατά την ταπεινή μου γνώμη ότι οι επεμβάσεις, για τίς όποιες έκανα λόγο στην αρχή, δέν έγκεινται πλέον στην σφαίρα της επιστημονικής γλωσσολογικής φαντασίας και κινδυνολογίας, όπως κατά καιρούς ώρισμένοι άποφαίνονται. Δυστυχώς άποτελούν εκτός των άλλων και συμπλήρωμα της έξελισσομένης και άγνώστου εκβάσεως πνευματικής και ήθικης άποσυνθέσεως που ζούμε σήμερα, και έμε προσωπικώς μου προκαλούν βαθυτάτη λύπη και έντονο προβληματισμό.

Σας εύχαριστώ για την άνάγνωσις

Μαρία Καλφοπούλου

Δικηγόρος

Έλ. Βενιζέλου 22, 65302 Καβάλα

Οἱ Μυκηναϊκοὶ βασιλικοὶ τάφοι τῆς Πελλάνας

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντά,

Θὰ ἤθελα κατ' ἀρχάς νὰ δεχτεῖτε καὶ τὰ δικά μου συγχαρητήρια γιὰ τὴν τιτάνια ἐπιστημονικὴ καὶ ἐκδοτικὴ σας προσπάθεια νὰ ἀποκαταστήσετε τὴν ἑλληνικὴ ἱστορία· πολλὰ συγχαρητήρια ἐπίσης ὀφείλονται καὶ στοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτες σας, πού μὲ ἀφοσίωση ἐργάζονται γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Τὸ πιὸ σημαντικὸ ὅμως εἶναι, πὼς παρακινεῖτε καὶ τὸ ἀναγνωστικὸ σας κοινὸ σὲ ἐρευνα καὶ προβληματισμό.

Ἐπειδὴ εἶμαι καινούργια σχετικὰ ἀναγνώστρια, δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ γνωρίζω, ἂν τὸ περιοδικὸ σας, τὸ ὁποῖο ἀριθμεῖ – ἂν ὅ,τι πληροφοροῦμαι – ἀρκετὰ χρόνια ζωῆς, ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα πού ἀποπειρῶμαι νὰ θίξω· ὡστόσο δὲν ἄντεξα στὸν πειρασμὸ νὰ σᾶς γράψω. (Σημ. συντ.: Βλέπε «Δαυλόν», τεύχος 150, σ. 8806).

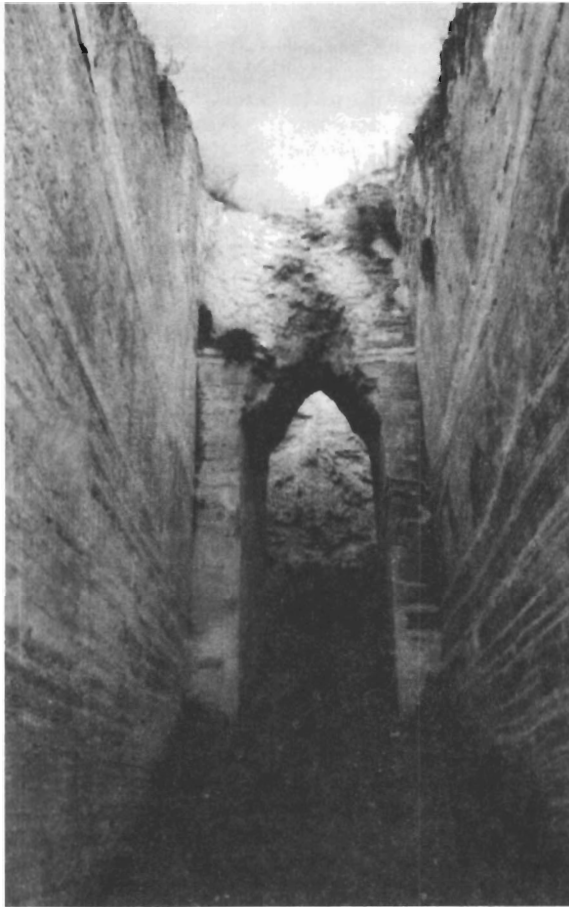
Εἰκοσιεπτὰ χλμ. βορειοδυτικὰ τῆς Σπάρτης, μέσα στὴν κοιλάδα ἀπὸ τὴν ὁποία κατεδαίνει ὁ Εὐρώτας μεταξὺ Πάρωνος καὶ Ταυγέτου βρίσκεται τὸ χωριὸ Πελλάνα. Τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ εἶναι ἀρχαιοτάτο (πιθανῶς νὰ σημαίνει τὸν τόπο βοσκῆς ἀγελάδων κατὰ τὴ δική μου ἐτυμολόγησιν· σ' αὐτὸ συνηγοροῦν καὶ πραγματικὰ γεγονότα πέτρα ἀπὸ τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξης). Στὸ χωριὸ αὐτὸ τὸ 1982 πραγματοποιήθηκαν ἀνασκαφές

ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κ. Θ. Σπυρόπουλο, οἱ ὁποῖες ἔφεραν στὸ φῶς βασιλικούς μυκηναϊκοὺς τάφους – λαξευτοὺς –, πού χρονολογοῦνται γύρω στὸ 1500 π.Χ. Ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ μεγαλύτερος πού ἔχει βρεθεῖ στὴν Ἑλλάδα·

δυστυχῶς εἶναι συλημένοι ἀπὸ τυμβωρύχους.

Ἡ ὑπαρξὴ μυκηναϊκοῦ νεκροταφείου – καὶ μάλιστα μὲ βασιλικούς τάφους – λίγο πιὸ ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, ἐνισχύει τὴν ἀποψη τοῦ καθηγητῆ γιὰ ὑπαρξὴ βασιλικοῦ ἀνακτόρου τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων πάνω σὲ λόφο, πού θρῖσκται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ καὶ ὀνομάζεται Παλαιόκαстро. Τὸ ἀνάκτορο αὐτό, ἂν ἔρθῃ τελικὰ ποτὲ στὸ φῶς, προφανῶς ἦταν ἔδρα τοῦ Τυνδάρεω – πατέρα τῆς ὥραιας Ἑλένης – καὶ τοῦ Μενελάου καὶ ἡ πολιτεία στὴν ὁποία δέσποξε ἦταν ἡ «κοίλη καὶ κητώεσσα

Λακεδαίμων», τὴν ὁποία ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος στὴν Ἰλιάδα, στὸν κατάλογο τῶν πλοίων (Β 581), ὡς πολιτεία πού συμμετεῖχε στὴν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Τροίας, ἀλλὰ καὶ στὴ ραψωδία δ τῆς Ὀδύσσειας, ὅπου ἀναφέρεται ἡ ἐπίσκεψιν τοῦ Τηλεμάχου σ' αὐτὴν καὶ πιὸ συγκεκριμένα στὸ ἀνάκτορο τοῦ Μενελάου.

Ἡ εἴσοδος στὸν μεγάλο βασιλικὸ μυκηναϊκὸ τάφο τῆς Πελλάνας Λακωνίας.

Σύμφωνα με τὴν ἐκτίμηση τοῦ καθηγητῆ Σπυρόπουλου, ὁ ὁποῖος ἔδωσε καὶ σχετικὴ διάλεξη στὴν Πελλάνα, ἡ Λακεδαιμόνων εἶναι πολιτεία ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴ Σπάρτη, κακῶς ταυτίζεται τὸ ὄνομά της μὲ αὐτὸ τῆς Σπάρτης ἀπὸ τοὺς μεταφραστές τοῦ Ὁμήρου, κι εἶναι πολὺ πιθανὸ νὰ βρισκεται στὴ θέση τῆς Πελλάνας. Ἡ Πελλάνα πληροῖ ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ δίνει ὁ Ὁμήρος, γιατί καὶ «κοίλη» εἶναι, ἀφοῦ βρίσκεται σὲ κοιλάδα κλεισμένη ἀπὸ βουνά, ἀλλὰ καὶ «κητώεσσα», δηλαδὴ γεμάτη σχισμὲς καὶ ρήγματα στὸ ἔδαφος, ὅπως διαπιστώνει εὐκόλα ὁ ἐκάστοτε ἐπισκέπτης. Ἐξάλλου ἡ περιοχὴ εἶναι λοφώδης (τὸ σημερινὸ χωριὸ δεσποζέει πάνω σὲ λόφο) καὶ ἐπομένως πρόσφορη γιὰ τὴν οἰκοδόμησιν μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου. Σὲ λόφο ἄλλωστε ἦταν χτισμένη καὶ ἡ Πύλος τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων μὲ τὸ ἀνάκτορο τοῦ Νέστορα. Τέλος ἡ περιοχὴ τῆς Πελλάνας ἀποτελεῖ πέρασμα καὶ κόμβο ἐπικοινωνίας, γιατί βρίσκεται πάνω στὸ δρόμο Σπάρτης - Μεγαλόπολης. Εἶναι λογικὸ λοιπόν, ἡ ἱστορία τοῦ Τυνδάρεω, τοῦ Μενελάου καὶ τῆς ὥραίας Ἑλένης νὰ ἀναζητηθεῖ στὴν Πελλάνα, τὴν «κοίλην Λακεδαίμονα» κι ὄχι στὴν πόλιν τῆς Σπάρτης. Ἐνὰ ἀκόμα τελευταῖο στοιχεῖο: Σὲ πλαγιά τοῦ Ταυγέτου, κοντὰ στὴν περιοχὴ τῆς Πελλάνας, κοντὰ τὴν παράδοση ὁ Λυγκεὺς καὶ ὁ Ἴδας σκότωσαν τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο Διοσκόρους, τὸν Κάστορα, γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ χωριὸ κτισμένο σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὀνομάζεται Καστόρειο.

Δυστυχῶς οἱ μυκηναϊκοὶ τάφοι τῆς Πελλάνας δὲν ἔχουν γίνει γνωστοὶ στὸν πολὺ κόσμο, δὲν ἔχουν προβληθεῖ καθόλου, μένουν λησμονημένοι, χορταριασμένοι, ἐνῶ τὸν χειμῶνα πλημμυρίζουν νερὰ ἀπὸ τὶς βροχές. Οἱ ἀρχαιολόγοι μὲ τὰ λιγοστὰ χρήματα, ποὺ μόλις καὶ μετὰ βίας τοὺς διαθέτει ἡ πολιτεία (Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ), τοὺς καθαρίζουν ὅσο μποροῦν κάθε χρόνο καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν κατοίκων – ποὺ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν κάπως ἀφυπνιστεῖ – περιέφραξαν τὴν περιοχὴ, ὅση ἔχει χαρακτηριστεῖ ὡς ἀρχαιολογική. Τὸ κράτος ἀδιαφορεῖ, ἐνῶ ἀπὸ τὸ 1982 οἱ ἔρευνες δὲν προχώρησαν ἄλλο· ἡ ἀνασκαφὴ γιὰ τὸ ἀνάκτορο δὲν ἔχει χρηματοδοτηθεῖ.

Θὰ σᾶς παρακαλοῦσα θερμὰ, ἂν ἐνδιαφέρεστε – κι ἂν δὲν τὸ ἔχετε ἤδη κάνει –, νὰ προβάλλετε τὰ εὐρήματα τῆς περιοχῆς τῆς Πελλάνας μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ ἀξιόλογου περιοδικοῦ σας καὶ νὰ ἐρευνήσετε, ἂν γίνεται, τὴν ἱστορία τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ. Πιστεύω, πῶς θὰ πρέπει νὰ πληροφορηθεῖ ἐπι-

τέλους ὁ κόσμος, ὅτι πέρα ἀπὸ τὶς Μυκῆνες καὶ τὴν Πύλο ὑπάρχουν καὶ παλαιότερα ἀκόμα ἶχνη τοῦ ἑλληνικοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ σ' αὐτὴ τὴ γωνιά τῆς Λακωνίας.

Ἀξίζει τέλος τὸν κόπο νὰ ἀναφέρω, ὅτι στὴν Πελλάνα βρισκόταν ἡ περίφημη Πελλανίδα κρήνη – τὴν ὁποία ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Πausanίας στὰ «Λακωνικά» –, τοπιο εἰδυλλιακὸ καὶ μνημεῖο ἀρχαιότατο, ποὺ δυστυχῶς ὁμως καταστράφηκε πρὶν ἀπὸ σαρανταπέντε χρόνια περίπου, ὅταν οἱ ντόπιοι νεοέλληνες γιὰ ἄγνωστους λόγους τὴν κατέσκαψαν. Τώρα δὲν μένει παρὰ ἡ νοσταλγία τῆς στῆ μνήμη τῶν παλαιότερων. Τὸ νερὸ τῆς ἔχει κυλίσει στὸ ὑπέδαφος τῆς «κητώεσης» Λακεδαίμονος μὲ τὰ πολλὰ ρήγματα καὶ χάθηκε γιὰ πάντα. Ὅπως πληροφοροῦμαι ἀπὸ ντόπιους (γιατὶ κάθε Αὐγουστο ἐπισκέπτομαι τὴν περιοχὴ στὰ πλαίσια τῶν διακοπῶν μου), τὸ γύρω ἔδαφος τῆς πηγῆς θὰ πρέπει νὰ ἦταν γεμάτο ἀγγεῖα, νομίσματα, πύλινες πλάκες κ.ο.κ., κι αὐτὸ γιατί οἱ γηραιότεροι χωρικοὶ θυμοῦνται, ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἀγροτικῶν ἐργασιῶν τοὺς ἀνακάλυπταν τέτοιου εἶδους εὐρήματα, στὰ ὁποῖα, ἐντελῶς ἀνενημέρωτοι – παρότι ἦταν ἀπὸ τότε γνωστὴ ἡ ἱστορικότητα τῆς περιοχῆς στοὺς ὀρμοδίδους –, δὲν ἐδιναν ἰδιαίτερη σημασία καὶ τὰ πέταγαν ἡ τὰ κατέστρεφαν. Θὰ ἀναφέρω χαρακτηριστικὰ, ὅτι τεῖχος ἀγνώστου χρονολογίας, ποὺ βρέθηκε στὸ ὑπέδαφος, ὅταν κάποτε οἱ χωρικοὶ ἔσκαβαν, μισογκρεμίστηκε καὶ ξανασκεπάστηκε, ἐνῶ πολλές πῆλινες πλάκες ἀγνώστου προελεύσεως χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀντίδους τότε χωρικοὺς στὴν ἀνοικοδόμησιν σπιτιῶν!

Τὰ ἐρωτήματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὰ παραπάνω, δίχως νὰ βρίσκουν ἀπάντηση, εἶναι:

- Πότε θὰ χρηματοδοτηθοῦν νέες καὶ συστηματικὲς ἀνασκαφές στὴν περιοχὴ;

- Πότε θὰ διαφωτιστοῦν κατάλληλα οἱ Ἕλληνες καὶ πότε θὰ ἀποκτήσουν τὴν παιδεία, ποὺ θὰ τοὺς κάνει νὰ «πονᾶνε» τὴν ἱστορία τοῦ τόπου τους;

- Πότε θὰ γίνει γνωστὴ ἡ ἱστορία τῆς παραμελημένης βορείου Λακεδαίμονος; Δὲν εἶναι ἄδικο, νὰ μὴν ἀντιμετωπίζεται κι αὐτὴ ἰσότιμα μὲ τὶς Μυκῆνες καὶ τὴν Πύλο;

Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.

Μετὰ τιμῆς
Εὐγενία Δαρθίση

Φιλολόγος-συγγραφέας

Παπάγου 48, 173 43 ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ἡ πανάρχαια ἐξάπλωση Ἑλλήνων στὴν Β. Εὐρώπη

Κύριε διευθυντά,

Θὰ ἤθελα νὰ παραθέσω ἀποσπάσματα μύθων καὶ παραδόσεων τῶν Κελτῶν, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν ὄχι μόνο τὴν ἀπλὴ ἐπίδραση τῶν προγόνων μας πάνω τους, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλληνικὸ ἀποικισμό τῆς Ἰρλανδίας. Μὲ ὅσα θὰ ἀκολουθήσουν παρακάτω ἐλπίζω νὰ συμπληρωθεῖ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἰωάννου Τσιμαλῆ καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ἀπόψεις του («Δαυλός», τεύχος 162, Ἰούλιος 1995).

Α. Κομμάτια κειμένου ἀπὸ τὸ τρίτο μέρος τοῦ βιβλίου «*The History and Topography of Ireland*» τοῦ Τζιράλντους ντέ Μπάρι ἢ Τζεράλντι τῆς Οὐάλλιας:

«Στὸ τριακοστὸ ἔτος μετὰ τὸν Κατακλυσμὸ ὁ Παρθόλωνας, γιὸς τοῦ Σέρα, τῆς φυλῆς τοῦ Ἰάφεθ, γιοῦ τοῦ Νῶε (!), λέγεται ὅτι ἦλθε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἰρλανδίας μαζί μὲ τοὺς τρεῖς γιούς του καὶ τίς τρεῖς συζύγους του, εἴτε τυχαῖα εἴτε μὲ δικές τους προοπτικές, δηλαδὴ εἴτε ἐπειδὴ ἔχασαν τὸν δρόμο τους εἴτε ἐπειδὴ εἶχαν καλὴ ἰδέα γιὰ τὴν πατριδα τους. [...] ὅσο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας, καθάρισαν τέσσερα μεγάλα δάση, κόβοντας τὰ δέντρα ἀπὸ τίς ρίζες τους, ἀλλὰ ὄχι χωρὶς μὶο-χθο. [...] Γιατί μετὰ ἀπὸ διάστημα τριακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἔλευσίν τους λέγεται, πὼς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπογόνων τους ἐφθάσε στὶς ἐννέα χιλιάδες [...]. Ὁ Παρθόλωνας σχεδὸν μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἀπόγονους του χάθηκαν σὰν ἀποτέλεσμα μίᾶς ξαφνικῆς ἐπιδημίας, πὺν ἴσως προκλήθηκε ἀπὸ τὰ πτώματα τῶν γιγάντων πὺν εἶχαν σκοτώσει».

Β. Κομμάτια κειμένου «μύθων» - ἀρχαίας ιστορίας, πὺν περιέχεται στὸ βιβλίο: «Ἀρχαῖες Ἰρλανδικές Ἱστορίες», ἐκδοθὲν γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1936:

«Οἱ Δαναοὶ ζοῦσαν στὰ θόρεια νησιὰ τοῦ κόσμου μαθαίνοντας τὴν ἐπιστήμην, τὴν μαγείαν, τὸ Δρυϊδισμό καὶ ἄλλες τέχνες, μέχρις ὅτου ξεπέρασαν ὅλους τοὺς σοφούς τῆς τέχνης τοῦ παγανισμοῦ. Ὑπῆρχαν τέσσερις πολιτεῖες, ὅπου μάθαιναν τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τίς μαγικὰς τέχνες, δηλαδὴ ἡ Φαλιάς, ἡ Γοριάς, ἡ Μυριάς καὶ ἡ Φινδιάς. Οἱ Δαναοὶ ἦλθαν μ' ἓνα μεγάλο στόλο στὴν Ἰρλανδία [...].»

Γ. Κομμάτι κειμένου ἀπὸ τὸ βιβλίο «*Myths and Legends of the Celtic race*» τοῦ Τ. Ρόλλεστον:

«Ὁ Μίλντος, ὁ ὁποῖος σὲ μιὰ κελτικὴ ἐπιγραφή ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία ἀναφέρεται σὰν θεός, ἦταν γιὸς τοῦ Βίλη. Καὶ τὸ Βίλης, ὅπως καὶ τὸ Βάλορας, ἦταν ὀνόματα τοῦ θεοῦ τοῦ Ἄλλου Κόσμου. Οἱ Μιλήσιοι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανία, ἀλλὰ ἔτσι ὀνομαζόταν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἱστορικούς ἢ Χῶ-ρα τῶν Νεκρῶν».

Δ. Κομμάτια κειμένου ἀπὸ τὸ ἔργο «Ἡ Βρετανικὴ Καμβρία» τοῦ Ρ. Μόργκαν, πὺν ἐκδόθη-κε στὸ 1857 στὸ Λονδῖνο:

«Ἡ καταγωγὴ τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν

Τροία καὶ τοὺς Τρῶες ποτὲ δὲν ἀμφισβητήθηκε ἐδῶ καὶ δεκαπέντε αἰῶνες. Τὸ «Νηοὶ τοῦ Βροῦτον» ἦταν τὸ συννηθισμένο ὄνομα τῆς νήσου στοὺς ἀρχαίους καιρούς. Ἡ λέξη «ian» εἶναι ὁ ἀρχαῖος βρεταννικὸς ἢ «ιαπετικὸς» ὄρος γιὰ τὴν «χώρα» καὶ *Brutannia* (προφερόμενο Μπριτάννια, ἀφ' οὗ τὸ βρεταννικὸ «u» ἀκούγεται σὰν «i») εἶναι ἡ «Χώρα τοῦ Βροῦτον». [...] Τὰ μόνα δύο ἔθνη ἀνόματα, πὺν ἀναγνωρίζονταν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Βρετόνους, ἦταν *Kymry* καὶ *Ylin Troia* (φυλὴ τῆς Τροίας). [...] Οἱ γενεαλογίαι ὅλων τῶν Βρεταννῶν βασιλιάδων ἀνάγονται μέσω τοῦ Μεγάλου Μπέλι (*Beli Major*) ὡς τὸν Αἰνείαν, τὸν Δάρδανον καὶ τὸν Γομέρ. [...] Ὁ Αἰνείας μετὰ τὴν πρώτη γυναικα του Κρέουσα, κόρη τοῦ Πριάμου, εἶχε γεννήσει τὸν Ἰούλιο Ἀσκάριον [...]. Ὁ πρῶτος γιὸς τοῦ Ἀσκάριου ἦταν ὁ Σὺλβιος Ἀσκάριος. Παντρεύτηκε τὴν Ἑδρα, ἀνηψιὰ τῆς Λαδινίας, ἡ ὁποία γέννησε τὸν Βροῦτον, ἰδρυτὴ τῆς Τρωικῆς δυναστείας τῆς Βρεταννίας.

[...] Τὰ πλοῖα ἐπισκευάστηκαν καὶ ὁ στόλος ἀνεφοδιάστηκε, καὶ τὸν ἐπόμενο χρόνο περιέπλευσαν τὴν Ἀρμορική καὶ τελικὰ ἀγκυροβόλησαν ἔξω ἀπὸ τὸ Τάλνους στὸ Τόρμπη. Ἡ ἀποβίβαση ἦταν δύσκολη καὶ πῆρε τρεῖς ἑβδομάδες καὶ ὁ πρῶτος τόπος, ὅπου πάτησαν τὸ πόδι τους, ἦταν τὸ Νηοὶ τῶν Δυνατῶν, πὺν συνδέθηκε μετὰ τὸν Τρῶαν ἥρωαν, ὀνομαζόμενο «Λίθος τοῦ Βροῦτον», ἀπὸ τὸν ὁποῖο ὑποτίθεται ὅτι ἀκόμα δείχνει τὸ Τότνες».

Ε. «Βιβλίο τοῦ Ντόν Κάου» (12ος αἰώνας), ἐλεύθερη ἀπόδοση τοῦ Τ. Ρόλλεστον:

«[...] Δὲν ὠφέλει, ἀπάντησε ὁ Φέργος, γιατί σὲ ὅλη τὴν Ἰρλανδία, ἀλλὰ καὶ στὸν Δυτικὸ Κόσμον, στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σκυθία καὶ τὸν Πύργο τοῦ Βρέγονα».

ΣΤ. «Θρύλοι τῶν Δυτικῶν Κελτῶν» τοῦ Σ. Φέργκιουσον:

«Λές κι ὁ οὐράνιος θεοσκὸς πίσω στὴ γῆ γύριζε τὸ κοπάδι· οἱ θεοὶ πρόβαλλαν ἀπ' τῆς Ἑλλάδας τοὺς σκιερούς ναούς, καθὼς ἡ ὁμίχλη στροβιλιζόταν καὶ λαμπύριζε ἔτσι ἀπὸ ψηλά, τ' ἄστρα ἀφουγκραζόταν πάνω ἀπὸ τὰ ἄδεια βάθη».

Λέγεται, πὺς ὁ Παρθόλωνας ἦλθε ἀπὸ τὴν *Migdonia* (Μακεδονία). Τὸ ὄνομα Δαναοὶ ἀποδίδεται στὴν Κελτικὴ γλῶσσα ὡς *Danan*. Οἱ περισσότεροι μελετητὲς τοποθετοῦν τὰ τέσσερα νησιὰ (Φαλιάς, Γοριάς, Μυριάς, Φινδιάς) στὸ Βόρειο Αἰγαῖο. Ὅσο γιὰ τὴν καταγωγὴ τοῦ Παρθόλωνα ἀπὸ τὸν Νῶε, ἔχουμε ὡς δικαιολογία ὅτι πολλὲς Κελτικὲς παραδόσεις διεσώθησαν καὶ κατεγράφησαν ἀπὸ χριστιανούς μοναχούς, πὺν ἀκόμα μιὰ φορὰ ἔκαναν τὸ «θαῦμα» τους.

Ἀπ' ὅσα παραθέσαμε μποροῦμε νὰ ἐπιβεβαιώσουμε γιὰ πολλοστὴ φορὰ τὴν δυναμικότητα καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς (ἂς μὴν μᾶς

τρομάζουν οἱ λέξεις, ὅταν ἐκφράζουν τὴν ἀλήθεια). Οἱ Ἕλληνες λίγα χρόνια μετὰ τὸν κατακλυσμὸ καλλιέργησαν τὴν γῆ, συντηροῦσαν σόλους καὶ ὀργάνωναν τολμηρὰ ταξίδια. Ἀποίκισαν τὸν κόσμον σύμφωνα μὲ πολλὰ «μυθολογικά» – προϊστορικά στοιχεῖα. Ὡς ἔχουμε στὸ νοῦ μας τὰ λόγια τοῦ Τσεχολοβάκοῦ παλαιοανθρωπολόγου Γέλινεκ: «ὁ μεσογειακὸς (=ἐλληνικὸς) ἀνθρωπολογικὸς τύπος ἐμφανίζεται στὴν νεολιθικὴ ἐποχὴ παντοῦ στὴν Εὐρώπῃ καὶ πολὺ δορεϊότερα ἀπ' ὅ,τι θ' ἀνέμενε κανεῖς συγκριτικὰ μὲ τὴν σημερινὴ ἐξάπλωση τοῦ φύλου αὐτοῦ στὴν περιοχὴ τῆς Μεσογείου...», καθὼς καὶ τοῦ Α. Μωρού: «Ὀνομάζουν γενικῶς Ἰθέρης αὐτὸν τὸν πρωτόγονο πληθυσμὸ (τῆς Ἀγγλίας) καὶ ὑποθέτουν ὅτι ἦλθε ἀπὸ τὴν Ἰσπανία (μέσω θαλάσσης), πάντως, ἰσπανικὸς ἦν

ὄχι, εἶναι πληθυσμὸς καταγωγῆς μεσογειακῆς». Ὡς ἀκούσουμε λοιπὸν τὶς παραδόσεις τῶν λαῶν καὶ τὰ λόγια τῆς ἐπιστήμης, γιὰ νὰ ξεσκεπάσουμε τὴν ἀπάτη.

Υ.Γ. Ὅλα τὰ κείμενα, ἀπ' ὅπου τὰ ἀποσπάσματα, βρίσκονται συγκεντρωμένα καὶ μεταφρασμένα στὸ βιβλίο «Κελτικές παραδόσεις τῶν Δρυϊδῶν καὶ Ἀρχαία Ἑλλάδα», ἐκδόσεις Πύρινος Κόσμος, 1994.

Φιλικά
Χρήστος Ἀμαξόπουλος
Μαθητὴς Λυκείου
Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ 15
546 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ μεσαιωνικὴ ἐπίθεση τῶν σκοταδιστῶν κατὰ τοῦ «Δαυλοῦ»

Ἀγαπητὴ κύριε διευθυντά,
Μὲ αἰσθήματα ὀργῆς, ἀγανακτήσεως καὶ περισσῆς ἀηδίας ἀνέγνωσα εἰς τὸ 162 τεῦχος σας διὰ τὴν ἀνανδρὸν, ἄδραβρον καὶ ἱταμὴν ἐπιθεσιν, ἣτις ἐγένετο ἐναντίον τοῦ περιπτέρου τοῦ «Δ» τὴν 20ὴν Μαΐου εἰς τὴν Ἑκθεσιν Βιβλίου τοῦ Πεδίου τοῦ Ἀρεῶς. Εἶναι πράγματι θλιβερόν καὶ ἀπογοητευτικόν, ἰδίᾳ δὲ σημερινόν, Ἑλληνόπουλα (ἐὰν δεδαίως ἦσαν) νὰ ἐκτρέπωνται εἰς τοιοῦτον εἶδους δανδαλισμοῦ ἐνθυμίζοντα τοὺς χαλεποὺς σκοτεινοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς νέας χρονολογίας, ὅτε εἰς τὴν χώραν τῶν θεῶν ἐνέσκηψαν τὰ «θεῖα» εὐεργετήματα, δι' ὧν «θεῖον» ἐξ ἀνατολῶν σκότος ἐπεκάλυψε προσωρινῶς τὸ ἀνέσπερον ἐλληνικόν φῶς...

Τὰχι τίς πταίει; Ποῖος ἢ ποῖοι εὐθύνονται διὰ τοιαῦτα θλιβερά φαινόμενα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνος μετατρέπουν ἐξ ἀντικειμένου νέους ἀνθρώπους μὲ ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν εἰς θλιβερά διποδα ἀνθρωποειδή; Οὐχὶ δεδαίως τὰ ἀτυχεῖα αὐτὰ Ἑλληνόπουλα (ἐὰν δεδαίως ἦσαν). Φρονῶ, πῶς ἡ εὐθύνη ἄλλως βαρύνει καθ' ὁλοκληρίαν καὶ πρωτίστως δύο φορεῖς: τὸν σχολικὸν καὶ τὸν οἰκογενειακὸν τοιοῦτον. Διὰ τὸν κρατικὸν κάλλιον ἂς σιωπῶμεν...

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἡ σιωνιστικὴ μήτρα τοῦ ἐξουσιασμοῦ μὴ δυναμένη νὰ ἀντέξῃ, νὰ ἀντεπεξέλθῃ, νὰ ἀντιπαραστήσῃ, τελικῶς δὲ νὰ ἀντικρούσῃ τὰ ὅσα ἐπιστημονικῶς θεμελιωμένα-ἀποδεδειγμένα ἀναφέρονται ἀπὸ τὰς στήλας τοῦ ἐξαίρετου καὶ ἐλληνικωτάτου περιοδικοῦ, εἴτε γραπτῶς εἴτε προφορικῶς, διαθέτουσα ὅσους καὶ τύπον καὶ μέσα μαζικῆς «ἐνημερώσεως», ἐν τούτοις καὶ παρὰ ταῦτα προέβη εἰς τὴν λήψιν τῆς «θεαρέστου» ἀτιμωτικῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν ἐπίθεσιν καὶ τὴν καταστροφὴν. Ἐξέστι τοῖς «θεοφοδοιμένοις» ἀσημονεῖν. Τὰ ἐμετικώτατα συνθήματα-προκηρύξεις, ἡ πασιγνώστη «πτωματολογία», ποὺ διέσπειραν εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἀρεῶς, ἀφῆλθον ἡμᾶς ἀδιαφόρους ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον. Τὰ μαρμαρένια ἀλῶνια οὐτε κἀν ἐπλησίασεν ἡ προαναφερθεῖσα μήτρα: πῶς λοιπὸν νὰ μὴ προδῇ εἰς τοιοῦτον εἶδους «θεαρέστους» πρᾶ-

ξεις, εἰς τοιοῦτον εἶδους ἀθλιότητος καὶ ἀσχημίας; Ἀλλωστε κάθε δένδρον ἀπὸ τὸν καρπὸν του κρίνεται... Τὸ δένδρον ὁμῶς τῶν ρωμισοσυνηθόντων ταγῶν τί καρπὸν ἀποδίδει; Ἐκτὸς ὁμῶς τῶν ἀνυπάρχοντων ταγῶν ποῖος Ἕλλην διδάσκαλος-παιδαγωγὸς θὰ ἀναλύσῃ κάποτε εἰς βάθος εἰς τοὺς παραπαιόντας νέους τὸ σιωνιστικὸν ἀξίωμα «οὐ μάθεις»... εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς προεκτάσεις; Ποῖος Ἕλλην διδάσκαλος-παιδαγωγὸς θὰ ἀναλύσῃ τὸ ἀνθελληνικόν, διὰ τοῦτο καὶ ἀντιανθρώπινον καὶ ἀντιεπιστημονικόν «ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου»; Ποῖος διδάσκαλος-παιδαγωγὸς-ὑπεύθυνος θὰ ἀναλύσῃ εἰς βάθος καὶ ἐν ἐκτάσει τὸ ἐλληνικόν «ἀρχὴ μωρίας φόβος θεοῦ»; Ποῖος φυσικὸς ἢ θετὸς γονεὺς θὰ σταθῇ μὲ ἀγάπην καὶ ἐνδιαφέρον πλησίον τῶν τέκνων του ἀπὸ τρυφερὰς ἡλικίας προστατεύων, γαλουχῶν καὶ θωρακίζων αὐτὰ ἐναντι πάσης ἐπιβουλῆς;

Ἀγαπητὴ κύριε διευθυντά, ἡ σύστασις ὑμῶν πρὸς τὰ ὀλίγα μέσα μαζικῆς πλύσεως ἐγκεφάλων καὶ ἀποπροσανατολισμοῦ, τὰ ὁποῖα σὰς χαρακτηρίζουσιν «φασίστες» ἢ «νεοναζί», νομίζω ὅτι ἡχεῖ εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων. Διότι οὗτοι, οἱ ἡλιθίως «κοσμοῦντες» τὰς ὁδοὺς τῆς τηλεοράσεως καὶ ἡλιθίως «ὀμιλοῦντες» ἀπὸ αὐτὰ, γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων τὸν ἄδικον καὶ ἀστήρικτον χαρακτήρισμόν, τὸν καθ' ὑποβολήν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀγνοοῦν καὶ δὲν ἠξεύρουσιν. Πῶς δὲν γνωρίζουν ὅτι δὲν γνωρίζουν, ὅσον καὶ ἐὰν τοῦτο φανῇ εἰς αὐτοὺς παράξενον. Διὰ τοῦτο καθίστανται καταγέλαστοι, γελοῖοι, ἀξιοθρήνητοι ἐν τινὶ μέτρῳ καὶ μωροὶ ἐπικινδύνως. Δι' ὃ καὶ ἀδικοῦν ἑαυτοὺς ἐν ἀγνοίᾳ καθ' ὑποτροπὴν. Ἀλλωστε εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ χρυσίον πολλὰ δυστυχῶς ἐπιτυγχάνει... Περαιῶν, ἐκφράζω τόσον εἰς ὑμᾶς προσωπικῶς ὅσον καὶ εἰς τὸν τραυματισθέντα ὑπεύθυνον τοῦ περιπτέρου κ. Παναγιώτην Σαράντον τὴν συμπαθείαν μου, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάρασάσιν μου.

Μετ' ἐξαίρετου τιμῆς καὶ ἐλληνικῶν χαιρετισμῶν
Διόδωρος Ἀθμονεὺς

Α' Μηχανικὸς Ἑμπορικοῦ Ναυτικοῦ
Ἐν πλῶ, Μεσόγειος, Ἀύγουστος 95

Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς Ἕλληνες συγγραφεῖς

Ἀγαπητὴ κ. Λάμπρου,

Σήμερα ἀγόρασα τὸν «Δαυλὸ», τ. 163, καὶ τὸν ἀνέγνωσα μὲ ἀγαλλίασι γεμάτη πάθος.

Πέρυσι ἡ μητέρα μου πῆγε νὰ δοῇ τὸν πλαστογράφου της. Πρόσφυξ ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης, τελείως ἀμόρφωτη, φανατικὴ. Γιατὶ τὰ λέω αὐτά; Ἐχουν σημασία. Πίστευε μὲ φανατισμὸ ὅτι γράφει ἡ Βίβλος. Μισοῦσε μὲ πάθος τοὺς «Ὀβρινοὺς» ἢ «Τζεδιά», γιατί σταυρώσανε τὸν Χριστό. Συγχυσμένη στὸ ἑπακρον εἶχε ριχθεῖ μὲ περισσὸν ζήλο εἰς τὴν ἀνάγνωσι τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης*, εὐχῶν, προσευχῶν καὶ συναξαρίων καὶ βίων διαφόρων ἁγίων καὶ ὁσίων μὲ λατινικά-ρωμαϊκά ἢ «τζεδείκα» ὀνόματα. Ἀλλὰ ἡ κορωνὶς τῶν ἡθικοπλαστικῶν αὐτῶν πονημάτων ἦταν γιὰ τὴν μακαρίτισσα ἡ σοφία τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἀπὸ τὸ πολὺ διάβασμα ἔχει μείνει ὁ μισὸς τόμος τῶν ἔργων τοῦ ἐν λόγῳ Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν σελίδα 47 (Λόγος Δ), τῆς ὁποίας καὶ ἀποστέλλω φωτοαντίγραφον, ἵνα ἀπολαύσετε καὶ ὑμεῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ τὸ μῖσος τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ποιμενάρχου ἐναντίον τῆς σοφίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων:

«Καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ ἤγουν, ἀπαντῶναιεν ὁ Συμεὼν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ παρη-

γορία τοῦ Ἰσραὴλ· Ἰσραὴλ ἐρμηνεύεται, Νοῦς ὁρῶν τὸν Θεόν· λεγόμεσθην δὲ ἡμεῖς, ὅσοι ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Χριστόν, Ἰσραηλίται [...].

Καὶ πάλιν ὁ Προφήτης Δανὺδ, καὶ ὁ υἱὸς του Σολομὼν λέγουσιν Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου, ὅχι τῆς σοφίας, ἄνθρωπε, μόνον τοῦ κόσμου, τῆς ἐλληνικῆς καὶ πεπλανημένης, ἀλλὰ τῆς Θεϊκῆς· ἐπειδὴ ἂν ἔλεγαν διὰ ἐκείνην τὴν σοφίαν τῶν Ἑλλήνων, ἤθελαν ψεύδεσθαι· πῶς, ὅτι ποῖος σοφὸς τῶν Ἑλλήνων εἶχε φόβον Θεοῦ; δὲν ἦτον εἰδωλόατραι; Ὁμηρος ὁ μέγας ποιητὴς δὲν λέγει· Ζεὺς κύδιστε μέγιστε κελαινεφὲς αἰθέρι ναίων; ἤγουν, μόνον πῶς επικαλεῖται τὸν Δία; ὁ Ἡσίοδος καὶ αὐτὸς δὲν λέγει· Ζεὺς ὑψιδρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει; ἤγουν, πῶς ὁ Ζεὺς ὀρίζει τὰς θρονάς; οἱ φιλόσοφοι ὅλοι δὲν ἦτον καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες; πῶς εἶχαν ἐκείνοι φόβον θεϊκόν; ἀμὴ διὰ ποίαν σοφίαν λέγει, διὰ τὴν μίαν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ὅτι ἐπτά χαρίσματα εἶναι, τοῦ παναγίου Πνεύματος, ὡς λέγει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας...»

Μὲ κάθε τιμὴ

Ἀνθὴ Σωτηριάδου

Ψυχίατρος

Κων/πόλεως 81, 54 644 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Οἱ τελετουργικὲς ἀνθρωποθυσίαι καὶ πότε οἱ Ἑβραῖοι σκοτώνουν

Κύριε ἐκδότῃ τοῦ «Δαυλοῦ»,

Διάβασα τὸ ἄρθρο τοῦ συνεργάτη σας Παναγιώτη Σαράντου καὶ διερωτῶμαι, σὲ τί προάγει τοὺς σκοποὺς τοῦ περιοδικοῦ, πόσο ἀμερόληπτο εἶναι καὶ ἂν ἀντέχῃ σὲ ἐπαλήθευσι.

Καὶ ἐξηγοῦμαι: Θύματα; Δώδεκα. Ὄνόματα θυμάτων τρία· καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἓνα μὲ ἐπώνυμο. Θύτες; Ἀπειροί. Ὄνόματα οὐτε ἓνα. Πηγὲς παραεκκλησιαστικὰ διβλία: Κέρκυρα: τὸ ὄνομα τοῦ θύματος θὰ διαφώτιζε τὰ πράγματα, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρεται. Ρωσία: Ρωσία, ποῦ; Καὶ τὸ βαρέλι τί ἀπέγινε; Σικάγο: Τρία παιδιὰ τὸ 1955· Ἑβραῖος σερίφης Lohman, καὶ ἓνας ἀγράμματος ὀνόματι Bennie Beowell. Πληθυσμός; περὶ τὰ ἑφτά ἑκατομμύρια. Αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα. Καὶ ὅποιος δὲν τὰ θεωρεῖ ἀρκετὰ εἶναι Σιωνιστής; Ἀλλὰ ἀρκετὰ.

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ δεύτερο σκέλος (γιὰ τὰ ἀνθρωποειδῆ τῆς Παιανίας), ἐνῶ εἶναι καθαρὸς ὁ σκοπὸς τους, ἥτοι παντοειδῆς γενετήσια ἱκανοποίηση καὶ ὅχι μόνον, τὸ ἄρθρο ἐπικρίνει τὸν ἀρχιμανδριτὴ Τιμόθεο Κιλίφη γιὰ τὸ ποῖος φταίει. Ἀλλὰ ἂν τὸ IABE ⇨ IEBE ὁδηγῇ στὴν

Π. Διαθήκη, τὸ ΑΜΩΝ, ψευδώνυμο τοῦ ἀρχηγοῦ τους, ποῦ ὁδηγεῖ; Βεβαίως εἶναι γενναιοδωρο νὰ τοὺς δωρήσουμε πεντάκτινους καὶ ἑξάκτινους ἀστέρες καὶ τὸν κύριο μὲ τὰ τραγίσια πόδια. Ὅμως καὶ γιὰ τὸν κύριο αὐτὸν σὰν νὰ ἔχει ἀντιρροήσεις ἡ μυθολογία μας – δὲν εἶναι δικό του λάθος, ἂν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ἀκόλουθοί τους προσβάλλουν τὸν ψυχισμό τους ἐπάνω του. Τὸν πεντάκτινο ἀστέρα τὸν διεκδικοῦν πολλοὶ καὶ τοὺς δύο ἢ Εὐκλείδειος Γεωμετρία.

Ὅχι, δὲν εἶμαι Ἑβραῖος καὶ ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω δὲν ὑπάρχει Ἑβραῖος στὴν γενιά μου. Ἀλλὰ ἀνακύκλωσις αὐτοῦ τοῦ τύπου προσβάλλει τὴν νοημοσύνη μου καὶ ὅχι μόνον τὴν δική μου, ὑποθέτω. Καὶ δύο ἐρωτήσεις; Πόσο ἀξιόπιστοι εἶναι οἱ Yermak καὶ Pranaitis; Καί... οἱ Ἑβραῖοι μόνο γιὰ νὰ θυσιάσουν σκοτώνουν; Μὲ συγχωρεῖτε γιὰ τὴν πολυλογία μου καὶ εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία, ἂν τυχὼ φιλοξενίας.

Στέφανος Αὐλωνίτης

Στυλ. Λαΐου 15

Ἀμπελόκηποι

Σημείωση «Δαυλοῦ»:

Στὴν ἔρευνα τοῦ κ. Παναγιώτη Σαράντου μὲ τίτλο «Τελετουργικὲς ἀνθρωποθυσίες» (τεῦχος 163), στὴν ὁποία ἀναφέρεται ὁ ἐπιστολογράφος, παρατίθενται πληροφορίες εἰλημμένες ἀπὸ διάφορα βιβλία (ὄχι «παραεκκλησιαστικά») ἀλλὰ καὶ δημοσιεύματα συγχρόνων ἐφημερίδων, τὰ ὁποία ὁ συντάκτης τῆς ἔρευνας παρέθεσε. Σεβόμεθα τὶς ἐπιφυλάξεις τοῦ ἐπιστολογράφου, ἀλλὰ ἡ διάψευση τῶν πληροφοριῶν ποὺ παρουσιάσθηκαν στὴν ἐν λόγω ἔρευνα προϋποθέτει ἀπαραίτητα τὴν ἀντιπαράθεση ἄλλων πληροφοριῶν. Ἀλλὰ ὁ ἐπιστολογράφος δὲν προσκομίζει καμμία. Σημειώνουμε ἐπίσης τὴν σύγχυσή του, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν **τραγόμορφο** θεὸ τοῦ Σολωμῶντος καὶ τὸν **τραγοπόδαρο** Ἑλληνικὸ θεὸ Πάνα. Καὶ δεδαίως στὴν ἀπορία τοῦ ἐπιστολογράφου, ἂν ἡ ἔρευνα αὐτὴ «προάγει τοὺς σκοποὺς τοῦ περιοδικοῦ», ἀπαντοῦμε ἀνεπιφύλακτα, ὅτι κάθε ἔρευνα οἰουδήποτε εἶδους, ποὺ στηρίζεται σὲ στοιχεῖα – ὅπως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γιὰ τὶς τελετουργικὲς ἀνθρωποθυσίες –, προάγει τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀλήθειας, καὶ ἐπομένως καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ «Δαυλοῦ». Τέλος δὲν γνωρίζουμε σὲ ποιὲς περιπτώσεις «οἱ Ἑβραῖοι σκοτώνουν» (;

Ἡ Σλαυικὴ καταγωγὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ

Κύριε διευθυντά,

Στὸ τεῦχος 163 τοῦ «Δαυλοῦ» καὶ στὴν σελίδα 9751 μὲ τὸν τίτλο «Ἅγιος Οὐπράβδα» ἡ Οὐρανία Πρίγκουρη σὲ ἄρθρο τῆς ἀναφέρεται στὴν Σλαυικὴ καταγωγὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Ὅμως ὁ ἱστορικὸς Παῦλος Καρολίδης στὴν «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους» τοῦ Κ. Παπαρηγοπούλου, ἔκδοσις Ν.Δ. Νίκας Α.Ε. (ἔκδοσις Η'), τόμος Δ', κεφάλαιο Γ', στὴν σελίδα 89, σὲ ὑποσημείωση γράφει ἀναφερόμενος στὸ αὐτὸ θέμα: «Ταῦτα πάντα τὰ περὶ ὀνομάτων ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι παράδοσις τῶν μεταγενεστέρων χρόνων (τοῦ 12ου αἰῶνος) καὶ ἐπίνοια σλαυικὴ πρὸς ἀπόδειξιν δῆθεν τῆς σλαυικῆς καταγωγῆς τοῦ οἴκου τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Μόνον τὸ τῆς Εὐφημίας ὄνομα

φαίνεται ἐκ τῶν ἀνεκδότων Προκοπίου ὅτι ἦν πρότερον Λουπεκίνα. Ὁμολογητέον δ' ὅτι Σλαῦοι (νοτιοσλαῦθοι) φιλόλογοι ἦσαν οἱ ἀνακαλύψαντες καὶ ἀνακηρύξαντες τὸ ψευδὲς τῶν τοιούτων σλαυικῶν παραδόσεων, εἰς ἃς παρεσύρθη ἀτυχῶς καὶ ὁ ἡμέτερος συγγραφεύς». Ποιὸς μᾶς παραπλανᾷ; Ὁ Παῦλος Καρολίδης καὶ οἱ Σλαῦοι φιλόλογοι ἢ ἡ Οὐρανία Πρίγκουρη; Ἐπειδὴ εἴμεθα Ἕλληνες, πιστεῦω ὅτι ἡ ἀντίθεσή μας μὲ τὴν πολιτικὴ ἐνὸς ἱστορικοῦ προσώπου δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια.

Μὲ ἐκτίμησιν
Ἀνδρ. Κυνηγάλακης

Ἀπάντηση τῆς κ. Οὐρανίας Πρίγκουρη

Μόλις ποὺ πῆραν εἴδησιν τῇ σχέσει μου μὲ τὸν Παπαρηγόπουλο, κι ἔστειλαν τὸν Καρολίδη νὰ δεῖξαι μούσκουλο. Καὶ στῆς Μαρίας τὴν ποδιὰ σφάζονται παλληκάρια. Γιατὶ μὲ τὰ «ἔμπαινε Γιούτσο» τῶν «ποιὸς μᾶς παραπλανᾷ» καὶ τὰ τοιαῦτα ἢ κατὰστασι πέρασε στὰ ἐκτὸς καὶ ἔγινε τὸ ἔλα νὰ δεῖς. Στὸ χῶμα ὁ Παπαρηγόπουλος, γραφτὸ του ἦταν νὰ πάει ἀπὸ μετάφρασι καὶ ὑποσημείωσι, μόνη καὶ ἀπροστάτευτη πιά ἐγὼ στὰ χτυπήματα τοῦ Καρολίδη, ἄδικα τῶν ἀδίκων, μ' ἓνα σμπάρο δυὸ τρυγόνια, ἐνῶ ὁ κανγαῖς ἦταν ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸ πάπλωμα. Καὶ νά'χουν ἀπὸ πάνω καὶ τὴν ἀξίωσι νὰ πάρω τὰ ὄρη καὶ τὰ δοννά, μῆνα Αὐγουστο, μὲ τὸ μάτι μαυρισμένο, γιὰ νὰ βρῶ τοὺς Σλαῦνους φιλόλόγους. Δὲν θὰ ἡμπορέσω. Τὸ κορίτσι θέλει θάλασσα καὶ αὐγιοστιάτικα φεγγάρια στὸ Αἰγαῖο.

Ἄς εἶναι ὅμως. Ἐξω μὲξερια, κι ἀνοιχτὴ καρδιά. Μιᾶς καὶ ὁ ζῆλος τῆς ἀλήθειας κατατρῶει τὸν ἐπιστολογράφου μας, θὰ προσπαθῶ νὰ τὸν βοηθήσω, τὸ κατὰ δύναμιν βέβαια, καθότι ἱστορικὸς δὲν εἶμαι· ἓνα ζιζάνιο εἶμαι ποὺ σφυρίζει. «Ὁ Ἕλληνας πρέπει καὶ νὰ σφυρίζει κάποτε». Καὶ νὰ γελᾷ ἐν δυνάτει. Αὐτὸ κυρίως.

Μὴν πᾶμε μακριά. Μέχρι τὴν «Ἐκδοτικὴ». Ὁ «νέος αὐτοκράτωρ», λέει, «ὅπως καὶ ὁ θεὸς του, καταγόταν ἀπὸ οἰκογένεια ἐκρωμαϊσμένων Θρακῶν χωρικῶν. Εἶχε γεννηθεῖ στὸ Ταυρίνιο, κώμη γειτονικὴ τῆς γενέτειρας τοῦ Ἰουστίνου Βεδερίανας, πιθανώτατα στὴν περιοχὴ τῆς

Ναῖσοῦ». Λέει ἐπίσης, ὅτι καὶ ὁ Βελισσάριος καταγόταν ἀπὸ οἰκογένεια ἐκρωμαϊσμένων Θρακῶν, ἀλλὰ ἡ σκυφία του κράταγε ἀπὸ τῆ Γερμανία. Εἶχε ἕναν πολὺ σπουδαῖον ἐξάδελφο ὁ Ἰουστινιανός, πού τὸν ἔλεγαν Γερμανὸ καὶ τὸν ἀπεχθανόταν ἡ Θεοδώρα, γιατί φοβοῦνταν τὴν ἀξία του. Ἄχ, Θεοδώρα.

Εἶχε καὶ μιὰ χαριτωμένη ἀδελφούλα, πού τὴν ἔλεγαν Βιγλεντία (ἡ Βιγλενίτζα;). Σλαῦκο τὸ ὄνομα, ἀπ' ὅ,τι ξέρω, ὅπως καὶ τὸ Λουπικίνα, τῆς θείας του, τῆς κυρίας Ἰουστίνου. Λέει ἀκόμα, ὅτι ὁ ἀνεψιὸς ἦταν αὐτὸς χρυσοφτέροντος στὶς μηχανορραφίες, στὶς ὁποῖες χρώσταγε τὸ θρόνο του ὁ θεῖος, γι' αὐτὸ καὶ ἔγινε ὁ ἐκλεκτός του μέσ' ἀπ' ὅλο τὸ συγγενολοί. Καὶ ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἦταν ἐκεῖνος πού τελικὰ ὀλοκλήρωσε τὸ ἔργο τοῦ Ἰσπανοῦ, ὅποτε «ὁ ἀρχαιοπρεπὴς ἄνθρωπος ὑποχρεώθηκε νὰ ὑποταχθεῖ στὴν τρομοκρατία πού ἐπέβαλε ἡ νέα θρησκεία μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ κράτους», ὁλέ. Ἐνῶ δὲ ἐξαπέλυε τὸν «τρομερὸ διωγμὸ» κατὰ τῶν ἐθνικῶν καὶ τῶν αἰρετικῶν, διέκοψε καὶ τὴ λειτουργία «τῆς σεβάσμιας φιλοσοφικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν, πού ἀνήγε τὴν καταγωγὴ τῆς στῆν Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος». Γι' αὐτὸ καὶ στὰ σχολεῖα τῶν ἐλληνοπαίδων τονίζουν μὲ κάθε τρόπο «τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Ἰουστινιανοῦ»...

Ὁ Παπαρρηγόπουλος, ἐπειδὴ ἀμφιβάλλει κατὰ πόσον ὁ Ἰουστινιανὸς ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴ διακοπὴ τῆς λειτουργίας τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν μὲ τὰ στοιχεῖα πού εἶχε τότε στὴ διάθεσή του προφανῶς, διατυπώνει τὶς ἀμφιβολίες του μὲ τὴν ἐντιμότητα καὶ τὸ ἥθος πού τὸν χαρακτηρίζουν. Τὰ «παρὰ πλῆν», ὁλέπετε, δὲν κολλᾶνε σ' ἕναν Παπαρρηγόπουλο – τὸ πᾶν πλῆν πού λέγαμε...

Καὶ πάντα στὴν «Ἐκδοτική»: «Λίγες εἶναι οἱ θαθεῖες τομὲς στὴν Ἱστορία, καὶ στὴ μακρὰ βασιλεία τοῦ Ἰουστινιανοῦ δὲν διαγράφεται καμμία». Ὑπερβολές. Τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τῆς Ἀντιόχειας τοὺς ξεχάσαμε; Γιατί μπορεῖ χεῖρ Ἰουστίνου νὰ ὑπέγραψε τὸ διάταγμα, ἀλλὰ «αἱ μὲν χεῖρες χεῖρες Ἡσαῦ, ἡ δὲ φωνὴ φωνὴ Ἰακώβ». Τουτέστιν φωνὴ συγκυβερνήτου, πού στὴν οὐσία κυβερνοῦσε (ὁ Ἰουστίνος, ἐλαφρῶς ἢ βαρέως, ἀπὸ αὐτοῦ τέτοια εἶχε μεσάνυχτα) καὶ γιὰ νὰ ἀκριβολογήσουμε, φωνὴ ἐπισκόπων. Εἶχε λοιπὸν τοὺς λόγους του ὁ «Ὁρθόδοξος Τύπος», ὅταν στοὺς «Ρωμαίους» του παρουσίαζε τὸν Ἰουστινιανὸ ὡς «Μέγα».

Στὴν «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους» τοῦ Παπαρρηγόπουλου (τόμος Θ, σελ. 27, ἔκδοσις Γαλαξία) διαδίδουμε: «Ὁ Μαλάλας, ὁμιλῶν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, βεβαιῶναι ὅτι «διωγμὸς γέγονεν Ἑλλήνων μέγας» καὶ ὅτι «ἐθέσπισεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς, ὥστε μὴ πολιτεῦσθαι τοὺς Ἑλληνίζοντας» καὶ ὅτι «συσχεθέντες Ἕλληνες περιεθρωμίσθησαν καὶ διβλία αὐτῶν κατεκαύθησαν καὶ εἰκόνες τῶν μυσερῶν θεῶν καὶ ἀγάλματα». Παρὰ Θεοφάνει ἀναγινώσκω, ὅτι ὁ Ἰουλιανὸς «εἰς ἑλληνισμὸν ἀναιδῶς ἐξετράπη», (ἀλλὰ) τὸν κατὰ τῶν ἐθνικῶν διωγμὸν ὁ αὐτὸς ὀνομάζει «ἑλληνικὸν διωγμὸν»».

Ὁ στόχος λοιπὸν δὲν ἦταν ἡ ὀρθολατρία καὶ οἱ ἐναγύρω ἐθνικοί, ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ πολιτισμὸς τους, πού ἔπρεπε νὰ κατεδαφιστοῦν («ἐξ ἑδαφος φέρειν»), γιὰ νὰ δεῖξουν παρὰ στήν οἱ κοντοί. Ἡ μοῖρα τοῦ ἀνώτερου, πού πρέπει νὰ πληρώσει γιὰ τὴν ἀνωτερότητά του.

Ὁ κύριος Κυνηγαλάκης δηλώνει Ἕλληνας, ἀλλὰ ταυτόχρονα, καὶ πολὺ κομψά, ὀνομάζει «πολιτικὴ ἐνὸς ἱστορικοῦ προσώπου» τὸ γεγονὸς τοῦ θιασμοῦ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὸν διωγμὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἄσχετα ἂν αὐτὴ βγήκε νικητρία μέσα σ' ὅλους τοὺς ὀλέθρους, ἀπὸ ἕναν ἐκρωμαϊσμένο καὶ τὸν «οἶκο» του ἀπὸ τὸν ἀπόλυτο μονάρχην καὶ τὸ ἀστυνομικὸ κράτος του, τῆς ὑπερδύναμης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ μόνο γιὰ τὸ ὅποιο κόπτεται, εἶναι ἡ καταγωγὴ τοῦ διώκτη καὶ οἰαστῆ. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα, μᾶς φταῖνε οἱ ξένοι.

Τί νὰ πῶ; Τὸ λιγώτερο: «Δυνίλιζον τὸν κώνωπα καὶ καταπίνων τὴν κάμηλον», ἀποδεικνύει πόσο Ἕλληνας εἶναι καὶ πόσο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀλήθεια. Μήπως καὶ ἐλόγου του ἀνάδει κερί στὸν «ἄγιο» μαζί μὲ τὸν «Ὁρθόδοξο Τύπο»;

Οὐρανία Πρίγκουρη

Ἐξουσία καὶ ἔγκλημα

Μία συγκλονιστικὴ εἵδησις ἐδημοσιεύθηκε καὶ ἔγινε γνωστὴ ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο καὶ τὴν τηλεόρασιν: Στοὺς Κροάτες στρατιῶτες ἐχορηγεῖτο μισὸ γραμμάριο ἡρωίνης ἢ κοκαΐνης τὸ πρωὶ καὶ ἄλλο μισὸ τὸ βράδυ· ὅπως ἔλεγε καὶ παλαιὸ διαφημιστικὸ κείμενο, «ἡ πρώτη φροντίς τὸ πρωὶ καὶ ἡ τελευταία τὸ βράδυ». Καὶ δυστυχῶς αὕτῃ ἡ ἰδιάζουσας βαρύτητος εἵδησις δὲν ἔγινε κύριον θέμα καὶ δὲν προεβλήθη ἰδιαίτερος. Ἀντίθετα ἐπνίγηκε μέσα στὸ σύνολον τῶν ἀνταποκρίσεων ἀπὸ τὸ μέτωπον τοῦ πολέμου. Καὶ φυσικὰ κανένας συντάκτης τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως δὲν ἐφρόντισε νὰ συνδέσῃ τὸ γεγονός μετὰ τὰ ἀνάλογα γεγονότα τοῦ πολέμου στὸ Βιέτ-Νάμ. Καὶ εἶναι πρόσφατα τὰ γεγονότα τοῦ «Ἰράν Γκαίτ», ὅπου Μοσάντ, Σία, λαθρέμποροι ὄπλων καὶ μεγαλέμποροι ναρκωτικῶν ἀπετέλεσαν τὰ κομμάτια ἐνὸς περιέργου «πάζλ». Χωρὶς νὰ παραλείψουμε τίς σχέσεις τῆς Στοᾶς Ρ2, τῆς τράπεζας Ἀμπροζιάνα τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Μαφίας ἢ τίς κατηγορίες κατὰ τοῦ Ἀντρεόττι, πρώην πρωθυπουργοῦ τῆς Ἰταλίας, γιὰ τίς σχέσεις του μετὰ τὴ Μαφία. Ἡ σχέσις ὑποκόσμον καὶ ἐξουσίας ἔχει καταγγελεῖ πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Καί, γιὰ νὰ μὴν μακρογοροῦμε μετὰ τὴν παράθεσιν γεγονότων, καταλήγουμε στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός ἐμπλέκεται ὅλο καὶ περισσότερο σὲ σχέσεις μετὰ τοὺς κοινὸς ποινικοὺς ἐγκληματίες. Κι αὐτὸ τὸ συμπέρασμα πρέπει νὰ τὸ κρατήσουμε γιὰ τὴν συνέχεια τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

Φωτιεὲς συμβαίνουν σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα κάθε καλοκαίρι. Οἱ αἰτίες πού ἀναφέρονται εἶναι πολλές. Ὅμως γιὰ τὴν Ἀττικὴ μία αἰτία μόνον πιθανολογεῖται: ὁ ἐμπρησμός ἀπὸ οἰκοπεδοφάγους καὶ καταπατητὲς τῆς γῆς. Καὶ λέμε «πιθανολογεῖται», διότι μέχρι σήμερα δὲν ἔχουμε καμμία σύλληψιν αὐτουργοῦ. Καὶ ἐξ αὐτοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ κάνομε κάποια εἰκασία γιὰ τοὺς φυσικοὺς αὐτουργούς. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἠθικοὺς αὐτουργούς μία προσεκτικὴ ἐξέτασις καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν γεγονότων μᾶς ὁδηγοῦν σὲ κάποια λογικὰ συμπεράσματα. Συμπεράσματα, πού ἐξάγονται μετὰ ἀπὸ ἐνδελεχὴ ἀνάλυσιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν συνθηκῶν. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ προσπαθήσουμε νὰ τοποθετήσουμε ἐξ ἀρχῆς τὴν σκέψιν μας.

Τὸ πρῶτον πού ἔχουμε νὰ ἐξετάσουμε εἶναι ἡ ἀλόγιστη οἰκιστικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἀττικῆς. Μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός ἐσχεδίασε καὶ ἐφήρμοσε τὴν δημιουργίαν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων. Ἔτσι ἐγεννήθηκαν οἱ πόλεις-τέρατα. Ὁ λόγος εἶναι ἀπλός: ἀπὸ τὴν μία ἡ ἐγκατάλειψις τῆς γῆς δημιουργεῖ ἐξαρτώμενα ἄτομα ἀπὸ τὸ τραπεζικὸν κεφάλαιον καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, μετὰ τὸ αὐτόχρονον ἔλεγχον τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, χειραγωγεῖ πλῆθος

ἀνθρώπων. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός παράλληλα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας ἐφρόντισε καὶ γιὰ τὸν ἔλεγχόν τους. Τὸ κράτος ὅπου ζοῦμε δὲν ἐξέφυγε τοῦ κανόνα. Ὁ καταστρεπτικὸς ἐμφύλιος πόλεμος, ποὺ ἠκολούθησε, κατερήμωσε τὴν ἑλληνικὴν ὑπαιθρον. Ἡ καθαρῶς ἀγροτικὴ Ἑλλάς μέσα σὲ σύντομον χρονικὸν διάστημα ἔγινε ἡ Ἑλλάς τῶν ἀστικῶν τεράτων. Συνειδητὰ αἱ ἐπακολουθήσασαι κυθερνήσεις ἐνίσχυσαν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν καὶ μάλιστα τὴν συνέδραμαν μὲ τὴν ἐξωτερικὴν μετανάστευσιν. Καὶ δὲν ἔφθασεν αὐτό· ἰδρύθηκε καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα καὶ ἔτσι τὸ σύνολον τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς περιῆλθε στὸν ἔλεγχον τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου. Καὶ δὲν εἶναι ἄσχετον, ὅτι τρεῖς ἀγροτικὲς χώρες στὴν Εὐρώπη ὠδηγήθησαν σὲ ἐμφύλιο: ἐμεῖς, οἱ Οὐγγροὶ καὶ πρόσφατα οἱ Γιουγκοσλάβοι.

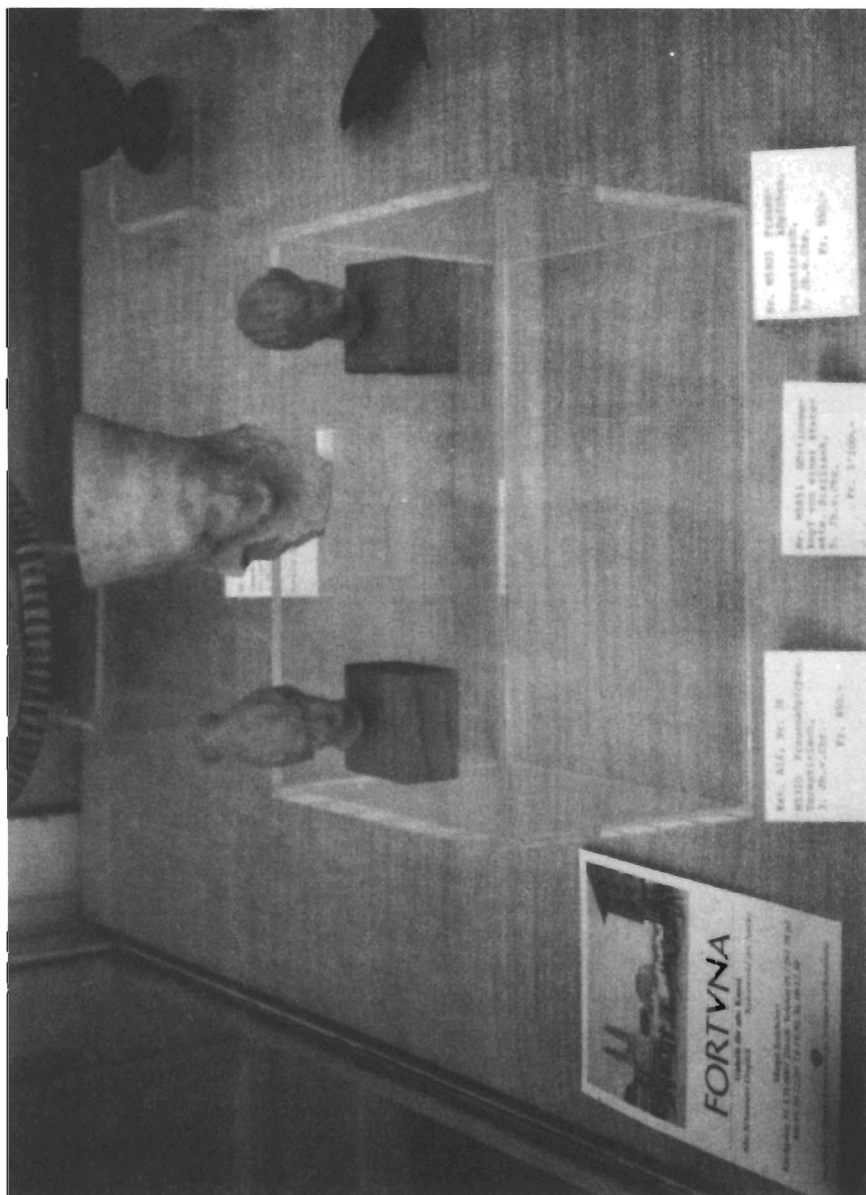
Ἡ Ἀθήνα λοιπὸν διωγκώθηκε μὲ δάσιν αὐτὴν τὴν πολιτικὴν. Μ' ἓνα χαλαρὸν νομικὸν πλαίσιον (σ' αὐτὸ μερίδιον εὐθύνης ἔχει καὶ ἡ ἐκκλησία μὲ τὰ συμφέροντά της ἐκ τῆς μὴ ἀστικῆς περιουσίας της) ἐπόμενον ἦταν ἡ ἀναρχὴ δόμησις τῆς Ἀττικῆς. Ἀντὶ νὰ θεραπευθοῦν τὰ κακὰ ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξίαν πολεοδομικῶν σχεδίων, μὲ τὰ δημόσια ἔργα «βιτρίνας» καὶ μὲ τίς κατὰ ὑπέρβασιν δομικὰς ἀδειες ἡ κατάστασις ἔγινε χειρότερη. Ἔτσι ἡ Ἀττικὴ τῶν κήπων, τῶν περιβολιῶν, τῶν δασῶν καὶ τῶν καθαρῶν ποταμῶν κατέληξε σὲ νεκρὴ ζώνη. Καὶ τότε ἀνεφάνη ἡ «μαφία τῆς γῆς». Πέρα ὅμως ἀπὸ τοὺς κάθε φύσεως καταπατητές, ποὺ ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν νομικὴν ἀνυπαρξίαν, ὑπῆρξεν ἡ «μαφία» τῶν δημόσιων φορέων. Παντὸς εἶδους συνεταιριστικὲς ὁργανώσεις διέσυσσαν καὶ κατεπάτησαν καὶ αὐτὸ τὸ χαλαρὸν νομικὸν πλαίσιον. Ὁ συνεταιρισμὸς τῶν βουλευτῶν κατεπάτησε τὴν Πολιτείαν, τῶν ἀξιωματικῶν τὸν Ὑμηττὸν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ΟΤΕ τὴν Φιλοθέην, ὅπου ἔχουμε καὶ τὴν παγκόσμιον πρωτοτυπίαν, νὰ χαρίζεται συνεταιριστικὴ γῆ σὲ ἓν ἐνεργεῖα πρωθυπουργὸν γιὰ τὴν κάλυψιν τῆς παρανομίας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε, ὅτι στὴν πρόσφατη φωτιά στὸ Πεντελικὸν ἐκινδύνευσαν οἱ οἰκισμοὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας (ἔβαλαν τὸν λύκο νὰ φυλάῃ τὰ πρόβατα...), ἡ Καλλιτεχνόπολις, παράνομα κτίσματα ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων καί, ἐγὼ δὲν ξέρω, ποιῶν ἄλλων παρεμφερῶν ὁργανώσεων. Κι ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας τὴν φανερὴν συναλλαγὴν μεταξὺ ἐνὸς συνεταιρισμοῦ καὶ ἐνὸς πρωθυπουργοῦ, τότε εὐκόλα κατανοοῦμε τὸ μέγεθος τῶν παρανόμων συναλλαγῶν.

Βεβαίως –εἶναι σύγχρονα τὰ γεγονότα– παρατηροῦμε, ὅτι ὅσον οἱ φωτιεὲς εἶχαν σὰν αἰτία τὴν οἰκοπεδοποίησιν, τόσο καὶ πιὸ σπάνιες ἦταν καὶ πιὸ μικρὲς καταστροφὲς ἔκαναν. Ὅμως ἐδῶ καὶ 15 χρόνια πε-

ρίπον οἱ φωτιές ἔχουν ἀλλάξει μορφή καὶ πιθανῶς αἰτία. Ἐχουν γίνεαι ἀπείρως πὶο καταστροφικές, καὶ ἡ οἰκοδόμησις πὸν ἀκολουθεῖ ἔχει πολὺ μικρότερον μέγεθος. Εἶναι φανερόν πλέον, ὅτι ἡ οἰκοπεδοποίησις δέν ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν αἰτίαν, ἀλλ' αὐτὴ ἐμφανίζεται εὐκαιριακὰ ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος. Ἐχω πλέον τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὅσοι κατοικοῦμε ἐκτὸς τοῦ λεκανοπεδίου ἐπέχουμε θέσιν πειραματόζων πρὸς παρατήρησιν. Καὶ ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός, ἀφοῦ διέλυσε τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸν ἐμφύλιον καὶ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν μετανάστευσιν, ὑπέδειξε καὶ ἐδημιούργησε τὸ τέρας πὸν ἀποκαλεῖται Δῆμος Ἀθηναίων καὶ Δῆμοι τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, συνεκέντρωσεν ἐδῶ περίπου τὸ 50% τῶν κατοίκων τῆς χώρας, ἐπιβαρύνει συνεχῶς τὶς συνθήκες διαβιώσεως, παρατηρεῖ καὶ ἐλέγχει τὴν ἀντοχὴν καὶ τὶς ἀντιδράσεις τῶν κατοίκων στὸ διαρκῶς τελούμενον ἔγκλημα. Νομίζω, ὅτι δύο εἶναι οἱ χῶρες, πὸν ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός πειραματίζεται μὲ τὸ περιβάλλον: ἡ Βραζιλία μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς ὑπαίθρου καὶ ἡ χώρα μας γιὰ τὰ ἀστικά κέντρα. Γιὰ τὸ λόγον αὐτὸν οὔτε συνελήφθη οὔτε θὰ συλληφθῇ ἐμπρηστής. Τὰ σωστικά μέσα θὰ εἶναι πάντα ἀπὸ ἑλλιπῆ ἕως ἀνύπαρκτα. Ὁ ρόλος τοῦ συντονιστοῦ δέν ἔχει ἀνατεθῇ σὲ ἐπαῖοντες, ἀλλὰ σὲ πολιτικά πρόσωπα καρριέρας, λὲς καὶ ὁ κάθε ἀποτυχὼν ὑποψήφιος βουλευτῆς, πὸν διορίζεται Γενικὸς Γραμματέας Δασῶν, ἐπιλέγεται, γιὰτὶ ἔχει σχετικὴν ἐμπειρίαν.

Ἔτσι ἂς μὴν ἀναζητοῦμε τὸν φυσικὸν αὐτουργὸν μιᾶς φωτιᾶς. Εἶναι πιθανῶς κάποιος κοινὸς ἐγκληματίας, πὸν συναλλάσσεται μὲ τὴν ἐξουσίαν. Ἄλλωστε οἱ δεσμοὶ ἐξουσίας καὶ ἐγκληματιῶν εἶναι πλέον πασιφανεῖς, ὅπως καὶ στὸν πρόλογον ἀνεπτύξαμεν. Καὶ μὴ διασθῇ κάποιος νὰ ἀντιτείνῃ, ὅτι αὐτὰ συμβαίνουν ἄλλοι. Καὶ ἐδῶ ἔχουμε προφυλακισμένον πρῶην ὑπαρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας. Ὁ πρωθυπουργὸς συνέτρωγε μὲ διεθνῇ λαθρέμπορον ὅπλων (Κασόγκι), πὸν τώρα εἶναι φυλακισμένος. Στὸ σπῖτι ἐνὸς ἀνθρώπου τῆς νύχτας συνηντήθησαν ἕνας ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως, ἕνας καθηγητὴς πανεπιστημίου ποινολόγος καὶ ἕνας δημοσιογράφος γιὰ τὸ σκάνδαλο Κοσκωτᾶ. Πού, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, μᾶς ἀπεκάλυψε μίαν ἄλλην δίοδον συναλλαγῆς ἐξουσίας καὶ ἐγκληματιῶν: τὴν ἐξαγορὰν πολιτικῶν καὶ τὴν διοχέτευσιν τῆς ἀμοιβῆς τους μέσω εταιρειῶν ὅπλων, ὅσον κι ἂν γιὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ κ. Παπανδρέου ἡ καταγγελία Κοσκωτᾶ ἦταν ψευδής. Τὸ ἴδιο τὸ σκάνδαλον ἀπέδειξε περίτρανα τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦς.

Ἀθανάσιος Κουκοβίστας

Ἡ προθήκη τῆς γκαλερί «Φορτούνα». Κεφαλὴ κόρης στὸ μέσον, 5ος αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, 1.100 φράγκα τὸ τεμάχιο. Ἀριστερὰ κεφαλὴ γυναικίας, 850 φράγκα σὲ τιμὴ εὐκαιρίας. Στὴν ἄλλη ἄκρη ἄλλη κεφαλὴ γυναικίας, 950 φράγκα. Καὶ στὴν ἄκρη δεξιά ἀνύδαλλος Ἐτρούσκο-κορινθιακὸς τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνα, 800 φράγκα. Ὅποιοι προλάβει.

Οί αρχαιολογικοί μας θησαυροί πουλιοῦνται μαζικά στὴν Ἑλβετία

Ἀρκεῖ νὰ ἀνοίξης τὴν πόρτα καὶ τὸ πορτοφόλι σου νὰ εἶναι παχύ. Τὰ ὑπόλοιπα εἶναι ὑπόθεση τοῦ ἀρχαιοπώλη. Τόπος: Ἑλβετία. Χρόνος: Καλοκαίρι τοῦ 1995. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ ἀρχαιοκαπηλία διώκεται καὶ τὸ ρωμαϊκό κρατίδιο ἐμφανίζεται ὡς ὁ προστάτης τῶν ἀρχαιολογικῶν μας θησαυρῶν. Μήπως μᾶς κοροϊδεύουν; Διεθνὲς νομικὸ καθεστῶς γιὰ τὴν πάταξη τῆς ἀρχαιοκαπηλίας; Τί νὰ περιμένεις ἀπὸ ραγιαδες. Ἑλλάδα 1995. Οἱ ξένες ἀρχαιολογικὲς σχολές, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἐλβετικὴ, συνεχίζουν νὰ σκάβουν τὰ χώματα τῆς πατρίδας μας. Οἱ διωκτικὲς ἀρχὲς πιάνουν ποῦ καὶ ποῦ κάποιον ἀγράμματο ἀγρότη, ποὺ προσπάθησε νὰ πουλήσῃ ἀρχαῖα σὲ ἀξιωματικούς τῆς ἀσφάλειας, ποὺ ἀγνοοῦσε τὴν ταυτότητά τους. Τὸ μικρὸ ψάρι πιάστηκε. Καὶ δώσ του τὰ μπράδo καὶ τὰ συγχαρητήρια. Οἱ «γκαλερι» τῆς Εὐρώπης καὶ ὅλου τοῦ κόσμου ὅμως ἐξακολουθοῦν νὰ γεμίζουν τὶς προθήκες τους ἀπὸ ἀνεκτίμητα ἔργα τέχνης τοῦ πολιτισμοῦ τῶν προγόνων μας, ποὺ τὰ μεγάλα ψάρια κουβαλᾶνε ἀδιάκοπα. Αὐτὸ τὸ κράτος ποῖον ὕπνον κοιμᾶται; Τοῦ γνῶσθῃ ἢ τοῦ ἡλιθίου; Ποιὲς οἱ ἐνέργειες ποὺ ἔκανε, γιὰ νὰ ἐπιστραφοῦν αὐτοὶ οἱ ἀρχαιολογι-

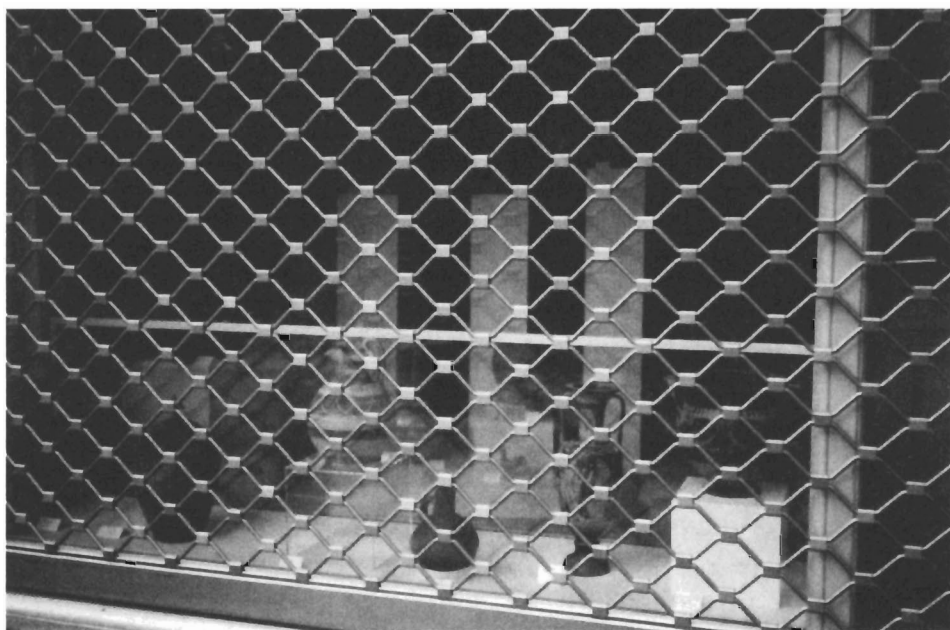

Προθήκη «γκαλερι» στὴν Βέρνη. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα στὸ σφυρί.

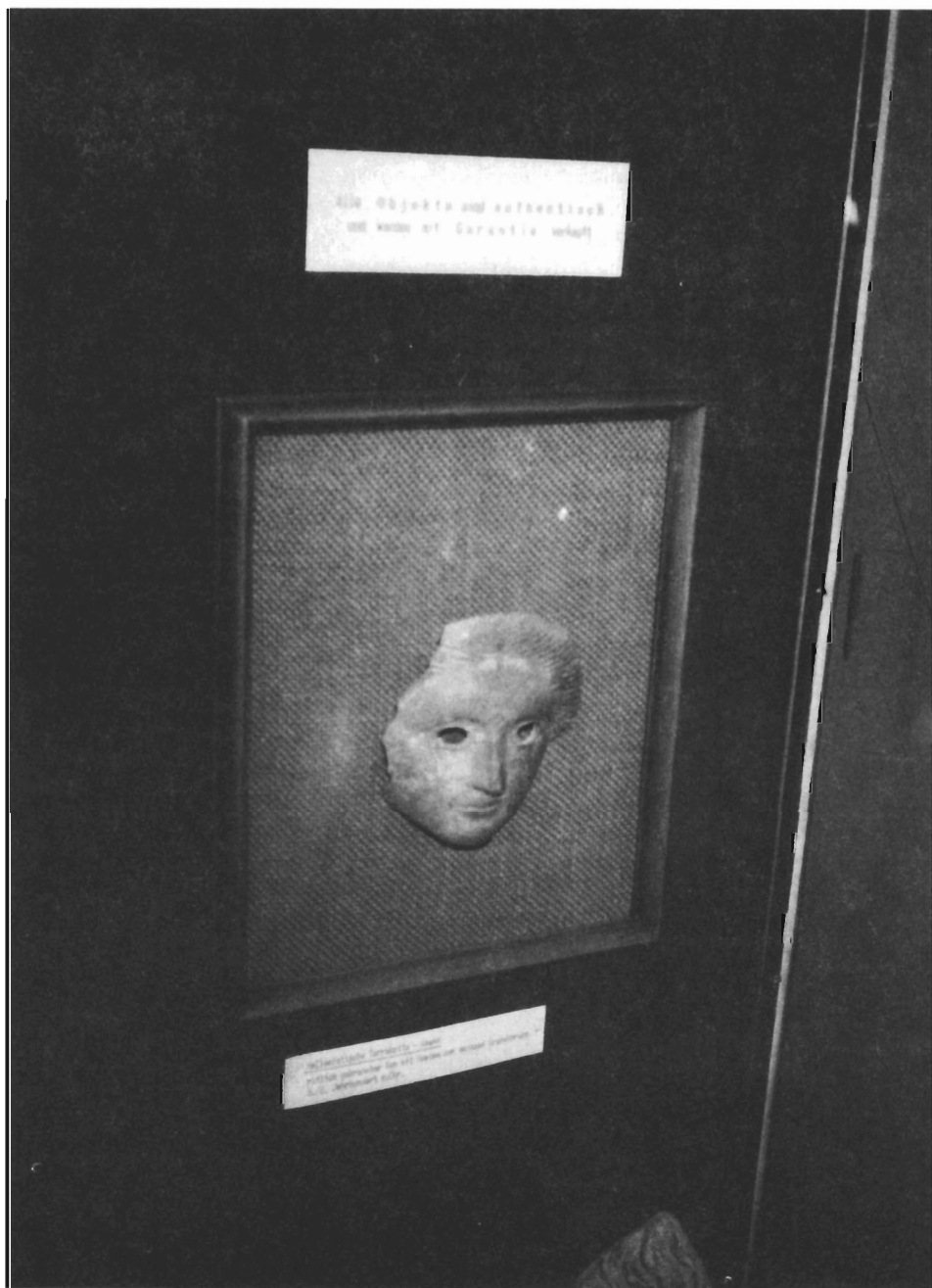
κοὶ θησαυροὶ στὴν πατρίδα μας; Πότε ἀπαίτησε ἐν τέλει τὰ κεκτημένα του; Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ: "Ἄλλο ἀνέκδοτο κι αὐτό. Ἐδῶ δὲν μπορεῖ νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ προστατέψῃ αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔχουν ἀπομείνει, περιμένουμε νὰ διεκδικήσῃ αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔχουν κλέψει;

Μιὰ πρόταση πρὸς τὸν ἀρμόδιο ὑπουργό, αὐτὸν τοῦ Πολιτισμοῦ: Προκειμένου νὰ ἔχουμε τόση ἀπώλεια συναλλάγματος, γιατί δὲν ἀνοίγετε μία «ὑπεραγορὰ ἀρχαιοτήτων» στὸ Σύνταγμα, νὰ τὰ πουλᾶτε ἀπευθείας στοὺς ἐνδιαφερόμενους τουρίστες; Κι ἅμα ψάχνετε πῶς νὰ τὴν ὀνομάσετε, μποροῦμε νὰ σᾶς βοηθήσουμε. «Ἡ Ὠραία Κοιμωμένη». Εἴσαστε πράγματι ὅλοι σας πολὺ μικρούτσικοι, γιὰ νὰ διαφυλάξετε τὸν γιγαντιαῖο Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Ἡ πουλῆστε τον μὲ ταμειακὴ μηχανὴ ἢ κατεβάστε τὰ ρολλά καὶ παραιτηθῆτε. Γιατὶ ὅ,τι ἄλλο φοροῦσατε τὸ ἔχετε ἀπὸ πολὺ καιρὸ κατεβάσει.

Εὐάγγελος Μπεξῆς

Μιὰ ἄλλη προθήκη τῆς γκαλερί «Φορτοῦνα» τῆς Ζυρίχης. Γιὰ νὰ παίρνῃ ἰδέες τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ γιὰ τὸ δικό μας «μαγαζί»: Μήπως πρέπει νὰ κάνομε καὶ ἐκπτώσεις, γιὰ νὰ κτυπήσουμε τοὺς Ἐλβετοὺς;

Ἡ συνοδευτική ἐπιγραφὴ ψηλὰ στὸ μέσον γράφει: «Ὅλα τὰ ἀντικείμενα εἶναι αὐθεντικά καὶ συνοδεύονται μὲ τὴν ἐγγύηση ἀγορᾶς». Κι ἀπὸ κάτω: «Ἑλληνιστικὴ τερακόττα». (Απὸ «γκαλλερί» τῆς Βέρνης).

Ἀρχαιολογικά

Δὲν μπορούμε παρὰ νὰ παραδεχθοῦμε τὴν τόλμη τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ πολιτισμοῦ κυρίου Θάνου Μικρούτσικου (ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α3/Φ61/20325/ 313), μὲ ὁποία ἀπαγόρευσε τὴν χρονολόγηση τῶν Ἑλληνικῶν πυραμίδων. Καὶ πολὺ σοφὰ ἔπραξε· διότι τέτοιες μετρήσεις γεννοῦν τὸ φασισμό, τὸν ἐθνικισμό καὶ τὸν ρατσισμό. Ἀλίμονο τώρα ἂν ὑποδιβάσουμε τὸν περίλαμπρο πολιτισμὸ τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Χαλδαίων, τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Χανααναίων, μὲ τὰ συγγράμματα τῶν ὁποίων ἔχουν πῆξει οἱ διβλιοθήκες μας. Εἶναι ἀνεπίτρεπτο! Ὅπως βέβαια εἶναι ἀσέβεια νὰ ὑποστηρίζουμε τὴν ὑπαρξὴ πυραμίδων στὴ χώρα μας, χωρὶς νὰ δεχώμαστε καὶ μιὰ τοσοδούλα Σημιτικὴ κατάρκτησή τους. Ἔ! Μὴ τὰ θέλουμε κι ὅλα δικά μας.

Ὅμως αὐτὴ ἡ τόλμη τὸν χαρακτήριζε πάντα. Διότι, καθὼς γνωρίζω ἀπὸ ἀξιόπιστες πηγές, καὶ κατὰ τὴν στράτευσὴ του ἀνελάμβανε τίς πιὸ ἐπικίνδυνες ἀποστολές: τί νὰ πῶσσι μὲ ἀλεξίπτωτο, τί νὰ καθαρίσῃ τὰ ναρκοπέδια, τί ἐθελοντὴς νὰ πάῃ στὴν Κύπρο. Τό δυστύχημα εἶναι, ὅτι δὲν ἔκανε ἀνακατάταξη καὶ ἔτσι ἔχασαν οἱ ἑνοπλὲς μας δυνάμεις ἓνα σημαντικό καὶ δραστήριο στέλεχος.

Ἀλλὰ μήπως δὲν ἔδειξε καὶ τὴν ἴδια τόλμη στὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο; Νὰ θέλουν νὰ τὸν κάνουν ὑπουργὸ ἐξ ἀπονομῆς κι αὐτὸς νὰ διαμαρτύρεται, ὅτι δὲν θέλει χάρες καὶ ὅτι προτιμᾷ τὸν στίβο τῆς δύσκολης ἀναμέτρησης: Ἐκεῖ ποὺ κρινεῖται ὁ πολιτικός, στὴν ἐκτίμηση τοῦ λαοῦ. Μέχρι μέσον ἔβαλε, γιὰ νὰ κατέβῃ στὴν πιὸ δύσκολη ἐκλογικὴ περιφέρεια. Καὶ κατήγαγε νίκη μεγάλη, σαρώνοντας ὅλους τοὺς πολιτικούς του ἀντιπάλους. Μὲ τέτοια λοιπὸν προσόντα ἦταν δυνατόν νὰ μὴ γίνῃ ὑπουργὸς πολιτισμοῦ;

Στοὺς ἀντίποδες τώρα κάποιοι «περίεργοι» ψάχνουν τὸν λιμναῖο οἰκισμό τοῦ Δισπηλιοῦ τῆς Καστοριάς. Καὶ ἄντε ὅτι βρῆκαν τὴν ἀρχαιότερη φλογέρα τοῦ κόσμου. Κάτι τρέχει στὰ γύφτικα. Κι αὐτὴ θὰ πάρῃ τὴν θέση ποὺ τῆς ἀξίζει σὲ κάποια σκοτεινὴ ἀποθήκη μαζί μὲ τὴν πρώτη γραφὴ τοῦ πλανήτη μας ἀπὸ τὴν ἴδια περιοχὴ. Γιατὶ σίγουρα τί ἀξία μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ πρώτη φλογέρα τοῦ κόσμου, ἂν δὲν εἶναι Σημιτικὴ; Νὰ εἶχε ἀνακαλυφτῇ στὴν Παλαιστίνη, νὰ πῶ ναί! Νὰ γίνουν γιορτές, ἐκδηλώσεις καὶ ὁμιλίες. Μέχρι καὶ λαϊκὸ προσκύνημα, ποὺ λέει ὁ λόγος. Μὰ στὸ Δισπηλιὸ τῆς Καστοριάς καὶ χωρὶς ἂν τὴν ὑποψία τῆς παρουσίας ἑνὸς Ἰουδαίου μουσικοῦ; Γιὰ ὄνομα τοῦ Γιαχβέ! Νὰ μπαζωθῇ γρήγορα ἡ περιοχὴ καὶ νὰ πῶσσι ἀπὸ πάνω τσιμέντο ταχείας πῆξεως. Σιγὰ, μὴν ἀφήσουμε τοὺς φασίστες τοῦ «Δαυλοῦ» νὰ πανηγυρίζουν μὲ τὰ εὐρήματα οἱ ἀναίσχυντοι. Ἀσε ποὺ δὲν ξέρεις τί ἄλλο θὰ βρεθῇ ἐκεῖ ἀκόμη.

Μὲ τέτοια κυβέρνηση καὶ μὲ τέτοιους ὑπουργοὺς πρέπει νὰ εἴμαστε ἐθνικὰ υπερρήφανοι. Διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι κατοχυρώνουν τὴν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας μὴ ὑπακούοντας στὰ κελεύσματα τῶν ξένων κέντρων ἀπόφασης, ὅπως πρόσφατα ἀπέδειξε ἡ ὑπόθεση τῶν Σκοπίων καὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ κυρίου Θ. Μικρούτσικου γιὰ τίς πυραμίδες.

Γιῶργος Πετρόπουλος

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

‘**Η ἀλήθεια καὶ ἡ γνώση**

Η ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

‘Ως γνωστόν, ἡ ἐπιστημονικὴ γνώση εἶναι τὸ εὐγενὲς προϊόν τῆς ἐπαγωγικῆς καὶ παραγωγικῆς σκέψεως¹. Συνεπῶς, προτοῦ προχωρήσουμε σὲ ὁποιαδήποτε μελέτη τῶν ἐννοιῶν τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀλήθειας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ κάνουμε μιὰ στοιχειώδη περιγραφὴ τοῦ λογικοῦ ὄργανου καὶ νὰ ὑπενθυμίσουμε μερικὲς βασικὲς ἐννοιες τῆς λειτουργίας του, γιατί ἡ μὲν ἐπαγωγικὴ σκέψη στηρίζεται κυρίως στὴ λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν φαινομένων, ἡ δὲ παραγωγικὴ ταυτίζεται μὲ τὴν λογικὴ λειτουργία. Μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς ἡ λογικὴ ἀποτελεῖται:

Πρῶτον, ἀπὸ ἓνα σύνολον ἀξιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν λειτουργία τοῦ φυσικοῦ κόσμου, δηλαδὴ εἶναι γεννήματα τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς τιμωρίας. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναπτύξουμε τὰ ἀξιώματα τῆς λογικῆς, θὰ ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς δύο: α) Τὴν ἀρχὴ τῆς λογικῆς ταυτότητος (*principium identitatis*). Τὸ Α ταυτίζεται μὲ τὸν ἑαυτὸν του: $A \equiv A$. Ἡ ἀρχὴ τῆς ταυτότητος ἀμφισβητήθηκε ποικιλοτρόπως, τὸ κύρος της ὁμως παραμένει ἀμείωτο στὸν χῶρο τῆς ἐπιστήμης. β) Τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ τρίτου (*principium exclusi tertii sive medii*). Δύο ἀντιφατικὲς προτάσεις δὲν μποροῦν νὰ συνυπάρχουν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη κυρίως περιορίζει τὴν συμβατότητα τῶν προτάσεων.

Δεύτερον, ἀπὸ ἓνα σύνολον δύο τιμῶν: <ἀλήθεια>, <ψέμα>. Στὸν ἑναρθρο λόγο ὑπάρχουν προτάσεις, οἱ ὁποῖες δὲν παίρνουν καμμία τιμὴ. Π.χ. ὅλες οἱ προτάσεις, ποὺ ἐκφράζουν εὐχή. Αὐτὲς οἱ προτάσεις δὲν ἀποτελοῦν ὑλικὸ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ λογικοῦ ὄργανου.

Τρίτον, τὸ σύνολο δύο εἰδῶν λογικῶν κανόνων: α) Οἱ κατασκευαστικοὶ κανόνες, μὲ τοὺς ὁποῖους ἀπὸ ἀρχικὲς προτάσεις μὲ τιμὴ <ἀλήθεια> κατασκευάζουμε νέες σύνθετες¹ προτάσεις ὁμοίως μὲ τιμὴ <ἀλήθεια> καὶ β) οἱ κανόνες, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων δίδεται μιὰ τιμὴ σὲ μιὰ σύνθετη πρόταση, ἂν γνωρίζουμε τίς τιμὲς τῶν συνιστωσῶν (*ἀληθοπίνακες*).

Λέγομε, ὅτι μιὰ ἀποδεικτέα πρόταση Α ἀπεδείχθη, ἂν ἀπὸ ἀρχικὲς προτάσεις μὲ τιμὴ <ἀλήθεια> διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μόνο τῶν κανόνων τῆς λογικῆς ἀποδοθεῖ ἡ τιμὴ <ἀλήθεια> στὴν ἀποδεικτέα πρόταση, ἡ ὁποία καλεῖται *συμπέρασμα*, ἐνῶ οἱ ἀρχικὲς προτάσεις καλοῦνται *ὑποθέσεις*. Ἡ διαδικασία ἀπόδοσης τῆς τιμῆς <ἀλήθεια> στὸ συμπέρασμα καλεῖται *ἀπόδειξη*. Ἡ ἀποδεικτικὴ διαδικασία εἶναι ἀνεξάρτητη τοῦ περιεχομένου τῶν προτάσεων, διότι οἱ λογικοὶ κανόνες λειτουργοῦν μόνο μὲ τίς τιμὲς <ἀλήθεια>, <ψέμα>². Μία σύνθετη πρόταση εἶναι ταυτολογία, ἂν γιὰ ὁποιοσδήποτε τιμὲς τῶν συνιστωσῶν τῆς προτάσεων ἡ σύνθετη πρόταση ἔχει ὡς τιμὴ τὴν <ἀλήθεια>. Ἡ ἄρνηση μιᾶς ταυτολογίας εἶναι μιὰ ἀντίφαση. Τὰ ἀξιώματα τῆς λογικῆς δὲν ὑπόκεινται σὲ κανένα ἐλεγκτὸ συμβατότητας, εἶναι ἀπολύτως ἀποδεκτά, γιατί τὸ κύρος τους ἐξασφαλίζεται ἀπὸ τὴν ὅλη ἐξέλιξη τῆς ἀνθρώπινης νόησης. Ἄν στὸ σύνολον τῶν ἀξιωμάτων τῆς λογικῆς δὲν προσθέσουμε καὶ ἄλλα ἀξιώματα, τότε μὲ τὴν βοή-

* Ὁ κ. Λ. Ντ. εἶναι καθηγητὴς τῆς Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν.

θεια τῶν λογικῶν κανόνων τὰ συμπεράσματα πού μπορούμε νὰ ἐξαγάγουμε εἶναι μόνο ταυτολογίες.

* * *

Ἀπὸ ἓνα πλῆθος παρατηρήσεων μπορούμε νὰ θεωρήσουμε μιὰ κατηγορία φαινομένων τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Ἀπὸ τὴν προσεκτικὴ παρατήρηση τῶν φαινομένων ὀδηγούμεθα στὴ διατύπωση μιᾶς ὑπόθεσης, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ γεγονότα, πού συμβαίνουν στὴν μελετώμενη κατηγορία. "Ἄν οἱ ὑποθέσεις, πού διατυπώσαμε, μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἐξαγάγουμε συμπεράσματα, τὰ ὁποία ἐπαληθεύονται ἀπὸ τὴν παρατήρηση, τότε οἱ ὑποθέσεις μας γίνονται δεκτὲς ὡς ἀληθεῖς μέχρι τὴν στιγμή, πού θὰ διαπιστωθοῦν νέα φαινόμενα, τὰ ὁποία δὲν ἐπαληθεύουν τὰ συμπεράσματα τῶν ὑποθέσεων μας. "Ἄν μιὰ ὑπόθεση μετὰ ἀπὸ μιὰ σειρά διορθώσεων καὶ προσεγγίσεων ἐπαληθεύεται συνεχῶς ἀπὸ τὴν παρατήρηση, ὅπως π.χ. οἱ ἑλλειπτικὲς τροχιὲς τῶν πλανητῶν, τότε ἡ ὑπόθεση καθίσταται *ἐπιστημονικὴ γνώση*. Οἱ ἐπιστημονικὲς γνώσεις δὲν εἶναι μεμονωμένες καὶ ἀνεξάρτητες, ὑφίστανται μέσα στὸν γενικὸ κώδικα μιᾶς κατηγορίας γνώσεων, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἡ ἀναζητοῦν αὐστηρὴ λογικοποίηση. Ἐπειδὴ ἡ ἐπιστῆμη δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ μερικὸ, ἀλλὰ γιὰ τὸ γενικὸ, ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ὑποθέσεων, πού ἔχουν τὴν ἐγκυρότητα ἐπιστημονικῆς γνώσης, μπορούμε νὰ διατυπώσουμε μιὰ πρόταση, ἡ ὁποία νὰ περιγράφει τὴν λειτουργία συγκεκριμένης κατηγορίας φαινομένων. Σ' αὐτὴ τὴν πρόταση, ὅταν ἐπαληθεύεται σὲ κάθε πραγματικότητά, ἀποδίδομε τὸ κύρος *ἐπιστημονικοῦ νόμου*. "Ἄν γιὰ ἓνα νόμο διαπιστωθεῖ, ὅτι εἶναι μερικὴ περίπτωση ἐνὸς ἄλλου γενικότερου νόμου, τότε αὐτὸς ἀφομοιώνεται ἀπὸ τὸν γενικὸ νόμο καὶ παύει νὰ εἶναι ἰδιαίτερος νόμος. Τὸ πείρασμα καὶ ἡ παρατήρηση ἐμπλουτίζουν τίς κατηγορίες τῶν φαινομένων. Συνεπῶς οἱ νόμοι δὲν παραμένουν συνεχῶς ἀναλλοίωτοι. Π.χ. ὁ Γαλιλαῖος διατύπωσε νόμους τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων, ὁ Νεύτων μὲ τὸν παγκόσμιο νόμο τῆς ἑλξης τοὺς ἀφομοίωσε καὶ ὁ Ἀϊνστάιν κατέστησε τὸν χῶρο τοῦ Νεύτωνος μερικὴ περίπτωση τοῦ τετραδιαστάτου χώρου τῆς σχετικότητος. Ἡ ἀναζήτησις νέων γενικότερων νόμων καὶ ἡ ταξινόμησις τῶν φαινομένων σὲ κατηγορίες γίνονται κυρίως μὲ μιὰ νοητικὴ λειτουργία, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται τὴν *ἐπαγωγικὴ* μέθοδο. "Ἄν θεωρήσουμε μιὰ κατηγορία φαινομένων, τῆς ὁποίας ἡ λειτουργία περιγράφεται ἀπὸ ἓνα πλῆθος νόμων, τὸ ὁποῖο προφανῶς εἶναι ἓνα πεπερασμένο σύστημα μὴ ἀντιφατικῶν προτάσεων, τότε μὲ τὴν βοήθεια τῆς λογικῆς κατασκευῆς λαμβάνομε νέες προτάσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐγκυρότητα ταυτίζεται μὲ τὴν ἐγκυρότητα τῶν νόμων. Ἡ μέθοδος ἀναζητήσεως προτάσεων καὶ θεωρημάτων διὰ τῆς λογικῆς κατασκευῆς καλεῖται *παραγωγικὴ*.

Ἐπειδὴ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τίς σκέψεις πού θὰ διατυπώσουμε, νὰ δοθεῖ ἡ ἔννοια τῆς *ἐπιστημονικῆς θεωρίας* καὶ ἐπειδὴ ἓνας αὐστηρὸς ὁρισμὸς αὐτῆς δὲν εἶναι καθόλου εὐκολός, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ περιορισθοῦμε σ' ἓναν ἀπλὸ συμβολικὸν ὁρισμό. "Ἄν θεωρήσουμε ἓνα μὴ ἀντιφατικὸν σύστημα ἀξιωμάτων, τὸ ὁποῖο καλοῦμε *θεμελίωση τῆς θεωρίας*, καὶ ἀκολουθῶς ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμόσουμε τοὺς κανόνες τῆς λογικῆς, τότε θὰ προκύψει ἓνα πλῆθος προτάσεων καὶ θεωρημάτων, πού δὲν εἶναι ταυτολογίες. Τὸ ἱεραρχημένο οἰκοδόμημα τῶν προτάσεων καὶ θεωρημάτων μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς μιὰ ἐπιστημονικὴ θεωρία. Ἡ θεωρία ἔχει αὐτοτέλεια, δηλαδὴ εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη θεωρία, καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν προτάσεων τῆς περιορίζεται ἐντὸς τῆς θεωρίας. Συγκεκριμένα ἡ ἔννοια τῆς *ἀλήθειας* σὲ μιὰ θεωρία ταυτίζεται μὲ τὴν λογικὴ συνέπεια τῶν προτάσεων καὶ τῆς ἀξιωματικῆς θεμελίωσης. Οἱ προτάσεις καὶ τὰ θεωρήματα, πού συνιστοῦν τὴν γνώση μιᾶς θεωρίας, ἔχουν ἀπόλυ-

τη έγκυρότητα εντός της θεωρίας, ενώ εκτός αυτής δεν έχουν καμμία υπόσταση.

Π.χ. ή πρόταση «Κάθε κύκλος έχει ένα μόνο κέντρο» είναι γνώση (πρόταση αλήθειας) μέσα στον μετρικό χώρο και τόν μη υπερμετρικό, ενώ ή ίδια πρόταση έχει την τιμή ψευδής μέσα στον υπερμετρικό χώρο (δηλαδή είναι άνυπόστατη), γιατί τὰ άξιώματα, που θεμελιώνουν την θεωρία του υπερμετρικού χώρου με την έφαρμογή των λογικών κανόνων, οδηγούν στην αλήθη πρόταση «Σε κάθε κύκλο τὰ έσωτερικά του σημεία είναι κέντρα», ή όποία είναι γνώση του υπερμετρικού χώρου. Στο προηγούμενο παράδειγμα δεν υπάρχει κανένας παραλογισμός, γιατί έχουμε δύο αντίστοιχες γνώσεις δύο ανεξαρτήτων θεωριών. Πράγματι ή γνώση μίας θεωρίας μπορεί νά είναι πρόταση με τιμή <ψέμα> εκτός μιάς άλλης θεωρίας, ενώ ή άρνησή της νά είναι γνώση συγκεκριμένα ή πρόταση Α νά είναι λογικώς συμβατή στή θεμελίωση μιάς θεωρίας Θ, ενώ συγχρόνως ή άρνηση Α* της προτάσεως Α νά είναι συμβατή με την θεμελίωση μιάς άλλης θεωρίας Τ. Δύο θεωρίες μπορεί νά έχουν κοινές γνώσεις ή και νά μην έχουν καμμία γνώση κοινή. "Αν τó σύνολο των γνώσεων ταυτίζεται, τότε προφανώς οι θεμελιώσεις των θεωριών είναι ισοδύναμες.

Ή έννοια της αλήθειας στα μαθηματικά, τή θεωρητική φυσική και σε όλες γενικώς τις έπιστήμες με άξιωματική θεμελίωση ταυτίζεται με την λογική συνέπεια. Συνεπώς οι γνώσεις είναι οι συνέπειες των άξιωματικών θεμελιώσεων των θεωριών και δεν διεκδικούν την θέση παγκοσμίων άπολύτων γνώσεων, οι όποιες δυστυχώς υπάρχουν μόνο σε μεταφυσικές θεωρίες. Είναι φανερό, πώς ή έγκυρότητα της παραγωγικής μεθόδου ταυτίζεται με την έγκυρότητα της μαθηματικής αλήθειας. "Αντίθετα ή έγκυρότητα της έπαγωγικής μεθόδου στηρίζεται στην έννοια της αλήθειας, που δέχονται ή φυσική και όλες γενικά οι πειραματικές έπιστήμες.

Γιά νά όρίσουμε την έννοια της αλήθειας των φυσικών έπιστημών, προϋποθέτουμε την ύπαρξη του αντικειμένου, τó όποιον έπιδρά στο ύποκείμενο ή τó ύποκείμενο διεισδύει στον χώρο του αντικειμένου. Σ' αυτή τή διαδικασία τó ύποκείμενο παραμένει ανεξάρτητο και σχηματίζει εικόνα του αντικειμένου. Ή σχέση της εικόνας με τó αντικείμενο όρίζεται ως αλήθεια, ενώ ή εικόνα ταυτίζεται με την γνώση. "Αν ή σχέση αντικειμένου και εικόνας γίνει ταυτότητα (όπερ άδύνατον), τότε θεωρούμε την μέν εικόνα ως άπόλυτη γνώση, την δέ ταυτότητα ως άπόλυτη αλήθεια.

Ή προηγούμενος όρισμός έχει μιά σειρά από μειονεκτήματα. Θα αναφέρουμε τὰ κυριότερα. Είναι υπερβατικός, γιατί προϋποθέτει την ύπαρξη του αντικειμενικού κόσμου. Ή υπερβατικότητα του όρισμού είναι αναπόφευκτη, γιατί δεν είναι δυνατόν ούτε ή παρατήρηση ούτε τó πείραμα νά ξεπεράσουν τόν χώρο των φαινομένων. Ή εικόνα, που σχηματίζει τó ύποκείμενο, μπορεί νά διαφέρει τόσο στο σύνολο των ιδιοτήτων του αντικειμένου, δηλαδή στην κάλυψη όλων των ιδιοτήτων, όσο και στην ταυτότητα κάθε μιάς, δηλαδή στην πιστότητα. Τέλος ή παρουσία του παρατηρητή επηρεάζει τή λειτουργία του αντικειμένου, δηλαδή τó γεγονός. Είναι γνωστόν από την νεώτερη φυσική, πώς οι πληροφορίες του παρατηρητή δεν είναι ανεξάρτητες ούτε από την παρουσία του ούτε από την κατάσταση όπου βρίσκεται.

Θά μπορούσαμε νά διατυπώσουμε και άλλες αδυναμίες. Π.χ. πώς σχηματίζεται ή εικόνα; Τί είδους ίσομορφία μπορεί νά υπάρξει μεταξύ εικόνας και αντικειμένου; Πρέπει όμως νά παρατηρήσουμε, ότι και ό μαθηματικός όρισμός της αλήθειας έχει τις ίδιες αδυναμίες, όταν πρόκειται για μιά φυσική θεωρία, γιατί τὰ άξιώματα της θεμελιώσεώς της είναι νόμοι, που προέρχονται από την έπαγωγική σκέψη, της όποι-ας ή έγκυρότητα στηρίζεται στον όρισμό της αλήθειας των πειραματικών έπιστημών. Στον μαθηματικό όρισμό της αλήθειας, όταν αναφερόμαστε σε μαθηματικές γνώσεις, φαίνεται, ότι αποφεύγεται ή υπερβατικότητα, γιατί ταυτίζουμε την αλήθεια με την

συμβατότητα, δηλαδή ἡ γνώση μας εἶναι, ὅτι τὸ Α εἶναι συμβατὸ μὲ τὸ Β. Αὐτὴ ὅμως ἡ ἔννοια τί κρύβει, εἶναι ξεκομμένη ἀπὸ τὸν φυσικὸ κόσμο; Τὰ λογικὰ ἀξιώματα εἶναι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ φαινόμενα; Εἶναι “*a priori*”; Δὲν μπορούμε μὲ κανένα τρόπο νὰ ἔχουμε ὁρισμὸ τῆς ἀλήθειας χωρὶς τὶς ἀναγκαῖες παραδοχές. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ σκεπτικισμὸς εἶναι ἡ φιλοσοφία ποὺ προσεγγίζει τὴν πραγματικότητα, γιατί ὑπάρχουν τόσα στηρίγματα γιὰ τὴν ἐγκυρότητα τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης³, ὥστε δικαίως ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑπερήφανος γιὰ τὶς κατακτήσεις καὶ τὶς γνώσεις του.

* * *

Γιὰ νὰ σχηματίσουμε μιὰ πρώτη ἀντίληψη τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ πειραματικά ἀποτελέσματα καὶ οἱ γνώσεις, ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἐπαγωγικῆς μεθόδου, ἐκφράζονται μέσα σὲ μιὰ ἐπιστημονικὴ θεωρία, θὰ δώσουμε δύο παραδείγματα.

Ἐστω ὅτι θέλουμε νὰ μαθηματικοποιήσουμε καὶ νὰ λύσουμε τὸ πιὸ ἀπλὸ πρόβλημα, ποὺ συναντᾶμε καθημερινά: Ποιὸ εἶναι τὸ πλῆθος ὁρισμένων ἀντικειμένων; Τὸ πρῶτο ποὺ θὰ κάνουμε εἶναι, νὰ ἀριθμήσουμε τὰ ἀντικείμενα, γιὰ νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα. Μπορεῖ κανεὶς νὰ ρωτήσῃ, ποιὰ εἶναι ἡ μαθηματικοποίηση τοῦ προβλήματος καὶ ποιὰ ἡ λύση. Ἡ μαθηματικοποίηση εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν ἀρίθμηση σὲ κάθε ἀντικείμενο ἀντιστοιχοῦμε ἓνα μόνον ἀριθμὸ, καὶ μάλιστα ἡ ἀντιστοιχία γίνεται μὲ τὴ διατήρηση τῆς διαδοχῆς τῶν φυσικῶν ἀριθμῶν (ἀκεραίων θετικῶν), δηλαδή ἐκφράσαμε τὸ πρόβλημα στὴν γλῶσσα τῶν μαθηματικῶν διὰ μιᾶς συναρτήσεως⁴. Ἡ σκέψη ὅτι ὁ ἀριθμὸς, ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ τελευταῖο ἀντικείμενο, ἐκφράζει τὸ πλῆθος τῶν ἀντικειμένων, εἶναι ἡ μαθηματικὴ λύση τοῦ προβλήματος.

Ἄς προχωρήσουμε στὸ δεύτερο πολυπλοκότερο παράδειγμα μαθηματικοποίησης. Θεωροῦμε τὴν κατηγορία τῶν φαινομένων τῆς φυσικῆς, συγκεκριμένα τὰ μηχανικά, κίνηση, ἰσορροπίες δυνάμεων κ.τ.λ. καὶ ὅλες τὶς ἐπιστημονικὲς γνώσεις, ποὺ ἔχουμε γι' αὐτὰ τὰ φαινόμενα ἐκπεφρασμένες μὲ τὸν ἑναρθρο λόγο. Στὴν συνέχεια θεωροῦμε τὸ ἀξιωματικὰ θεμελιωμένο μαθηματικὸ οἰκοδόμημα τῆς διανυσματικῆς ἀναλύσεως μέσα στὸν τρισδιάστατο Εὐκλείδειο χῶρο, δηλαδή τὴν θεωρίαν τῆς κλασσικῆς διανυσματικῆς ἀνάλυσης. Μέσα στὴν κατηγορίαν τῶν φαινομένων ὑπάρχουν, πρῶτον, φυσικὲς ὀντότητες, ὅπως οἱ δυνάμεις, οἱ ροπές κ.τ.λ., δεύτερον, γνώσεις ἐκπεφρασμένες μὲ τὸν ἑναρθρο λόγο, οἱ ὁποῖες περιγράφουν τὴν λειτουργία τῆς κατηγορίας, καί, τρίτον, διάφορα προβλήματα. Ἄς δοῦμε στοιχειωδῶς, πῶς ἐκφράζεται ἡ κατηγορία τῶν φαινομένων μὲ ὅλη τὴν δομὴ καὶ τὴν λειτουργία της μέσα στὴ μαθηματικὴ θεωρία. Σὲ κάθε φυσικὴ ὀντότητα ἀντιστοιχοῦμε μιὰ μαθηματικὴ. Π.χ. σὲ ἓνα συγκεκριμένο διάνυσμα ἀντιστοιχεῖ μιὰ συγκεκριμένη δύναμη. Ἀκολουθῶς μαθηματικοποιοῦμε τὴν γνώση καὶ τὰ προβλήματα, ὅπως κάναμε στὸ πρῶτο παράδειγμα. Π.χ. χρησιμοποιοῦμε τύπους, ποὺ ἐκφράζουν νόμους καὶ συναρτήσεις, οἱ ὁποῖες περιγράφουν τὴν ἐξέλιξη τοῦ φαινομένου. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐπιτυγχάνουμε τὴν κατασκευὴ μιᾶς εἰκόνας τῆς κατηγορίας τῶν φαινομένων μέσα στὸ θεωρητικὸ οἰκοδόμημα, δηλαδή δημιουργοῦμε ἓνα μαθηματικὸ «μοντέλο» τῶν φαινομένων τῆς μηχανικῆς ἐντὸς τῆς διανυσματικῆς ἀναλύσεως, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστὸν, καλεῖται κλασσικὴ μηχανικὴ.

Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι ἡ μαθηματικοποίηση τῶν φαινομένων γίνεται μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης. Συνήθως οἱ γνώσεις, ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἐπαγωγικῆς σκέψης, ἂν εἶναι δυνατόν, διατυπώνονται συγχρόνως στὸν ἑναρθρο καὶ στὸν μαθηματικὸ λόγο. Οἱ φυσικὲς καὶ οἱ τεχνολογικὲς ἐπιστῆμες ἔχουν προχωρήσει σημαντικὰ στὴν μαθηματικοποίησίν τους. Τὸ θεωρητικὸ «μοντέλο» εἶναι ἀπα-

ραίτητο για κάθε ἐπιστήμη, γιατί με αὐτὸ προχωρεῖ κατὰ βάθος ἡ γνώση. Μιὰ θεωρία εἶναι καλὸ «μοντέλο» κατηγορίας φαινομένων, ἂν πληροῖ τὰ ἑξῆς: Πρῶτον, οἱ προτάσεις καὶ τὰ θεωρήματα τῆς θεωρίας πρέπει νὰ ἐπαληθεύονται στὴν πράξη με ἱκανοποιητικὴ προσέγγιση· καί, δεύτερον, οἱ προβλέψεις τῆς θεωρίας νὰ πραγματοποιοῦνται με μεγάλη ἀκρίβεια. Ἄλλως τὸ «μοντέλο» εἶναι ἀπαράδεκτο. Ἡ πρόβλεψη, παρ' ὅλο πὺ δὲν ἀπαλλάσσει τὴν γνώση ἀπὸ τὸ ὑπερβατικὸ, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ δὲν ἀπαιτεῖ τὴν ὑπερβατικὴ παραδοχὴ, γιατί στηρίζεται μόνο στὰ συμβάντα. Μποροῦμε ὅμως νὰ ἔχουμε πρόβλεψη καὶ με ἐσφαλμένη παραδοχὴ γιὰ τὸ ἀντικείμενο. Π.χ. στὸ γεωκεντρικὸ σύστημα ἔχουμε πρόβλεψη. Μιὰ καλὴ θεωρία δίδει τὴν δυνατότητα ἐρευνας πέρα ἀπὸ τὴν παρατήρηση, γιατί ἡ παραγωγικὴ σκέψη μας πλουτίζεται με νέες γνώσεις, πὺ ἐπαληθεύονται. Ἔτσι ἡ θεωρία δὲν παραμένει στὰ στενά ὅρια τῆς ἀκριβοῦς περιγραφῆς τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἀλλὰ ἀναζητεῖ με τὸν ὀρθὸ λόγο τὴν γνώση. Θὰ ἦταν ἱστορικὴ ἀδικία, ἂν δὲν τονίσουμε, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεωρητικοῦ «μοντέλου» στὶς ἐπιστήμες εἶναι ἡ ἀποθέωση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Σκέψης. Πίστεψαν ὅμως, ὅπως πολλοὶ μεγάλοι ἐπιστήμονες τῶν νεωτέρων χρόνων (Καρτέσιος Λάιμπνιτς, Νεύτων κ.τ.λ.), ὅτι με τὴν παραγωγικὴ σκέψη θὰ κατορθώσουν νὰ ἀνακαλύψουν τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια. Καὶ αὐτὸ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐπιτευχθεῖ, ἂν ὑπῆρχαν πράγματι παγκόσμιες ἀπόλυτες ἀλήθειες, πράγματα πὺ, ὅπως θὰ δοῦμε, δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχουν. Ἡ ἀναζήτησις τῆς ἐνότητος τῆς γνώσης σὲ μιὰ ἀρχὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ περιορισμὸς τῶν παγκοσμίων ἀληθειῶν σὲ μιὰ, τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος βρῖσκει δυστυχῶς μόνο στὶς μεταφυσικὲς θεωρίες καὶ στὴν «θεία ἀποκάλυψη» τῶν θρησκευτῶν.

* * *

Η ἀ ἐξετάσουμε, ἂν εἶναι δυνατόν νὰ βρεθεῖ μιὰ κοινὴ λογικὴ θεμελίωσις ὅλων τῶν θεωριῶν, πὺ λογικοποιοῦν τὶς διαφορὲς κατηγορίες φαινομένων, χωρὶς νὰ ἰσχυριστοῦμε, ὅτι τὰ ἀξιώματα τῆς θεμελίωσης εἶναι οἱ παγκόσμιες ἀλήθειες. Θὰ διαπιστώσουμε ὅμως, πὺς τὸ μέγιστο, πὺ μπορούμε νὰ ἐπιτύχουμε, εἶναι νὰ ἐνοποιήσουμε τὶς περιγραφὲς τῶν ἐπὶ μέρους γεγονότων, τὰ ὁποῖα διαδραματίζονται στὸν κόσμον τῶν φαινομένων, με τὸν ὀρισμὸ μιᾶς κατάλληλης συνάρτησης.

Τὰ κλασσικὰ μαθηματικὰ ἀναπτύσσονται μέσα στὸν Εὐκλείδειον χῶρον καὶ περιγράφουν φαινόμενα τοῦ αἰσθητοῦ χῶρου. Ἀντιθέτως τὰ σύγχρονα μαθηματικὰ ἔπασσαν νὰ περιορίζονται σὲ χῶρους, πὺ συμφωνοῦν με τὴν κοινὴν ἐμπειρία. Ἐπειδὴ ἡ ἔννοια τῆς ἀλήθειας γιὰ τὸν κοινὸ ἄνθρωπον γεννιέται ἀπὸ τὴν συνεχῆ ἐμπειρικὴ ἐπαλήθευσι, ἡ ἔννοια τῆς ἀλήθειας γιὰ τὸν μέσον ἄνθρωπον συμπορεύεται με τὴν μαθηματικὴ ἔννοια τῆς ἀλήθειας τῶν κλασσικῶν μαθηματικῶν θεωριῶν, οἱ ὁποῖες μᾶς δίδουν εἰκόνας τοῦ αἰσθητοῦ μας κόσμου. Ἀπὸ τὴν στιγμὴ πὺ ἐμφανίζονται οἱ μὴ Εὐκλείδειοι καὶ γενικῶς οἱ ἀφηρημένοι χῶροι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐκφράζουν τὸν ἐμπειρικὸν κόσμον, ἡ μαθηματικὴ ἀλήθεια ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴ. Τὰ σύγχρονα μαθηματικὰ εἶναι ἓνα ἄλμα, πὺ ἀποδεσμεύει τὴν σκέψη ἀπὸ τὰ φαινόμενα τοῦ μακροκόσμου, ἀλλὰ δὲν τὴν ξεκόβει ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη λογικὴ συνέπεια, τὴν συνδέει ἄρρηκτα με αὐτήν. Αὐτὴ ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν μαθηματικῶν ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ ἀναπτυχθοῦν ἐπιστημονικὲς θεωρίες, πὺ εἶναι τὰ «μοντέλα» κατηγοριῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα δὲν περιγράφονται με τὶς κλασσικὲς μαθηματικὲς θεωρίες.

Πρέπει νὰ τονισθεῖ, ὅτι οἱ κλασσικὲς μαθηματικὲς θεωρίες καὶ οἱ σύγχρονες ἔχουν τὴν ἴδια ἐγκυρότητα, πὺ στηρίζεται στὴν λογικὴ συνέπεια, γι' αὐτὸ οἱ σύγχρονες φυσικοὶ καὶ γενικῶς οἱ πειραματικοὶ ἐπιστήμονες χωρὶς δισταγμοὺς ἀποδέχονται τὰ «μοντέλα», πὺ προσφέρουν οἱ ἀφηρημένοι χῶροι. Ἐξ ἄλλου ἡ πειραματικὴ ἐπαλήθευσι καὶ ἡ πρόβλεψις τῶν ἀφηρημένων «μοντέλων» ἐπιβάλλουν τὴν ἀφηρημένη

σκέψη ὡς τὴν μοναδικὴ μέθοδο ἔρευνας τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης τοῦ ἀπείρως μικροῦ καὶ τοῦ ἀπείρως μεγάλου φυσικοῦ κόσμου. Ἡ προχωρημένη πειραματικὴ ἐπιστήμη τοῦ μικροκόσμου, ὡς γνωστὸν, ἔχει τόσες ἔμμεσες πληροφορίες γιὰ πράγματα μὴ ὁρατά, ὥστε ὁ ἔρευνητὴς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑποθέτει τὴν ὑπαρξὴ φυσικῶν ὄντοτήτων, οἱ ὁποῖες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν ἄμεσα ὁρατὲς μὲ κανένα ἠλεκτρονικὸ μικροσκόπιο. Αὐτὲς οἱ ὀντότητες περιγράφονται μὲ πλασματικὲς εἰκόνες, ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὑποθέσεις, τὶς ὁποῖες ἐπιβάλλουν οἱ ἔμμεσες πληροφορίες. Ὁ μικρόκοσμος, ποὺ διαμορφώνεται μὲ τὴν ἐπαγωγικὴ σκέψη ἀπὸ τὶς ἔμμεσες πληροφορίες καὶ τὰ πλάσματα τῆς νόησης, εἶναι φυσικὸ νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ μακρόκοσμου καὶ τὰ θεωρητικά του «μοντέλα» νὰ μὴν ταυτίζονται μὲ αὐτὰ τῆς κλασσικῆς μηχανικῆς. Ἔτσι λοιπὸν στὴν μελέτη τοῦ μικροκόσμου χάνεται τὸ κοινῶς αἰσθητὸν, παραμένει ὁμως ἡ λογικὴ συνέπεια, στὴν ὁποία στηρίζεται ἡ ἀφηρημένη θεωρία.

Ἀπὸ ὅσα ἀναπτύξαμε ὁδηγούμαστε στὶς παρακάτω σκέψεις: Ἐπειδὴ ἡ μαθηματικὴ ἀπόδοση τῆς τιμῆς <ἀλήθεια> στὴ γνώση ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀξιωματικὴ θεμελίωση τῆς θεωρίας καὶ ἐπειδὴ οἱ διαφορὲς κατηγορίες φυσικῶν φαινομένων ἔχουν διάφορα «μοντέλα» μὲ διαφορὲς θεμελιώσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατόν νὰ περιέχουν ἀξιώματα ἀντιστοίχως, τὰ ὁποῖα νὰ μὴν εἶναι συμβατά, μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ βρεθεῖ μιὰ κοινὴ ἀξιωματικὴ θεμελίωση ὅλων τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν. Δηλαδή ἡ ἀναζήτησις καθολικῶν γνώσεων λογικῶς συμβατῶν, ποὺ νὰ ἐνοποιοῦν τὴ γνώση σὲ μιὰ θεωρία, δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχει. Τὴν ἀποψη αὕτη ἱσχυροποιεῖ τὸ γεγονός, πὼς δὲν ὑπάρχει κατηγορία φαινομένων, ἡ ὁποία νὰ ἔχει δύο διαφορετικὰ μαθηματικὰ «μοντέλα» μέσα σὲ δύο θεωρίες, ποὺ οἱ θεμελιώσεις των νὰ περιέχουν ἀντιστοίχως ἀξιώματα μὴ συμβατά. Σημαντικὸ εἶναι ἐπίσης τὸ γεγονός, πὼς ἡ ἐπιστήμη χωρὶς τοὺς ἀφηρημένους χώρους καθελώνεται στὸν αἰσθητὸ μακρόκοσμο καὶ δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ μελετήσῃ τὶς τεράστιες δυνάμεις ποὺ κρύβει ὁ χώρος τοῦ Δημοκρίτου καὶ τὶς ὁποῖες ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς κοινῆς ἀρχῆς ἢ τῶν ἀπολύτων παγκοσμίων ἀληθειῶν δὲν δέχονται τὴν ἀποψη τῆς ἀνεξάρτητης πολυμορφίας τοῦ κόσμου καὶ προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπο νὰ τὴν ἀνατρέψουν. Διατυπώνουν διάφορους συλλογισμούς, γιὰ νὰ διασκεδάσουν τὴν ἐπιστημονικὴ διαπίστωση, πὼς ἡ γνώση προχωρεῖ χωρὶς τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς μοναδικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ μὲ θεμελιώσεις πολλῶν θεωριῶν ἀνεξαρτήτων μεταξὺ των. Οἱ συλλογισμοὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς κοινῆς ἀρχῆς καταλήγουν στὴν παρακάτω ἀποψη. Τὰ μαθηματικὰ εἰδῶλα διαφόρων κατηγοριῶν φυσικῶν φαινομένων μέσα σὲ δομὲς μὲ θεμελιώσεις, ποὺ ἔχουν ἀντιστοίχως ἀξιώματα ἀντιφατικά, δὲν ἐκφράζουν κατὰ βάθος καὶ ἀντικειμενικὰ τὸν φυσικὸ κόσμο. Ἀλλὰ εἶναι νοητικὲς θεωρήσεις τῶν φαινομένων, οἱ ὁποῖες εἶναι συνυφασμένες μὲ τὴν περιορισμένη ἀνθρώπινη νόηση. Οἱ ἀλήθειες (γνώσεις) τῶν διαφόρων θεωρητικῶν κατασκευασμάτων (τῆς ἐπιστήμης) ἀπέχουν ἀπὸ μιὰ καθολικὴ ἀλήθεια, ἡ ὁποία ὑπάρχει στὸν φυσικὸ κόσμο, γιὰτὶ αὐτὲς εἶναι φορμαλιστικὲς συνέπειες τῆς πεπερασμένης ἀνθρώπινης λογικῆς. Ἡ ἀποψη αὕτη εἶναι περισσότερο διακήρυξις μεταφυσικοῦ δογματισμοῦ καὶ ὀλιγότερο ἐπιστημονικὴ τοποθέτησις. Γιὰτὶ τὸ πεπερασμένο τῆς ἀνθρώπινης νόησης δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξη αὐθαιρέτων παραδοχῶν. Ἐξ ἄλλου δὲν ἔχουμε κανένα σοβαρὸ λόγο νὰ ἀμφισβητήσουμε τὸ κύρος τῆς ἐπιστήμης.

Συνάρτησις ἀλήθειας

Προτοῦ προχωρήσουμε στὴν ἀναζήτησις δυνατότητας ἐνείας ἐκφράσεως τῶν γνώσεών μας, ἡ ὁποία νὰ ἐπιτρέπει τὴν ἱεράρχησιν αὐτῶν σὲ μιὰ ἐνότητα ἀνεξαρτήτων κατη-

γοριῶν γνώσεων, θὰ ἐκθέσουμε μερικές ἔννοιες, πού θεωροῦμε ἀπαραίτητες γιὰ τὴν καλύτερη καὶ καθαρότερη διατύπωση τῶν σκέψεών μας.

Θεωροῦμε τὸ σύνολο τῶν προτάσεων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθοῦν οἱ κανόνες τῆς λογικῆς. Δηλαδή ἐκείνων τῶν προτάσεων, πού γιὰ κάθε μιὰ μπορούμε νὰ ἀντιστοιχοῦμε μιὰ τιμὴ ἐκ τῶν τιμῶν <ἀλήθεια>, <ψέμα>. Θεωροῦμε τὸ σύνολο τῶν διατεταγμένων ζευγῶν, ὅπου σὲ κάθε ζεύγος πρῶτο στοιχεῖο εἶναι μιὰ πρόταση καὶ δεύτερο στοιχεῖο εἶναι μιὰ τιμὴ. Δηλαδή ἀπὸ μιὰ πρόταση Α μπορούμε νὰ ἔχουμε μόνο τὰ ζεύγη (Α, <ἀλήθεια>), (Α, <ψέμα>): τὰ ζεύγη (<ἀλήθεια>, Α) καὶ (<ψέμα>, Α) ἀπορρίπτονται. Ἐνα ζεύγος τῆς μορφῆς (Α, <ἀλήθεια>) καλεῖται *ἀξίωμα* ἢ *γνώση* (ἂν προκύπτει κατόπιν ἀποδείξεως), ἐνῶ ἕνα πεπερασμένο πλήθος ἀξιωμάτων καλεῖται *λογικῶς συμβατόν*, ἂν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν λογικῶν κανόνων δὲν προκύπτει ἀντίφαση. Ἐνα σύστημα (πλήθος) συμβατῶν ἀξιωμάτων καλεῖται *θεμελίωση μιᾶς θεωρίας*, ἂν ἀπὸ αὐτὸ μὲ τὴν βοήθεια τῆς λογικῆς κατασκευῆς λαμβάνουμε ὅλες τὶς προτάσεις καὶ τὰ θεωρήματα τῆς θεωρίας. Σημειωτέον, ὅτι τὸ πλήθος τῶν ἀξιωμάτων πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐλάχιστον, δηλαδή νὰ μὴ ὑπάρχει ἀξίωμα, τὸ ὁποῖο νὰ προκύπτει ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἀξιώματα. Ἐν θεωρήσουμε ἄφ' ἑνὸς τὸ σύνολον τῶν λογικῶς συμβατῶν συστημάτων καὶ ἄφ' ἑτέρου τὸ σύνολον τῶν θεωριῶν, τότε ἡ λογικὴ συνέπεια μὲ τὴν βοήθεια τῆς λογικῆς κατασκευῆς ἐξασφαλίζει μιὰ ἀμφιμονοσήμαντη ἀντιστοιχία μεταξὺ τῶν δύο συνόλων, δηλαδή σὲ ἕνα λογικῶς συμβατὸ σύστημα ἀξιωμάτων (σὲ μιὰ θεμελίωση) ἀντιστοιχεῖ μιὰ μόνο θεωρία καὶ ἀντιστρόφως.

Αὕτῃ ἡ ἀντιστοιχία εἶναι μιὰ συνάρτηση⁴, τὴν ὁποία καλοῦμε *συνάρτηση ἀλήθειας*. Εἶναι προφανές, πὼς ἡ συνάρτηση ἀλήθειας μαθηματικοποιεῖ τὸ σύνολον τῶν γνώσεών μας γιὰ μιὰ ὀρισμένη χρονικὴ στιγμή καὶ δίδει ἕνα εἶδος ἐνότητας τῶν γνώσεών μας, χωρὶς δευαίως νὰ τὶς ἀνάγει σὲ μιὰ ἀρχή. Ἀντιθέτως τονίζει τὸ δυνάμει⁵ ἄπειρο πλήθος τῶν ἀξιωματικῶν ἀρχῶν, γιὰ τὸ πλήθος τῶν θεμελιώσεων θεωριῶν μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα συνεχῶς μεγαλῶνει παραμένοντα πεπερασμένο. Μποροῦμε νὰ ὑποστηρίξουμε, πὼς ἡ συνάρτηση ἀλήθειας περιγράφει τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης, ὅχι ὁμῶς ρητῶς, γιὰ τὸ δὲν ἔχουμε σχέσεις ποσοτικές. Ἐν μιὰ στατιστικὴ μελέτῃ ἦταν δυνατόν νὰ μᾶς ὁδηγήσει σὲ μιὰ σχέση ποσοτικὴ, ἀσφαλῶς θὰ μπορούσαμε νὰ προβλέψουμε ἐπακριδῶς τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης. Π.χ. στατιστικῶς ἔχει ὑπολογιστεῖ ἡ ταχύτητα αὐξήσεως τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. Συγκεκριμένα προσδιορίστηκε μιὰ φθίνουσα ἀκολουθία τοῦ χρόνου διπλασιασμοῦ τοῦ πλήθους τῶν γνώσεων. Πιὸ συγκεκριμένα προσδιορίστηκε μιὰ φθίνουσα ἀκολουθία τοῦ χρόνου διπλασιασμοῦ τοῦ πλήθους τῶν γνώσεων. Ἀπὸ τὸ σημαντικότερο θεώρημα τῆς τυπικῆς λογικῆς, ὅτι ἐκ τοῦ συστήματος τῶν λογικῶν ἀξιωμάτων προκύπτουν μόνο ταυτολογίες, συμπεραίνουμε τὰ ἑξῆς: Πρῶτον, ἡ συνάρτηση ἀλήθειας κατασκευάζεται διὰ τῆς παραγωγῆς ἀπὸ ἐπιστημονικὲς πεποιθήσεις, τὶς ὁποῖες ἐπιβάλλει ἡ ἐπαγωγὴ· δεύτερον, διὰ τῆς παραγωγικῆς σκέψης καὶ μόνο δὲν μπορούμε νὰ γνωρίσουμε τὸν κόσμον· καί, τρίτον, χωρὶς λογικὴ συνέπεια δὲν ὑπάρχει ἐπιστημονικὴ σκέψη.

Ὅπως θὰ δοῦμε, ἡ συνάρτηση ἀλήθειας μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συνειδητοποιοῦμε τὸ κοσμοεἶδωλο σὰν μιὰ πολυμορφία ἀνεξαρτήτων λογικῶν σχημάτων ἢ μαθηματικῶν «μοντέλων», τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἐπεκτείνονται ἢ ταυτίζονται μὲ τὴν ἀνακάλυψη *ισομορφισμῶν*⁷, ἢ ἀκόμα ἀλληλοσυμπληρώνονται⁸, μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔννοια τῆς *συμπληρωματικότητος*. Ἐτοί διαμορφώνεται μιὰ γενικώτερη ἀντίληψη τῆς ἐνότητος καὶ μάλιστα τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτὴν, πού διατυπώνεται αὐθαίρετως σὲ πολλὰ φιλοσοφικά συστήματα. Ἐν μελετήσουμε τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξη τοῦ γνωσιολογικοῦ προβλήματος μιᾶς κατηγορίας φαινομένων, θὰ διαπιστώσουμε τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς

σειράς θεωριών, που λογικοποιούν τα φαινόμενα. Η σειρά αυτή, με την έννοια της καλύτερης ποιότητας μίας θεωρίας σε σχέση με μία άλλη, ορίζει μια διάταξη ως εξής: "Εστω ότι θ_1 και θ_2 είναι δύο θεωρίες μίας κατηγορίας φαινομένων K . Θα λέμε, ότι ή θ_1 είναι καλύτερας ποιότητας της θ_2 , αν ή θ_1 καλύπτει μεγαλύτερο πλήθος φαινομένων της K , που λογικοποιεί και συγχρόνως έχει μεγαλύτερη πρόβλεψη από την θ_2 . 'Επειδή ή κάλυψη των φαινομένων συμβαδίζει με την πρόβλεψη, ή διάταξη των θεωριών είναι γραμμική, δηλαδή δύο θεωρίες της αυτής κατηγορίας φαινομένων είναι πάντοτε συγκρίσιμες. Και επειδή οι θεωρίες είναι ανεξάρτητες και μη συγκρίσιμες για δύο διαφορετικές κατηγορίες φαινομένων, έπεται ότι δεν μπορούμε να ορίσουμε μία γραμμική διάταξη μέσα στο σύνολο των επιστημονικών θεωριών, το οποίο, ως όριση, είναι ή εικόνα⁹ μίας συνάρτησης αλήθειας. Μπορούμε όμως από τις γραμμικές διατάξεις, που αντιστοιχούν στα ύποσύνολα των θεωριών των διαφόρων κατηγοριών φαινομένων, να ορίσουμε μία μερική διάταξη στο όλον σύνολον των επιστημονικών θεωριών μίας συνάρτησης αλήθειας. 'Εντός της εικόνας μίας συνάρτησης αλήθειας ορίζουμε με την βοήθεια της μερικής διατάξης την σχέση R ως εξής: Δύο θεωρίες θ_1 και θ_2 πληρούν την σχέση R , και γράφουμε $\theta_1 R \theta_2$, αν συγκρίνονται¹⁰ μεταξύ των. Στοιχειωδώς αποδεικνύεται, ότι ή R είναι σχέση ισοδυναμίας, ή οποία χωρίζει το σύνολο των θεωριών σε τάξεις ισοδυναμίας¹¹, οι οποίες είναι σειρές θεωριών, που εκφράζουν την εξελικτική πορεία της γνώσης των διαφόρων κατηγοριών φαινομένων.

"Εστω Σ μία συνάρτηση αλήθειας. Θεωρούμε το σύνολο των τιμών της, δηλαδή το σύνολον όλων των επιστημονικών θεωριών, που αντιστοιχούν στην Σ . 'Ακολουθως κατασκευάζουμε το σύνολον Δ των τάξεων ισοδυναμίας. "Εστω ότι K είναι μία τυχοῦσα κατηγορία φαινομένων και T ή αντιστοιχοῦσα στην K τάξη ισοδυναμίας εντός του συνόλου Δ . 'Επειδή ή T είναι πεπερασμένη και γραμμικώς διατεταγμένη, έχει ένα τελευταίο στοιχείο, το οποίο προφανώς είναι το καλύτερο μαθηματικό «μοντέλο», που περιγράφει τις επιστημονικές μας γνώσεις σε μία χρονική στιγμή για την κατηγορία K . Το «μοντέλο» αυτό καλούμε εικόνα της K . "Αν θεωρήσουμε το σύνολον E των εικόνων, που αντιστοιχεί στο σύνολο των κατηγοριών K , τότε το σύνολο αυτό είναι το *επιστημονικό κοσμοείδωλο*, που προέρχεται από την Σ συνάρτηση αλήθειας. Προκύπτει εύκολα εκ κατασκευής, ότι σε κάθε συνάρτηση αλήθειας αντιστοιχεί και ένα μόνο κοσμοείδωλο, το οποίο περιγράφεται με αυστηρό μαθηματικό τρόπο και δίδει μία επιστημονική αντίληψη του κόσμου σαν συνόλου θεωριών, δηλαδή ή αντίληψη που έχουμε είναι τελείως νοητική και όχι όπτική. Συνεπώς μία καθολική μοναδική γνώση, την οποία άναζητούν πολλοί φιλόσοφοι, για την επιστήμη δεν υπάρχει. "Ετσι ή φιλοσοφική θεώρηση του 'Εγέλου, πώς ή γνώση είναι καθολική και μοναδική, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις επιστημονικές απόψεις. Για κάθε χρονική στιγμή έχουμε μία συνάρτηση αλήθειας και με την εξελικτική πορεία της επιστήμης έχουμε συνεχώς νέες διαφορετικές συναρτήσεις αλήθειας, οι οποίες δεν έχουν ούτε το ίδιο πεδίο ορισμού ούτε το ίδιο πεδίο τιμών. Το μόνο κοινό που έχουν, είναι ο τρόπος αντιστοιχίας, δηλαδή ο τρόπος κατασκευής των, πράγμα το οποίον σημαίνει, πώς ή επιστημονική σκέψη από την εποχή των αρχαίων 'Ελλήνων παραμένει αναλλοίωτη. Το σύνολο των συναρτήσεων αλήθειας μπορούμε να το διατάξουμε γραμμικώς, δηλαδή σε μία ακολουθία, με βάση την ποιότητα των τιμών των συναρτήσεων αλήθειας. Συγκεκριμένα έστω, ότι A , B είναι δύο συναρτήσεις αλήθειας και K τυχοῦσα κατηγορία φαινομένων. Προφανώς ή συνάρτηση A έχει τιμές (θεωρίες), οι οποίες λογικοποιούν την κατηγορία K . 'Ομοίως ή συνάρτηση B έχει άλλες τιμές (θεωρίες), που λογικοποιούν την K . 'Ορίζουμε, ότι ή A προηγείται της B , αν οι τιμές είναι οι

ίδιες ή οι τιμές της B είναι καλύτερες των τιμών της A και σημειώνουμε $A < B$. Θα μπορούσαμε να πούμε, ότι ή συνάρτηση αλήθειας A , ή όποια προηγείται της B , είναι περιορισμός της συνάρτησης B , πράγμα αμφίβολο, γιατί δεν έχουμε πάντοτε σταθερές γνώσεις και πολύ περισσότερο μία καθολική γνώση. 'Η ακολουθία των συναρτήσεων αλήθειας είναι προφανώς της μορφής

$$\Sigma_0 < \Sigma_1 < \dots < \dots \text{ (I),}$$

όπου Σ_0 είναι ή πρώτη συνάρτηση αλήθειας, ή όποια πρέπει να ταυτίζεται με το πρώτο μαθηματικό «μοντέλο» του φυσικού κόσμου, που έδωσαν οι Έλληνες μαθηματικοί. Πρὸ των 'Ελλήνων δεν είναι δυνατόν να υποθέσουμε ύπαρξη έπιστήμης, γιατί αναγκαία προϋπόθεση της έπιστημονικής γνώσης είναι ή *λογική απόδειξη*, την όποια ανακάλυψαν πρῶτοι οι Έλληνες. Τά προελληνικά μαθηματικά «μοντέλα» του κόσμου εύρισκονται στὸν χώρο των μεταφυσικῶν μύθων. Τὸ Πυθαγόρειο μαθηματικό «μοντέλο», παρόλες τίς μεταφυσικές αδυναμίες του, έχει τόση έπιστημονική γνώση, ὥστε δεν είναι καθόλου παράτολμο να ταυτιστεί με την πρώτη συνάρτηση αλήθειας Σ_0 . 'Η ακολουθία (I) των συναρτήσεων αλήθειας περιγράφει με μαθηματικό τρόπο την πορεία της έπιστημονικής γνώσης.

Έστω ότι E_1, E_2 είναι δύο κοσμοεἰδῶλα. 'Ορίζουμε, ότι τὸ E_1 προηγείται τοῦ κοσμοεἰδῶλου E_2 και σημειώνουμε $E_1 < E_2$. Τότε και μόνον: για κάθε θ_1 στοιχείο τοῦ E_1 και για κάθε θ_2 στοιχείο τοῦ E_2 τὸ θ_1 προηγείται τοῦ θ_2 ή ταυτίζονται, όταν συγκρίνονται. Μὲ ἀπλούς συλλογισμούς μπορούμε να ἀποδείξουμε την πρόταση: "Αν Σ_1, Σ_2 είναι δύο συναρτήσεις αλήθειας και E_1, E_2 τὰ ἀντίστοιχα κοσμοεἰδῶλα αὐτῶν, τότε οι σχέσεις $\Sigma_1 < \Sigma_2, E_1 < E_2$ είναι ἰσοδύναμες, δηλαδή ή $\Sigma_1 < \Sigma_2$ συνεπάγεται την $E_1 < E_2$ και ἀντιστρόφως ή $E_1 < E_2$ συνεπάγεται την $\Sigma_1 < \Sigma_2$.

Έπειδή τὰ κοσμοεἰδῶλα είναι συγκρίσιμα και έπειδή σὲ κάθε συνάρτηση αλήθειας Σ μπορούμε να ἀντιστοιχίσουμε ἕνα κοσμοεἰδῶλο, είναι προφανές ἀπὸ την προηγούμενη πρόταση, ότι στην ακολουθία (I) ἀντιστοιχεί ή ακολουθία των κοσμοεἰδῶλων

$$E_0 < E_1 < E_2 \dots < \dots \text{ (II),}$$

ή όποια περιγράφει την εξέλικτική πορεία των έπιστημονικῶν εἰκόνων, που έχουμε για τὸν κόσμο.

Τὰ κοσμοεἰδῶλα της έπιστήμης δεν είναι ὀπτικές εἰκόνες οὔτε σχήματα ἰδεατῶν φαντασμάτων, είναι κάτι πολὺ περισσότερο, γιατί είναι ή σύνθεση της έπιστημονικής γνώσης, που ἐπαληθεύεται ἀπὸ τὰ συμβάντα. 'Η ακολουθία (II) περιγράφει τοὺς σταθμούς της νόησης στὸν κόσμο των φαινομένων. 'Απὸ τὸν σχολιασμό της ἀκολουθίας (I) προκύπτει, ότι τὸ σύνολο των γνώσεων μπορεί συνεχῶς να αὐξάνει, χωρίς να είναι βέβαιον, ότι δεν ὑπάρχει περιορισμός κάποιου συγκεκριμένου ὅριου, δηλαδή είναι δυνατόν να ὑπάρχει ὅριον, ἀλλὰ ἐκ της (I) δεν προσδιορίζεται. "Αν υποθέσουμε, ότι ὑπάρχει ὅριο της (I), τότε αὐτὸ μπορεί να θεωρηθεῖ ὡς μία ὀριακή συνάρτηση αλήθειας, στην όποια ἀντιστοιχεί ἕνα ὀριακὸ κοσμοεἰδῶλο. 'Η καντιανή ἀποψη, πῶς τὸ κύρος της γνώσης μας είναι περιορισμένο, ἐκφράζεται με την παραδοχή, ότι ή ακολουθία (I) προσεγγίζει την ἀντικειμενική πραγματικότητα, χωρίς να έχει ὀριακὸ κοσμοεἰδῶλο, τὸ ὁποῖο να είναι ή λογικοποίηση τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Δηλαδή, ἀν ή ακολουθία (I) έχει ὅριο, τότε τὸ ὀριακὸ κοσμοεἰδῶλο ἀπέχει της ἀντικειμενικής πραγματικότητας. 'Η έπιστήμη δεν ἐνδιαφέρεται γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τίς ποιότητες, γιατί είναι ὑπερβατικές. Την έπιστήμη ἐνδιαφέρει ή πρόδλεψη, ή όποια συνεχῶς ἐξασφαλίζεται ἐντὸς τοῦ χώρου των φαινομένων, γιατί ή πρόδλεψη ταυτίζεται με την λειτουργία τόσο της θεωρίας ὅσο και τοῦ «μοντέλου». 'Η ἀρχή της ἡρακλειτικής «ροῆς» καλύπτεται ἀπὸ την μεταβολή των συναρτήσεων αλήθειας και προσδιορίζεται ἀπὸ

τὴν συγκριτικὴ μελέτη τῶν θεωριῶν μιᾶς κατηγορίας φαινομένων. Συνεπῶς ἡ ἡρακλειτικὴ ροὴ συνάγεται ἀπὸ τὶς ἀκολουθίες (I) καὶ (II). "Ὅλες οἱ φιλοσοφικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴ γνῶσις, τόσο τῆς ἀρχαιότητος ὅσο καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, μποροῦν νὰ διατυπωθοῦν μὲ τὴν θεώρηση ἰδιοτήτων τῆς ἀκολουθίας (I), οἱ ὁποῖες (ιδιότητες) δὲν εἶναι συνήθως συνέπειες τῆς ἐπιστημονικῆς γνῶσις, ἀλλὰ παραδοχὲς τῶν φιλοσόφων. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι οἱ γνωσιολογικὲς ἀπόψεις, ποὺ δὲν πληροῦν τὴν λογικὴ συμβατότητα, δὲν ἐκφράζονται μὲ καμμιά ἀκολουθία τῆς μορφῆς (I) ἢ τῆς (II). Π.χ. οἱ γνωσιολογικὲς ἀπόψεις τῶν Ἑγέλου, Μπέρξον κ.τ.λ. εἶναι μακρὰν τῆς ἀκολουθίας (I), γιατί στηρίζονται σὲ παραλογισμοὺς ἢ σὲ ἀνύπαρκτες «λογικὲς».

Ἀπὸ τὴν παραπάνω προσπάθεια μαθηματικῆς διατυπώσεως γνωσιολογικῶν σκέψεων προκύπτουν τὰ ἑξῆς:

Πρῶτον: Ἡ ἀναζήτησις μιᾶς ἀρχῆς ἢ μιᾶς μοναδικῆς θεμελιώσεως τοῦ συστήματος τῶν γνώσεών μας δὲν συνάγεται ἀπὸ τὶς ἐπιστημονικὲς μεθόδους ἔρευνας οὔτε διακρίνεται ἀπὸ τὸ ἐπιστημονικὸ κοσμοεἶδωλο, γιατί ἀντιστρατεύεται στὸ πλῆθος τῶν ἀνεξαρκτῶν θεωριῶν, ποὺ συνθέτουν τὴν ἀνθρώπινη γνῶσις.

Δεύτερον: Ἡ μαθηματικὴ διατύπωση καὶ λογικοποίηση τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ ἀναμφισβητήτως συντελεῖ στὴν βαθύτερη μελέτη τῶν πραγμάτων, τὸ κυριότερο ὅμως εἶναι, ὅτι προφυλάσσει τὴν σκέψιν ἀπὸ τὶς αὐθαιρεσίαις καὶ τὶς ἀντινομίες.

Τρίτον: Οἱ φιλοσοφικὲς θεωρίαι, ποὺ σέβονται τὴ λογικὴ συνέπεια, μποροῦν νὰ ἀναζητήσουν μαθηματικὸ «μοντέλο». Ἀντιθέτως οἱ φιλοσοφικὲς θεωρίαι, ποὺ ἀντιστρατεύονται τὴ λογικὴ συνέπεια, δὲν ἔχουν κανένα ἱεραρχημένο εἶδωλο. "Ὅλες οἱ φιλοσοφικὲς ἀντιλήψεις, οἱ ὁποῖες ἐκπορεύονται ἀπὸ τὸν φιλοσοφικὸ στοχασμὸ τοῦ Ἑγέλου, ἐμφανίζουν «μοντέλα» ψευδοεπιστημονικά, γιατί τὸ ὄργανο ἐξαγωγῆς συμπερασμάτων δὲν ἔχει δομὴ λογικῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Θεωροῦμε τοὺς λογικοὺς συνδέσμους $\Lambda, V \rightarrow, \sim$ μὲ γλωσσικὴ ἀπόδοση ἀντιστοίχως «καί», «ἢ», «ἂν»... «τότε», «ἰσοδυναμεῖ». Μία πρότασις εἶναι σύνθετη, ἂν προκύπτει ἀπὸ ἄλλες προτάσεις (σύνθετες ἢ ἁπλές) διὰ παραθέσεως προτάσεων ἐκατέρωθεν ἐνὸς λογικοῦ συνδέσμου. Π.χ. ἔστω ὅτι ἔχουμε τὶς προτάσεις A, B· τότε μποροῦμε νὰ σχηματίσουμε τὶς σύνθετες προτάσεις $\Lambda\Lambda B, \Lambda V B, \Lambda \rightarrow B, \Lambda \sim B$ μὲ γλωσσικὴ ἀπόδοση «A καὶ B», «A ἢ B», «ἐὰν A ἔπεται B», «A ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ B». Ὑπερ «Δαυλόν», τ. 62, σ. 3413.
2. Π.χ. ἂν τὶς προτάσεις A, B ποὺ συνθέτουν τὴν πρότασις $\Lambda\Lambda B$, ἀντικαταστήσουμε μὲ τὶς τιμὲς, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ λάβουν, τότε οἱ ἀντιστοιχίαις $\langle \text{ἀλήθεια} \rangle \Lambda \langle \text{ἀλήθεια} \rangle \rightarrow \langle \text{ἀλήθεια} \rangle$, $\langle \text{ἀλήθεια} \rangle \Lambda \langle \text{ψέμα} \rangle$, $\langle \text{ψέμα} \rangle \Lambda \langle \text{ἀλήθεια} \rangle \rightarrow \langle \text{ψέμα} \rangle$ καὶ $\langle \text{ψέμα} \rangle \Lambda \langle \text{ψέμα} \rangle \rightarrow \langle \text{ψέμα} \rangle$ διδοῦν τὶς τιμὲς τῆς $\Lambda\Lambda B$ στὶς διάφορες περιπτώσεις ἀντιστοίχως. Ὑπερ «Δαυλόν», τ. 62, σ. 3413.
3. Ὑπερ «Δαυλόν», τ. 47, σ. 2444· τ. 69, σ. 3828· καὶ τ. 46, σ. 2371.
4. Συνάρτησις εἶναι ἡ μονοσήμαντη ἀντιστοιχία.
5. Μακρόκοσμος εἶναι ὁ κόσμος, ποὺ συνειδητοποιοῦμε μὲ τὶς αἰσθήσεις μας.
6. "Ἐνα σύνολον λέγεται δυνάμει ἀπειρον, ἂν τὸ πλῆθος τῶν στοιχείων του μπορεῖ νὰ μεγαλῶναι ἀπεριορίστως, ἐνῶ αὐτὸ παραμένει πεπερασμένο (π.χ. τὸ σύνολο τῶν ἀριθμῶν {1, 2, 3, 4, 5...}).
7. Ὑπερ «Δαυλόν», τ. 65, σ. 3647.
8. Ὑπερ «Δαυλόν», τ. 41, σ. 2092.
9. Εἰκόνα μιᾶς συναρτήσεως ἀλήθειας εἶναι τὸ σύνολο τῶν τιμῶν τῆς, δηλαδὴ τὸ σύνολο τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν μιᾶς συγκεκριμένης συνάρτησεως ἀλήθειας.
10. Οἱ θεωρίαι θ_1 καὶ θ_2 συγκρίνονται, ἂν εἶναι «μοντέλα» τῆς αὐτῆς κατηγορίας φαινομένων, ἄλλως δὲν συγκρίνονται.
11. Τάξις ἰσοδυναμίας εἶναι ἓνα πλῆθος στοιχείων, τὰ ὁποῖα πληροῦν μεταξὺ τῶν τὴν σχέση ἰσοδυναμίας. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ τάξις ἰσοδυναμίας εἶναι τὸ σύνολο τῶν θεωριῶν, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται σὲ μίαν συγκεκριμένη κατηγορία.

Φασίστας = Έλληνας!

Στὸ Πεδίον τοῦ ᾽Αρεως συνέβησαν τὸν περασμένο Μάιο μερικὰ γεγονότα, πὸν ἀξίζει νὰ σχολιασθῶν τώρα ἀπ' τὴν παρούσα στήλη.

Περὶ τὰ μέσα τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῆς Ἐκθέσεως Βιβλίου ρίχθηκαν κάποιες προκηρύξεις στὸν ἐκθεσιακὸ χώρο, οἱ ὁποῖες ἔφεραν ἐκδηλῶσιωνιστικὴ πατρότητα (πεντάλφες, ἀναφορὲς στὸ ᾽Αουσβιτς, «Δὲν ξεχνῶ...») καὶ ἔγραφαν: «Στὴν Ἐκθεση Βιβλίου ὑπάρχουν δύο φασιστικὰ βιβλιοπωλεῖα, πὸν μολύνουν τὸν χώρον μὲ ὅ,τι ἀντιπροσωπεύουν... Καμμιά ἐλευθερία στοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐλευθερίας» καὶ «Ὁ Ρατσισμὸς εἶναι ὁ πολιτισμὸς τῶν ἡλιθίων. Ἀναρχικοὶ-Ἀντιεξουσιαστὲς».

Δὲν θὰ σχολιάσουμε τὰ «Δὲν ξεχνῶ...», τὶς πεντάλφες, τὸ ᾽Αουσβιτς καὶ ὅ,τι ἄλλο παρόμοιο πὸν δὲν ὑπέπεσε στὴν ἀντίληψή μας· θὰ ἐπιμείνουμε στὴ φράση: «Καμμιά ἐλευθερία στοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐλευθερίας», πὸν σὰν τέτοιους ἐννοοῦσαν ἀσφαλῶς τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν «δύο βιβλιοπωλείων» («Νέα Θέσις» καὶ «Ελευθερὴ Σκέψις»).

Δὲν θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν οἱ πολιτικὲς ἰδέες καὶ ἀντιλήψεις τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν δύο βιβλιοπωλείων, τὶς ὁποῖες δὲν γνωρίζουμε, μὰ οὔτε καὶ μᾶς ἀφοροῦν. Αὐτὸ πὸν ξέρουμε καλὰ εἶναι, ὅτι ὅποιες καὶ ἂν εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι σεβαστές, ἀφοῦ ἔχουμε ἐλευθερίαν λόγον καὶ «πλουραλιστικὸ σύστημα». Δικαιοῦται λοιπὸν ὁ καθένας νὰ ἐκθέτῃ καὶ νὰ διακινῇ ἐλεύθερα τὶς ἰδέες του, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν ἐν λόγῳ ἐκδοτῶν-βιβλιοπωλῶν δεδαίως. Θὰ μπορούσαν ἀσφαλῶς αὐτοί, πὸν αὐτοανακηρύχθηκαν «προστάτες τῆς Ἐλευθερίας» καὶ κρύφθηκαν πίσω ἀπὸ τὴν παραπλανητικὴ ὑπογραφή «Ἀναρχικοὶ-Ἀντιεξουσιαστὲς», νὰ ἀντικρούσουν τὶς ἰδέες τῶν –ὑποτίθεται– ἐχθρῶν τῆς Ἐλευθερίας» μὲ τὸ λόγο καὶ τὸ διάλογο, καὶ ὅχι νὰ καταφύγουν στὰ ρόπαλα καὶ τὶς σιδηροροθιές, πὸν, ἂν μὴ τὶ ἄλλο, προδίδουν πρωτογονισμό καὶ ἡλιθιότητα. Ἀσφαλῶς διαφωνοῦμε μὲ κάθε μορφῆς φασισμό, ολοκληρωτισμό, ρατσισμό καὶ ὅποιον ἄλλο -ισμό- στιγμὴ ὥστος δὲν θὰ παύσουμε ν' ἀγωνιζόμεστε, ὥστε νὰ μπορούν ὅλοι νὰ ἐκφράζουν ἐλεύθερα τὶς ἀντίθετες τοὺς ἀπόψεις, γνωρίζοντας καλὰ ὅτι «ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστη ἁρμονία». Ὅμως ποῖός ὦρσε «προστάτες τῆς Ἐλευθερίας» τοὺς «Ἀναρχικοὺς-Ἀντιεξουσιαστὲς» ἢ τοὺς «ἐργάτες τοῦ ΣΕΒΑ» ἢ τοὺς ὁποῖους κρύβονται πίσω ἀπ' αὐτοὺς; Ποιοὶ τελικὰ εἶναι οἱ φασίστες; Οἱ ἐκδότες τῶν δύο βιβλιοπωλείων, πὸν ἀπολύτως νόμιμα διακινοῦν τὶς ἰδέες τοὺς ἢ ἐκεῖνοι πὸν προσπάθησαν νὰ τοὺς κλείσουν τὸ στόμα μὲ τὴν ὠμὴ βία;

Σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ προβάλλει ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη ἐπαναπροσδιορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν «ρατσισμὸς» καὶ «φασισμὸς», γιὰ νὰ ἐκλείψῃ κάθε σύγχυση. Καθὼς φαίνεται, καὶ ὑπάρχει πλῆθος στοιχείων, «ρατσιστὴς» εἶναι σήμερα οἷοσδήποτε ὁμιλεῖ γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, τὶς Ἑλληνικὲς Πυραμίδες· καὶ ὅποιος δηλώνει Ἑλληνας, εἶναι φασίστας καὶ ἀντισημίτης... Μὴν ζητεῖτε τώρα τὰ πῶς καὶ τὰ γιατί· ἀρκεῖ νὰ ποῦμε, ὅτι οἱ προκηρύξεις καὶ οἱ ἀπειλὲς στὴν Ἐκθεση Βιβλίου ἀφοροῦσαν ἀποκλειστικὰ τὸ «Δαυλὸ», τὰ δὲ ἄλλα «δύο βιβλιοπωλεῖα» ἀποτελοῦσαν ἀπλὴν ἐπικάλυψη. Ἀπόδειξη, ὅτι τὰ «δύο βιβλιοπωλεῖα», πὸν εἶχαν προαγγελεῖ, ἔγιναν τρία· καὶ μάλιστα ἐν ἀγνοίᾳ τῶν «Ἀναρχικῶν-Ἀντιεξουσιαστῶν» μισθοφόρων, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν κατεδάφιση τοῦ δευτέρου περιπτέρου χτυποῦσαν μὲ νόημα τὶς παλάμες τοὺς, σὰν νὰ ἔλεγον: τελειώσαμε!

Τὸ δρᾶμα τῶν μισθοφόρων νέων ἔγινε ἀντιληπτό, ὅταν διατάχθηκαν νὰ ἐπιτεθοῦν στὸ περίπτερο τοῦ «Δαυλοῦ». Φάνηκε καθαρά, ὅτι κατελήφθησαν ἐξ ἀπῆνης καὶ δὲν ἔκρυβαν τὴν ἀμηχανία τους καὶ τὴν ἀντίθεσή τους. Ὡς φανερό, ὅτι τ' ἀφεντικά τους παρεσπόνδισαν καὶ τοὺς παραπλάνησαν. Οἱ κοκκινογένηδες «ἐργοδότες» τους δὲν τόλμησαν νὰ τοὺς ἀποκαλύψουν τὰ πραγματικά σχέδιά τους, φοβούμενοι μὴν ἀρνηθοῦν, ἀλλὰ τοὺς ἐξαπάτησαν λέγοντάς τους «ἱστορίες γι' ἀγρίους», δηλαδή γιὰ ρατσισμοὺς καὶ φασίστες, βέβαιοι ὄντες ὅτι σὰν Ἑλληνόπουλα ἀπεχθάνονται –ὅπως κι ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἄλλωστε– τὰ ἐκφυλιστικά φαινόμενα τοῦ ρατσισμοῦ καὶ φασισμοῦ, πὺν χωρὶς ἄλλο ἀποτελοῦν δημιουργήματα τῶν σιωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι παριστάνουν πὺς τὰ καταπολεμοῦν τάχα... (Βλέπετε «Δαυλόν», τ. 142/93).

Ἡ ἐπιχείρηση «ἐς γῆν φέρειν τὸ περίπτερο τοῦ Δαυλοῦ» ἦταν μελετημένη καὶ σχεδιασμένη ἀπὸ καιρὸ ἀπ' τοὺς σιωνιστὲς καὶ τοὺς τοιοῦτους. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τὰ ὄργανα τοῦ ἐξ-ουσιασμοῦ ἔχασαν τὴν ψυχραιμία τους, γιὰ νὰ φθάσουν σὲ μιὰ τέτοια ἐπιλογή. Οἱ φοινικιστὲς, οἱ ἰνδοευρωπαϊστὲς, οἱ ἀφροκεντριστὲς, πὺν αἰῶνες τώρα ἔχουν συνηθίσει στὸ μονόλογο καὶ τὴν παραμυθολογία, ξαφνιάστηκαν μὲ τὴν ἐμφάνιση τοῦ «Δαυλοῦ», ἀπροετοίμαστοι καὶ ἀνήμεροι καθὼς εἶναι γιὰ λόγο καὶ διάλογο, ἔλεγχο καὶ ἀποδείξεις. Προσπάθησαν, ὅσο μποροῦσαν, νὰ τὸν συκοφαντήσουν, νὰ τὸν «σαμποτάρουν», νὰ τὸν δωροδοκήσουν, νὰ τὸν κάνουν ἐπιτέλους νὰ σιγήσῃ ἢ νὰ μὴν τοὺς ταράξῃ τὰ νερά... Οἱ προσπάθειές τους ἀπέδωσαν ἀκαρπες.

Ἡ ἐπιχείρηση «ἐς γῆν φέρειν τὸ περίπτερο τοῦ Δαυλοῦ» εἶχε πολλὰ πλὸ νόημα: Ἀπέβλεπε στὴν τρομοκρατία τοῦ ἐκδότη, τῶν συνεργατῶν καὶ –γιατί ὄχι– τῶν ἀναγνωστῶν του. Τὸ μήνυμα τῶν κοκκινογένηδων λογοκρατῶν ἦταν σαφές: «Σίγησον, “Δαυλέ”». Γιατί μᾶς ἐνοχλεῖτε, μὲ τὸ ν' ἀποκαλύπτετε τὰ ψεύδη καὶ τίς ἀπάτες, τίς ἱστορικές μηχανορραφίες καὶ τίς πλεκτάνες, τίς πομπές καὶ τὰ αἵσχη μας. Ἀφήστε κατὰ μέρος τὰ ἑλληνικά γράμματα, τίς ἑλληνικὲς ιδέες καὶ ἀντιλήψεις, τίς ἑλληνικὲς ἀρετές. Ἐμεῖς αἰῶνες τώρα μὲ δόλο καὶ βία θριαμβεύουμε. Τοὺς ἀτίθασους Ἕλληνες, πὺν δὲν «φιλοῦσι τὸ ἐξαπατᾶσθαι», τοὺς γενοκτονήσαμε· μέχρι καὶ τὰ χνάρια τους ἐξαφανίσουμε... Ἄν κάποιος διέλαθε τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ, οὔτε κἂν πὺν τολμοῦσε αἰῶνες τώρα νὰ μιλήσῃ μετὰ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ «εἰδωλολάτρη», τοῦ «ρατσιστῆ», τοῦ «ἀνῆθικου», τοῦ «δουλοκτήτη», πὺν τοῦ προσήψαμε –κάτι πὺν ἐπαναλήφθηκε καὶ τὴ βραδυνὰ ἐκείνη τῆς κατεδάφισης τοῦ περιπτέρου: “Ὅλα τὰ τηλεοπτικά κανάλια συλλήβδην μετέδωσαν τὴν εἶδηση τῆς ἐπιθέσεως τῶν «ἀγανακτισμένων δημοκρατικῶν πολιτῶν» ἐναντίον τοῦ «φασιστικοῦ» καὶ «ρατσιστικοῦ» περιοδικοῦ «Δαυλός»! Οὔτε ἓνα κανάλι, οὔτε μιὰ ἐφημερίδα δὲν τόλμησε νὰ παραβῇ τὰ ρήματα τῶν κυρίων τους καὶ νὰ ἀμφισβητήσῃ, κάτι πὺν μαρτυρεῖ τὴν ἐλευθεροφωνία καὶ τὴ δημοκρατικότητά τους...

Ὅμως ποιοὺς ἔπεισαν μὲ τὸν τρόπον αὐτόν; Ποιοὶ πείσθηκαν ὅτι ἡ ὅλη αὐτὴ ἐπιχείρηση εἶχε «φιλελεύθερο» καὶ κοινωνικὸ χαρακτήρα; Ποιοὶ φοβήθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ἄμεση ἀπειλή; Τὰ χιλιάδες σχισμένα καὶ μισοκατεστραμμένα τεύχη μας ἔγιναν οἱ καλύτεροι διαφημιστές μας. Οἱ περιέργοι ἀναγνώστες περιέπεσαν σὲ σκεπτικισμό καὶ ἐν συνεχείᾳ μεταβλήθηκαν σὲ προπαγανδιστές μας. Ἕλληνες, μὴν πιστεύετε σὲ κανέναν καὶ σὲ τίποτε, ἀλλὰ «τοῦ λόγου ἀκούσαντες, ὁμολογεῖτε».

Πὰν Αἴολος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

Ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον» στὸν Μαρξισμό

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης*, τὸ «ἱερό» καὶ γιὰ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες, διδάσκει γιὰ πρώτη φορὰ παγκοσμίως τὸν τρόπο τῆς συστηματικῆς ἐνσφηνώσεως βάρβαρων ἰδεολογιῶν σ' ἓναν λαό. Στὴν προκειμένη περίπτωσι ἀναφερόμαστε στὰ ἑξῆς:

- Πρῶτον, στὴν διαθήκη-ὑπόσχεσι διὰ ὅρκου τοῦ Γιαχβὲ πρὸς τοὺς Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν γιὰ τὴν παράδοσι σ' αὐτοὺς ὡς κληρονομίας τῆς «γῆς τῆς ἐπαγγελίας»·

- δεύτερον, στὴν ἰδέα περὶ τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ»· καὶ

- τρίτον, στίς γενοκτονίες, τίς ὁποῖες δικαιоῦται ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ (ὡς προκύπτουσες ἐκ τῶν δύο προαναφερθέντων λόγων), τῶν λαῶν οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσαν στὴν γῆ τῆς Χαναάν, ὅπως ὀνομαζόταν ἡ «γῆ τῆς ἐπαγγελίας».

Ἐπὶ πλέον στὸ βιβλίο αὐτὸ τονίζεται ἐπανειλημμένα ἡ ἰδέα τοῦ μονοθεϊσμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ξεκάθαρη ἐντολὴ γιὰ «ἄσκησι», μὲ συγκεκριμένους τρόπους, στὴν μισαλλοδοξία.

Εἰδικώτερα ἀναφέρονται μόνο στὸ βιβλίο αὐτὸ τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης*:

- 75 φορές ἡ ὑπόσχεσι τῆς «γῆς τῆς ἐπαγγελίας» στὰ ἑξῆς κεφάλαια καὶ στίχους: Α8,21,35, Β9,12, Γ18,20, Δ1,19,20,21,22,23,26,31,38,40, Ε2,31,33, ΣΤ3,10,18,23, Ζ1,8,12,13, Η1,7,10,18, Θ1,4,5,23,27,28, Ι11, ΙΑ8,9,10,21,23,25,31, ΙΒ1,9,10,12,29, ΙΖ14, ΙΗ9, ΙΘ1, Κ15,16, ΚΑ1, ΚΕ19, ΚΣΤ1,9,15, ΚΖ1,3, ΚΗ1,69, Λ5,20, ΛΑ3,7,13, ΛΑ20,21,23, ΓΑ42, ΔΔ4.

- 20 φορές γενοκτονίες μετὰ λεηλασιῶν τῶν λαῶν τῆς «γῆς τῆς ἐπαγγελίας» ἀπὸ τὸν «ἐκλεκτὸν λαόν»:

Β34, Γ2,6, Δ38, ΣΤ10, Ζ2,5,16,20,22,23,24,25, Θ3, ΙΒ29, ΙΓ16, Κ13, Κ16, ΛΑ2,4, ΛΓ19.

- 8 φορές ἡ ἰδέα περὶ τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ»:

Οἱ «ἅγιοι τῆς Π. Διαθήκης» καὶ οἱ «εἰδωλολάτρεις» Ἕλληνες»

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Στὸ τεῦχος 1120 τοῦ περιοδικοῦ «Γυναίκα» (Ἰούλιος 1995) δημοσιεύθηκε συνέντευξη τοῦ πρωτοπρεσβύτερου καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ. Δεδομένου ὅτι ἀφενὸς ὁ ἱερέας αὐτὸς ἔχει κατὰ τὸ παρελθὸν ἀναφερθεῖ μὲ δυσμενῆ σχόλια στὸν «Δαυλὸ» καὶ ἀφετέρου διατύπωσε στὴν ἐν λόγω συνέντευξη ἀρκετὰ ἐνδιαφέροντες ἀπόψεις, ἔκρινα σκόπιμο νὰ σᾶς τὴν παρουσιάσω ἐν περιλήψει.

Ἡ συνέντευξη τοῦ π. Μεταλληνοῦ στὴ δημοσιογραφία Ὁλγα Μπατῆ ἀρχίζει μὲ μία ἀρκετὰ ἐκτενῆ ἀναφορὰ στὸ κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ("New Age"). Ὁ π. Μεταλληνὸς ἔσπευσε νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴ συγκεκριμένη κίνηση ἐντελῶς χλιαρά, χωρὶς φυσικὰ νὰ ἀναφέρει ἐκτενέστερα οὔτε τὴ θέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας οὔτε τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἰδρυτὲς καὶ οἱ ἡγέτες τῆς Θεοσοφίας καὶ τοῦ κινήματος τῆς Νέας Ἐποχῆς ἦταν καὶ εἶναι Ἑβραῖοι (Ὁλκοττ, Μπεζάντ, Κρέμ κ.λπ.) οὔτε φυσικὰ τὸ ὅτι πολλὲς ἀπὸ τίς βασικὲς

Δ7, Z6,14, I15, IΔ2, ΚΣΤ18, ΚΗ1,12.

• 7 φορές τὸ δόγμα τοῦ μονοθεϊσμοῦ:

Δ35,39, Ε7, ΣΤ4, I17, IΓόλο, ΛΒ39.

• Καὶ 5 φορές ὑποδείξεις γιὰ τὴν ἄσκησι τῆς μισαλλοδοξίας διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν ναῶν καὶ λοιπῶν ἱερῶν χώρων τῶν ἑτεροδόξων λαῶν:

Z5,25, IΒ2, IΓ6, IZ5.

Παράλληλα ὑπενθυμίζεται κατὰ κόρον ἡ ἐκδικητικότητα τοῦ ζηλότυπου καὶ ζηλόφθονου αὐτοῦ θεοῦ μὲ ἀτέλειωτους συγκεκριμένους τρόπους τιμωριῶν γιὰ τοὺς ἀσυμμόρφωτους. Ὅλα δὲ τὰ προαναφερθέντα καταγράφονται περιληπτικὰ καὶ συγκεντρωτικὰ στὸ Ζ' κεφάλαιο τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Νομίζουμε, ὅτι ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἀντιγράψουμε ἓνα ἐκτενὲς ἀπόσπασμα σὲ μετάφρασι τοῦ Ι.Θ. Κολιτσάρα, ἐκδόσεως Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ἡ Ζωή», ἐγκεκριμένης ἀπὸ τὴν Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία (= Πατριαρχεῖο) καὶ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

«1 Ὅταν δὲ Κύριος ὁ Θεός σου σὲ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν χώραν, πρὸς τὴν ὁποίαν τώρα πορεύεσαι, διὰ νὰ τὴν κληρονομήσῃς ὡς ἰδικὴν σου, καὶ ἐκβάλῃ ἀπὸ ἐμπρός σου ἔθνη μεγάλα, τοὺς Χετταίους [...] Ἰεβουσαίους, ἐπὶ ἔθνη πολυαριθμότερα καὶ ἰσχυρότερα ἀπὸ σᾶς, 2 καὶ θὰ παραδώσῃ αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὰς χεῖρας σου, θὰ κτυπήσῃς αὐτούς, θὰ τοὺς ἐξαφανίσῃς τελείως, δὲν θὰ συνάψῃς καμμίαν συνθήκην μαζὶ τῶν καὶ δὲν θὰ τοὺς λυπηθῇτε καθόλου [...] 5 Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη θὰ πράξῃς ἐναντίον τῶν εἰδωλολατρῶν ἄλλοεθνῶν: Θὰ κρημνίσετε τοὺς βωμούς των, θὰ συντρίψετε τὰς εἰδωλολατρικὰς των στήλας, θὰ κατακόψετε τὰ ἱερὰ δάση των καὶ θὰ κάψετε εἰς τὴν φωτιά τὰ ξυλόγλυπτα ἀγάλματά των. 6. Διότι σὺ ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἐκείνους εἶσαι λαὸς ἅγιος, ἀφιερωμένος εἰς τὸν Κύριον καὶ Θεόν σου. Κύριος ὁ Θεός σου σὲ ἐξέλεξεν ἀνάμεσα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς γῆς νὰ εἶσαι ἰδική του ἐκλεκτὴ περιουσία [...]. 8 [...] ἀλλὰ διότι σᾶς ἀγαπᾷ ὁ Κύριος καὶ διότι τηρεῖ τὸν ὄρκον, τὸν ὅποιον ἔδωκεν εἰς τοὺς προπά-

θέσεις τῶν Νεοεποχιστῶν ταυτίζονται μὲ αὐτὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ (Ἀρμαγεδδῶν, Μεσσίας, παγκόσμια κυριαρχία τῶν Ἑβραίων κ.λπ.). Φτάνει μάλιστα στὸ σημεῖο νὰ θεωρεῖ ὡς σημεῖο διαφοροποίησης μεταξὺ τοῦ Νεοεποχισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τοῦ τελευταίου ἀναμένουν «μίαν ποίμνην ὑπὸ ἓνα ποιμένα» (ἅμα οἱ προπάτορές σου ἦταν γιδοβοσκοί, εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίζεις σὲ κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ στάνη;), λές καὶ οἱ Νεοεποχιστὲς δὲν ἀναμένουν κι ἐκεῖνοι ἐναγωνίως τὸν Μαίτρεγια Βοῦδα, πὺν θὰ θέσει ὑπὸ τὴν κυριαρχία του ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

Στὴ συνέχεια ἀρνεῖται τὴ θεότητα τοῦ ἴδιον του τοῦ θεοῦ λέγοντας ὅτι «θεὸς πὺν ἐπιτάσσει τὸν πόλεμο, τὴ σφαγὴ, τὴν καταστροφή, δὲν εἶναι Θεός». Ἐκτὸς δέδοια ἂν ὁ θεός, πὺν λέει «ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐξολοθρεύσω Κρητας καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοιποὺς τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν καὶ ποιήσω ἐν αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας...» (Ἰεζεκιήλ ΚΕ, 16, 17), εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ π. Μεταλληνοῦ.

Σὲ ἐπόμενη ἐρώτησή της ἡ δημοσιογράφος, πὺν κατὰ τὰ φαινόμενα ἔλκεται ἀπὸ τὶς θέσεις τῶν Νεοεποχιστῶν, ὅπως ἄλλωστε καὶ γενικότερα τὸ πε-

τοράς σας [...]. Ἄλλα εἶναι καὶ Θεὸς δίκαιος, ὁ ὁποῖος ἀνταποδίδει προσωπικῶς εἰς τοὺς μισοῦντας αὐτὸν καὶ ἀμετανοήτους κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ ἐξολοθρεύει αὐτοὺς [...]. 16 Σὺ θὰ ἀπολαύσης τὰ λάφυρα τῶν ἐθνῶν τὰ ὅποια ὁ Κ'υριος σοῦ δίδει [...]. 22 Κύριος ὁ Θεός σου θὰ καταστρέψῃ καὶ θὰ ἐξαφανίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ἔθνη αὐτὰ ἀπὸ ἐμπρός σου. Δὲν θὰ ἡμπορέσῃς, καὶ δὲν πρέπει, νὰ ἐξαφανίσῃς αὐτοὺς ταχέως, διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος ἡ χώρα ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ πληθυνθοῦν τὰ ἄγρια θηρία ἐναντίον σου. 23 Αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου θὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας σου καὶ θὰ καταστρέψῃς αὐτοὺς ὁλοκληρωτικῶς, μέχρις ὅτου ἐξολοθρευθοῦν καὶ ἐξαφανισθοῦν πλήρως. 24 Ὁ Θεός θὰ παραδώσῃ εἰς τὰ χεῖράς σου τοὺς βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν αὐτῶν, θὰ τοὺς ἐξοντώσετε, ὥστε νὰ χαθοῦν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἐδασίλευον. Κανεῖς δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἀντισταθῇ ἀπέναντί σας, μέχρις ὅτου τοὺς ἐξολοθρεύσετε ὅλους. 25 Τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν των θὰ τὰ παραδώσετε εἰς τὸ πῦρ, διὰ νὰ καοῦν...».

Τὰ πράγματα ἐδῶ λέγονται μὲ τ' ὄνομά τους, ξεκάθαρα, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ὑπόνοια γιὰ ἀλληγορίες καὶ συγκαλύψεις καὶ χωρὶς καμμία δυνατότητα γιὰ διαφορετικὲς ἐρμηνεῖες. Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κανένα περιθώριο γιὰ ἐπιδόσεις στὴν προσφιλεῖ σὲ κάποιους θεολόγους καὶ ἱεροκλήρυκες τάσι διαστρεβλώσεως τῶν ἀναγραφομένων στὴν *Βίβλο*. Διότι πάντοτε ἀκούγαμε, ἀκούμε καὶ θὰ ἀκούμε ν' ἀπαντοῦν στὰ σχετικὰ ἐρωτήματά μας μὲ τὴν φράσι κλισέ: «Κυττάξτε, δὲν ἐννοεῖ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ *Βίβλος* αὐτὸ πὺν νομίζετε, διότι τὸ ἐκφράζει ἀλληγορικά, καὶ γιὰ νὰ κατανοήσετε τί θέλει νὰ μᾶς διδάξῃ, πρέπει πρῶτα νὰ προσενηχηθῇτε, γιὰ νὰ λάβετε τὴν θεία χάρι, τὴν διαισθησι καὶ τὴν ἐνόρασι, οἱ ὁποῖες ἀνοίγουν τοὺς ὀφθαλμοὺς μας ἀπέναντι στὸν θεῖο λόγο» κ.λπ. κ.λπ. Ὡστόσο τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖο πρόκειται νὰ τεθῇ ἐδῶ, χάριν τοῦ ὁποῖου ἐγίνε καὶ ἡ προσηγηθεῖσα ἔρευνα, εἶναι, ἐὰν ἡ νοοτροπία αὐτὴ, ἡ ὁποία καλλιεργήθηκε στὸ «Δευτερονόμιον», ἀλλὰ καὶ σ' ὅλη τὴν *Βίβλο*, παρέμεινε κλεισμένη στὰ στενὰ ὅρια τοῦ Ἑβραϊκοῦ

ριοδικὸ στὸ ὁποῖο ἀρθρογραφεῖ, ἀναφέρει: «Ὑπάρχει καὶ ὁ Βουδισμός, πὺν σύμφωνα μὲ τοὺς πιστοὺς τοῦ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο, ἔπειτα ἀπὸ ἐσωτερικὴ διαδρομὴ, στὴν ἀνώτερη κλίμακα, δηλαδὴ στὴν ἐνωσὴ τοῦ μὲ τὸ θεῖο». Ὁ π. Μεταλληνὸς καταρχὴν συμφωνεῖ («Μέσα στὰ ὅρια τοῦ κτιστοῦ, ναί»), γιὰ νὰ διαφωνήσῃ στὴ συνέχεια μὲ πολὺ ἥπιους τόνους λέγοντας ὅτι «ὁ σκοπὸς [τοῦ Χριστιανισμοῦ] εἶναι νὰ ἐνεργοποιηθῇ [ὁ ἄνθρωπος] μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα του». Παρόμοια στάση τηρεῖ καὶ στὴν ὑποβολιμαία ἐπισήμανση τῆς δημοσιογράφου, ὅτι κάποιοι «εἰδικοί» ὑποστηρίζουν, πῶς ὁ Χριστὸς μαθήτευσε σὲ μυστικιστικὲς σχολές. Ἀποφεύγει νὰ ἀπαντήσῃ ἄμεσα ἀναφέροντας ἀπλῶς, ὅτι αὐτὴ εἶναι θέση τῶν Νεοεποχιστῶν.

Τὸ πάθος τοῦ καὶ τὸ θρησκευτικὸ τοῦ μένος τὸ φύλαξε γιὰ τὴν (ἀρχαία) Ἑλληνικὴ θρησκεία. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα:

Μπατῆ: «Ἐνωση θεῖου καὶ ἀνθρώπινου ὑπάρχει καὶ στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ θρησκεία. Οἱ θεοὶ παίρνουν ἀνθρώπινη μορφή, κατεβαίνουν στὴ Γῆ...».

Μεταλληνός: «Ἐσεῖς τὸ λέτε. Δεῖξτε μου ἓναν Ἁγιο Σπυρίδωνα, καὶ θὰ σᾶς δεῖξω, ἂν ὑπάρχει ἐνωση θεῖου καὶ ἀνθρωπίνου».

Μπατῆ: «Ὑπάρχουν οἱ ἡμίθεοι, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Προμηθεύς, ὁ Δίας, πὺν με-

λαοῦ ἢ ἔλαβε γενικώτερες παγκοσμίως προεκτάσεις· καὶ τελικῶς ἐὰν ἐπηρέασε λιγότερο ἢ περισσότερο τοὺς λαούς, οἱ ὅποιοι «ἀσπάσθηκαν» τὸν Χριστιανισμό καὶ τὸν Ἰσλαμισμό, ἀφοῦ γιὰ μὲν τοὺς πρῶτους ἡ *Παλαιὰ Διαθήκη* ἀποτελεῖ ἱερὸ βιβλίο, γιὰ δὲ τοὺς δευτέρους εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ ἱερὸ βιβλίο τους, τὸ *Κοράνιον*, εἶναι ἄμεσα ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὴν *Βίβλο*, σὲ βαθμὸ πὺν νὰ τὴν ἀντιγράφη σ' ἀρκετὰ σημεία.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι πολλοὶ ἐρευνητὲς διαφόρων εἰδικότητων, φιλόσοφοι, ἱστορικοὶ, κοινωνιολόγοι κ.ἄ., μὲ πρωτοπόρο κατὰ τὴν γνώμη μου τὸν Νίτσε διὰ τοῦ βιβλίου του «*Ὁ Ἀντίχριστος*», ἀντελήφθησαν καὶ κατέγραψαν τὴν βαθεῖα ἐπιρροή, τὴν ὁποία δέχθηκαν οἱ λαοὶ πὺν «ἀσπάσθηκαν» τὸ δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ἐπὶ πλέον ἀρκετοὶ ἐρευνητὲς μὲ προεξέχοντα πάλι κατὰ τὴν γνώμη μου τὸν σύγχρονο Γάλλο Ἀλαὶν ντὲ Μπενουά, κυρίως διὰ τοῦ βιβλίου του «*Οἱ ἰδέες στὰ ὀρθά*», κατέδειξαν τὴν βαθύτατη ἐπιρροή τῆς *Βίβλου* στὴν κομμουνιστικὴ θεωρία ἀλλὰ καὶ στὴν κομμουνιστικὴ κυρίως πρακτικὴ (Σταλινισμός κ.ἄ.). «Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀπόψεις, μὲ τὴν ἐπιφύλαξι τῶν ἀτελειῶν πὺν συνεπαγεται μιὰ τέτοια σύνοψι, θὰ μπορούσαν νὰ διατυπωθοῦν ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἰδέα περὶ τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ» ἐπεκτείνεται καὶ γενικεύεται στὸν Χριστιανικὸ κόσμο, ἀφοῦ ἔχουμε τίς δύο «Νέες Σιών», ὅπως ἀποκαλοῦνται ἀπὸ Ἀνατολικούς καὶ Δυτικούς χριστιανούς οἱ πόλεις Κωνσταντινούπολι καὶ Ρώμη. Στὸ βιβλίο τῆς Ἑλένης Γλύκατση-Ἀρβελέρ «*Ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας*», ἐκδόσεως «Ψυχογιός», στὴν 59 σελίδα διαβάζουμε:

«...Μὲ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἀναπτύχθηκε ἐπίσης «ἡ διδλικὴ ἀναφορά», πὺν διατηρήθηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ πὺν θεωροῦσε τοὺς βυζαντινοὺς «τὸν νέον περιούσιον λαόν». Ἀς πούμε σχετικὰ μ' αὐτό, πὺς ἡ διδλικὴ ἀναφορά, πὺν συμπλήρωνε ἔντεχνα τὴν Κωνσταντινικὴ καὶ αὐτοκρατορικὴ ἀναφορά, ἐδρῖσκε μεγάλη ἀπήχησι στὸ βυζαντινὸ λαό, πὺν εἶχε πεισθεῖ γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἀποστολή του, καὶ ἦταν ἀλληλέγγυος μὲ τὴν ἱμπεριαλιστικὴ πολιτικὴ τῶν κυβερνητῶν του». Στὴν

ταμορφώνεται...»

Μεταλληνός: «*Ποιὸς Δίας; Ὁ κατὰ φαντασίαν πλασθεὶς καὶ ψευδέστατος; Ἡ εἰδωλολατρικὴ προβολὴ τῆς ἀνθρώπινης προλήψεως καὶ θεοποίησός της; Ἡ κάθε μορφὴ θρησκείας εἶναι ἀγωνιώδης ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ, καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔχει τὸ θεϊκὸ της στοιχεῖο. Τί εἶναι ὅμως τὸ ἐλληνικὸ δωδεκάθεο; Ὁλη ἡ μυθολογία τοῦ Ἡσιόδου περὶ Θεοῦ; Εἶναι προβολὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀγωνίας καὶ σκέψης στὸ χῶρο τοῦ θείου. Καὶ θεοποίησι αὐτῆς τῆς προβολῆς. Χωρὶς κανένα ἀντικειμενικὸ ἀντίκρυσμα. [...]*».

Εἰδωλολατρικὴ λοιπὸν ἡ ἐλληνικὴ θρησκεία! Φαίνεται, ὅτι ὁ π. Μεταλληνός θὰ ἀπουσίαζε στοὺς «Ἁγίους Τόπους», ὅταν τὸ «χριστεπώνυμο πλῆθος» ἔπαιξε γροθιές, γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴ λατρεία του στὴν «Ἁγία Ζώνη» τῆς Παναγίας. Ἐνα κομμάτι ὕφασμα, πὺν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἔχει οὔτε καν σχέση μὲ τὴν Παναγία καὶ τὸ ὁποῖο λατρεύεται, προσκυνᾶται, θεραπεύει, τοῦ παιανίζον οἱ στρατιωτικὲς μπάντες καὶ τὸ περιφέρουν πρὸς ἄγγραν χρημάτων καὶ πολιτικῶν ἐξυπηρετήσεων. Ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸν π. Μεταλληνὸ δὲν ἀποτελοῦν εἰδωλολατρεία. Εἰδωλολατρεία εἶναι ἡ πίστις στὸν «ψευδέστατο» Δία. Πίστις, πὺν ἐπὶ πλέον δὲν δικαιοῦται τὸν τίτλο τῆς θρη-

ἴδια σελίδα, στήν ὑποσημείωσι 2, ἀναγράφει: «*Ἀς σημειώσουμε, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος Ζ' ἀποκαλεῖ "περιούσιον λαὸν" τὸ βυζαντινὸ στρατό... Γιὰ τὸν βυζαντινὸ λαό, ποὺ χαρακτηρίζει "Νέον Ἰσραήλ"*».

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχεσι τῆς «γῆς τῆς ἐπαγγελίας» ἐπεκτείνεται καὶ γενικεύεται στὸν Δυτικὸ κυρίως κόσμον – στὸν κόσμον αὐτὸν τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης*, ἐξ οὗ καὶ ἡ σημαντικὴ διαφορά του μὲ τὸν Ἀνατολικό, ὁ ὁποῖος εἶναι κυρίως τῆς *Καινῆς Διαθήκης* – διὰ τῆς ἀποικιοκρατίας στήν Ἀμερικὴ, Ἀφρική καὶ Ἀσία, μὲ παράλληλη καὶ ἀξιοθαύμαστη ἐπίδοσι στὶς γενοκτονίες τῶν κατακτημένων λαῶν μέχρις ἐξοντώσεως.

Καὶ ἀπατάται κανεῖς, ἐὰν νομίζῃ, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἔχουν τελειώσει. Συνεχίζονται μέχρι καὶ τώρα μὲ τὴν ἄγρια οἰκονομικὴ ἐξάρτησι καὶ ἐκμετάλλευσι τῶν λαῶν τῶν πρώην ἀποικίων, ἡ ὁποία πολλὰς φορὰς φθάνει στὰ ὅρια τῆς γενοκτονίας. Ὅμως ὑπάρχει καὶ τὸ χειρότερο: οἱ ἀπάνθρωποι αὐτὲς ἐπεμβάσεις τῶν χριστιανικῶν λαῶν στοὺς λαοὺς αὐτοὺς, πλὴν τῶν γενοκτονιῶν, στοὺς ἐναπομείναντες αὐτοὺς ἀνθρώπους ὑπέθαλψαν τόσο μεγάλες τάσεις ἐκφυλισμοῦ καὶ παρακμῆς, ποὺ εἶναι σχεδὸν ἀπίθανο νὰ ἀναχαιτισθοῦν μὲ οἰονδήποτε τρόπο. Αὐτὸ τὸ κρῖμα θὰ βαραινῇ ἔσθαι τοὺς χριστιανικοὺς αὐτοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης. Ἀξίζει ἐδῶ νὰ ἐπισημανθῇ, ὅτι οἱ Νεοέλληνες, παρ' ὅλο τὸν ἐκχριστιανισμό τους, ὅπου γῆς κι ἂν μετέβησαν, ὅπως καὶ στοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὄχι μόνον δὲν προέβησαν σ' ἀνάλογες συμπεριφορὰς, ἀλλὰ ἀντίθετα καὶ δημιουργικοὶ ὑπῆρξαν, καὶ ἄριστες σχέσεις ἀνέπτυξαν μὲ τοὺς λαοὺς, στὶς χῶρες τῶν ὁποίων φιλοξενηθήκαν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριά ἀκριβῶς γιὰ παρόμοιους λόγους εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἀναλόγως ἐπραξαν καὶ πράττουν οἱ Ἰσλαμιστές. Μάλιστα ἐδῶ ὑπάρχει καὶ ὑπερθεματισμὸς τῆς *Βίβλου*, ἀφοῦ, γιὰ νὰ κερδίσῃ κανεῖς τὸν παράδεισο, πρέπει νὰ λάβῃ μέρος στὸν ἱερὸ πόλεμον, τὸ *Τζιχάντ*: δηλαδὴ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν ἀπίστων, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ στήν ἀληθινὴ πίστιν τοῦ Ἀλλάχ. Δὲν θὰ ἀναφέρουμε περὶ αὐτοῦ περισσότερα, ἐπειδὴ κατὰ τὸν παρόντα χρόνον δύναται κανεῖς νὰ παρακολουθῇ-

σκείας, γιατί δὲν ἀναζητεῖ ἀγωνιωδῶς τὸ θεῖον, ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες πίστεις, ἀλλὰ «εἶναι προβολὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀγωνίας»...

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς συνέντευξης ὁ π. Μεταλληνὸς διατυπώνει τὶς ἀκόλουθες ἀπίστευτες, ἂν καὶ ὄχι πρωτότυπες, ἀπόψεις:

Μπατῆ: «Πῶς μποροῦμε νὰ ξέρονμε, ὅτι τὰ θαύματα εἶναι δαιμονικά καὶ μὴ δαιμονικά; Αὐτὰ ποὺ ἔκανε ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων ἦταν καλύτερα;»

Μεταλληνός: «Δὲν ὑπάρχει Θεὸς τῶν Ἑβραίων. Εἶναι Θεὸς τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Μωυσῆς εἶναι πιὸ Ἑλληνας ἀπὸ τοὺς Ἑλληνες» (σ.σ.!!!).

Μπατῆ: «Πολλοὶ ὅμως ὁμιλοῦν περὶ ἰουδαιοχριστιανισμοῦ. Ἡ θρησκεία μας ἔχει ἐβραϊκὰς ρίζες. Θὰ μποροῦσε νὰ ἔχει ἐλληνικὰς».

Μεταλληνός: «Τώρα μιλάτε κι ἐσεῖς ὅπως μερικὰ φασιστικά καὶ ἐθνικιστικά περιοδικά. Μὰ αὐτὸ ποὺ λέτε ἐβραϊκὴ θρησκεία εἶναι Ὁρθοδοξία πρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ χριστιανισμὸς πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι οἱ Ἅγιοί μας. Εἶναι οἱ ἐν Χριστῷ Χριστιανοὶ πρὸ τῆς Σαρκώσεως. Ὁ Χριστὸς ὑπάρχει ἀπὸ τὴ δημιουργία στὸν κόσμον μέσα. Καὶ γι' αὐτὸ ὁδηγεῖ στὴ θέωση πρῶτα τοὺς Ἁγίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τῆς Παλαιᾶς Συμφωνίας, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν κόσμον, γιὰ τὴ σωτηρία

ση τὴν νοοτροπία τους, ἀφοῦ ὁ φανατισμός τους βρίσκεται σὲ ἔξαρσι, κι ὅπου γῆς οἱ πόλεμοι εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ὑπόθεσί τους.

Μέχρις ἐδῶ τὰ πράγματα μᾶλλον φαίνονται ἀρκετὰ ξεκάθαρα καὶ μὲ μιὰ εἰς βάθος μελέτη τῶν ἱστοριοθερησκευτικῶν δεδομένων, ποὺ ἄπτονται τοῦ θεματός μας, δύναται κανεὶς νὰ τὰ ξεκαθαρίσῃ πλήρως. Ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζει ὁμως νὰ «σκοτεινιάζει» ὁ ὀρίζοντας, εἶναι τὸ θέμα τῆς σχέσεως τῆς κομμουνιστικῆς θεωρίας μὲ τὴν Βίβλο. Ἐπειδὴ, ἀπ' ὅσο γνωρίζω, βαθυτέρα καὶ διεξοδικώτερα ἀνέλυσε τὴν σχέσι αὕτη ὁ Ἀλαῖν ντε Μπενουά, θ' ἀρκεστῶ ν' ἀναφέρω βασικά σημεῖα τῆς ἀπόψεώς του: Βιβλίο «Οἱ ἰδέες στὰ ὀρθά», ἐκδόσεως «Ἐλευθέρη Σκέψις», μετάφρασι Ἀνδρέα Δενδρινου. Στὴν σελίδα 43 διαβάσουμε:

«Μέσα στὴν εὐρωπαϊκὴ πορεία δύο μεγάλες ἔννοιες-ἀντιλήψεις τῆς ἱστορίας δὲν σταμάτησαν νὰ παραλληλίζονται ἢ νὰ ἀντιτίθενται, ὑπὸ ποικίλες ἄλλωστε μορφές: ἡ «γραμμικὴ» καὶ ἡ «κυκλικὴ» ἱστορία. Ἡ «γραμμικὴ» ἀντίληψις τῆς ἱστορίας ἐμφανίζεται στὸν χῶρο καὶ στὸν χρόνο τῆς Εὐρώπης μὲ τὸν ἰουδαϊο-χριστιανισμό. Θέτει τὴν ἱστορικὴ πορεία σὰν μιὰ γραμμὴ, ποὺ συνδέει μιὰ κατάστασι προ-ιστορικὴ (ἀρχέγονος παράδεισος, κῆπος τῆς Ἑδέμ) μὲ μιὰ κατάστασι μετα-ιστορικὴ (ἐγκαθίδρυσις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς). Ἡ δομὴ τοῦ σχήματος αὐτοῦ ἔχει περιγραφῇ πολλὰς φορὲς:

»Ἀλλοτε ὁ ἄνθρωπος ζοῦσε σὲ πλήρη ἁρμονία μὲ τὸν δημιουργό. Ἀλλὰ μιὰ μέρα ἔκανε ἓνα λάθος (τὸ προπατορικὸ, κληρονομικὸ ἁμάρτημα). Διώχθηκε τότε ἀπὸ τὸν παράδεισο καὶ εἰσῆλθε στὴν ἱστορία – μέσα σ' αὐτὴν τὴν «κοιλιάδα τῶν δακρύων», ὅπου εἶναι ἀναγκασμένος νὰ κερδίξῃ τὸ ψωμί του μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του. Ἀλλὰ χάρις στοῦ χαρμόσυνο Ἀγγέλμα, ποὺ εἶναι ἡ ἔλευσις τοῦ Μεσσία (τοῦ Ἰησοῦ στοῦ Χριστιανικοῦ σύστημα) στὴν γῆ, μπορεῖ πλέον νὰ κἀνῃ τὴν «σωστὴ ἐκλογὴ» καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σωτηρία (ἀτομικὰ) γιὰ τὴν αἰωνιότητα. Στὸ τέλος τῶν χρόνων, μετὰ τὸν τελικὸ Ἀρμαγεδδῶνα, οἱ καλοὶ καὶ οἱ κακοὶ θὰ διαχωρισθοῦν ὀριστικὰ οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ἡ μετα-ιστορικὴ κατά-

τῆς ὁποίας μετέχουν καὶ ἔθνικοί, εἰδωολάτρες, Ἕλληνες, Ἀφρικανοί, ὅλοι οἱ λαοί».

Γιὰ τὸ ὅτι ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων εἶναι καὶ θεὸς τῶν Χριστιανῶν δὲν ὑπάρχει φυσικὰ καμμιὰ ἀμφιβολία. Τὸ ἀκατανόητο εἶναι τὸ πῶς οἱ Χριστιανοὶ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς μίας λατρεύουν τὸν Ἰεχωῶ καὶ ἀποδέχονται ὅσα γράφει ἡ Π.Δ., προσπαθώντας μάλιστα νὰ δικαιολογήσουν τὰ ὅσα ἀκατονόμαστα αὕτη ἀναφέρει, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀπορρίπτουν μετὰ ὀδυνῆς τοὺς Ἑβραίους (οἱ ὅποιοι εἶναι «Ὁρθόδοξοι πρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας» κατὰ τὸν π. Μεταλληνὸ) ἢ τοὺς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῶ, ποὺ ἄλλο δὲν κάνουν ἀπὸ τὸ νὰ προσπαθοῦν νὰ πραγματώσουν ὅσα (ἀνθελληνικὰ) ὁ θεὸς τους τοὺς ἐπιβάλλει. Γιὰ νὰ μὴν ἀναφερθῶ στὴ γελοία κατὰ τὴ γνώμη μου προσπάθειά τους, νὰ πείσουν τοὺς Ἑβραίους, ὅτι ὁ θεὸς τους εἶναι τρισυπόστατος, σὲ ἀντίθεση μὲ αὐτούς, ποὺ στὸ κάτω-κάτω συνέγραψαν τὴν Π.Δ. κι ἐπλάσαν τὸ θεὸ τους κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσή τους, καὶ πιστεύουν στὴ μίαν καὶ μόνην ὑπόστασιν. «Ἐλα παπποῦ μου, νὰ σοῦ δείξω τὰ ἀμπελοχώραφά σου» μὲ ἄλλα λόγια.

Γιὰ τὸ Μωυσὴ ὁ π. Μεταλληνὸς μᾶλλον ἔχει δίκιο. Μόνον ποὺ ἔσφαλλε στὴν ἐθνικότητα. Γιατὶ ὁ Μωυσῆς εἶναι σίγουρα πιὸ Ρωμιὸς ἀπ' τοὺς Ρωμιούς,

στασις θὰ ἐπαναφέρῃ τὴν προ-ιστορικὴν κατάστασι καὶ θὰ εἶναι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας· ἡ ἱστορία θὰ κλείσῃ, θὰ ἀπορροφηθῇ, σὰν μιὰ παρένθεσις.

» Ἀπὸ ἀπόψεως δομῆς τὸ σχῆμα αὐτό, προσγειωμένο μὲ τὴν ἀντικατάστασι τοῦ ὑπερπέραν μὲ τὸ ἐδῶ, ξαναβρίσκεται, ἀκριβῶς ὅμοιο, στὴν μαρξιστικὴ θεωρία. Ἄλλοτε ὁ ἄνθρωπος ζοῦσε εὐτυχισμένος στὸν ἀρχέγονο Κομμουνισμό (κοινοκτημοσύνη). Ἀλλὰ μιὰ μέρα ἔκαμε τὸ λάθος. Καὶ ἐγίνε ὁ καταμερισμός τῆς ἐργασίας, πὺν ἐπέφερε τὴν ἰδιοκτησίαν, τὴν ἰδιοποίησι τῶν μέσων παραγωγῆς, τὴν κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, τὴν γέννησι τῶν τάξεων. Ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθε στὴν ἱστορία –μιὰ ἱστορία χαρακτηρισμένη ἀπὸ τὴν σύγκρουσι, τίς σχέσεις ἐξουσίας κ.λπ., τῶν ὁποίων ἡ “πάλη τῶν τάξεων” εἶναι ἡ βασικὴ κινητήριος δύναμις. Σὲ κάποια στιγμή ὅμως τῆς ἱστορικῆς πορείας ἡ πιὸ ἐκμεταλλευμένη τάξις συνειδητοποιεῖ τὴν θέσι της καὶ ἀπὸ τὴν στιγμή ἐκείνη αὐτοεγκαθιδρύεται ὡς Μεσσίας συλλογικὸς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ πλέον νὰ κάμῃ τὴν “σωστὴ ἐκλογὴ” καὶ νὰ ἐργασθῇ γιὰ τὴν ταχύτερη ἐκπλήρωσι τοῦ ἀγῶνος πὺν ἄρχισε. Στὸ τέλος τῶν χρόνων μετὰ τὴν “τελικὴ μάχη” οἱ καλοὶ καὶ οἱ κακοὶ θὰ διαχωρισθοῦν ὀριστικὰ οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ἡ ἀταξικὴ κοινωνία θὰ ἐπαναφέρῃ –μὲ τὴν ἀφθονία ἐπιπλέον– τίς εὐτυχισμένες συνθήκες τοῦ ἀρχέγονου κομμουνισμοῦ. Οἱ θεομοὶ θὰ ἐξαφανισθοῦν, τὸ Κράτος θὰ γίνῃ ἄχρηστο. Θὰ εἶναι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας».

Ἐπίσης στὸ ἴδιο βιβλίο, στὴν σελίδα 195 διαβάζουμε: «...Στὸ δοκίμιό του γιὰ τὸ “Ἑβραϊκὸ Πρόβλημα” ὁ Κάρολ Μαρξ ἰσχυρίζεταν, ὅτι μόνο ὁ κομμουνισμός θὰ μποροῦσε νὰ “πραγματοποιήσῃ τὸ ἀνθρώπινο ὑπόβαθρο τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ ἐπίγειο τρόπο”, ὑπογραμμίζοντας ἔτσι τίς “ἐπαναστατικὲς ἀνεπάρκειες” τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος (“θρησκεία τῶν δούλων, ἀλλὰ ὄχι ἐπανάστασις τῶν δούλων”), καθὼς καὶ τίς συγγένειες μετὰ τῶν δύο “προφητικῶν συστημάτων”, τοῦ πνευματικοῦ καὶ τοῦ ἐπίγειου».

Καὶ γιὰ νὰ μὴν νομίζουν μερικοὶ, ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει λήξει, ὀρίστε τί διαβά-

ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἔφριττε κι ὁ ἴδιος, ἂν τὸν ὀνόμαζαν «Ἕλληνα».

Ὅσο γιὰ τὰ «φασιστικὰ καὶ ἐθνικιστικὰ περιοδικὰ», ὁ π. Μεταλληνός, ἔχω τὴν ἀμυδρὰ ὑποψία ὅτι ἀναφέρεται στὸν κατηραμένο «Δαυλὸ», τὸν ὁποῖο δεδαιώς ὁ ἴδιος «οὐδέποτε διαβάξει» («Δαυλός», τ. 161, σ. 9635).

Ὅταν ἀναγνώσει κανεὶς τὴν παραπάνω συνέντευξι τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πατέρα τῆς Ὁρθοδοξίας, καταλαβαίνει τὸ γιατί ὁ π. Μεταλληνός συμφωνεῖ ἀπόλυτα μὲ τὸν δημοσιογράφου Β. Ραφαηλίδου. Ἐμπνέονται καὶ οἱ δύο ἀπὸ διαφορετικὲς στὸ ὄνομα θεωρίες (Χριστιανισμὸ-Μαρξισμό), πὺν ὅμως ἔχουν τὸν ἴδιο πνευματικὸ πατέρα, τὸν Σιωνισμό. Ὡς γνήσιος γεννίτισαρος ὁ π. Μεταλληνός παρακάμπτει τὸν ἀπειλοῦντα τὴν ἀνθρωπότητα Νεοεποχισμό καὶ στρέφεται κατὰ τοῦ πραγματικοῦ του ἐχθροῦ, τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας, τοῦ Πνεύματος τῆς καὶ τῶν ὅσων τολμοῦν ἀκόμη νὰ ἐκφράζουν ἐλεύθερα τὴ γνώμη τους.

Μὲ τιμὴ
Ξενοφῶν Νικολάου
Βελισσαρίου 3, Ἀθήνα

ζούμε στο ίδιο βιβλίο, στην σελίδα 197: «Στις 26 Δεκεμβρίου 1977 ἡ “Νουβέλ Ὀμπσερβατέρ” εἶχε σὰν τίτλο τῆς πρώτης σελίδος της: “Ὁ Ἀβραάμ, ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἔτους”. Ὁ Μπερνάρ Ἀνρί Λεβὺν πηδοῦσε στὸ κινούμενο τραῖνο (Σ.Μ.: πρόκειται γιὰ γνωστὸ Ἑβραιογάλλο διανοούμενο, ὑμνητὴ τοῦ ἀναρχισμοῦ καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐξουσίας, πὺν συμπεριλαμβάνεται στοὺς “νέους φιλοσόφους”, οἱ ὁποῖοι ἐπιστρατεύθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀριστερὰ ἐναντίον τῆς Νέας Δεξιᾶς).

»Τὸ τελευταῖο του βιβλίου (τοῦ Λεβὺν) δίνει μεγάλη ἔκτασι καὶ θέσι στὸν Ἀβραάμ, τὸν Μωϋσῆ, τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς λοιπούς. Μὲ μιὰ πολλὴ ἀπλὴ “θέσι”, πὺν στηρίζεται σὲ ἓνα μοναδικὸ ἰσχυρισμό: Ὁ ὁλοκληρωτισμὸς γεννᾶται ἀπὸ τὴν ἐρείπῳσι τοῦ μονοθεϊσμοῦ. Γιὰ νὰ καταπολεμηθῇ ὁ ὁλοκληρωτισμὸς, ἀρκεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ κανεὶς στὸν Νόμο (Σ.Μ.: ὑπονοεῖται ὁ Νόμος τοῦ Ἰσραήλ). Ὁ μονοθεϊσμὸς λοιπὸν θὰ ἦταν τὸ αἰώνιο ὄχι, ἡ ἀπόλυτη ἐνστασις, ἡ ἀρχὴ κάθε ἀντιστάσεως. Ὁ Λεβὺν, νέος Μωϋσῆς, πῆρε τὸν Θεὸ σὲ στενογραφία [...].

»Ἀπ’ ἐκεῖ κι ἔπειτα εἶναι τὸ μακελλεῖο. Σύμφωνα μὲ τὸν Λεβὺν ἀπέναντι στὸν μονοθεϊσμὸ ὑπάρχουν τὰ “εἰδῶλα”. Καὶ τὰ εἰδῶλα στὴν Εὐρώπη εἶναι ὅτιδήποτε δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἰουδαιοχριστιανισμὸ ἢ προέρχεται ἀνεπαρκῶς. Ἔτσι γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἡ Εὐρώπη τίθεται ὑπὸ κατηγορίαν. “Ἐὰ μέρους τοῦ βιβλίου τιτλοφορεῖται “Ἀθήνα ἢ Ἱερουσαλήμ”. Γιατὶ μεταξὺ τῶν δύο πρέπει νὰ ἐπιλέξῃ κανεὶς. Ἔτσι ξαναδρίσκουμε τὴν ἐποχὴ πὺν οἱ μονοθεϊστὲς ἱερεῖς γκρέμιζαν συθέμελα τοὺς ναοὺς, ἀκρωτηρίαζαν τὰ ἀγάλματα, κρεοῦργησαν τὴν Ὑπατία, ἀρνοῦνταν νὰ ὑψητεῖσουν τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἀνοίγαν τὶς πύλες τῆς Ρώμης στοὺς βαρβάρους. Δηλαδή ξαναδρίσκουμε κάποιον “συνεπῆ ἀντιφασισμό” τοῦ Λεβὺν, τοῦ ὁποῖου ἡ εὐχὴ συνοψίζεται σὲ δύο λέξεις: “Λησμονῆστε τὴν Ἀθήνα”. Ἀς λησμονήσουμε λοιπὸν τὴν Ἀθήνα. Ἀς διαγράψουμε τὸ ἐλληνικὸ “θαῦμα”, γιατί δὲν συμμορφώνεται μὲ τὸν Δεκάλογο... Τὸ θέατρο τοῦ Αἰσχύλου εἶναι, φαίνεται, μιὰ “ἀπάνθρωπη κωμωδία”... Ἡ ἐλληνικὴ πόλις εἶναι, μᾶς βεβαιώνουν, ἓνα ὑπόδειγμα “ὁλοκληρωτισμοῦ”... Ἀς ξεχάσουμε λοιπὸν τὸν Ἀριστοτέλη, τοὺς προ-Σωκρατικούς, τοὺς τραγικούς...”.

Καὶ συνεχίζει ὁ Γάλλος αὐτὸς ἐλληνιστὴς φιλόσοφος μὲ ἴσης σπουδαιότητος μὲ τὶς προηγούμενες πληροφορίες περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἐμεῖς ἀπὸ τὴν μεριά μας, ἔαν δὲν καταφέραμε νὰ ἀποδείξουμε μέσα στὰ στενὰ ὅρια αὐτοῦ τοῦ ποιήματος τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ Βίβλος ἐπηρεάσε καθοριστικὰ τὴν νοοτροπία τῶν Χριστιανῶν, Ἰσλαμιστῶν καὶ Ἀριστερῶν, τουλάχιστον ἔχουμε λόγους νὰ ἐλπίζουμε, ὅτι παρουσιάσαμε ἀρκετὰ στοιχεῖα γιὰ ὅσους θὰ ἔχουν τὸ ἐνδιαφέρον νὰ μελετήσουν τὸ συγκεκριμένο αὐτὸ θέμα. Τὸ θέμα δὲ αὐτὸ τὸ θεωροῦμε πρῶτο ἀπ’ ὅλα τὰ θέματα ὑψίστης σημασίας γιὰ τὴν οἰκουμένη τῶν ἀνθρώπων, διότι γιὰ μᾶς εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ μονοπατιοῦ, στὸ ὁποῖο εἰσερχόμενη ἡ ἱστορία τὶς τελευταῖες δυὸ χιλιετίες ὡδηγήθηκε στὴν σημερινὴ κατάστασι τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ, τῆς μισαλλοδοξίας, τοῦ σκοταδισμοῦ, τῆς βαρβαρότητας καὶ μὲ μιὰ λέξι στὴν κατάστασι νὰ παρουσιάζεται μ’ ἓνα καθαρὰ ἀντιανθρώπινο πρόσωπο.

Ἡ τρίτη συνέχεια τῆς μεγάλης ἔρευνας γιὰ τὴν «Παλαιὰ Διαθήκη» τοῦ καθηγητοῦ Θεολογίας καὶ ἱερέα Ε. Ἀταδύριου (ψευδώνυμο) θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἐπόμενο 167ο τεῦχος (Νοεμβρίου).

ιδ. Δαβίδ (II)

“Ενα ἄλλο χάρισμα πὺν εἶχε ὁ προπάτορας «μας», ἦταν κι αὐτὸ τῆς καρπερότητας. Ἔτσι «ἐγεννήθησαν δὲ εἰς τὸν Δαβὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών· καὶ ὁ μὲν πρωτότοκος αὐτοῦ ἦτο Ἀμνὼν, ἐκ τῆς Ἀχινοὰμ τῆς Ἰεζραηλίτιδος· ὁ δὲ δευτερός αὐτοῦ Χιλεὰδ, ἐκ τῆς Ἀβιγαίας, γυναικὸς τοῦ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίτου· ὁ δὲ τρίτος Ἀβεσσαλώμ, υἱὸς τῆς Μααχά, θυγατρὸς τοῦ Θαλμαῖ, βασιλέως τῆς Γεσσούρ· ὁ δὲ τέταρτος Ἀδωνίας, υἱὸς τῆς Ἀγγείθ· καὶ ὁ πέμπτος Σεφατίας, υἱὸς τῆς Ἀδιτὰλ· καὶ ὁ ἕκτος Ἰθραάμ, ἐκ τῆς Αἰγλά, τῆς γυναικὸς τοῦ Δαβίδ. Οὗτοι ἐγεννήθησαν εἰς τὸν Δαβὶδ ἐν Χεβρών» (Σαμουὴλ Β΄ γ΄ 2-5). Τόχε γρουσουζιά, βλέπετε, ὁ προπάτοράς «μας» νὰ κάνῃ μὲ τὴν ἴδια γυναῖκα δευτεροπαίδι. Μόνο οἱ εἰδωλολάτρες τὰ κάνουνε αὐτά, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦταν ἀπ’ τὸν περὶ οὐσίον λαὸ ὁ πὺδ περιούσιος, ἄρα ὅλα μονά-ζυγὰ δικά του. Ἔτσι, ὅπως πέραγε ἀπ’ τὴν Χεβρώνα λοιπόν, τοῦ γυάλισαν ἡ Ἀχινοὰμ, ἡ Ἀβιγαία, ἡ Μααχά, ἡ Ἀγγείθ, ἡ Ἀδιτὰλ ἄντε καὶ τελευταία ἡ γυναῖκα του ἡ Αἰγλά· νὰ τῆς κάνουμε τὸ χατήρι, νὰ μὴν μᾶς μείνῃ παραπονεμένη. Καὶ τότε σκέφτηκε: «Δὲν κάνουμε κι ἐδῶ κανένα παιδί, νὰ ξεμονιάσσουμε καὶ λιγάκι;» Τώρα βέβαια, ἂν ἡ Ἀβιγαία ἦταν γυναῖκα τοῦ Νάβαλ, αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία. Συμβολικὸ ἦτανε.

Ἀλλὰ ὁ προπάτορας εἶχε πάρει φόρα καὶ δὲν σταμάταγε. «Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Δαβὶδ μηνυτὰς πρὸς τὸν Ἰς-βοσθὲ υἱὸν τοῦ Σαοὺλ, λέγων. Ἀπόδος τὴν γυναῖκά μου τὴν Μιχάλ, τὴν ὁποῖαν ἐνυμφεύθην εἰς ἐμαυτὸν διὰ ἑκατὸν ἀκροβυστίας Φιλισταίων» (Σαμουὴλ Β΄ γ΄-14). Πῆρε σβάρνα λοιπόν τὸ Ἰσραήλ, κι ἄρχισε νὰ μαζεύῃ τίς γυναῖκες του. Τὸν ἔπιασε κρίση ιδιοκτησίας. Τὴν εἶχε καὶ χρονοπληρώσει τὴν Μιχάλ, βλέπετε. Ἐκατὸ ὀλόκληρες ἀκροβυστίες Φιλισטיῶν εἶχε μαζέψει στὸ σακκούλι του. Μονάδα μετρήσεως εἶχαν καταστήσει αὐτὲς οἱ ἀκροβυστίες. Τὴν ἀκροβυστία ἢ τὴν ζωή σου, καὶ χρᾶς μὲ τὴν λίθινη μάχαιρα (ιδὲ προηγούμενα, σφαγὴ στὸ ὄρος τῶν ἀκροβυστιῶν) ἢ ὁ χρόνος εἶναι ἀκροβυστία. Κάπως ἔτσι. Ἡ Μιχάλ ὅμως εἶχε ἄλλον ἄντρα, τὸν Φαλτιάλ, ψιλὰ γράμματα ὅμως αὐτὰ γιὰ τὸν προπάτορα: «Καὶ ἔστειλεν ὁ Ἰς-Βοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς, παρὰ τοῦ Φαλτιήλ, υἱοῦ τοῦ Λαεὶς. Καὶ ὑπῆγε μετ’ αὐτῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, πορευόμενος καὶ κλαίων κατόπιν αὐτῆς ἕως Βαουρείμ. Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβενὴρ, ὕπαγε, ἐπίστρεψον· καὶ ἐπέστρεψεν» (Σαμουὴλ Β΄ γ΄ 15-16). Θράσος κι αὐτὸς ὁ Φαλτιήλ, ἐπειδὴ παντρεύτηκε μιὰ γυναῖκα, νόμιζε πὺς θὰ ἦταν καὶ δικιά του. Δανεικὴ τὴν εἶχες, κακόμοιρε Φαλτιήλ, ἀπὸ τὸν προπάτορα. Ἦταν νὰ μὴν τοῦ γυαλίση. Μόνο ὁ Γιαχβὲ τοῦ παίρνει γυναῖκες τοῦ προπάτορα. Ἀκόμα ὅμως δὲν εἶχε χορτάσει ὁ Δαβίδ: «Καὶ ἔλαβε προσέτι ὁ Δαβὶδ παλλακάς καὶ γυναῖκας ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀφοῦ ἦλθεν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγεννήθησαν ἔτι εἰς τὸν Δαβὶδ υἱοὶ καὶ θυγατέρες. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν εἰς αὐτὸν γεννηθέντων ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμουά, καὶ Σωβάδ, καὶ Νάθαν, καὶ Σολομών, καὶ Ἰεβάρ, καὶ Ἐλισονά, καὶ Νεφέγ, καὶ Ἰαφιά, καὶ Ἐλισαμά, καὶ Ἐλιαδά, καὶ Ἐλιφαλέτ» (Σαμουὴλ Β΄ 13-15).

Αὐτὸ ἦταν. Πήγαινε γιὰ ντουζίνα δέβαια, ἀλλὰ στὰ ἔντεκα ἔπαθε ἐμπλοκή. Ὁ δὲ Γιαχβὲ εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀνησυχεῖ γιὰ τὰ κεκτημένα δικαιώματά του. Μέχρι τότε μόνο αὐτὸς εἶχε τὸ μαχαίρι, παντρεμένες κι ἀνύπαντρες, γόνιμες καὶ στεῖρες, εἶχε πάρει τὴν δουλειὰ ἐργολαβία. Ποῦ ξεπετάχτηκε τώρα αὐτὸ τὸ νιάνιαιο, νὰ τοῦ πάρῃ τὸ μονοπώλιο; Ἔτσι, ἀφοῦ σκέφτηκε καλὰ τὸ πρᾶγμα, φώναξε τὸν Νάθαν καὶ τοῦ εἶπε: «Τώρα λοιπὸν οὕτω θέλεις εἰπεῖ πρὸς τὸν δοῦλόν μου τὸν Δαβὶδ· οὕτω λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων. Ἐγὼ σὲ ἔλαβον ἐκ τῆς μάνδρας, ἀπὸ ὀπισθεν τῶν προβάτων, διὰ νὰ ἦσαι ἡγεμὼν ἐπὶ τὸν λαόν μου, ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ.» (Σαμουὴλ Β ζ' 8). Εἶχε πάρει ἀνάποδες ὁ Γιαχβὲ. Ξεχείλισε τὸ ποτήρι. Βρὲ ἀχάριστο ὑποκείμενο, τοῦ λέει, μέσα ἀπ' τὰ μαντριά σὲ πῆρα, ὅταν πήγαινες πίσω ἀπὸ τὶς προβατίνες – τί ἔκανε ἐκεῖ ἄραγε; – καὶ σὲ ἔκανα ἄνθρωπο, κι ἀντὶ γιὰ προβατίνες σοῦ ἔδωσα γυναῖκες. Ἀλλὰ ἐστὶν τὸ παράκανες πιά. Γι' αὐτὸ, λέει στὸν Νάθαν, πές του ὅτι «ἐγὼ θέλω εἶσθαι εἰς αὐτὸν πατὴρ, καὶ αὐτὸς εἰς ἐμὲ υἱός· ἐὰν πράξῃ ἀνομίαν, θέλω σωφρονίσει αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ διὰ μαστιγώσεων υἱῶν ἀνθρώπων» (Σαμουὴλ Β ζ' 14).

Ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν ξεχνιόμαστε. Ἄν θέλει τώρα, ἂς τὸ ξανακάνῃ. Ἔχει νὰ πέσῃ ματσούκι. Τοῦ τὰ εἶπε ὁ Νάθαν τοῦ προπάτορα, καὶ τότε αὐτὸς ἀναφωνεῖ: «Τίς εἶμαι ἐγώ, Κύριε Θεέ;» (Σαμουὴλ Β ζ' 18). Σκούπισε ἢ γλῶσσα τὸ πάτωμα. «Καὶ τί δύναται νὰ εἴπῃ πλέον ὁ Δαβὶδ πρὸς σέ; διότι σὺ γνωρίζεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα Κύριε» (Σαμουὴλ Β ζ' 20). Σὲ μετάφραση δηλαδή: Τί νὰ πῶ τώρα, μ' ἀνακάλυψες. Ξέρεις, ἔχω κι ἐγὼ τὸ χούι μου. Τί νὰ κάνω; Γυναῖκες εἶναι καὶ μ' ἄρέσουν. Τί θέλεις, νὰ πηγαίνω μὲ ἄντρες; Ἀφοῦ τὸ καλοσκέφτηκε ὁ πάνσοφος λοιπὸν, τοῦ ἔδωσε τὶς γυναῖκες, γιὰ νὰ γλυτώσῃ τουλάχιστον τοὺς ἄντρες. Γιατί ἡ κατάστασις εἶχε φτάσει στὸ ἀπροχώρητο. Ἀφοῦ λοιπὸν κλείσανε τὴν συμφωνία, «μετὰ δὲ ταῦτα ἐπάταξεν ὁ Δαβὶδ τοὺς Φιλισταίους, καὶ κατετρόπωσεν αὐτούς· καὶ ἔλαβεν ὁ Δαβὶδ τὴν Μεθέγ-αμμά ἐκ χειρὸς τῶν Φιλισταίων. Καὶ ἐπάταξε τοὺς Μωαβίτας, καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς διὰ σχοινίων, ἀπλώσας αὐτοὺς κατὰ γῆς· καὶ διεμέτρησε διὰ δύο σχοινίων διὰ νὰ θανατώσῃ, καὶ δι' ἐνὸς πλήρους σχοινίου διὰ νὰ ἀφήσῃ ζῶντας. Οὕτως οἱ Μωαβῖται ἐγένιναν δοῦλοι τοῦ Δαβὶδ ὑποτελεῖς» (Σαμουὴλ Β η' 1-2).

Ἐρμηνεύοντας αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα βρίσκονται ὁρισμένοι ἀδαεῖς πὺν ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ προπάτοράς «μας» ἦταν ἓνας ἀκόμα σφαγέας στὴν ὑπηρεσία τοῦ Γιαχβὲ, χωρὶς νὰμποροῦν νὰ συλλάβουν τὸν ὑψηλὸν συμβολισμόν πὺν κρύβεται πίσω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς στίχους. Τὴν πρακτικὴν γεωμετρίαν ἐφεῦρε ὁ ἄνθρωπος. Τὴν χρυσὴν τομὴν, ἢ μᾶλλον τὴν σχέσιν δύο πρὸς ἓνα. Ἐνα σχοινάκι ζωντανοὶ Μωαβῖτες ἐπὶ δύο σχοινάκια σφαγμένοι, ἴσον δύο σχοινάκια πεθαμένοι Μωαβῖτες. Ἀφοῦ λοιπὸν στὸ γινόμενο θγαίνουν πεθαμένοι καὶ ὄχι ζωντανοί, ἄρα καλὰ τοὺς ἔκανε ὁ προπάτορας καὶ τοὺς σκότωσε. Ἔτσι προχωροῦσε ἡ ἐπιστήμη στὸ Ἰσραὴλ. Μὲ τὰ σχοινιά καὶ τὰ δακτυλάκια, ἐνίοτε καὶ μὲ τὶς ἀκροδυστίες. Ἀλλὰ θὰ συνεχίσω.

Ὁ Ἀπόγονος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Βενιαμίν ὁ Λέσβιος: Ὁ Ἕνας Ἕλληνας Γαλιλαῖος

α. Βιογραφικὴ Εἰσαγωγή

Θὰ ἔπρεπε δυστυχῶς νὰ διαβοῦν 139 ὁλόκληρα χρόνια (1824-1963), γιὰ νὰ τολμήσει ἕνας ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης (ἄνθρωπος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κατεστημένου κατὰ τεκμήριον) νὰ ὁμολογήσει χωρὶς φόβο καὶ πάθος, ὅτι «ὁ Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος, ὁ ἱερομόναχος, ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων Ἑλλήνων διαφωτιστῶν τοῦ τέλους τοῦ 18ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος» (Στυλ. Παπαδόπουλος, *Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία*, τόμ. 3ος, σελ. 801). Ὅμως τὴν γνώμη αὐτὴ σὲ καμμιά περίπτωση καὶ μὲ καμμιά δύναμη δὲν θὰ τὴν συμμεριζόταν ὁ λυσσαλέος πολέμιος τοῦ ἱερομόναχου Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου, ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, ποὺ ποζάρει καὶ γιὰ «ὀσιοπαρθενομάρτυς». Ἀλλὰ ἂς ρίξουμε ἐπίμονες κριτικὰς ματιὰς ἔρευνας στὸ διωγμὸ, ποὺ ξεσήκωσαν ἐναντίον του ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος καὶ ὁ Μέγας Ἱεροκῆρυξ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Δωρόθεος Βουλησμάς μαζί μὲ τὰ ἀνίδια τσιράκια τους.

Κι ἀρχίζουμε μὲ τὸν πρῶτο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε στὴν ἐποχὴ τοῦ ὅ,τι εἶναι σήμερα ὁ δεσπότης Φλώρινας Ἀγνουστίνος Καντιώτης. Ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ἀντέδρασε λοιπὸν διαίως καὶ ποικιλοτρόπως στὸ ἀναγεννητικὸ ἔργο τοῦ Βενιαμὶν στὴ Σχολὴ κυρίως τῶν Κυδωνιῶν. Ἡ αἴγλη τῆς Σχολῆς τῶν Κυδωνιῶν ἀπλωνόταν καθημερινά, ἐνῶ ἡ Σχολὴ τῆς Χίου, τῆς ὁποίας προῖστατο ὁ Ἀθ. Πάριος, λόγω συντηρητισμοῦ καὶ κακοδιοίκησης ἄρχισε νὰ φθίνει. Πάρα πολλοὶ μαθητὲς ζήτησαν διὰ μέσου γονέων καὶ κηδεμόνων νὰ ἐπιτραπεῖ σ' αὐτοὺς ἡ μετεγγραφή στὴν «περίλαμπρον» Σχολὴ τῶν Κυδωνιῶν, ὅπου ἐκεῖ λαμπρῶς σχολαρχοῦσε ὁ Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος, ἀλλὰ μιὰ τέτοια ἄδεια ποτὲ δὲν δόθηκε ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιο Πάριο καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν μιζερώτερους «Κολλυβάδες», αὐτοὺς τοὺς παθιασμένους. Ἀλλὰ ἂς παρακολουθήσουμε τὸν ἀκριβολόγο Ἰω. Μουτζούρη, δρ. Θεολογίας καὶ πρῶην γενικὸ ἐπιθεωρητὴ στὴ Μέση Ἐκπαίδευση, νὰ μᾶς διηγεῖται:

«Ὁ Βενιαμὶν ἦταν ἕνας ἀξιόλογος διδάσκαλος τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καθὼς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Φιλοσοφίας, τὴν ὁποία ἐμβριθῶς καὶ συστηματικῶς εἶχε σπουδάσει ἐπὶ (9) ὁλόκληρα χρόνια στὴν Πίζα τῆς Ἰταλίας, καθὼς καὶ στὸ “πολύδοον” Παρίσι. Γράφει, διδάσκει, μιλάει, νουθετεῖ, διαπαιδαγωγεῖ στὸ ἀπλό καὶ πρὸ παντὸς κατανοητὸ καὶ εὐχρηστο γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Κοραῆ.

» Ὁ Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος (τὸ προσωνύμιό τοῦ τὸ χάρισαν οἱ μαθητὲς του) ξετύλιξε τὸ πρῶτο νῆμα τοῦ κουδარიοῦ τῆς ζωῆς του στὸ Πλωμάρι τῆς μεγαλονήσου Λέσβου στὰ 1859. Ἐπιστρέψας ὕστερα ἀπὸ μακροχρόνιες σπουδὲς στὴν Ἑσπερία μεταβαίνει στὶς Κυδωνίες, ὅπου ἀναλαμβάνει νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὴν φθίνουσα τῷ καιρῷ ἐκείνῳ Σχολὴ Κυδωνιῶν. Ἀρχισε ἀμέσως τὴν ἀναδιοργάνωσή

Ὁ δρ. Γ. Μουστάκης εἶναι καθηγητὴς τῆς Θεολογίας στὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο Ἀγίας Παρασκευῆς.

της πάνω σὲ νέες ἀρχές. Στὸ ἀναδιαρθρωμένο πρόγραμμα ὁ Βενιαμὴν θέλησε νὰ διδάξει αὐτοπροσώπως τὰ Μαθηματικά, τὴ Φιλοσοφία, τὴ Φυσικὴ καὶ τὴ Μεταφυσικὴ. Στὸν πολὺπειρο γραμματοδιδάσκαλο, συγγραφέα καὶ κληρικὸ Γρηγόριο Σαράφη ἀνατέθηκε ἡ διδασκαλία τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων. Κάτω ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς ἀρχιδιδασκάλους δίδαξαν καὶ ἄλλοι διδάσκαλοι καὶ ὑποδιδάσκαλοι στὴ σχολή, ποὺ ἔμοιαζε μὲ μελισσοτροφεῖο».

Ἡ πρωτοποριακὴ σὲ δάθος καὶ πλάτος διδασκαλία δὲν ἄργησε νὰ καρποφορήσει. Ἡ φήμῃ τοῦ διδασκάλου, ἐπιστήμονα καὶ παιδαγωγοῦ Βενιαμὴν τοῦ Λέσβιου ἄρχισε νὰ βγαίνει κι ἐκτὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνίδας γῆς. Οἱ νέοι τοῦ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἑλληνισμοῦ ἄρχισαν νὰ συρρέουν κυριολεκτικὰ σ' αὐτὴ «ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Εὐρώπης». Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς ἔφθασε σύμφωνα μὲ τοὺς ἐρευνητὲς τοὺς 800. Ποτὲ ἄλλοτε ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες Ἑλληνικὲς Σχολὲς δὲν εἶχαμε τέτοια μαθητοσυρροή. Τὸ σχολεῖο χωρὶς καμμιὰ διαφήμιση καθιερώθηκε ὡς «φιλοσοφικόν» καὶ ὡς «σεμνεῖον» τῆς γνώσεως. Τιμὲς ὑπάτου σχολάρχου ἀπέδιδαν στὸν Βενιαμὴν τὸν Λέσβιο καὶ τοὺς συνεργάτες του οἱ μαθητὲς του. «Ἡ διδασκαλία καὶ τὰ ἔργα τοῦ Βενιαμὴν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀφύπνισιν καὶ τὴν πνευματικὴν προετοιμασίαν τῶν Ἑλλήνων, ὅχι μόνον διὰ τὴν Ἐπανάστασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς νέας πολιτειακῆς πραγματικότητος, ἡ ὁποία προέκυψε μετὰ τὸν πολυαίμακτον ἀγῶνα τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821», θὰ γράψῃ γι' αὐτὸν ὁ Κ. Δημαρᾶς στὸν «Νεοελληνικὸ Διαφωτισμό». Καὶ ὁ Εὐάγγελος Παπανοῦτσος θὰ σχολιάσῃ μὲ θάμβος γιὰ τὸ ἔργο του στὴ «Βασικὴ Βιβλιοθήκη»: «Τὸ μορφωτικὸ του σύστημα ἐκλεκτικῆς ἐπιστημονικῆς μορφῆς καὶ ἡ φιλοσοφία του, βαθύτατα ἀνθρωπιστικὴ, τὸν ἔφεραν στὴν ἐκπαιδευτικὴ πρωτοπορία τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου».

Ὅμως αὐτὸ τὸ πολυσχιδὲς καὶ πολὺπλευρὸ ἔργο «φθόνῳ τοῦ πονηροῦ» καὶ τῶν συνεργατῶν τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου Δωροθέου Βουλευσῆ καὶ τῶν καλογέρων Σαμουὴλ καὶ Ἰακώβου διεβλήθη ἀπὸ ἀνταγωνιστικὸ μένος. Ὁ Ι. Μουτζούρης γράφει γιὰ ὅλους αὐτοὺς στὸ περισπούδαστο ἔργο του «Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος, οἱ κατήγοροι τῶν ἰδεῶν του καὶ ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία» (Οἶκ. Πατριαρχεῖο) (σελ. 27): «Ἀφότου ἀνασυγκροτήθηκε ἡ Σχολὴ Κυδωνιῶν ἀπὸ τὸν Βενιαμὴν τὸ Λέσβιο (1800) κι ἀπέκτησε ὄνομα καλὸ κι αἶγλη λαμπρὴ, ἡ Σχολὴ τῆς Χίου, ποὺ εἶχε διευθυντὴ τὸν Ἀθανάσιο Πάριο, ἄρχισε νὰ φθίνει. Πολλοὶ γονεῖς πῆραν τὰ παιδιά τους καὶ τὰ μετέγραψαν στὴ Σχολὴ τῶν Κυδωνιῶν, ὅπου ἐδίδασκαν ὁ Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος καὶ οἱ λαμπροὶ συνεργάτες του».

Τὸ γεγονὸς τοῦτο, δηλαδὴ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τοῦ Ἀθανασίου Παρίου κατὰ τοῦ Βενιαμὴν, ἐπιμαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν αὐθεντία τοῦ Κωνσταντίνου Κούμα, «ἐτέρου τοῦ γένους σοφοῦ διδασκάλου καὶ ἐρευνητοῦ», ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει χωρὶς φόβο καὶ πάθος ὅτι: «Εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Κυδωνιῶν προσήλθον ἑκατοντάδες μαθητῶν, ἄλλοι ἐκ διαφόρων τοποθεσιῶν καὶ ἄλλοι μετενεγράφησαν ἐκ τῆς παρακμαζούσης Σχολῆς τῆς Χίου διευθυνομένης ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Πικλήν Παρίου» (Κων. Κούμας, Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, σελ. 576).

Ὑπὸ αὐτῶν λοιπὸν τῶν εὐτελῶν καὶ ἰδιοτελῶν παθῶν κυριαρχούμενος ὁ «ὀρθο-

δοξότατος ἀνὴρ» Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ἄρχισε νὰ μηχανορραφεῖ κατὰ τοῦ ἀντιζήλου του Βενιαμὶν τοῦ Λέσβιου. (Καὶ ἰδοὺ ὁ εὐτελής καταγγελέας ὑποψήφιος γιὰ ἀγιοποίηση μὲ πρόσφατες ἐνέργειες). Καὶ τὰ εὐτελέστερα καταγγελλόμενα: Ὁ Ἀθ. Πάριος μετὰ τὴν τραγικὴ ἀποτυχία τῆς σχολῆς του λόγω βαθέος καὶ ἀθεραπεύτου καλογερικοῦ πνεύματος ἄρχισε ν' ἀντιδρᾷ στὸ ἀναγεννητικὸ πνεῦμα καὶ τὶς παιδαγωγικὲς δραστηριότητες τοῦ «ἀντιζήλου» του Βενιαμὶν, τὸν ὁποῖο θεωροῦσε ὡς «ἀόρατον» πρωταίτιο τῆς καταστροφῆς του. Ἄρχισε λοιπὸν λυσσαλέο ἀγῶνα ἐναντία στὸν νεωτεριστὴ μέσα στὶς Κυδωνίες. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἀιθαλιῶτες εἶχαν ἀνεδασμένο κοινωνικὸ αἰσθητήριο καὶ ὁ κοσμοπολιτισμὸς τοὺς ἐφθανε σ' ἑκτασὴ καὶ ἑντασὴ αὐτὸν τῶν Συμυρναίων, δὲν τοῦ ἔδιναν σημασία. Γι' αὐτὸ μηχανεύθηκε νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν ἀγῶνα ἐκτὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῶν Κυδωνιῶν.

Πείσθηκε λοιπὸν, ὅτι ὁ καιρὸς ἐπέστη νὰ καταγγεῖλῃ τὶς κακοδοξίες τοῦ «συναδέλφου» του στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου. Κρατᾷ στὰ χέρια καὶ τὰ πειστήρια τοῦ «ἐγκλήματος». ἔχει ἐξ ὑποκλοπῆς στὴ διάθεσή του τὰ τετράδια-σημειώσεις τοῦ σοφοῦ διδασκάλου. Τί χρεῖαν ἄλλων μαρτύρων εἶχε; Καταγγέλλει «ἐπὶ ἀθειστικῷ ὀρθολογισμῷ» δλόκληρο τὸ «καινὸν τῆς φιλοσοφίας σύστημα» τοῦ Βενιαμὶν Λεσβίου. Καὶ πιὸ συγκεκριμένα: «Ὁ ἀγιορείτης ἱερομόναχος Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος καταγγέλλεται ἐπὶ αἰρέσει καὶ κακοδοξίᾳ, διότι διδάσκει τὰς κατωτέρω πλάνας, αἵτινες τὰς ψυχὰς τῶν αὐτοῦ μαθητῶν δηλητηριάζουσι.

α) Ἡ γῆ κινεῖται, ἐνῶ ὁ ἥλιος παραμένει ἀκίνητος.

β) Τὰ οὐράνια σώματα κατοικοῦνται ὑπὸ ἄλλων ὑπαρκτῶν ὄντων.

γ) Ὁ ἥλιος εἶναι ἐκ φύσεως σκοτεινὸς καὶ φωτίζεται ἐξ ἀντανεκλάσεως».

Πόση ἀντιωριγενικὴ ἐμπάθεια δὲν θυμίζουν τὰ καμώματα τοῦτα... Καὶ γιὰ νὰ δειχθεῖ καὶ ἀποδειχθεῖ τὸ μέγεθος τῆς ἐμπάθειας τοῦ Ἀθ. Πάριου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἡμιμαθῶν ρασοφόρων Δωροθέου Βουλευσῆ (ἱεροκήρυκα) καὶ τῶν καλογέρων Σαμουὴλ καὶ Ἰακώβου, ἀρκεῖ, φρονοῦμε, ν' ἀναφέρουμε ὅτι τῆς δεύτερης αὐτῆς καταγγελίας, στὴν ὁποία διεξοδικὰ ἀναφερόμαστε, εἶχε προηγηθεῖ καὶ μία πρώτη. Ἦταν ὅμως τόσο ἀστεῖα τὰ καταγγελλόμενα καὶ ἔωλα, ὥστε ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος, παρ' ὅλο πὺ ἐπιέσθη ἀπὸ διάφορα Κωνσταντινουπολίτικα κυκλώματα, ἀπροκάλυπτα σκοταδιστικὰ στὸν φαναριωτισμὸ τοὺς, μεγάλη σημασία δὲν ἔδωσε «ζητήσασα περαιτέρω ἀποδείξεις».

Ὅμως καιρὸς νὰ θυμηθοῦμε τοὺς στίχους τοῦ δεύτερου ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Ἀνδρέα Κάλβου («Εἰς τὸν Ἱερὸν Λόγον»), οἱ ὁποῖοι βρῆκαν ἀπόλυτη καὶ ἀμέριστη ἐφαρμογὴ στὸν Ἀθανάσιο Πάριο:

«Ὁ γέρων (Ἀθ. Πάριος) φθονερός καὶ τῶν ἔργων ἐχθρός καὶ πάσης μνήμης (γνώσης) ἔρχεται, περιτρέχει τὴν θάλασσαν καὶ τὴν γῆν ὅλην.

» Ἀπὸ τὴν στάμναν χύνει τὰ ρεύματα τῆς λήθης (κακίας) καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει. Χάνονται αἱ πόλεις, βασιλεία καὶ ἔθνη».

8. Κατασκοπία καὶ λασπολογία

Ἡ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς Χίου καὶ ἡ παράλληλη αὐξη-

ση τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Κυδωνιῶν, οἱ ἄκαρπες προσπάθειες τῶν προστατῶν τῆς Χίου νὰ κάνουν τὸν Βενιαμὶν διδάσκαλο τῆς σχολῆς τους ἦταν γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀνεστάτωσαν τὸν Πάριο. Γι' αὐτὸ ἡ «περιέργειά» του νὰ συλλέγει πληροφορίες γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς σχολῆς τοῦ Βενιαμὶν μετεβλήθη σὲ νοσηρότητα. Ἡ συγκέντρωση πληροφοριῶν δὲν ἦταν καθόλου δύσκολη. Ἀντίθετα μάλιστα ὅλοι οἱ μαθητὲς τοῦ Βενιαμὶν ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ κρατοῦν σημειώσεις τῶν προφορικῶν παραδόσεων τοῦ διδασκάλου. Ἔτσι ἀπὸ ὁμόφρονές του γονεῖς καὶ μαθητὲς ὁ Πάριος ὑπεξήρесе τέτοια τετράδια, γιὰ νὰ τὰ στείλει στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Καὶ τί ἔγραφαν αὐτὰ τὰ κείμενα-παραδόσεις;

«Δυνάμει τῆς ἐρεῦνης τῶν συγχρόνων ἐπιστημῶν εἰσηγοῦμαι τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπηρχαιωμένου καὶ ἀντιεπιστημονικοῦ συστήματος τοῦ πικλήν (τοῦ ἐπικαλουμένου) Πτολεμαίου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ὅλως ἀναποδείκτως τὴν περιφορὰν τοῦ ἡλίου περὶ τὴν γῆν διὰ τοῦ σωστοῦ καὶ ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένου Κοπερνικείου, τὸ ὁποῖον διὰ ἀστρονομικῶν ἀποδείξεων θέλει τὴν γῆν νὰ περιστρέφεται περὶ τὸν ἥλιον.*

»Διδασκαλία δευτέρα. Οὐδεὶς ἀποκλείει νὰ ὑπάρχῃ ζωὴ εἰς ἄλλους πλανήτας, ἐφ' ὅσον συντρέχουν λόγοι διατηρήσεώς της, ἄρα καὶ ἄλλα ὄντα θὰ ἠδύναντο νὰ κατοικοῦν ἐκεῖ.

»Διδασκαλία τρίτη. Εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ κατασκευαζόμενον ἓν ἀερόπλοιοι «ΠΑΝΤΑΧΗΚΙΝΗΤΟΝ» διὰ τὴν μεταφορὰν κατοίκων τῆς γῆς εἰς ἄλλους πλανήτας, διὰ νὰ κατοικήσουν ἐκεῖ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν αἱ φυσικαὶ προϋποθέσεις διατηρήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς».

Μὲ λίγα λόγια ἡ πρωτοποριακὴ σκέψη τοῦ Βενιαμὶν τοῦ Λέσβιου εἶχε θεωρητικὰ συλλάβει τὴν κατασκευὴ διαστημοπλοίων καὶ δορυφόρων 168 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ 1968, ποὺ ἐκτοξεύθηκε ὁ πρῶτος δορυφόρος στὸ διάστημα.

Καὶ ἐνῶ οἱ ἀκτίνες τοῦ φωτὸς τῆς γνώσης τοῦ Βενιαμὶν διατρυποῦσαν τὸν πυρῆνα τοῦ μύθου ἐμφυτεύοντας ἐπιστημονικὴ γνώση, ὁ Πάριος εἶχε ἐνορχηστρώσει ἓναν ἄκομπο ἀγῶνα κατὰ τοῦ συναδέλφου του. Ἔτσι γράφει μὲ πικρία γιὰ λογαριασμό του ὁ καθηγητὴς Ἰω. Μουτζούρης: *«Ὁ Ἀθ. Πάριος ἄρχισε τὸν ἄχαρι ἀγῶνα του κατὰ τοῦ “νεωτεριστοῦ”, “ξενοδούλου”, “ἀλλοτριοφρονοῦντος”, “ἀνισορρόπου”, “ψευδοδιδασκάλου” Βενιαμίν. Τὰ ἐπίθετα, ἐννοεῖται, χαρακτηρίζουν χωρὶς δέδαια εἰσαγωγικὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ δεύτερου, δηλ. τοῦ Βενιαμίν, ἀπὸ τὸν Πάριο. Καὶ ὁ ἀγῶνας δὲν σταμάτησε σὲ ἀνοίκεια κοσμητικὰ ἐπίθετα. Προχώρησε σὲ μιὰ πολὺ διαδεδομένη ὑδριστικὴ ἐπιστολογραφία, δείγματα τῆς ὁποίας διασώζονται στὸ Ἅγιονόρος (Μ. Παντοκράτορος), στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης, στὴν Βιβλιοθήκη Πάτμου καὶ στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη στὴν Ἀθήνα».* Τὰ κείμενα χαρακτηρίζουν τὴν ταραγμένη προσωπικότητα τοῦ Ἀθ. Παρίου. Οἱ ἐπιστολὲς εἶναι ἀπαράδεκτες, γιὰτὶ ἀγωνίζονται νὰ μειώσουν τὴν παιδαγωγικὴ προσφορὰ ἐνὸς καταξιωμένου δασκάλου στὰ μάτια τῶν γονέων, τῶν μαθητῶν του καὶ ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας.

* Ὁ Κοπέρνικος, ὡς γνωστόν, «ἔκλεψε» τὸ σύστημά του ἀπὸ τὸν Ἀρίσταρχο τὸν Σάμιο (βλ. «Δαυλόν», τ. 163).

Καὶ δὲν ἔμεινε μοναχὰ στὰ ἀντιβενιαμινικά λόγια ὁ Ἀθ. Πάριος, πέρασε καὶ σὲ ἔργα συνωμοτικά. Βρῆκε κάποιους καλόγερους καὶ ἀφοῦ τοὺς προσεταιρίσθηκε, τοὺς κατηύθυνε νὰ πηγαίνουν στοὺς χώρους, ὅπου ἔκανε ὁμιλίες ὁ Βενιαμὴν καὶ νὰ δημιουργοῦν ταραχές μαζί με μίσθαρνους τραμπούκους, πὺν παρίσταναν τοὺς σκανδαλισμένους ἀπὸ τὶς αἰρέσεις τοῦ «*ἀθλίου αἵρεσιάρχου*» Βενιαμὴν τοῦ Λεσβίου.

Ὑπῆρξε ὁ πιὸ ἀδίσταχος πολέμιός του, ὁ κύριος ὁργανωτὴς ἀντιβενιαμινικῶν ταραχῶν ἐντὸς κι ἐκτὸς τῶν ναῶν, ὅπου ὁ Ἑλληνας αὐτὸς Γαλιλαῖος «*εὐκαίρως-ἀκαίρως*» ἔκανε τὰ φωτισμένα κηρύγματα τὰ γεμάτα φῶς, σοφία κι ἀγάπη γιὰ τὸν συγκεκριμένο ἄνθρωπο καὶ στὴ ζωντανὴ γλῶσσα, ὥστε ὁ Κοραῆς νὰ ἐκφράζει τὸ θαυμασμό του γι' αὐτὸν ἀπὸ τὸ Μομπελιὲ καὶ τὸ Παρίσι. Φίλος καὶ θαυμαστής του καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Θεόκλητος Φαρμακίδης ἀπὸ τὴ Βιέννη, φίλος καὶ θαυμαστής του ὁ Νεόφυτος Δούκας καὶ ὁ διαπρεπὴς θεολόγος-φιλόλογος Νεόφυτος Βάμβας. «Ὅλοι οἱ λόγοι τοῦ Ἑλληνες τῆς ἐποχῆς του τὸν ἐγκωμιάζαν ἀνεπιφύλακτα, ἐκτὸς, δυστυχῶς γιὰ τὸ γένος, ἀπὸ τὸν Θεόφιλο Καΐρη. Μυστήριον παραμένει ἡ ἀμοιβαία καχυποψία πὺν εἶχε ἀναπτυχθεῖ ἀνάμεσα στοὺς δύο σοφοὺς τοῦ γένους. Πάντως ἡ ἀντιπάθεια τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἄλλο πέρασε καὶ στὸν γραπτὸ ἐπιστολογραφικὸ λόγο, γιὰ νὰ γίνῃ μαστίγιον καὶ κατὰ τῶν δύο, χρησιμοποιηθεῖς με πονηρία ἀπὸ τοὺς κοινούς τοὺς ἐχθροὺς καὶ διώκτες Πάριο, Βουλῆσμα, Ι. Καλλιμάχη καὶ ὁλόκληρο τὸ κίνημα τῶν μεσαιωνικῶν «Κολλυβάδων».

γ. Ἡ καταδίκη ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο

Ὁ δρ. Θεολογίας Ι. Μουτζούρης στὸ προαναφερθὲν ἔργο του ἱστορεῖ τὴν ὑπόθεση τῆς καταδίκης τοῦ Βενιαμὴν ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴ Σύνοδο ὡς ἑξῆς (σελ. 70-73):

«Ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Δ' (1801-6, 1808-9) ἔλαβε κατὰ Ἰούλιο τοῦ 1803 τὴν καταγγελία τοῦ Ἱ. Καλλιμάχη γιὰ τὶς «κακόδοξες» καινοτομίες καὶ τὰ τετράδια μετὰ τὴ διδασκαλία τῆς Φυσικῆς τοῦ Βενιαμὴν. Ἀμέσως τὰ παρέδωσε στὸν ἀρμόδιο μητροπολίτη Ἐφέσου Διονύσιο, πὺν ἦταν μέλος τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, νὰ λάβῃ γνώση τῶν καταγγελιῶν, νὰ μελετήσῃ τὰ τετράδια καὶ νὰ εἰσηγηθεῖ τὸ θέμα στὴ Σύνοδο.

»Δὲν γνωρίζομε, τί συζητήθηκε στὴ συνεδρία τῆς Συνόδου, τί ἐπρότεινε ὁ εἰσηγητής, τί ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συνόδου, πόσοι συνοδικοὶ ἔλαβαν μέρος, ἂν ὑπῆρχαν μειοψηφήσαντα μέλη καὶ ἂν ἦταν οὐσιαστικὴ ἡ κρίση, γιὰτὶ δὲν διασώθηκαν τὰ πρακτικά της. Διατηρήθηκε μόνο τὸ συνοδικὸ γράμμα, πὺν ἀπευθυνόταν στοὺς κατοίκους τῶν Κυδωνιῶν καὶ πὺν περιέλαβε τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου. Σύμφωνα με αὐτὸ ἡ ἀπόφαση ἦταν καταδικαστικὴ. Στὸ γράμμα συμπεριελήφθηκαν οἱ κατηγορίες, ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν δοξασιῶν καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος. Ἀξίζει λοιπὸν νὰ σταχυολογηθεῖ τὸ περιεχόμενό του.

»Στὴν ἀρχὴ δικαιολογεῖ τὴν ἐπέμβαση τῆς Μ. Ἐκκλησίας μετὰ τὶς ἐπανειλημμένες καταγγελίες γιὰ τὴ «*ψυχοφθόρο διδασκαλία*» τοῦ Βενιαμὴν. Στὴ συνέχεια λέγει, πὺς ἄκουσε πρὶν ἀπὸ καιρὸ, ὅτι στὴν ἐκεῖ σχολὴ παραδίδονται «ἀκροα-

ματικά μαθήματα, τὰ τῶν νεωτέρων ἐν ὑποθέσει φιλοσοφούντων, παρὰ τοῦ σχολάρχου Βενιαμίν”, καὶ τῆς φάνηκε ἀπίθανη ἡ φήμη. Μόλις ὅμως ἐκλέχθηκε μητροπολίτης Ἐφέσου ὁ Διονύσιος, ἀπεστάλησαν ἐδῶ ἀπὸ τὸν Ἰωάν. Καλλιμάχη τρία τετράδια σὲ ἀπόδειξη τῶν “παραδιδομένων ἐναντίον τῆς Θείας Γραφῆς συστημάτων”, τὰ ὅποια παραδόθηκαν στὸν μητροπολίτη Ἐφέσου. Τὰ διεξήλθε αὐτὸς μὲ περιέργεια καὶ εἶδε “σαφῶς τὴν παρεχομένην φθορὰν καὶ ψυχοφθόρον λύμην” (= καταστροφή) στοὺς μαθητὲς “ἐκ τῆς τοιαύτης πάνυ ἀσυστάτου διδασκαλίας” καὶ λυπήθηκε, ὅπως ἦταν φυσικό. Αὐτὸ ἀνακοίνωσε σὲ μᾶς τὸν πατριάρχη καὶ τὴν Ἱ. Σύνοδο καὶ παρουσίασε τὰ τετράδια “τῶν ψυχοφθόρων συστημάτων” καὶ “ἐναντία τῶν Θείων Γραφῶν”, γιὰ νὰ συσχεφθεῖ ἐπάνω σ’ αὐτὰ ἡ Σύνοδος καὶ μὲ τὴν συγκατάθεση καὶ αὐτοῦ νὰ πάρει γρήγορα ἀπόφαση γιὰ τὴν κατάργησή τους καὶ θεραπεία μὲ τὴν γραφίδα.

»Αὐτὰ βέβαια ὅταν εἶδαμε καὶ ἐξετάσαμε συνοδικῶς, ἀπορήσαμε γιὰ τὸν “ἀπονενομημένον τρόπον”, ποὺ δὲν χρησιμοποιήθηκε πονθενὰ στὸ δικό μας Γένος ἀκόμα, νὰ διδαχθεῖ μιὰ τέτοια ψυχοφθόρος διδασκαλία “διὰ συστήματος φιλοσοφικοῦ”. Γι’ αὐτὸ καλέσαμε τὸν ἱεροκέρυκα τῆς Μ. Ἐκκλησίας κὺρ Δωρόθεον (ἐνν. τὸν Βουλησμά), γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ γραφικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ “κατ’ ἀντίρρῳσιν πρὸς ταῦτα” καὶ νὰ ἀποτείνεται ἀμέσως πρὸς αὐτόν, ποὺ ἐνσυνείδητα ὑποστηρίζει τὸ νέο σύστημα, ποὺ γνωμοδοτεῖ παράλογα καὶ ἀστηρικτα γι’ αὐτό, ποὺ εἶναι “ὑπόθεσις” καὶ ὄχι “ἀναγκαία θέσις καὶ ἀναντίρρῳτος”, ὅπως εἶναι ἡ κίνησις τῆς γῆς καὶ ἡ ἀκίνησις τοῦ ἡλίου. Εἶναι μιὰ “ὑπόθεσις” πολλῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος καὶ συγχρόνων, τοῦ Πυθαγόρα, τοῦ Κοπέρνικου καὶ νεώτερων ὑποστηρικτῶν. Αὐτὸς ὅμως ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὑπερέβαλε στὸ ψέμα, ἐκλείσσει στὴν καρδιά του τοὺς ὁμοίους του, ποὺ πρεσβεύουν ὅτι οἱ πλανῆτες καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες εἶναι κατοικημένοι καὶ ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι ἐκ φύσεως σκοτεινός, ἀπὸ ἀντανάκλαση δὲ τοῦ φωτὸς τῶν ἄλλων σωμάτων φωτεινός. Ἔτσι ἀποδείχθηκε, ὅτι θέτει τὸν ἑαυτό του ἀντιμέτωπο στὴν Ἀ. Γραφή καὶ τὴν Ἱ. Παράδοση. Ἡ συνοδικὴ αὐτὴ ἀπόφαση ἔγινε μὲ τὴν συγκατάθεση τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως (ἐνν. τὸν Διονύσιο), ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ τὴ σωτηρίαν σας καὶ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴ ψυχοφθόρον αὐτὴ “λύμην”.

»Ἐπίσης ἀποφασίσαμε νὰ στείλουμε τὸν ἀγαπητὸ κὺρ Ἰάκωβο, “ἄνδρα θεοσεβῆ, δόκιμον καὶ πεπαιδευμένον ἐκ τῶν Θείων Γραφῶν καὶ κανονικῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας”, γνωστὸ σὲ σᾶς ἀπὸ πρὶν, ποὺ μπορεῖ νὰ σᾶς ὠφελήσῃ μὲ συμβουλὲς καὶ εἰσηγήσεις κατὰ τὴν συνοδικὴ ἀπόφαση καὶ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ “ἡμετέρου διδασκάλου κὺρ Δωροθέου” (ἐνν. τὸν Βουλησμά) πρὸς τὸν σχολάρχην Βενιαμίν, ποὺ θὰ φέρει μαζί του. Τοῦ δίνουμε ἐπίσης τὴν ἐντολή, ὅταν φθάσει στὶς Κυδωνίες, νὰ ἀναγνώσῃ στὶς ἐκκλησίες τοῦτο τὸ γράμμα, νὰ φροντίσῃ δὲ γρήγορα μὲ τὴ συνδρομὴ τῶν Κυδωνιατῶν νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα τὰ τετράδια τῆς “ψυχοφθόρου διδασκαλίας”, ποὺ εἶναι στὰ χέρια τῶν μαθητῶν καὶ νὰ τὰ ἀποστείλῃ στὸν μητροπολίτη Ἐφέσου, ὁ ὁποῖος θὰ τὰ ἐμφανίσῃ στὴ Σύνοδο. Καὶ ἂν δὲν φανεῖ ὅτι μετανοεῖ εἰλικρινὰ ὁ Βενιαμίν καὶ δὲν δηλώσῃ ἐγγράφως τὴ πτώση του καὶ δὲν καθιερώσῃ ἄλλο φιλοσοφικὸ σύστημα σύμφωνο μὲ τὸ καθε-

ρωμένο στο κοινό σχολείο τῆς Χίου, νὰ ἀπομακρυνθεῖ καὶ νὰ ἀναλάβει ὁ “λογιώτατος δεύτερος διδάσκαλος κὺρ Γεώργιος, ὡς ἱκανὸς εἰς διδασκαλίαν καὶ παραδόσιν τῶν ἐν τῇ κατὰ τὸ φιλοσοφικὸν σχολεῖον νήσῳ Χίῳ διδασκομένων ἀκροαματικῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων”.

» Παραγγέλλει ἐπίσης νὰ μὴν τολμήσει στὸ ἐξῆς ὁ σχολάρχης Βενιαμὶν νὰ ἐπανάλαβει τὸ “τοιούτον σύστημα εἰς διδασκαλίαν ἐμμέσως καὶ ἀμέσως, κρυφίως ἢ φανερώς”.

» Τὸ γράμμα γράφηκε κατὰ μῆνα Αὐγούστο προφανῶς τοῦ 1803 καὶ φέρει τὰ ὀνόματα τῶν ἐπτὰ μελῶν τῆς Συνόδου, ἥτοι τῶν Ἑφέσου Διονυσίου, Ἑρακλείας Μελετίου, Κυζίκου Ἰωακείμ, Νικομηδείας Ἀθανασίου, Προύσης Ἀνθίμου, Λαρίσσης Ραφαὴλ καὶ Ἀγκύρας Ἰωαννικίου [...].

» Ἡ πατριαρχικὴ ἐκείνη Σύνοδος ἔκανε δεκτὲς τὶς κατηγορίες, ὅπως διατυπώθηκαν ἀπὸ τοὺς κατηγοροὺς τοῦ Βενιαμίν, καὶ τὸν κατεδίκασε. Ἀπὸ τὸ περιεχόμενο καὶ τὴ διατύπωση ἀκόμα τῆς ἀποφάσεως γίνεται φανερὴ ἡ ἐπέμβαση τῶν κατηγορῶν».

δ. Ἐπίμετρον: Ὁ μισελληνισμὸς τοῦ Ἀθανασίου Παρίου

Στὰ 1802 ἐκδόθηκε στὴν Τεργέστη τὸ σκανδαλῶδες βιβλίον «Ἀντιφώνησις» μετὸν ψευδώνυμο τίτλο τοῦ «Ναθαναὴλ Νεοκαισαρέως τοῦ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἐφυσυγάζοντος». Ἀπὸ τὴν πρώτη κι ὅλας στιγμὴ ἡ συγγραφὴ ἀποδόθηκε στὸν Ἀθ. Πάριο, χωρὶς ποτὲ ν’ ἀμφισβητηθεῖ σοβαρὰ ἡ πατρότητά της. Τὸ ὕφος τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου εἶναι τὸ ἴδιο μετὰ τὸ ὕφος τῶν ἄλλων γραπτῶν τοῦ ιδιόρρυθμου αὐτοῦ ἀμύντορα τῶν ἐκκλησιαστικῶν κεκτημένων.

Στὰ δύο πρῶτα κεφάλαια ἀναπτύσσει τὶς ἰδέες του γιὰ τὴν ἀληθινὴν, τὴν «κατὰ θεὸν σοφίαν» καὶ τὶς πολλαπλὲς ὠφέλειές της. Μόνο αὐτὴ ἡ σοφία παρέχει στοὺς ἀνθρώπους τὴν εὐδαιμονία. Στὸ τέταρτο κεφάλαιο ἐκθέτει τὴν ἀποστροφὴν τοῦ στη «θύραθεν» σοφία, δηλαδὴ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ φιλοσοφία καὶ τέχνη (ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρξαν θεοκεντρικὲς). Γι’ αὐτὸ ἔγραψε: «Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἄξιον περιφρονήσεως καὶ ταλανισμοῦ, ὅχι διότι τοῦ ἔλειψαν οἱ Ἑράκλειτοι, οἱ Πυθαγόροι, οἱ Πλάτωνα καὶ οἱ Ἀριστοτέλεις καὶ οἱ τοιοῦτοι ἄλλοι μετεωρολόεσται, ἀλλὰ διότι ἔλειψαν οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Κύριλλοι» (ὁ τρίτος αὐτὸς ὡς Πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας ξεκοίλιασε τὴν φιλόσοφο Ὑπατία μπροστὰ στὰ ἔντρομα μάτια τῶν ἀφιονισμένων ὁπαδῶν του τὸν 4ο αἰῶνα). Στὴν συνέχεια μετὰ τὸ ἴδιο ἀκάθεκτο μένος ἐπιτίθεται ἐνάντια στὶς «Εὐρωπαϊκὰς ἐπιστήμας», τὶς ὁποῖες περιλοῦει μετὰ ἀνοικτεῖς ἐκφράσεις, ὡς π.χ. «μωροφιλοσοφίας» καὶ τοὺς ἐπιστήμονας «ὡς πολυτεχνίτας καὶ ἐρημοσπίτας». Καταφέρεται μετὰ μανία ἐναντίον τῶν παλαιῶν καὶ νέων κυρίως φιλοσόφων, τοὺς ὁποῖους ὀνομάζει συλλήβδην ἀθέους καὶ βολταιριστὰς «ὡς φρονούντας τὰ τοῦ ἀθέου Βολταίρου». Στὴ συνέχεια κατηγορεῖ τὸ νέο ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ὡς στηριζόμενο ἐπὶ τῶν ἀθέων γραμμάτων καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς «δοκησιοσοφίας». Ἡ εἰσαγωγὴ τελειώνει μετὰ μία δακρύβρεκτη «παραίνεσιν» σχολικῆς χρηστομαθείας καὶ χρηστοτηθείας, ἅμα τε καὶ κινδυνολογίας, ὅτι τὰ γράμματα τῆς Εὐρώπης εἶναι ἄθεα, «διὰ τοῦτο ἐπι-

κίνδυνοι λίαν αἱ ἐν Εὐρώπῃ-Ἑσπερίᾳ σπουδαί». Τὸ διβλίο αὐτὸ ἐκδόθηκε ψευδώνυμα, ἐπειδὴ ὁ Ἀθ. Πάριος ἐφοδῆθη τὴν κατακραυγὴν, ὅπως ἐπίσης τὴ διάλυση τοῦ «πανσοκιστηρίου», τὸ ὁποῖο διαφέντευε στὴ Χίο.

Τὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ «Μέλισσα» ἀπέδωσε τὶς συκοφαντικὰς κρίσεις τοῦ Ἀθ. Παρίου «κατὰ παντός Ἑλληνός τε καὶ ξένου φιλοσόφου» στὴ μειονεξία τοῦ συγγραφέα μπροστὰ στοὺς διανοομένους μὲ πρῶτο καὶ χωρὶς ἐξαίρεση τὸν διδάσκαλο τοῦ Γένους Ἀδαμάντιο Κοραῖ καὶ δεύτερο στὸν κατάλογο τῶν προγραφῶν τοῦ τὸν Βενιαμίν. Ἡ προοιῶσα αὐτοκαταστροφὴ τῆς σχολῆς του τοῦ ἔχει κλονίσει τὸ νευρικό του σύστημα. Βλέπει παντοῦ δύο φαντάσματα νὰ τὸν κυνηγοῦν ἀπειλητικά. Τὸ πρῶτο τοῦ Κοραῖ καὶ τὸ δεύτερο τοῦ Βενιαμίν. Πρῶτοι στόχοι τοῦ κλονισμένου νευρικά γέρου οἱ φανταστικοὶ ἀντίπαλοί του. Δεύτερος στόχος ἡ Εὐρωπαϊκὴ φιλοσοφία: «Τὰ παιδιὰ σας νὰ μὴ τὰ στέλλετε, διὰ νὰ μανθάνωσι τὰ ἄθεα καὶ ψυχοβλαβῆ γράμματα τῆς Ἑσπερίας».

Ἡ συγγραφὴ τῆς «Ἀντιφωνήσεως» ἦταν συμπεκνωμένη διαμαρτυρία ὅλων τῶν πολιτικά καὶ ψυχολογικά καταπιεσμένων «ὀρθοδόξων» καὶ ὁ κρυπτοφανερόγαμος φθόνος τοὺς γιὰ τὴν πρόοδο τῶν ἐπιστημῶν στὴν Ἑσπερία. Τὸ ἴδιο σύνδρομο ἐμφάνισαν οἱ σλανόφιλοι τῆς Ρωσίας μὲ τοὺς Κολλυβάδες, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι οἱ πρῶτοι, ἐνῶ ἀναθεμάτιζαν τὴν Εὐρώπην καὶ «τ' ἄθεα γράμματά της», ἔστελλαν ἐκεῖ τὰ παιδιὰ τοὺς γιὰ ἀνώτερες σπουδές. Ἡ ἀδιαλλαξία, ὁ φανατισμός, ἡ κακοήθεια εἶναι δηλωτικά τοῦ πανικοῦ τοῦ Ἀθ. Παρίου, ποὺ ἐθεῖτο τὴν κατάρρευση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τοῦ ιδρύματος μὲ ὅλα τὰ συμπαρομαρτοῦντα.

Ἡ συγγραφὴ λοιπὸν τῆς «Ἀντιφωνήσεως» ἦταν ἡ σάνιδα σωτηρίας γιὰ τὸν καταρρέοντα Ἀθ. Πάριο, ὅμως τὸ πάθος τῆς ἐκδίκησης κατὰ τῶν πνευματικῶν ταγῶν τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων Κοραῖ καὶ Βενιαμίν δὲν τὸν ἐγκατέλειψε μέχρι θανάτου. Τόση ὅμως ἦταν ἡ καταφορὰ κατὰ τῆς «Ἀντιφωνήσεως», ὥστε ὁ ἴδιος, ἓνα χρόνο πρὶν πεθάνει, ἀναγκάσθηκε ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμην ν' ἀπολογηθεῖ δημοσιεύοντας ἀναίρεση τῆς ἐπαίσχυντης, ἀνθελληνικῆς καὶ κατ' ἐπέκταση ἀντιανθρώπινης καὶ φωτοσβεστικῆς «Ἀντιφωνήσεως» μὲ τίτλο: «Ἐγχειρίδιον ἀπολογητικὸν διὰ δραχέων πρὸς τὰς δεινὰς κατηγορίας».

Δὲν ὑπάρχει παρὸν καὶ μέλλον γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἂν δὲν
γνωρίζῃ τὸ πραγματικὸ παρελθόν της. Ὁ «Δαυλὸς»
ἀγωνίζεται νὰ τὸ ἀνασύρῃ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ λάσπη τοῦ
ψεύδους καὶ τῆς λησμονιάς καὶ νὰ τὸ ἀναστηλώσῃ. Ἀξίζει καὶ
συμφέρει σὲ κάθε ἄνθρωπο, Ἑλληνα καὶ μὴ, νὰ συμπαρασταθῇ
στὸν σκληρὸν αὐτὸν ἀγῶνα.

Ούτε συμμετοχή αλλά ούτε απάθεια

“Όταν η πολιτική από τέχνη ασκήσεως της αριστοτέλειας πολιτείας του «ἀποδιδόναι ἑκάστῳ τὰ ἴδια» μετεξελίσσεται σὲ αὐτοσκοπὸ τῆς Ἑξ-ουσίας, εἶναι αὐτόματη ἡ ἀντίδραση τῶν ὑγιῶν ἀντισωμάτων τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, νὰ θέλουν νὰ διαχωρίσουν τὴν ὑπαρξή τους ἀπὸ αὐτὴν τὴν «πολιτική». Αὐτὸ αὐτόματα δημιουργεῖ τὴν πολιτικὴ ἀπάθεια, ἡ παράταση τῆς ὁποίας καταλήγει οὐσιαστικά στὴν ιδιώτευση.

Ἡ ἀπάθεια εἶναι συναισθηματικὴ ἀντίδραση, φυσικὰ ὑγιέστατη καὶ σωστὴ ὡς ἀπόρριψη τῆς διαστροφῆς τῆς πολιτικῆς Ἑξ-ουσίας. Οἱ ὑγιεῖς κοινωνίες ἀναδελκνύουν πολιτικὲς ἡγεσίες, πὺν πρωτοποροῦν στὴν ὁλοκλήρωση καὶ στὴν ἔκφραση τοῦ ἀνθρώπου, στὴν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας, τοῦ καλύτερου καὶ τῆς συνεχοῦς προσέγγισης στοῦ τέλειο. Ὅτιδῆποτε ἄλλο εἶναι φυσικὸ νὰ προκαλεῖ τὴν ἀπόρριψη.

Ἡ ιδιώτευση εἶναι ἡ λογικὴ κατάληξη τῆς ἀπλῆς σκέψης, «δὲν ἀσχολοῦνται οἱ πολιτικοὶ μαζί μου, δὲν ἀσχολοῦμαι καὶ ἐγὼ μαζί τους». Αὐτὲς ὁμως οἱ ἀπόλυτα φυσιολογικὲς ἀντιδράσεις τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἐξουσία ἐπενεργοῦν ὅπως ἀκριδῶς τὸ «αἷτης», πὺν χρησιμοποιεῖ τις ἀντιδράσεις τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ ἐναντίον του. Ἡ ιδιώτευση τελικὰ διαλύει τὸν κοινωνικὸ ἰστό, ἀπομονώνει τὸν ἄνθρωπο, κλείνει τοὺς ὀρίζοντές του, ρίχνει τὸ ἠθικὸ του, καταλύει τὴν ἰκανότητά του νὰ στοχάζεται ἀνεξάρτητα καὶ παραδίδεται πλήρως δορὰ στὴν ὀλιγαρχία τῆς Ἑξ-ουσίας.

Ἡ Ἑξ-ουσία γιὰ τὴν ἀναπαραγωγή της δὲν ἔχει παρὰ νὰ προκαλέσει τὴν ἀηδία καὶ τὴν ἀπογοήτευση τῆς κοινωνίας, τοῦ ἀνθρώπου-πολίτη. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μετὰ ἀφήνει τις ὑγιεῖς ἀντιστάσεις τοῦ ἀνθρώπου νὰ στραφοῦν ἐναντίον του καὶ νὰ καταστρέψουν πλήρως τὴν ἐλευθερία του, ἐξασφαλίζοντας τὴν ὑποταγὴ στὴν Ἑξ-ουσία καὶ τὴν διαιώνισή της. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ παγίδα εἶναι καλὰ στημένη, καθὼς «μέθοδοι ἀποκλεισμοῦ» καὶ μιὰ συνολικὴ πολιτικὴ δυναμικὴ, πὺν λειτουργεῖ σὰν «κλειστό σύστημα», ἐξασφαλίζουν τὴν διαιώνιση τῆς Ἑξ-ουσίας καὶ στεροῦν κάθε δυνατότητα ἀνανέωσης καὶ ἐξυγίανσης καὶ ἐπομένως κάθε ἐλπίδα, πὺν θὰ στήριξε μιὰ δυναμικὴ ἀναστροφὴ καὶ ἀνάταξη τοῦ πολιτικοῦ σκηνικοῦ καὶ τῆς κοινωνίας.

Μόνο ἀντίδοτο τὸ πάθος τοῦ Ἑλληνα καὶ τῆς Ἑλληνίδας γιὰ «συμμετοχή», με ἐλπιδοφόρα μηνύματα τοὺς κύκλους συζητήσεων, στοχασμοῦ καὶ προβληματισμοῦ, πὺν ἔχει ἤδη ξεσπάσει. Οἱ Ἕλληνες στὴν φάση αὐτὴ ἐκδηλώνουν ἀηδία καὶ ἀπόρριψη τῆς σημερινῆς πολιτικῆς πραγματικότητας, ἔχουν ὁμως ἀκόμα ὅλα τὰ δείγματα, ὅτι δὲν ἔχουν πάψει νὰ εἶναι πολιτικὰ ὄντα, στοιχεῖο πὺν κρατάει ἀκόμα τὴν ἐλπίδα ζωντανή.

Ἰσως μέσα στὴν συνολικὴ κρίση καὶ πολιτισμικὴ πτώση τοῦ τόπου νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθεῖ πιά, ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι φιλόσοφοι, στοχαστές, ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, με ψυχὲς γεμάτες συναισθημα, ὄνειρο καὶ λόγος. Μπορεῖ ὁμως νὰ ὑποστηριχθεῖ με σθένος καὶ δεβαιότητα, ὅτι, ἂν θέλεις νὰ θρεῖς κάποιους, πὺν μέσα στὴν διεθνὴ δυναμικὴ τῆς πτώσης καὶ τῆς ἀλλοτρίωσης στοχάζονται ἐλεύθερα καὶ ἔχουν ψυχὴ με ἰκανότητα νὰ ἐρμηνεύει καὶ νὰ δίνει περιεχόμενο στὴν πράξη, ἂν θέλεις νὰ θρεῖς κάποιους, πὺν εἶναι ἀκόμα ἄνθρωποι, αὐτοὺς τοὺς κάποιους θὰ τοὺς θρῆς στὴν Ἑλλάδα. Θὰ εἶναι Ἕλληνες.

Ἀνδρέας Ἀθηναῖος

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Γαῖηλ (ΗΠΑ)

Ἄκριδέστατος πανάρχαιος δράχος-χάρτης τῆς Σαμοθράκης σὲ χῶρο τῶν Καβειρίων

Καὶ μόνο τὸ γεγονός ὅτι βρίσκεται μέσα στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο, θὰ ἔπρεπε νὰ κινήσει τὶς «ὑποψίες»: Ὁ δράχος-χάρτης (ἀνάγλυφος;) τῆς Σαμοθράκης (φωτ. 1). Γιὰ τὴν ὥρα περιμένει ὑπομονετικὰ κάποια ἀναλυτικὴ ἔρευνα.

Μέρος ἑνὸς τοίχου τοῦ 3ου αἰῶνα π.Χ., ποὺ ἀρχίζει μὲ μία μινωικὴ κόγχη, παραξενεύει τὸν ἐπισκέπτη τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου τῆς Παλαιάπολης στὴν Σαμοθράκη (ἀρχαιολογικὸς χάρτης). Τὸ καταπληκτικὸ σχῆμα τοῦ δράχου τονίζεται ἀπὸ τὶς πέτρες τοῦ τοίχου, ποὺ οἱ ἀρχαῖοι τεχνίτες τοποθέτησαν γύρω του.

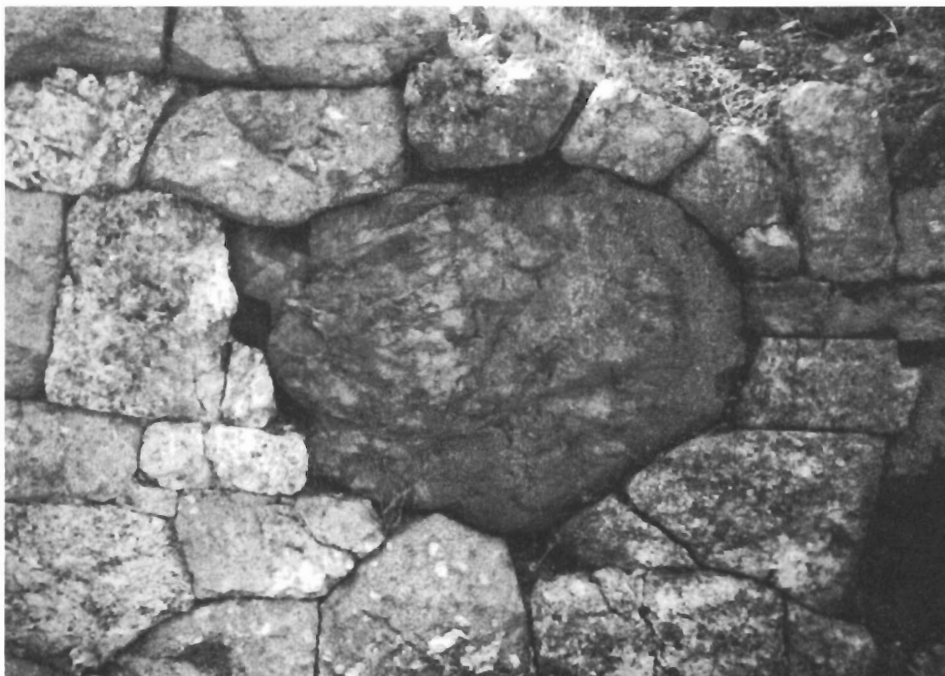
Ὁ δράχος-χάρτης τῆς Σαμοθράκης βρίσκεται στὰ δεξιὰ τοῦ ἱεροῦ τῶν Μεγάλων Θεῶν (=Καβείρων) καὶ κοντὰ στοῦ ἀρχαίου θεάτρου, μετὰ ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν ἐστιατορίων. Πρῶτος ἐντόπισε τὸν δράχο ὁ Ὁλλανδὸς φιλέλληνας John Munsey, ποὺ ἐδῶ καὶ 20 χρόνια ἀνελλιπῶς ἐπισκέπτεται τὸ νησί τῶν Καβείρων. Καὶ αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψή του τὴν ἐκμυστηρεύθηκε σὲ φίλους τοῦ «Δαυλοῦ». Ὅμως οἱ ἀρχαιολόγοι «δὲν ξέρουν τίποτε» καὶ «δὲν γνωρίζουν». (Ἐγινε ἀπὸ μέρους μας ἀντίστοιχη ἐρώτηση). Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀναφέρεται πουθενὰ ἡ ὑπαρξὴ του.

Ἡ ὑπαρξὴ τοῦ δράχου ὡς τυχαία ἀπορρίπτεται, διότι δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ κτιστοῦν οἱ πέτρες γύρω ἀπὸ τὸν δράχο. Μποροῦσε ὁ τοίχος νὰ κτιστεῖ 20 ἑκατοστὰ πιὸ μπροστά, γιὰ νὰ καλυφθεῖ ὁ δράχος καὶ νὰ ὑπάρχει μιὰ ὁμοιομορφία. Ἡ ἀκόμη νὰ σπᾶσουν τὸν δράχο. Ἡ σκόπιμη ὅμως τοποθέτηση τῶν λίθων τοῦ τοίχου γύρω ἀπὸ τὸν δραχὼν δὲν δημιουργεῖ σκέψεις. Μία ἀκόμη ἀπόδειξη, ὅτι οἱ χῶροι τῶν ἀρχαίων μυστηρίων δὲν ἦταν τόποι σεξουαλικῶν ὀργίων, ἀλλὰ ἀντίθετα τόποι λατρείας καὶ μόρφωσης.

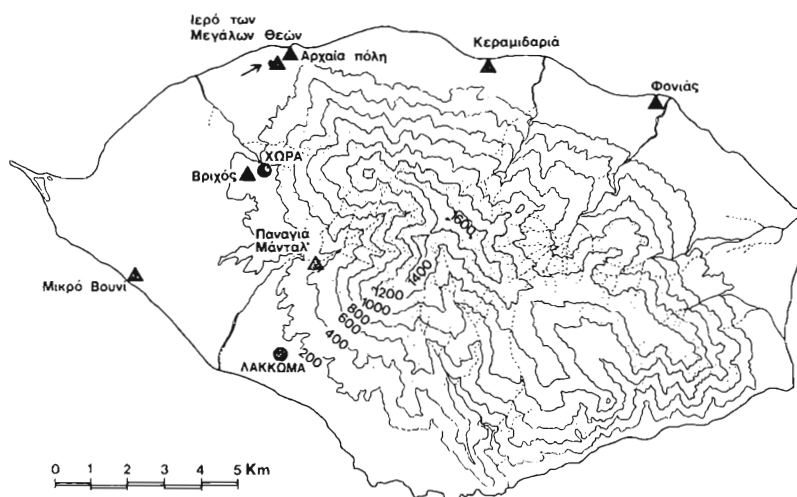
Ἐπίσης εἶναι ἀδύνατη ἡ σχεδίαση τοῦ νησιοῦ, ὅταν ἀνέβει κανεὶς καὶ τὸ παρατηρήσει ἀπὸ κάποια κορυφή. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ ὑψηλότερο σημεῖο τοῦ ὄρους Σᾶος, τὸ Φεγγάρι. Μόνο ἀπὸ πολὺ ψηλὰ εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ὁ σχεδιασμός του.

Αὐτὸ ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὶς διάφορες γκραβοῦρες τῶν περασμένων, μετὰ Χριστόν, αἰώνων. Σὲ καμμία ἀπ' αὐτὲς ἡ Σαμοθράκη δὲν ἔχει τὸ σωστὸ σχῆμα. (Ὅπως τοῦ Abraham Ortelius τὸν 16ο αἰῶνα). Ὁ ἀκριδέστατος «δραχὼν» χάρτης λοιπὸν μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι στὰ Καβείρια Μυστήρια, ὅπως καὶ στὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ μυστήρια, ἐδιδάσκοντο οἱ μῦστες ἀνώτερες γνώσεις. Ἀκόμη μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι οἱ τεχνολογικὲς ἐφαρμογὲς τῶν προγόνων μας δὲν εἶχαν νὰ ζηλέψουν τίποτε ἀπὸ τὶς σημερινές. Οἱ πτητικὲς μηχανές, ποὺ ἀναφέρουν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς (π.χ. ὁ Αἰσχύλος, ὁ Πλούταρχος, ὁ Ἡσίοδος κ.λπ.), ἴσως δὲν ἦταν στὴν σφαῖρα τοῦ φανταστικοῦ. Οἱ εἰδικοί ἔχουν ἀφορμὴ γιὰ νέες ἐρευνες. Ὁ δράχος τῆς Σαμοθράκης περιμένει τοὺς εἰδικούς. Γιὰ νὰ τὸν χρονολογήσουν καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὴν θέση ποὺ τοῦ ἀρμόζει στὴν ἀρχαιολογία, στὴν ἱστορία, στὸν πολιτισμό.

Ἀθανάσιος Γιαλαμᾶς

Φωτ. 1: Ὁ θράκος-χάρτης τῆς Σαμοθράκης στὸ ἱερὸ τῶν Καβείρων.

Ἀρχαιολογικὸς χάρτης τῆς Σαμοθράκης. Μὲ τὸ θέλος στὸ δόρειο μέρος τῆς νήσου, ὅπου τὸ ἱερὸ τῶν Καβείρων, σημειώνεται ἡ θέση, ὅπου μπορεῖ νὰ δῇ κανεῖς τὸ μυστηριώδες ἀνωτέρω εἰκονιζόμενο λείψανο τοῦ πανάρχαιου ἑλληνικοῦ παρελθόντος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

Οἱ ἀξίες τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ βρίσκονται στὰ κύρια ὀνόματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων

Σύμφωνα μὲ μία στατιστική, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ βιβλίο «Ἀναζήτηση» τοῦ Δημητρίου Λάμπρου στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1980, ἔχει ὑπολογισθεῖ ὅτι γύρω στὰ μισὰ τῶν ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων ὀνομάτων στὴν Εὐρώπη, τὴν Ἀμερική καὶ τὴν Αὐστραλία εἶναι ἐβραϊκά. Μὲ κάθε δυνατὴ προσέγγιση γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπολογίζεται, ὅτι τὰ βαφτιστικά ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων, ποὺ παίρνονται ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τὴν θρησκεία τοῦ Ἰσραήλ, φθάνουν στὸ 70% τοῦ συνόλου.

Θὰ ξεκινήσω αὐτὴν τὴν σύντομή μου ἀναφορὰ στὴν σπουδαιότητα τῆς Ἑλληνικῆς ὀνοματοθεσίας μὲ μιὰ ὑπόθεση. Ἐστω ὅτι ἔχانونτο ὅλες ἐκεῖνες οἱ πηγές, οἱ σχετικές μὲ τὶς ἀξίες καὶ τὶς ιδέες-πρότυπα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ περιοσώζοντο μόνον πίνακες-κατάλογοι ἀρχαίων Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων. Θὰ ἦταν ἄραγε ἀρκετοὶ αὐτοὶ καὶ μόνο οἱ πίνακες, γιὰ νὰ ἀναπλάσουν τὴν εἰκόνα τῶν θεμελιωδῶν ἐκείνων ἐννοιῶν καὶ ἀξιῶν ταυτοχρόνως, ποὺ πάνω τους ὀρθώθηκε τὸ θαυμαστὸ οἰκοδόμημα τοῦ οἰκουμενικοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ;

Τὴν ἀπάντηση δὲν θὰ τὴν δώσω ἐγώ, ἀλλὰ τὰ ἴδια τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά ὀνόματα, ποὺ ἀψηφώντας τὸ διάβα καὶ τὴν φθορὰ τῶν αἰώνων, κρατοῦν τὸ ἴδιο καλὰ μέσα στὰ συστατικά στοιχεῖα δομῆσές τους σήμερα, ὅπως καὶ τότε, τὶς ἀπαντήσεις σὲ παρόμοια ἐρωτήματα. Ἀρκεῖ νὰ τὰ «ἐπισκεφθοῦμε», ὅπως ἔλεγε ὁ Πλάτων, γιὰ νὰ ἀδράξουμε τὴν σοφία ποὺ ἐμπεριέχουν· «ἀρχὴ σοφίας, ὀνομάτων ἐπίσκεψις».

Μιλώντας λοιπὸν γιὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά ὀνόματα ἃς πάρουμε ἐνδεικτικὰ τρεῖς ἀπὸ τὶς κατηγορίες, ὅπου αὐτὰ ταξινομοῦνται. Στὴν πρώτη κατηγορία ἀνήκουν τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα, ποὺ ἔχουν ὡς πρῶτο ἢ δεῦτερο συνθετικὸ τους στοιχεῖο τὴν λέξη ἵππος,

Κανένα ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ὄνομα...

Κύριε διευθυντά,

Προκειμένον περὶ τῆς Αἰγαιακῆς κοιτίδος καὶ φυλῆς εἶναι γνωστὴ ἡ πλούσια καὶ ἀπλόχερη προσφορὰ τῆς φύσεως γιὰ τὴν διαμόρφωσι πνεύματός τε καὶ ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἐγεννήθησαν σ' αὐτὴν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ζοῦν καὶ νὰ δημιουργοῦν. Ὅμως ἀκριδῶς αὐτὴ ἡ εὐνοία τῆς φύσεως εἶναι ἐκείνη, ποὺ σὰν μαγνήτης ἔλκει καὶ προκαλεῖ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ποικίλες καὶ πολὺτροπες, ἐμφανεῖς ἢ κρύφειες (γιὰ τὸ ...καλὸ μας πάντοτε) κατὰ τῶν διακριτικῶν γνωρισμάτων καὶ χαρισμάτων τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς φυλῆς μας ἐπιθέσεις.

Γλῶσσα (καὶ κυρίως αὐτὴ), ἔθιμα, συνήθειες, νοοτροπία, τρόπος ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς, χοροὶ καὶ μουσικὴ παιδεία, γενικὴ παιδεία καὶ μόρφωσις καὶ ὀνόματα – ἑλληνικά ὀνόματα ὅλων τῶν προγόνων μας – δέχονται ἡμέραν τε καὶ νύκτα ἀνελέητα χτυπήματα καὶ φθορά.

Καὶ ἡμεῖς ἀνύποπτοι γιὰ τὸ συντελούμενο ἐθνικὸ ἔγκλημα –τὴ ἀνοχῇ ἢ καὶ συννεοχῇ πολιτικῶν ἀμοραλιστῶν (θεοῦ, Κύριε..., ποὺ χειρίζομαι αὐτὸ τὸ κάρ-

πού χαρακτηρίζαν άτομα ανήκοντα στην άριστοκρατική τάξη, διότι ἡ κατοχή ἵππου ἀποτελοῦσε χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν ἀριστοκρατῶν. Τέτοια ὀνόματα εἶναι τὰ Ἰπποκράτης, Ἰππῶναξ, Ἰππίας, Ἰππαρχος, Φίλιππος, Λεύκιππος, Δέξιππος κ.π.ά. Στὴν δεύτερη αὐτὰ πού ἔχουν ὡς συνθετικό τους στοιχεῖο τὴν λέξη *δήμος* καὶ πού χαρακτηρίζουν ἀντίστοιχα άτομα μὲ φιλοδοξία νὰ προσφέρουν στὰ κοινὰ πράγματα. Τέτοια ὀνόματα εἶναι τὰ Δημοσθένης, Δημάρατος, Δαμοκλῆς, Δημάδης, Δημόκριτος κ.ά. Τέλος στὴν τρίτη ἀνήκουν τὰ δισύλλαβα, πού ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ταυτίζονται μὲ δούλους ἢ άτομα ταπεινῆς καταγωγῆς.

Σὲ δεύτερη θεώρηση θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα, πού ὑποδηλώνουν τὶς ἔννοιες-κλειδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Σκέψεως, τὰ «ἀγωνιάρια» τῶν κοινωνικῶν, πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν θεσμῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Θὰ ἀναφέρουμε λοιπὸν συνοπτικὰ στὴ συνέχεια, καὶ μὲ πρώτη στὴ σειρά τὴν ἔννοια-ιδέα, ὀρισμένα παραδείγματα πού ὑποδηλώνουν σαφῶς τὴν ταύτιση ὀνόματος καὶ ἀξιῶν πολιτισμοῦ:

- Κλέος** (= δόξα): Ἀγαθοκλῆς (ὁ ἔχων ἀγαθὴ δόξα)
 Δαμοκλῆς (ἡ δόξα τοῦ δήμου)
 Διοκλῆς (ἡ δόξα τοῦ Διὸς)
 Εὐρύκλεια (αὐτὴ πού ἔχει μεγάλη δόξα)
 Ἀγαθόκλεια (αὐτὴ πού ἔχει ἀγαθὴ δόξα) κ.λπ.
- Ἀγορά** (τοῦ δήμου): Διαγόρας (ὁ ἀγορεύων – διαμέσου τοῦ Διὸς)
 Ἀγοράκριτος (αὐτὸς πού κρίνεται ἀπὸ τὴν ἀγορὰ)
 Ἀγορακλῆς (αὐτὸς πού ἔχει δόξα στὴν ἀγορὰ)
 Πυθαγόρας (αὐτὸς πού πληροφορεῖ τὴν ἀγορὰ)
 Πρωταγόρας (αὐτὸς πού εἶναι πρῶτος στὴν ἀγορὰ) κ.λπ.
- Πόλις** (-κράτος): Εὐπολις (ὁ καλὸς πολίτης)
 Πολίαρχος (αὐτὸς πού ἄρχει τῆς πόλεως)
 Πολίοχος (ὁ ὑποβαστάζων τὴν πόλι)
 Δικαιοπόλις (ὁ δίκαιος πολίτης) κ.λπ.

φος) καὶ κερδοσκόπων – περιοριζόμενοι στὸν «ἐαυτούλη» μας, τὸν οἰκογενειακὸ (σπίτι-αὐτοκίνητο-οἰκόπεδο καὶ δούλοι τοῦ ἐπιγείου τρισυποστάτου Θεοῦ: φῶς-νερό-τηλέφωνο) ἢ τὸν συνδικαλιστικὸ-ταξικὸ ἢ τὸν πολιτικὸ ναρκισσισμό – ἐπιδιώκουμε τὸ εὖ ζῆν. Γιὰ τὸ ἐπιζῆν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς: Ἀνόητε, ἀμετανόητε ρατσιστή! Ἡ ἀπάντησις: «Γέρο τοῦ Μωριᾶ», πῆδηξε ἀπὸ τ' ἄλογό σου. Βοήθεια ζητοῦν οἱ ἀπόγονοί σου. Χάνουν τὴν γλῶσσα τους, τὰ ὀνόματά τους (κάτι εἶπες στὸ λόγο σου πρὸς μαθητὰς στὴν Πνύκα γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας). Σήμερα δὲν φαντάζομαι νὰ ἀκοῦς ἐκεῖ ἔφιππος κανένα ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ὄνομα. Μὰ μήπως καὶ τῆς γενιᾶς σου... Οἱ Σάκηδες, οἱ Μάκηδες, οἱ Ἀκηδες καὶ οἱ Μούχηδες, Γέρο Πατέρα, τί νὰ εἶναι; Ξέρεις; Καὶ γιὰ τὶς Μίες, τὶς Σίες, τὶς Μίνες τί νὰ λές; Κατέβασε τὸ χέρι σου πρὸς τὰ κάτω, Γέρο, Ἀγίε Ἕλληνα, μὲ ἀνοιχτὴ τὴν παλάμη καὶ τεντωμένα τὰ δάχτυλα, μήπως ξυπνήσουμε. Μιὰ ἀκόμη προσφορά σου... Προσκυνῶ ὅταν περνῶ δίπλα στὸ ἄλογό σου τὴν σκιά σου.

Μετὰ τιμῆς
 Ν.Κ. Τσιρώνης
 Κ. Κόντου 16
 112 55 Πατήσια

- Μῆδος:** (τὸ = λόγος): Διομήδης (ἡ σκέψη τοῦ Διὸς)
 Λαομήδεια (ἡ σκέψη τοῦ λαοῦ)
 Πρωτομήδεια (ἡ πρώτη στή σκέψη)
 Ἀρχιμήδης (ὁ ἀρχὼν τῆς σκέψεως) κ.λπ.
- Ἴππος:** Ἴπποδάμεια (αὐτὴ ποὺ δαμάζει ἵππους)
 Ἴππαρχος (αὐτὸς ποὺ ἄρχει τῶν ἵππων, τοῦ ἱππικοῦ).
 Ἴπποκράτης (αὐτὸς ποὺ κυριαρχεῖ, ποὺ ἐλέγχει τοὺς ἵππους)
 Ἴππολύτη (αὐτὴ ποὺ ἀφήνει ἐλεύθερους τοὺς ἵππους) κ.λπ.
- Φίλος:** Ἡροφίλη (ἡ φίλη τῆς Ἥρας)
 Δαμοφίλη (ἡ φίλη τοῦ δήμου)
 Φιλόστρατος (ὁ φίλος τοῦ στρατοῦ)
 Φιλόδημος (ὁ φίλος τοῦ δήμου) κ.λπ.
- Βουλή:** Θρασύβουλος (ὁ ἔχων θαρρετὴ βούληση)
 Κλεόβουλος (ὁ βουλόμενος τὴν δόξα)
 Εὐβουλος (ὁ ἔχων ἀγαθὴ βούληση) κ.λπ.
- Δίκη:** Εὐριδίκη (μὲ μεγάλη δικαιοσύνη)
 Λαοδίκη (ἡ δίκη τοῦ λαοῦ)
 Πρόδικος (ὁ ἀρχιδικαστής)
 Δικαίαρχος (ὁ ἀρχὼν δικαίως)
 Δικαιοκλῆς (ὁ δοξάζων τὸ δίκαιον) κ.λπ.
- Γένος:** Διογένης (ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Διὸς)
 Πρωτογένεια (αὐτὴ ποὺ ἀνήκει στὸ πρῶτο γένος)
 Ἑρμογένης (ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἑρμοῦ)
 Κλεογένης (ἡ δόξα τοῦ γένους) κ.λπ.
- Νίκη:** Ἀγαθονίκη (ἡ νίκη τοῦ γενναίου)
 Νικαρέτη (ἡ ἀρετὴ τῆς νίκης)
 Πλειστονίκης (ὁ ἔχων πολλὰς νίκας)
 Ἀνδρονίκη (ἡ νίκη τοῦ ἀνδρὸς) κ.λπ.
- Δῆμος:** Δημάρατος (αὐτὸς ποὺ ἀνυψώνει τὸν δῆμο)
 Δημόκριτος (αὐτὸς ποὺ κρίνεται ἀπὸ τὸν δῆμο)
 Δημονίκη (ἡ νίκη τοῦ δήμου)
 Δημοφίλη (ἡ φίλη τοῦ δήμου) κ.λπ.
- Ἀγαθός:** Ἀγαθόκλεια (ἡ γενναία καὶ δοξασμένη)
 Ἀγαθοσθένης (ὁ γενναῖος μὲ δύναμη)
 Ἀγάθαρχος (ὁ ἀρχηγὸς τῶν γενναίων) κ.λπ.
- Στρατός:** Στρατοκλῆς (ἡ δόξα τοῦ στρατοῦ)
 Ἡγισιστράτη (αὐτὴ ποὺ ἡγεῖται τοῦ στρατοῦ)
 Λυσιστράτη (αὐτὴ ποὺ διαλύει τὸν στρατὸ)
 Δημόστρατος (ὁ στρατὸς τοῦ δήμου) κ.λπ.
- Ἄριστος:** Ἀρίσταρχος (αὐτὸς ποὺ ἄρχει τῶν ἀρίστων)
 Ἀριστονίκη (ἡ νίκη τῶν ἀρίστων)
 Ἀριστείδης (ὁ ἔχων ἀριστη ἐμφάνιση)
 Ἀριστομάχη (ἡ ἀριστα μαχομένη) κ.λπ.
- Νόμος:** Γλαυκονόμη (ὁ λαμπρὸς νόμος)
 Εὐρυνόμη (ὁ μεγάλος νόμος)
 Εὐνομος (ὁ καλὸς νόμος)
 Εὐρύνομος (ὁ μεγάλος νόμος) κ.λπ.

Ἄρετή:

Δημαρέτη (ἡ ἄρετή τοῦ δήμου)
 Φιλαρέτη (αὐτὴ ποὺ ἀγαπᾷ τὴν ἄρετή)
 Φιλάρετος (αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὴν ἄρετή) κ.λπ.

Θὰ μπορούσαμε νὰ παραθέσουμε πλῆθος ἀκόμα ὀνομάτων-ἐννοιῶν, ποὺ θὰ πλούτιζαν ἀκόμα περισσότερο τὴν γνώση τοῦ πλαισίου τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀξιῶν ποὺ κυριαρχοῦσαν στὸν Ἑλληνικὸ κόσμῳ τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς, ὅπως αὐτὲς ἐξάγονται ἀπὸ τὴν ἀνάλυση καὶ μόνο τῶν ὀνομάτων τῶν προγόνων μας. Ὅμως ὁ χῶρος δὲν ἐπαρκεῖ γιὰ λεπτομερέστερες ἀναλύσεις καὶ ἀναφορές. Περιοριζόμενοι λοιπὸν ἐνδεικτικὰ στὰ λίγα αὐτὰ ὀνόματα ποὺ παραθέσαμε, ἐλάχιστα μπροστὰ στίς χιλιάδες ποὺ ἐχρησιμοποιοῦντο, παρατηροῦμε τὰ ἑξῆς:

1. Οἱ ἴδιες ἐννοιες-κλειδιά, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῶν ὀνομάτων, ἀποδίδονται τὸ ἴδιο σὲ ἄντρες καὶ γυναῖκες. Ἔτσι τὰ συνθετικὰ *στρατὸς* ἢ *νίκη*, ἐννοίες σήμερα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ποὺ σχετίζονται μὲ τὸν ἄνδρα, χρησιμοποιοῦνται ἐξίσου, γιὰ νὰ δηλώσουν ἀνδρικὰ καὶ γυναικεῖα ὀνόματα.

2. Οἱ λέξεις-ἐννοιες *καλός*, *φίλος*, *φίλη*, *δίκη*, *ἄριστος*, *ἀγαθός*, *νόμος*, *ἀρετή*, ποὺ ἀποτελοῦν συνθετικὸ πλεῖστον ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, φανερῶνουν ἀνώτερες ἠθικὲς ἀξίες, ποὺ σήμερα ἔχουν ἀτονήσει ἢ διαστρεβλωθῇ.

3. Πλεῖστα ὀνόματα ταυτίζονται μὲ τὴν ιδιότητα τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὰ φέρουν, σὲ βαθμὸ ποὺ θὰ ἐπεβάλλετο νὰ ἐρευνηθῇ, μήπως τὰ ὀνόματα ἐδίδοντο, ὅταν τὸ ἄτομο εἶχε ἤδη διαμορφώσει χαρακτήρα καὶ ἦθος, ὥστε τὸ ὄνομά του νὰ τὰ ἀποδίδει. Παράδειγμα ἡ *Καλλιπάτειρα* (αὐτὴ ποὺ ἔχει καλὸ πατέρα). Πατέρας τῆς ἦταν ὁ Διαγόρας. Καὶ ἐδῶ προκύπτει τὸ μέγα ζήτημα τῆς συμβατικότητος ἢ μὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Ἡ σύγχρονη γλωσσολογία ὁμιλεῖ περὶ συμβατικότητος τῆς γλώσσας. Ἀλλὰ τόσο ὁ Πλάτων στὸν «*Κρατύλο*», ποὺ ἔθεσε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ θέμα, ὅσο καὶ ὁ μέγας σύγχρονος ἐρευνητῆς Ἡλ. Τσατσόμοιρος, ποὺ ἐργάστηκε πάνω στὴν ἀποψη τοῦ Πλάτωνος, ἀπέδειξαν καὶ οἱ δύο, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ λέξη ἔχει αἰτιώδη σχέση μὲ τὸ πρᾶγμα ποὺ ὀνομάζει καὶ δὲν εἶναι συμβατικῇ.

4. Μὲ δεδομένη τὴν ἀλήθεια ποὺ τὰ ὀνόματα ἐμπεριέχουν, θὰ πρέπει νὰ μᾶς καθιστοῦν ἰδιαίτερα σκεπτικὸς ὅσα ἀπὸ αὐτὰ ἔχουν ὡς συνθετικὸ τοὺς στοιχεῖο τὴν λέξη-ἐννοία *γένος*, ὅπως *Ἑρμογένης*, *Διογένης*, ποὺ παρουσιάζουν θνητοὺς νὰ κατὰγονται ἀπὸ θεῖο γένος. Κάτι ποὺ μᾶς οδηγεῖ ἀκόμη πιὸ κοντὰ στὴν θεωρία τοῦ Εὐήμερου καὶ μικραίνει ἀκόμα περισσότερο τὴν ἀπόσταση μεταξὺ γεγονότος καὶ μύθου.

5. *Δῆμος-πόλις-ἀγορά-βουλὴ* εἶναι συνθετικὰ ὀνομάτων, ποὺ οἱ Ἕλληνες εἶχαν καθημερινὰ στὰ χεῖλη τους, προσφωνώντας μὲ τὴν βοήθειά τους τοὺς συμπολίτες τους. Εἶναι αὐταπόδεικτο δέ, ὅτι, γιὰ νὰ περάσουμε ἀπὸ τὸ στάδιο τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν καὶ τῆς δημιουργίας τῶν ἀντιστοίχων λέξεων σὲ ἐκεῖνο τοῦ συνθετικοῦ μέρους τῆς ὀνοματοθεσίας, ἡ χρονικὴ περίοδος ποὺ ἐμεσολάβησε ἐκτὸς τοῦ ὅτι προϋποθέτει ἀφομοίωση, καθολικὴ κατανόηση καὶ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν, πρέπει νὰ ὑπῆρξε χρονικῶς μακρότατη.

Βλέπουμε λοιπὸν ἀπὸ τὰ ὀνόματα καὶ μόνο τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων νὰ ξεπροβάλλει ἓνας ὁλόκληρος κόσμος, ἓνα σύστημα ἀξιῶν. Ὀνόματα, ποὺ μέσα ἀπὸ τοὺς ἡχητικούς κραδασμούς τους, μέσα ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ νοήματα ποὺ μεταφέρουν, μιλάνε μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε Ἑλλήνα. Εἶναι τὸ ὄχημα τῆς δόξας, τῆς προσφορᾶς τῶν προγόνων μας στὴν ὑπόθεσις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου.

* * *

Σήμερα ὅμως τί γίνεται; Γιατί τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι γιὰ πολλοὺς ἱερεῖς μας ἀμαρτωλὸ «εἰδωλολατρικὸ» παρελθὸν καὶ ἀπαγορευμένος καρπὸς γιὰ τοὺς ἀπογόνους τῶν Ἑλλήνων; Καὶ πῶς ἔχουν παρεισφύσει στὸ γένος μας,

στις πόλεις μας, στις οἰκογένειές μας ὀνόματα ξένα με τὴν ψυχροσύνη και τὰ ἰδανικά τοῦ Ἑλλήνα, ὀνόματα ποὺ τίποτα δὲν ὑποδηλώνουν στὴν γλῶσσα μας, γλωσσικά και ἑννοιολογικά ξένα πρὸς ἡμᾶς; Γιατί τί ἄλλο μπορεί νὰ σημαίνει γιὰ ἕνα Ἑλληνα τὸ ὄνομα *Δανιήλ* (σὲ μετάφραση: «Ὁ Θεὸς εἶναι κριτὴς μου»), ποὺ ταυτόχρονα ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερία σκέψεως και δράσεως ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μπροστὰ στὸν φόβο τῆς μελλοντικῆς κρίσεως, ἢ *Ζαχαρίας* («Ὁ Γιαχβὲ ἔχει ἐνθυμηθῇ») ἢ ἀκόμα *Ἡλίας* («Ὁ Γιαχβὲ εἶναι θεὸς») ἢ τέλος *Ἡσαΐας* («Ἡ σωτηρία τοῦ Γιαχβὲ»); Γιατί ἡ θεοκρατικὴ αὐτὴ ἀντίληψη, ποὺ εἰσῆχθη μετὰ τὴν ἱστορικὴ δολοφονία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, νὰ ἐξακολουθῇ μέχρι σήμερα νὰ ὑπάρχει;

Καθίσταται λοιπὸν ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ σήμερα, ποὺ ἡ Ἑλλάδα και κάθε ἑλληνικὸ δάλλονται πανταχόθεν, νὰ ἀπορριφθοῦν ἐξωγενῆ ὀνόματα, ποὺ ἔχουν δολίως και σὲ περιόδους ἐθνικῆς νάρκης παρεισφύσει σὲ ἐσωτερικὲς δομὲς τοῦ σκέπτεσθαι και τῆς κοινωνίας μας, νὰ ξεριζωθῇ κάθε ξένο πρὸς τὸ ἑλληνίζειν τῶν κατοίκων αὐτῆς τῆς χώρας ὄνομα-πρότυπο και νὰ ἀντικατασταθοῦν με τὰ λαμπρὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων τὰ ὀνόματα τῶν ξενόφερτων δῆθεν «προπατόρων μας». Γιατί ἐπιτέλους ἦρθε ἡ στιγμή «νὰ ποῦμε τὰ πράγματα με τὸ ὄνομά τους». Κι ἂν τὸ δίλημμα εἶναι, «μὰ νὰ μὴν τιμῶ τὴν μάνα ἢ τὸν πατέρα μου;», πρέπει ἴσως νὰ ἀναρωτηθοῦμε: «τὴν κοινὴ μας μάνα, τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ποίους τὴν σεβάστηκε, ποίους τὴν τίμησε;». Χωρὶς ἑλληνικὰ ὀνόματα ἀξίζει νὰ λεγόμεστε Ἑλληνες ἀκόμα; Γιατί, ὅπως τόνισαμε και ἀνωτέρω, τὰ παιδιὰ κληρονομοῦσαν, μέσα ἀπὸ τὸ ὄνομα ποὺ τοὺς ἐδίδοτο, ἀνάλογα χαρακτηριστικὰ και «πιστεύω» τοῦ πατέρα τους. Ἐμεῖς μέσα ἀπὸ τίς πράξεις μας δικαιούμεστε ἄραγε νὰ φέρουμε τὰ τιμημένα ὀνόματα τῶν προγόνων μας;

Βέβαια μία ἐρευνα γιὰ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ ὀνόματα, ὅπως προείπαμε, δὲν μπορεί νὰ ἐξαντληθῇ, γιατί τὸ θέμα ἀπὸ μόνο του εἶναι ἀνεξάντλητο. Οἱ χιλιάδες τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων ποὺ διεσώθησαν, εἶναι μαζί με τὴν γλῶσσα μας τὰ ἰσχυρότερα ὅπλα μας στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σκοταδισμοῦ. Γι' αὐτὸ και θὰ ἐπανέλθουμε.

* Οἱ προσπάθειες ἀποβολῆς τῶν Ἑβραϊκῶν και ἀποδοχῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ὀνομάτων εἶναι παλαιές, ἀλλ' ἀποτύχαναν, γιατί συναντοῦσαν τὴν ἀντίδραση τοῦ Πατριαρχείου. Σὲ ἕνα βιβλίο ποὺ ἐξεδόθη στὴν Βενετία τὸ 1810 με τίτλο «*Χειραγωγία τῶν παίδων*» ὁ ἄγνωστος συγγραφεὺς του ἐρωτᾷ: «Πὼς πρέπει νὰ ὀνομαζόμεθα ἡμεῖς, Ἕλληνες ἢ Ῥωμαῖοι;». Καὶ δίνει ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντηση: «Ποτὲ νὰ μὴ θελήσετε νὰ ὀνομάζεσθε Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ Ἕλληνες, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἤγουν οἱ Ῥωμαῖοι ἐβαρβαρίωσαν και ἠφάνισαν τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἂν τις νέος ἔχη ὄνομα Ῥωμαϊκόν, Ἑβραϊκόν ἢ Ῥωσικόν κ.ἄ., πρέπει εὐθὺς νὰ τὸ ἀλλάξῃ και νὰ ὀνομάζῃται με ὄνομα ἑλληνικόν, τουτέστιν Μιλτιάδης, Θεμιστοκλῆς κ.λπ. Καὶ τότε ἕνας νέος ἀλλάζων τὸ ὄνομά του θέλει ἐντρέπεται νὰ μὴ ἔχη τὰ ἔργα τῶν προγόνων του». (Ἴδε στὸ βιβλίο «*Ἡπειρώται και Ἀλβανοὶ*» τοῦ Σ. Στοῦπη).

Ἐνα ἀκόμα σημαντικό στοιχεῖο προέρχεται ἀπὸ τὸ βιβλίο «*Αὐτοσχέδιον πόνημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης*», ποὺ γράφτηκε τὸ 1811 ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Θεοτόκη, ὅπου περιγράφεται ἕνα ψήφισμα τῶν διδασκάλων τῶν Κυδωνίων. Τὸ παραθέτουμε χωρὶς ἄλλα σχόλια:

«Ἐπὶ καθηγουμένου Γρηγορίου τε και Εὐστρατίου τῶν ἐν τῷ κατὰ Κυδωνίας Ἑλληνομουσεῖο σχολαρχούντων, Ἐλαφβολιῶνος ὀγδόῃ ἀπιόντος, οἱ ὑπογεγραμμένοι εἶπομεν –ἐπειδὴ τὴν πατρὶαν ἀναλαβέσθαι φωνήν, τὴν δὲ χύδην και ἀγοραίαν ὡς πάντῃ ἀνοικεῖον ἡμῖν τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀπογόνους παντὶ τῷ θυμῷ ἀώσασθαι ἐφίεμεθα – δεδόχθαι πᾶσιν ἡμῖν νόμον εἰσενεγκεῖν, ὥσθ' ἡνίκ' ἂν συνῶμεν, Ἑλληνιστὶ πάντας ἡμᾶς συνδιαλέγεσθαι καταναγκάζειν.

» Νόμος:

» Ἐπιμελεῖσθαι ἕκαστον ἡμῶν Ἑλληνιστὶ ὅσον οἷόν τε συνδιαλέγεσθαι ὅς δ' ἂν μὴ ἐθέλῃ τοῦτο, σελίδα Ὀμηρικὴν ἐνώπιον ἡμῶν ἱστάμενος ἀπαγγέλλειν ἀποτισάτω τίμημα.

» Οἱ ταῦτα συμψηφισάμενοι, Ἀγγελῆς=Ἀλκιβιάδης, Διδὸς=Ἀνάχαρσις, Ἰωαννίκιος=Ἀριστείδης, Τζάνος=Ἐπαμεινώνδας, Δημήτριος=Θεμιστοκλῆς, Θεοφάνης=Κλεάνθης, Δημήτριος Κ=Μιλτιάδης, Βασίλειος=Ἀγισίλαος, Σαμουήλ=Νικίας, Ἰλαρίων=Ξενοφάν, Παναγιώτης Β=Πελοπίδας, Ἰωάννης=Περικλῆς, Λεόντιος=Φωκίων, Κωνσταντῖνος=Χαδρίας, Χαράλαμπος=Πανσανίας, Γεώργιος=Πάτροκλος, Μεθόδιος γραφεὺς=Διογένης». (Ἴδε Κ. Σάθα, «*Νεοελληνικὴ Φιλολογία*»).

Δείγμα βαρβάρων

“Όπως είναι γνωστόν, οί “Ελληνες ἐκυρίαρχησαν σὸ παρελθὸν πολλὰς φορὰς ἐπὶ ἀχανῶν ἐκτάσεων τῆς γῆς. Βόρειος Ἀφρικὴ, Μέση Ἀνατολή, δάθη Ἀσίας, Κεντρὴ Εὐρώπη, παράλια Μεσογείου, Εὐξείνου Πόντος κ.τ.λ. ἐγνώρισαν τὴν Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν καὶ πλῆθος λαῶν, πού ἔζων ἐκεῖ, ἐκυβερνήθησαν διὰ πολλοὺς αἰῶνας ἢ καὶ ἐπὶ χιλιετίας ἀπὸ τοὺς “Ελληνας.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη οὐδέποτε οἱ “Ελληνες ἤρπασαν κάτι, κάποιο ἔργο τέχνης, ἔναν ἀνδριάντα κ.τ.λ. Διότι ἀπλούστατα οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι δὲν εἶχαν κάτι τὸ ἀξιόλογο νὰ παρουσιάσουν. Ἀπεναντίας ὅλοι, πού ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, κατελήστευσαν τὸν πολιτιστικόν της πλοῦτο. Πέρσαι, Ῥωμαῖοι, Λατίνοι, Φράγκοι, Τοῦρκοι ἤρπασαν θησαυροὺς Ἑλληνικῆς τέχνης καὶ τοὺς ἐκθέτουν ἀδιάντροπα στὰ μουσεῖα των. Οἱ λωποδύται μέχρι καὶ τοὺς χαλκίνους ἵππους τοῦ ἱπποδρόμου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοὺς ἔχουν στὴν πλατεία τοῦ Ἀγ. Μάρκου. Πρωτοφάνες. Οἱ κλέπται ἐκθέτουν δημοσίως τὰ προϊόντα τῆς κλοπῆς των, καὶ οὐδεὶς ἀντιδρᾷ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ σύγχρονοι τάχα πολιτισμένοι Εὐρωπαῖοι; Παρέμειναν ὅπως πάντοτε ἦσαν: ἠθικῶς δάρδαροι.

Κ.Π.

Ἐπιβολὴ ψεύδους

Στὴν «Ἱστορία» τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ ἀφιερώνουν μίαν ὁλόκληρον σελίδα (277) στὴν Ἄννα Φράνκ, τῆς ὁποίας παραθέτουν φωτογραφίαν της καὶ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιόν της. Ἐπὶ τέλους δὲν ἐπληροφορήθη τὸ Π.Ι., ὅτι «Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἄννας Φράνκ» εἶναι μόνον μία «ἀπλὴ λογοτεχνικὴ ἀπάτη» (Robert Faurisson, «Εἶναι γνήσιο τὸ ἡμερολόγιον τῆς Ἄννας Φράνκ», Ἑλλ. ἔκδ. «Ἐλευθερὴ Σκέψις», Ἀθῆναι 1989, σελ. 79). Στὸ προαναφερθὲν βιβλίον ἀποδεικνύεται, ὅτι «Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἄννας Φράνκ» εἶναι μία ἀπάτη (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 5).

Ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἄννας Φράνκ» ἐκέρδιζε πολλὰ χρήματα ὁ πατέρας της, ὁ ὁποῖος τὸ ἐδημιούργησε καὶ τὸ ἐξεμεταλλεύθη οἰκονομικῶς. Συνιστᾶται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητοῦ Ρ. Φωρισῶν, διὰ νὰ γίνῃ κατανοητὸν τὸ πῶς πλαστογραφεῖται ἡ ἰλήθεια.

Κατὰ τὰ ἄλλα στὴν ἐπομένη σελίδα τοῦ βιβλίου «Ἱστορία» τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ (σελ. 278) περιορίζεται ἡ ἱστορία τῆς Β. Ἡπείρου εἰς μίαν σελίδα. Δηλαδή ἡ Β. Ἡπείρος καὶ ἡ Ἄννα Φράνκ καταλαμβάνουν τὸν ἴδιον χώρον στὸ βιβλίον τῆς ἱστορίας.

Κ.Π.

Πρωτοβουλία γονέων

Ἡ ἀντίδραση κατὰ τοῦ Ἰνδοευρωπαϊκοῦ ψεύδους φαίνεται νὰ γενικεύεται. Μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Ἰου Λυκείου Βριλησίων ὁ Σύλλογος Γονέων καὶ Κηδεμόνων τοῦ Γυμνασίου Ἀγίων Θεοδώρων Κορινθίας ἀπευθύνεται πρὸς τὴν πολιτεία καὶ ζητᾷ νὰ λάβει ἐπίσημωσ θέσιν ἀπέναντι στὸ ζήτημα. Συγκεκριμένα μετ' ἐπιστολῇ του, πού ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ὑπουργὸ Παιδείας καὶ κοινοποιεῖται στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τοὺς ἀρχηγούς των κομμάτων καὶ στὴν ὑπόλοιπὴ δημόσια ἐξουσία, ζητεῖ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Ἐπίσης διαμαρτύρεται γιὰ τὰ ἱστορικὰ ψεύδη τῶν βιβλίων τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσης. Ὑποβάλλει ἐπίσης συνημμένη ἐπιστολὴ τοῦ μαθητῆ Ἰ. Παναγιωτακόπουλου, ἡ ὁποία εἶχε δημοσιευθεῖ στὸν «Δανλὸ». Τέλος ὁ ἐν λόγω σύλλογος γονέων ζητᾷ νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὶς κρατικές ὑπηρεσίες ὅλα τὰ μισελληνικὰ στοιχεῖα, νὰ ἀποσυρθοῦν τὰ σχολικὰ βιβλία καὶ τὰ λοιπὰ ἐντυπα πού περιέχουν ἀκατονόμαστα ψεύδη καὶ νὰ δοθεῖ στὴ νέα γενεὰ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια.

Μάταια ὅμως οἱ Κορινθιοὶ γονεῖς θὰ περιμένουν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ τῆς Παιδείας. Στὴν καλύτερη περίπτωσιν θα λάβουν κάποια ἀπάντησιν, πού θὰ φέρει μεγαλύτερη σύγχυσιν ἀπὸ πρῖν. Ἄλλωστε ὁ κ. ὑπουργὸς ἔχει ἐκφράσει συχνὰ τὶς θέσεις του γιὰ τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν ἱστορία του. Καὶ σὲ τελικὴ ἀνάλυσιν τὸ παρελθὸν τῶν δικῶν μας προγόνων διαστρεβλώνεται καὶ ὄχι τῶν δικῶν του...

Π.Κ.

Ὁρθόδοξος ἀνθελληνισμός

Τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τῆς ἑλληνορθόδοξης ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Δημητρίου στὴ Νέα Ὑερσέη τῶν Η.Π.Α. ἀπέλυσε τὸν ἱερέα κ. Ξηρουλάκη, ἐπειδὴ δὲν λειτουργεῖ στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ συνεχίζει νὰ ψάλλει στὴν ἑλληνικὴ. Τὸ περιστατικὸ περιγράφει ἡ ἑλληνοαμερικανικὴ ἐφημερίδα «Καμπάνα» (10 Ἀπριλίου 1995) καὶ τὸ ἀποδίδει στοὺς γνωστὸς κύκλους τοῦ σκοταδισμού, πού ἀπὸ καιροὺ ἐπιδιώκουν τὸν ἀφανισμό τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῆς ἑλληνικῆς συνείδησης ἀπὸ τοὺς ἐκα-

τοντάδες χιλιάδες ὁμογενεῖς τῶν Η.Π.Α. Τὸ ἐνθαρρυντικὸ στοιχεῖο τῆς ὑπόθεσης εἶναι, ὅτι ἔστω καὶ ἐλάχιστοι Ἕλληνες ἀντέδρασαν καὶ ζήτησαν τὴν ἐπιστροφή τοῦ κ. Ξηρουλάκη στὰ ἐκκλησιαστικά του καθήκοντα. Πάντως ἡ «Καμπάνα» ἐκ τῶν πραγμάτων φαίνεται νὰ δικαιώνεται, ὅταν πρὸ ἐλαχίστων μηνῶν ἀποκαλοῦσε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς Ἰάκωβο «ὑποῦλο ἀνθέλληνα καὶ συνωμότη, ἐκφραστὴ τῆς C.I.A. καὶ τῆς ἐβραϊκῆς Μοσσάντ», μὲ ἀφορμὴ τὴν κατάργηση τοῦ ἐλληνικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ καθήκον μας εἶναι νὰ ὑποδείξουμε καὶ πάλι στοὺς ὁμογενεῖς μας ἀνὰ τὸν κόσμον, ὅτι ἡ ἐθνικὴ τους παράδοση βρίσκεται στὰ δικά τους χέρια καὶ ὄχι στὰ ἐξ ὀρίσμου διεθνιστικὰ θερησκευτικὰ δόγματα, βρίσκεται στὴν ἀναζήτηση τοῦ μεγαλείου τῶν προγόνων μας.

Π.Κ.

Οἱ Ρῶσσοι καὶ τὸ Ρωμαίικο

Στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» (30-7-95) δημοσιεύτηκε συνέντευξη τῆς Ἰρίνα Κοβάλεβα, κλασσικῆς φιλόλογου καὶ ἐπικούρης καθηγήτριας στὸ Πανεπιστήμιο Λομονόσωφ τῆς Πετρούπολης. Ἡ ἑλληνίστρια φιλόλογος ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ μελέτη τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τίς κύριες κατευθύνσεις τῆς ρωσικῆς ἐκπαίδευσης. Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζεται στὴ μελέτη τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας σὲ ὅλα τὰ πανεπιστήμια τῆς Ρωσίας. Ἐκφράζει ὅμως ἕνα μεγάλο παράπονο: Τόσο οἱ Ἕλληνες καθηγητές, πού ἀρνούνται νὰ διδάξουν στὰ ρωσικὰ πανεπιστήμια τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, ὅσο καὶ τὸ ἑλληνικὸ κράτος, πού παρὰ τίς ἐπανελημμένες παρακλήσεις τῆς γιὰ στῆριξη τῶν κλασσικῶν σπουδῶν ἀδιαφορεῖ, στέκονται σχεδὸν ἐχθρικά ἀπέναντι στὴν προσπάθειά της.

Ἐμεῖς θὰ συστήσουμε στὴν ἐν λόγω ἑλληνίστρια νὰ πράξει αὐτὸ πού πράττουμε καὶ ἐμεῖς, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλη προσπάθεια, πού εἰλικρινῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς στοχεύει στὴν προαγωγή καὶ διάδοση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος: Τόσο ἡ ἴδια ὅσο καὶ ἡ ρωσικὴ ἐκπαίδευση γενικότερα νὰ στηριχθοῦν στὶς δικές τους δυνάμεις θεωρώντας ἀνύπαρκτο τὸ «ἑλληνικὸ» κρατίδιο.

Π.Κ.

Περιτμηθῆτε!

Σύμφωνα μὲ τίς τελευταῖες «ιατρικὲς» ἀνακαλύψεις, τίς ὁποῖες μᾶς κοινοποίησαν ὅλα τὰ Μ.Μ.Ε., μόνο οἱ ἀπερίτμητοι κινδυνεύουν ἀπὸ τὴν «μάστιγα τοῦ αἰῶνος», τὸ «αἰτῆς».

Ἡ ἀνακάλυψη αὐτὴ πέραν τῶν ἄλλων ἔρχεται νὰ πείσῃ καὶ τοὺς πλέον κακόπιστους, ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ὄντως «θεόπνευστη» καὶ «προφητικὴ». Ἰδοὺ τί λέγει στὸ 12' τῆς «Γενέσεως»:

«... καὶ ἀπερίτμητος ἄρσεν, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς, ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε». Ὅπως βλέπετε, ὁ Γιαχὼ εἶναι κατηγορηματικὸς καὶ ἀπόλυτος: Ἡ τὴν ἀκροβυστία μας ἢ τὴν ψυχὴ μας... Δὲν ξέρω, τί θὰ κάνετε σεῖς, ἀγαπητοὶ ἀναγνώστες, ἀλλὰ ἐγώ, πού ξέρω τί θὰ πεῖ νὰ τολμήσῃ κανεὶς «νὰ διασκεδάσῃ τὴν διαθήκην τοῦ Κυρίου», τὸ ἀποφάσισα νὰ περιτμηθῶ... Μέχρι πού ἀρχίζω νὰ συλλογιέμαι, μήπως πρέπει νὰ δείξω ὑπερβάλλοντα ζῆλο καὶ νὰ προδῶ σὲ ριζικὴ ἐκκαθάριση τῆς περιοχῆς. Ξέρεις τί θὰ πεῖ νὰ πᾶς ἀπὸ αἰτῆς;...

Π.Σ.

Πατρικὴ διδασκαλία

«1. Διαβάζοντας τὰ Ἑλληνικά, τὰ ἡῶρα ὅπου λαμπρύνουν καὶ φωτίζουν τὸν νοῦν. Ὅπως φωτίζει ὁ ἥλιος τὴν γῆν, ὅταν εἶναι ξαστεριά καὶ βλέπουν μακριὰ τὰ μάτια, ἔτσι βλέπει καὶ ὁ νοῦς τὰ μέλλοντα. Ἀπεικάζει ὅλα τὰ καλὰ καὶ κακὰ καὶ φυλάγεται ἀπὸ κάθε λογῆς κακὸν καὶ ἀμαρτίαν.

»2. Ἔως τριάκοντα ἐπαρχίας περιῆλθον· δέκα σχολεῖα Ἑλληνικά ἐποίησα (=Γυμνάσια-Λύκεια) καὶ διακόσια διὰ τὰ κοινὰ γράμματα (=Δημοτικά). Καὶ ὅλα αὐτὰ συνεργοῦντος τοῦ Κυρίου καὶ τὸν λόγον μου δεβαιούντος διὰ τινῶν ἐπακολουθησάντων σημείων.

»3. Κατεδαφίζετε τοὺς ναοὺς, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα (ἀνὰ περιοχὴν), καὶ μὲ τὰ ἑσόδά τους (πώληση οἰκοπέδων) ἰδρύετε Ἑλληνικά σχολεῖα» (Κοσμάς ὁ Αἰτωλός).

Διαβάξω στὸν «Ἐλευθερο Τύπο» τῆς 10ης Αὐγούστου: «Ἐριδες μεταξὺ ἱερέων τοῦ Ἀμαρουσίου καὶ τοῦ Δημάρχου – Συλλόγων Γονέων καὶ Κηδεμόνων... Οἱ ἱερεῖς ζητοῦν νὰ γκαρεμιστῇ τὸ 5ο Λύκειο τοῦ Δήμου, προκειμένου στὸν χώρὸ αὐτὸ νὰ ἀνεγερθῇ ναὸς τοῦ Ἁγίου Κοσμά».

Ἐ, οἱ παπὰδες αὐτοὶ δὲν ἔχουν τὸν πατρο-Κοσμά τους· θέλω νὰ πῶ, «δὲν ἔχουν τὸ θεό τους». Καί, ἂν μὴ τί ἄλλο, δὲν σκέπτονται πὼς θὰ τρίζουν τὰ κόκκαλα τοῦ Ἁγίου;

Π.Σ.

ΜΑΡΙΑ Σ. ΣΤΟΥΠΗ

Ἡ Ἑλληνικὴ Παγκόσμια Μουσικὴ

Σκεφτήκατε ἄραγε ποτέ, πῶς κι ἀπὸ ποῦ ξεκίνησε ἡ Μουσικὴ;

Οἱ πλανῆτες μέσα στὸ σύμπαν στὴ δίνη τοῦ στροβιλισματὸς τους δημιουργοῦν ἤχους. «Ο,τι κινεῖται ἀφήνει κάποιον ἤχο. «Όταν πρὶν ἀπὸ 140.000.000 χρόνια ὁ πλανῆτης Γῆ εἶχε τὴ μορφή μιᾶς πανθάλασσας, ἀρχίζει μιὰ γιγαντιαία ἀνοδικὴ ὀρογενετικὴ κίνηση, πὺν ἀνύψωσε πᾶν ἀπὸ τὰ νερά αὐτῆς τῆς πανθάλασσας τὴν Πελαγονικὴ ὀροσειρά. Ἀπὸ τότε θὰ περάσουν 115.000.000 χρόνια, γιὰ ν' ἀναδυθοῦν ἀπὸ τὴ θάλασσα οἱ ὑψηλότεροι ὄρεινοὶ ὄγκοι τῆς Γῆς, δηλ. τὰ Ἰμαλαία, οἱ Ἀλπεις, τὰ Πυρηναιῖα καὶ ἡ ἐπιδλητικὴ ὀροσειρὰ τῆς Πίνδου»¹.

Ἀς παρακολουθήσουμε μὲ τὴ φαντασία μας τὸ τί μπορεῖ νὰ συνέβη, ἀφοῦ πρῶτα ἀκούσουμε τὸ παιχνίδισμα τῶν ὑδάτων, καθὼς ἡ γῆ ἔβγαине ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ τὰ νερά κελάρυζαν, γιὰ νὰ ἡρεμήσουν, μέχρι νὰ ὀρθωθοῦν οἱ βράχοι. Σιγὰ-σιγὰ ἡ ἐπιφάνεια στεγνώνει καὶ σὲ λίγο θ' ἀποκτήσει τὸ βάθος τοῦ ἐδάφους πὺν χρειάζεται, γιὰ ν' ἀναπτυχθοῦν φυτικοὶ καὶ ζωικοὶ ὄργανισμοί. Αὐτοὶ οἱ ὄργανισμοὶ ἀρχίζουν ν' ἀναπτύσσονται καὶ ὁ καθ' ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς παίρνει τὴ δική του μορφή, γιὰ νὰ βασιλεύει στὸ χῶρο ὅπου τάχτηκε. Ἐτσι μπορούμε νὰ φανταστοῦμε τὸ φυτικὸ βασίλειο νὰ βλασταίνει, τὰ πουλιά νὰ τιτιδίζουν, τὰ διάφορα ζῶα νὰ δγάζουν τὶς κραυγές τους, τὸ σύρσιμο τῶν ἔρπετων καὶ τοὺς καλασμούς τῶν ἀλόγων νὰ δονοῦν τὴν ἀτμόσφαιρα. Μὰ κάπως ἔτσι θὰ πρέπει ν' ἀκούστηκαν καὶ τὰ πρῶτα μωρὰ νὰ δγάζουν τὶς πρῶτες ἀναρθρες φωνές.

Ἡ νοημοσύνη τῶν πρῶτων ἀνθρώπων ἀναζητεῖ νὰ βρεῖ τρόπους, γιὰ νὰ ἐπιδιώσῃ τὸ εἶδος. Κάποιοι καρποὶ καὶ θηράματα πὺν βρίσκει καθησυχάζουν τὴν πείνα του. Προσπαθεῖ νὰ προστατευθεῖ ἀπὸ τὸν ἥλιο, τὴν ὑγρασία, τὰ μεγάλα θηρία, ψάχνει καὶ βρίσκει χῶρο νὰ κοιμηθεῖ. Οἱ ἤχοι γύρω του ὑπάρχουν. Εἴτε ἀπὸ τὸ φλοῖσβο τῶν κυμάτων εἴτε ἀπὸ τὸ βουητὸ τοῦ ἀέρα, τὸ θρόισμα τῶν φύλλων, τὰ νερά πὺν τρέχουν. Οἱ «ἤχοι τῆς σιωπῆς» εἶναι καὶ αὐτοὶ αἰσθητοί. Ὅση ἡσυχία καὶ ἂν βασιλεύει γύρω μας, στ' αὐτιά μας πᾶντα ἀκούγονται ἤχοι.

«Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, γιὰ νὰ ἐπιδιώσουν, δόσκησαν γιδοπρόδατα, ἄρμεξαν γάλα, ἔφτια-

Ἑλληνικὴ μουσικὴ σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση

Ἀξιότιμη κ. Λάμπρον,

Στὰ πλαίσια τῆς ἀρθρογραφίας μου στὶς στήλες τοῦ «Δαυλοῦ» ἔχω προσπαθήσει ἤδη ἀπὸ τὸ 1993 ν' ἀναφερθῶ ἔστω καὶ ἐπιγραμματικὰ στὸ τεράστιο θέμα τοῦ ἐνιαίου καὶ διαχρονικοῦ τῆς μουσικῆς μας παραδόσεως. Στὴν προσπάθειά μου αὐτὴ ἔχω ἀποφύγει, ὅσο αὐτὸ εἶναι δυνατόν, νὰ δώσω ὀρισμούς ἢ ἀφορισμούς περὶ τοῦ τί εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ, δεδομένου ὅτι κάτι τέτοιο θὰ ἀφῆνε σίγουρα ἐκτὸς ἀρκετὰ εἶδη ἢ ἐκφάνσεις τῆς μουσικῆς μας παραδόσεως, ἢ ὅποια εὐρίσκειται εἴτε σὲ λανθάνουσα κατάσταση εἴτε μεταλλαγμένη εἴτε ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς μουσικῆς παραδόσεως ἄλλων λαῶν. Ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα καὶ σὲ συνέχεια τῆς προηγουμένης ἀρθρογραφίας γιὰ τὰ περὶ Ἑλληνικῆς μουσικῆς γνωστοποιῶ στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» μερικὲς περιληπτικὲς ἀπόψεις μου, περὶ τοῦ πῶς δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ παράδοση γονιμοποίησε τόσο τὴν Δυτικὴ ὅσο καὶ τὴν Ἀνατολίτικη μουσικὴ.

Ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ παιδεῖα ἐξαπλώθηκε στὴν Δύση ἤδη ἀπὸ τὴν πρῶτη Ρωμαϊκὴ ἐποχὴ, μὲ τὴν διαφορά ὅμως ὅτι οἱ Δυτικοὶ δὲν ἀντελήφθησαν πλήρως τὴν «τροπικὴ» μουσικὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ λειτουργοῦσαν ἐπάνω τῆς ἀφαιρετικὰ καταλήγοντας στὰ πενιχὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο ἡχων, δηλαδὴ τοῦ «μινόρε» καὶ τοῦ «ματζόρε». Οἱ χριστιανοὶ Δυτικοὶ εἴτε μέσω τοῦ Ἀμβροσίου τῶν Μεδιολάνων εἴτε μέσω τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ Α' μὲ τὸ *canto Gregoriano* (Γρηγοριανὸ μέλος) εἴτε τέλος μέσω τοῦ δωδεκάχορδου τοῦ Ἐλβετοῦ *Henricus Loritus Clareanus* τὸ 1547 παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς

ξαν τυρί, ξεστάθηκαν με τὸ μαλλὶ τῶν προβάτων, τὶς προβειές κ.λπ. Ἐκεῖ γύρω στὴν Πίνδο κατοίκησαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, ποὺ ἦταν οἱ ΕΛ-, ΕΛ-λοπες, Σ-ΕΛ-λοῖ, Π-ΕΛ-ασγοί, ΕΛ-ληνες. Οἱ ἔλλοπες ἦσαν ἀγλωσσοί»². Ἀπὸ δῶ, ἀπὸ τὸν ἔλλοπα θηρευτὴ, θὰ ξεκινήσει ἡ ἀνθρωπότητα τὸν ἐκπολιτισμὸ τῆς. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, γιὰ νὰ δαμάσει τὰ ἀγρία θηρία, θὰ δγάλει τὶς πρῶτες φωνές, τὶς πρῶτες συλλαβές. Ὁ πρῶτος κτηνοτρόφος, ὁ κύκλωψ, ποὺ θὰ ὑψώσει ἀργότερα τὰ τεῖχη γύρω του (κύκλω), γιὰ νὰ προστατεύσει τὰ ζῶα του καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογένειάς του. Ἀπὸ δῶ, ποὺ ὁργανώνεται ἡ μικρὴ κοινωνία τῶν ἐλλόπων, θὰ ξεκινήσει καὶ ἡ ὁμιλία τῶν ἀνθρώπων. Οἱ πρῶτοι ἦχοι, παρμένοι ἀπὸ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, θὰ εἶναι ἡ ἀφетηρία συνεννόησεως μεταξὺ τῶν γιὰ τὴ δημιουργία συλλαβῶν καὶ λέξεων.

Ὁ χρόνος γιὰ τὸν ἄνθρωπο κυλάει. Ἦδη τώρα ἔχει ἐξασφαλίσει φαγητό, κατοικία. Τὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ ἀρχίζει νὰ δραστηριοποιεῖται. Αἰσθάνεται, ὅτι ἡ καθημερινὴ ρουτίνα δὲν τοῦ δίνει χαρά, θέλει με κάποιον τρόπο νὰ νοιώσει τὴν ὑπαρξή του νὰ δονεῖται. Ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ μαζὶ με τὸ πνεῦμα θέλει κάποια ἄλλη ἀπόλαυση. Κάποιο πουλί, ποὺ θὰ κελαϊδήσει, θὰ προσπαθήσει νὰ τὸ μιμηθεῖ, θὰ ὑψώσει τὶς φωνητικές του χορδές καὶ θὰ δγάλει 2-3 ἦχους-φθόγγους. Θὰ τσακίσει ἓνα καλάμι, θὰ τὸ φυσηθεῖ: καὶ ὁ ἄερας, ποὺ θὰ περάσει, θὰ δγάλει τοὺς πρῶτους ἦχους πνευστοῦ ὁργάνου. Τὰ ἔντερα ἀπὸ τὰ ζῶα θὰ τὰ χρησιμοποιήσει τεντώνοντάς τα σὲ κάποιο δέρμα ἢ ξύλο, θὰ τραβήξει τὶς χορδές: καὶ θὰ ἀκουστοῦν ἄλλοι ἦχοι ἄλλης ποιότητος, ποὺ θὰ ἐξελιχθοῦν ἀργότερα σὲ ἐγχορδα ὄργανα. Κανένας πολιτισμὸς δὲν ἐγινε ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη. Ἀπὸ κάπου ἐγινε ἡ ἀρχή. Ἔτσι καὶ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι τοῦ χώρου αὐτοῦ, γύρω ἀπὸ τὴν Πίνδο, θὰ χρησιμοποιήσουν τὸ ἔνστικτό τους καὶ μαζὶ με τὴ νόηση θὰ δώσουν τὴ σκυτάλη στὶς ἐπερχόμενες γενεές γιὰ τὸν ἐκπολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄς ξεαναγυρίσουμε ὅμως στοὺς ἔλλοπες, ποὺ ψάχνουν στὸ λάρυγγά τους νὰ ἀνακαλύψουν ἦχους σὰν τοῦ πουλιοῦ, ὅς ἦταν μάλιστα καὶ κάποιο ἀηδόνι. Ὅσοι εἶχαν τὴν τύχη ν' ἀκούσουν ἀηδόνι στὴν Ἠπειρο πρὶν ἀπὸ τὴν αὐγή, θὰ καταλάβουν, γιατί προσωπικά ἐγὼ θεωρῶ τὸ ἀηδόνι ὡς τὸν πρῶτο συνθέτη μιᾶς μουσικῆς φράσεως. Στὴν προσπάθειά τους νὰ δγάλουν ἦχους κίνησαν κάπως τὸ σῶμα τους καὶ τότε ἐνοιωσαν χαρά, ὁμιλοῦργώντας τὴν ἀρχὴ τοῦ χοροῦ. Τί σημαίνει χορός; «(2) Χορός: Χ-αρά (Χ), Ὁ-μήγυρις (Ο) στὸν χῶρο, (Σ) με κινή-

Ἑλληνες τὴν θεωρία περὶ μουσικῆς καὶ τὴν ἐκτέλεσαν στὸ κρεβάτι τοῦ Δντικοῦ συγκερασμοῦ. Ἐξάλλου ἡ ὄπερα ἀποτελεῖ ἀντιγραφὴ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ δράματος, ὅπου ὁ ἡθοποιὸς τραγουδοῦσε τὸν ρόλο του, ὁ χορὸς χόρευε καὶ συγχρόνως τραγουδοῦσε, μουσικὰ ὄργανα δὲ ὑποστήριζαν μελωδικὰ τὴν ὅλη παράσταση. Οἱ μῖμοι, οἱ γελωτοποιοί, ἢ «χομέντια ντέλ ἄρτε», τὰ τραγούδια τῶν «τροβαδούρων», ποὺ πῆραν ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς ἀκρίτες μέσω τῶν σταυροφόρων, ὅπως καὶ τὸ λαοῦτο/οὔτι, ἢ ἀχλαδόσχημη λύρα, ἢ ὕδραυλις εἶναι στοιχεῖα Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ πέρασαν στὴν Δύση ἤδη ἀπὸ τὸν 8ο μ.Χ. αἰῶνα. Οἱ κλίμακες ἐξ ἄλλου τῆς λεγομένης Ἀγγλοσαξωνικῆς μουσικῆς καὶ τῆς «τζᾶζ» ἔχουν ἀρχαιοελληνικὰ ὀνόματα. Ὅπως ἀναφέρει καὶ σὲ ἄρθρο του στὸν «Δ» ὁ κ. Σταῦρος Βασδέκης, οἱ νότες ἀντιγράφονται με τὰ γράμματα τοῦ Λατινικοῦ ἀλφαβήτου κατ' ἀντιστοιχίαν τῆς ἀρχαιοελληνικῆς λογικῆς, ὅπως ἔχουμε ἀναφέρει καὶ στὸν «Δαυλὸ» τοῦ Ἰανουαρίου 1995, ἐνῶ τὸ κύριο μουσικὸ ὄργανο τῆς ἀμερικανικῆς παραδοσιακῆς μουσικῆς, τὸ «πάντζο», διατηρεῖ τὸ ὄνομα τῆς προγόνου του πανδούρας ἢ παντζούρας.

Οἱ Ἰνδοὶ θεωροῦν μεγάλο ἐκπολιτιστὴ τῆς χώρας τους τὸν Διόνυσο, ὁ ὁποῖος τοὺς μετέφερε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν μουσική. Τὸ ἴδιο πιστεύουν καὶ ἀναφέρουν γιὰ τὸν Ἡρακλῆ, καὶ τρίτο κατὰ σειρά ἐκπολιτιστὴ τους ἀναφέρουν τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο (βλ. σχετικὰ: Πολυαῖνου, «Στρατηγήματα», ἐκδόσεις Γεωργιάδης, 1994). Οἱ Ἰνδοὶ μουσικολόγοι πιστεύουν, ὅτι ἡ μουσικὴ τῶν «λόφων» τους μοιάζει πολὺ με τὴν δική μας παραδοσιακὴ, ἢ δὲ μουσικὴ τῶν Καλὰς-τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου-, ὅπως ἀπέδειξε προσφάτως καὶ ὁ κ. Γιάννης Μανωλιδάκης, ἔχει ἀπόμπολλες κοινὲς μουσικολογικὲς δάσεις με τὴν ἀρχαία Ἑλληνιστικὴ μουσική. Ὁ Ὀλλανδὸς ἐθνομουσικολόγος Jaap Kunst ὑποστηρίζει, ὅτι ἀρχετὰ πρὶν τὸ 3.000 π.Χ. ἐγινε μία πολιτιστικὴ ἐκρηξὴ ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο πρὸς

σεις παλινδρομικές. Τί άλλο ἔμενε, γιὰ νὰ ἐξωτερικεύουν τὰ συναισθήματά τους καὶ νὰ τὰ ἐκδηλώνουν; Μέσα στὰ κυκλώπεια τεῖχη, ποὺ ἤδη εἶχαν κτίσει, μετὰ τὴν κοπιαστική ἐργασία τους μαζεύονταν, γιὰ νὰ χαρῶν ἄφοβα τὴ σχολή τους. Τώρα μποροῦν νὰ δημιουργοῦν καὶ ν' αὐτοσχεδιάζουν παραστάσεις χοροῦ-ᾠματος-συλλαβῶν μὲ συνοδεία διαφόρων ὀργάνων ποὺ ἐπινοοῦσαν. Νά τα λοιπὸν τὰ πρῶτα θέατρα ἔτοιμα. Ἀλλὰ τί μπορεῖ νὰ παρίσταναν ἐκτὸς τῶν ἡχητικῶν κατασκευασμάτων; Κι ὅμως οἱ κύκλωπες, οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ παρακολούθησαν τὴ φύση, εἶχαν προσέξει τίς χαρὲς τοῦ τράγον μὲ τὴν γίδα. Ἔτσι οἱ νέοι ντυμένοι μὲ τίς προδεῖες αὐτῶν τῶν ζώων γελοῦσαν μιμούμενοι τίς ὥδεις τῶν τράγων, ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξη τραγωδία» (2).

Πόσες χιλιάδες χρόνια νὰ πέρασαν, ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἐξελισσόμενοι μποροῦσαν νὰ μεταφέρουν τίς ἐμπειρίες τους καὶ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τους σὲ μιὰ θεατρικὴ παράστασι; Ἔως ὅτου ὅμως φθάσουν στὴν ἀνάπτυξη τῆς τραγωδίας καὶ κτίσουν στὴ Δωδώνη τὸ ἀρχαῖο θέατρο, τόσο μεγάλης χωρητικότητος, γιὰ ν' ἀπολαμβάνουν χιλιάδες κόσμος τὸ ἀρχαῖο δράμα, τὸ ὑψηλότερο πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ δημιούργημα τῶν ἀνθρώπων μέχρι σήμερα, ἂς θυμηθῶμε, ὅτι «πρὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν οἱ κύκλωπες τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου συνέλαβαν τὴν φοβερὴ ἀξία τοῦ δρῶντος λόγου ("μίμησις πράξεως σπονδαίας καὶ τελείας") ὡς παιδευτικοῦ συστήματος γιὰ τὴν καθιέρωσι τῆς ἐνάρχον τάξεως». (2)

Ἄς ἐπιστρέψουμε ὅμως στὶς ἡχητικὲς ἀνακαλύψεις τῶν πρῶτων ἀνθρώπων, ποὺ τραγούδῃσαν πρῶτον σὲ δύο-τρεῖς ἡχους-φθόγγους-τόνους. Δὲν θὰ ἦτανε δύσκολο ἀργότερα, νὰ τραγουδήσουν καὶ σὲ 4-5 ἡχους-τόνους. Τὰ πολυφωνικὰ τραγούδια τῆς Ἑπείρου καὶ ὅλα τὰ ἐναπομείναντα τραγούδια τῆς περιοχῆς Πωγωνίου βασίζονται σ' αὐτὴ τὴν πεντάφθογγη κλίμακα. Τί εἶναι ὅμως αὐτὰ τὰ τραγούδια; Μήπως εἶναι ἡχητικὰ λείψανα ραψωδῶν καὶ ρητόρων μᾶς ἐποχῆς, προσαρμοσμένα ἀργότερα στὶς ἀνάγκες τοῦ ἐξελισσόμενου ἀνθρώπου; Ποιὸς μπορεῖ νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι, ποὺ τὰ παρέλαβαν καὶ τὰ ἐπένδυσαν μὲ λόγια ποὺ ταίριαζαν στὶς προτιμήσεις τους, δὲν τὰ ἀλλοίωσαν, ὥστε νὰ θυμίζουν σήμερα ἀκρωτηριασμένες ἀρχαῖες κολώνες, ποὺ στηρίζουν κάποιες παλιὲς ἐκκλησίες; Εἶναι δυνατόν, οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι μὲ τὰ μέγιστα τους ἐπιτεύγματα, μὲ τὴ φιλοσοφία, τὰ μαθηματικά, τίς ἐπιστήμες, τίς τέχνες ὅπως ἡ γλυπτική, ἡ ἀρχιτεκτονική, μὲ τόσους ραψωδούς, ρήτορες, ποιη-

τὴν Ἀνατολή, ἡ ὁποία ἐπηρέασε λαοὺς μέχρι τὴν Ἰνδία καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μέχρι τὴν Κίνα καὶ τὴν Ἰαπωνία, ἐξ ἄλλου δὲ ὁ Ἑλληνορωσσοὺς καθηγητὴς ἀρχαιολογίας κ. Βίκτωρ Σαρηγιαννίδης, ὁ ὁποῖος ἀνασκάπτει ἐπὶ μία καὶ πλέον 20ετία τὴν ἀρχαία Νύσα (πόλη τοῦ Διονύσου) στὸ Τουρκμενιστάν, ἐρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ καὶ ἀρχαιολογικῶς τὰ παραπάνω.

Ἐπίσης τὸ πολυδιστηματικὸ τῆς Ἰνδικῆς μουσικῆς προέκυψε καὶ ἀπὸ τίς ἐπιδράσεις τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς καὶ τὴν διείσδυση στὴν Ἰνδικὴ μουσικὴ ζωὴ τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων (ὁ μῦθος τῆς δημιουργίας τῶν «ράγκα» μέσα στὰ ἔπη «Ραμαγιάνα» δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ μίμησις τῆς διθυραμβικῆς μουσικῆς τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνα μὲ κορυφαῖο τὸν Τιμόθεο τὸν Μιλήσιο· σχετικὰ: Curt Sachs, *The Greek heritage in the music of Islam*). Σημειῶνω, ὅτι «ράγκα» σημαίνει αὐτὸ ποὺ χρωματίζει τὸν νοῦ. Κάθε ράγκα, ὅπως καὶ στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ μουσική, χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν κλίμακα καὶ τὸ ὄφος του, τὸ συναίσθημα τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ μεταδώσῃ, καθὼς καὶ τὴν κατάλληλη ὥρα τῆς ἡμέρας ποὺ πρέπει νὰ παιχθῇ. «Τάλα» εἶναι ἕνας ρυθμικὸς κύκλος ὁρισμένων χρόνων, μέσα στὸν ὁποῖο ὁ μουσικὸς εἶναι ἐλεύθερος νὰ αὐτοσχεδιάσῃ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν χρόνων κάθε κύκλου παίζει καθοριστικὸ ρόλο στὸ συναίσθημα ποὺ θὰ μεταδώσῃ κάθε ράγκα (π.χ. τάλα 12 ἢ 14 χρόνων θεωρεῖται κατάλληλη γιὰ σοβαρὰ κομμάτια – ὑπενθυμίζω τὸ τί ἔχουμε ἀναφέρει γιὰ τὴν ἀρχαία μουσική καὶ τὸ ἦθος τῶν τρώων/κλιμάκων).

Ἐπιπροσθέτως πρέπει νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους ἡ Ἑλληνικὴ θεωρία τῆς διαιρέσεως τῆς μουσικῆς σὲ διαστήματα (διαστηματικὴ θεωρία) δάσκει μαθηματικῶν σκέψεων εἶχε καλύψει ὅλο τὸν τότε γνωστὸ κόσμον. Οἱ διαιρέσεις τοῦ τετραχόρδου δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἀνατραποῦν, ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἡ μαθηματικὴ πρακτικὴ ἦταν στὰ χεῖρα τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων.

τές, με μιά τόσο τέλεια γλώσσα με μουσικές ανταύγειες, είναι δυνατόν να μὴν εἶχανε ἀναπτύξει καὶ τὴν τέχνη τῆς μουσικῆς, δημιουργώντας μουσικά ἔργα ἐφάμιλλα τῶν ἄλλων καλλιτεχνικῶν τους δημιουργημάτων;

Παρ' ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχαν δύο συστήματα μουσικῆς γραφῆς, ἓνα γιὰ τὴν ὀργανικὴ μουσικὴ καὶ ἄλλο γιὰ τὴ φωνητικὴ³, ἐν τούτοις ἀκόμα σήμερα οἱ παραδοσιακὲς μας μουσικὲς σχολές, ποὺ ἐναγωνίως προσπαθοῦν νὰ διαφυλάξουν αὐτὰ τὰ μουσικά λείψανα τοῦ παρελθόντος, δὲν ἔχουν βρεῖ τρόπο νὰ τὰ συγκεντρώσουν καὶ νὰ τὰ καταγράψουν. Πόσο ἀκόμη θ' ἀντέξουν στὸ χρόνο με τὴν ἡχητικὴ παράδοση ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ὅταν ἡδὴ ἵχνη καὶ μόνο διασώζονται; Δὲν μποροῦν οἱ ὑπεύθυνοι ν' ἀναλάβουν νὰ διασώσουν κάποια ἀπ' αὐτὰ τὰ ἵχνη αὐτῆς τῆς μουσικῆς, ποὺ θὰ εἶναι γιὰ τὸν μελλοντικὸ μελετητὴ-ἐρευνητὴ-μουσικὸ μιά γραπτὴ πηγὴ ἐνημέρωσης ἢ μιά πηγὴ ἐμπνευσης, ποὺ εὐκόλα θὰ μπορεῖ νὰ βροῖται ὁ ἐνδιαφερόμενος; Προτιμοῦν, νὰ ἀλλοιωθοῦν ἢ καὶ νὰ χαθοῦν ἐξ ὀλοκλήρου, ὅπως ἡδὴ ἔχει γίνει, παρὰ νὰ καταγραφοῦν καὶ νὰ διδαχθοῦν ἔστω καὶ σὲ συγκερασμένο σύστημα; Γιὰ τοὺς γνωρίζοντες ὅτι τὰ τραγούδια μας δὲν εἶναι συγκερασμένα καὶ δὲν μποροῦν νὰ καταγραφοῦν, ἂς δοῦμε τί ἀναφέρει ὁ Λάμπηλετ στὸ βιβλίο του «*Ἡ Ἑλληνικὴ Δημώδης Μουσικὴ*»: «...τὰ ἐννέα δέκατα τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς ἔχουν μεγάλην καλλιτεχνικὴν ἀξίαν δι' ἄλλας χαρακτηριστικὰς καὶ σημαντικὰς ἐκφραστικὰς ιδιότητας, τὰς ὁποίας περιλαμβάνουν...» καὶ συνεχίζει: «...ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς λαϊκῆς μουσικῆς καὶ ἄλλαι μουσικαὶ ἄλλων φυλῶν κάμνουν τὰ τραγούδια τῶν νὰ ἀκούωνται εἰς μὴ συγκερασμένας κλίμακας ὅπως Κάτω Ἰταλία, Σικελία, Ἰνδία καὶ ἄ.».

«*Εὐλογημένη χώρα!*», ἀναφωνεῖ ὁ μουσικολόγος Γιάννης Παπαϊωάννου, ἐννοώντας τὸν μουσικὸ πλοῦτο τῆς χώρας μας, σὲ ἄρθρο του με τίτλο «*Μουσικὴ Ἑλλάδα*». Ἡ πραγματικὴ μουσικὴ παράδοση πάει πολὺ μακριά. Τουλάχιστον 5 χιλιετίες σὲ ὑψηλὸ ἐπίπεδο. Τὸ πρῶτο μουσικὸ ὄργανο, ἓνας αὐλὸς ποὺ βρέθηκε στὴ Θεσσαλία, μᾶς τὸ ἐπιβεβαιώνει. Ὅμως οἱ κάτοικοι τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου δὲν ἀναφέρουν ποτὲ στὴν ἱστορία τους, ὅτι τὰ τραγούδια τους πῆραν καὶ τὰ ἐκμεταλλεύτηκαν ἄλλοι λαοί, τὰ οἰκειοποιήθηκαν οἱ γείτονές μας καὶ τὰ φτιάξαν «δικὰ τους». Ἔτσι, ὅταν τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων τραγουδοῦσε τὰ τραγούδια του, ποὺ βασίζονται σ' αὐτοὺς τοὺς πανάρχαιους «τρόπους», ἔρχονται κάποιοι καὶ πείθοντάς μας γιὰ

Ἡ ὑπεροχὴ τῶν Ἀλεξανδρινῶν φωτισμένων Ἑλλήνων δασκάλων στὰ μαθηματικά δὲν ἐπέτρεπε ἐπαναστάσεις στὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς.

Ἐξ ἄλλου ἡ παρουσία τῶν Ἑλλήνων στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα τῆς Ἀνατολῆς ἦταν πολὺ μεγάλη, τὸ ἴδιο δὲ συνέβαινε καὶ μετὰ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, δεδομένου ὅτι μέχρι τὴν ἐπικράτηση τοῦ Ἰσλάμ καὶ ἓναν αἰῶνα ἀκόμα μετὰ ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὴν νέα Ἀραβικὴ διοίκηση. Κέντρο τῆς μεγάλης ἀνάπτυξης τῆς λεγομένης Ἰσλαμικῆς μουσικῆς ὑπῆρξε ἡ Βαγδάτη, καθὼς καὶ ἓνα ἐπιτελεῖο λογίων δίπλα στοὺς χαλίφες τῶν Ἀβασιδῶν. Ἡδὴ 150 χρόνια πρὶν τὴν ἐμφάνιση τοῦ Al Farabi, ὁ Mansour-Dja' far ἢ Zalzal ἢ Zaulzul προσπαθεῖ νὰ σχηματίσει τὴν οὐδέτερη τρίτη μετὰ τῆς Πυθαγόρειας μικρῆς τρίτης καὶ τοῦ ὀξύτερου δίτονου 81/64. Σὰν ὄργανό του χρησιμοποιεῖ μίαν παραλλαγὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πανδονυρίδος μετὰ μεγαλύτερο ἡχείο, αὐτὸ ποὺ οἱ Ἀραβες ὀνόμασαν ud (οὐτί=ξύλο). Πρῶτος μεγάλος μουσικὸς τοῦ Ἰσλάμ θεωρεῖται ὁ Al Kindi, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὴν πραγματεία γιὰ τὴν ἐσώτερη γνῶση τῶν μελωδιῶν, μίαν μετάφραση δηλαδὴ τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς θεωρίας, ποὺ περιελάμβανε ἓνα σύστημα φωνητικῆς σημειογραφίας. Δεύτερος μεγάλος μουσικὸς τοῦ Ἰσλάμ θεωρεῖται ὁ Abu n-Nasr Muhammad ibn Tarhan ibn Uzlag al Farabi, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸ «Μέγα Βιβλίο» περὶ μουσικῆς. Ὁ μεγάλος αὐτὸς φιλόσοφος ἀλλὰ καὶ μουσικὸς κινήθηκε μετὰ τὴν Ἀριστοτελισμοῦ καὶ Πτολεμαίου. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του δὲν ἦταν παρὰ μίαν προτομασία γιὰ τίς μουσικὲς ἀδελφότητες τῶν Σουφιστῶν (sufi = σοφοί: στὴν ἱστορία τοῦ Ἰσλάμ οἱ θεολόγοι ἦταν πάντοτε σὲ ἀντίθεση με τοὺς σοῦφι, καὶ ἓνα βασικὸ θέμα τῆς διαφορᾶς τους ἦταν τὸ ὅτι γιὰ τοὺς μὲν πρῶτους ἡ μουσικὴ ἦταν «ἁμαρτία», ἐνῶ γιὰ τοὺς δευτέρους ἀποτελοῦσε βασικὸ μέσον ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ θεοῦ). Τὸ νέο ἢ δόναξ/αὐλὸς τοῦ Ὁρφέως τὸν 12ο αἰῶνα ἔγινε γιὰ τοὺς

τῇ γνώμῃ τους μᾶς λένε: Τί ώραία αὐτὰ τὰ ἀνατολίτικα τραγούδια, τί ὁμορφα αὐτὰ τὰ ἀρβανίτικα, ἄσε κεῖνα τὰ σλαύικα, πού μᾶς φέρουν κι ἐμᾶς ρίγη χαρᾶς, γιατί μᾶς θυμίζουν κάποια Ἑλληνικά. Ὅσο γιά τὰ πεντάφθογο αἰσθῆσις τῆς Ἡπειροῦ, τ' ἀποκαλοῦν κινέζικα...

Πράγματι πολλοί μουσικολόγοι βρίσκονται σέ ἀμηχανία, μή μπορώντας νά ἐξηγήσουν, πῶς αὐτό τὸ πεντάφθογο σύστημα, ὅπου βασίζονται τὰ τραγούδια τῆς Ἡπειροῦ, χρησιμοποιήθηκε εὐρύτατα κι ἀπὸ ἄλλους λαοὺς ὅπως: Κίνα, Ἰαπωνία, Ἰάβα, Πολυνησία, Ἰρλανδία, Σκωτία, Ἀφρική, Ἰσπανία, Γαλλία, Ρωσία, Γερμανία, Ρουμανία καὶ Ἀμερική, χωρὶς ὅμως οἱ λαοὶ αὐτοὶ νά μποροῦν νά συναγωνιστοῦν μερικὰ ἀπὸ τὰ σπάνια ἐναπομείναντα δείγματα μουσικῆς ὁμορφιάς τῆς Ἡπειροῦ, πού εἶναι ποτισμένα μὲ ἦθος, ἀρετὴ, σοβαρότητα, στοχασμό, δάθος μουσικῆς σκέψεως, πού γίνονται δύσκολα ἀντιληπτά ἀπὸ τὸ μὴ μυημένο μουσικὸ αὐτὶ λόγῳ τῆς πολυπλοκότητος τοῦ χαρακτήρα αὐτῆς τῆς μουσικῆς⁴.

Δυστυχῶς δὲν εἶχε δοθεῖ ἡ ἀνάλογη προσοχὴ ἀπὸ πολλοὺς Ἕλληνες μουσικοὺς προηγούμενων ἐτῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νά ἔχει χαθεῖ ἀνεκτίμητο μουσικὸ ὑλικὸ τὸν καιρὸ πού ἀκόμη αὐτὰ τὰ τραγούδια ταπεινὰ καὶ ώραία κυριαρχοῦσαν στὸν χώρῳ τῆς Ἡπειροῦ καὶ γαλούχησαν ὁλόκληρες γενεές. Ἄν δὲν ὑπῆρχαν οἱ πρακτικοὶ μουσικοί, θὰ εἴχαμε χάσει κι αὐτὰ τὰ ἔχνη σπουδαιότητος αὐτῆς τῆς μουσικῆς. Οἱ ξένοι δὲν μποροῦν νά μπουν στὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν τραγουδιῶν καὶ οἱ μὴ Ἡπειρώτες μουσικοὶ καταλάβαιναν τὸν θησαυρὸ πού κρυβόταν, π.χ. Λάμπλετ, Χ. Σακελλαρίου κ.ἄ., ἀλλὰ δὲν τὰ ἀγγίζαν, γιὰ νὰ τὰ καταγράψουν στὶς συλλογές τους, ὅπως ἔκαναν γιὰ τὰ Πελοποννησιακά, Νησιώτικα κ.ἄ. Κάποτε ἡ ΕΡΤ μᾶς καλόγισαν καὶ πάρα πολὺ συχνὰ εἶχε ἓναν «σκάρο», πού, ὅποιος τὸν ἄκουγε, ράγιζε ἡ καρδιά του. Τὸν ἄκουγαν οἱ παλιοὶ κι ἔκλαιγαν. Δὲν μπόρεσα τότε νά ἐμβαθύνω στὸ γιατί ὁ πατέρας μου ἔκλαιγε μὲ λυγμοὺς γι' αὐτὸν τὸν «σκάρο».

Ἀργότερα ἡ ἐπιστημονικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θὰ δημιουργήσῃ κλίμακες μὲ 8 φθόγους. Ὅπως ὁ ζωγράφος διαλέγει μία κλίμακα χρωμάτων, γιὰ νά ζωγραφίσῃ ἓναν πίνακα, ἔτσι κι ὁ μουσικὸς θὰ βασιστεῖ πάνω σὲ μιὰ σειρὰ φθόγων, δηλ. μιὰ κλίμακα, γιὰ νά συνθέσῃ τὸ δικό του μουσικὸ ἔργο. Ἀπὸ τοὺς 15 ἀρχαίους ἑλληνικοὺς τρόπους ἡ κλίμακα, ὅπως τοὺς ὠνόμαζαν (Φρύγιος, Λύδιος, Ἰωνικὸς κ.λπ.), ἔχουν διασωθεῖ ἐλάχιστα μουσικά ἔργα, ὅπως ἡ στήλη τοῦ Σεικίλου κ.ἄ. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τρόπους ἡ κλίμακα τοὺς δύο χρησιμο-

σοῦφι τὸ σύμβολο τοῦ ἀγνοῦ πιστοῦ ἀλλὰ καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανο τῆς μουσικῆς τους ἀπὸ τὸν μεγάλο δάσκαλο Μελδανὰ Τζελαλεντίν Ρονμί. Ἐπίσης τὸ μεντίρ (ντέφι) ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς Σαμάνους πρὸς ἐκδίωξιν τῶν κακῶν πνευμάτων, μετὰ δὲ τὸν ἐξισλαμισμό τῶν Τούρκων οἱ σοῦφι τὸ κράτησαν στὶς ἱεροτελεστίες τους χάριν συμβολισμοῦ τοῦ χτυπήματος τῆς καρδιάς. Ἄλλοι Ἀραβες θεωρητικοὶ καὶ φιλόσοφοι τῆς μουσικῆς ἦταν ὁ Ἀδίκεννας (980-1037) καὶ ὁ Safiyu-d-din. Οἱ ἐπτά βασικοὶ μουσικοὶ τρόποι τῶν Περσῶν στὴν περίοδο αὐτή, τὰ λεγόμενα «μακάμ», εἶχαν ἄμεση σχέση μὲ τοὺς ἐπτά κυρίους «τόνους/ἁρμονίες», πού περιόρισε ὁ Πτολεμαῖος (σχετικὰ: Σόλων Μιχαηλίδης, «Ἐγκυκλοπαίδεια ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς»).

Ἀκολουθώντας οἱ παραπάνω φιλόσοφοι τὴν Ἑλληνικὴ πρακτικὴ ἀφιερώνουν τοὺς «τρόπους-ἤχους» τους, ἡ μακάμ ὅπως τοὺς λένε, στοὺς ἐπτά πλανήτες, ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ἐτοί λοιπόν:

ΚΡΟΝΟΣ	ΔΙΑΣ	ΑΡΗΣ	ΗΛΙΟΣ	ΕΡΜΗΣ	ΑΦΡΟΔΙΤΗ	ΣΕΛΗΝΗ
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
EBITZ	ΧΟΥΣΕΪΝΙ	NEBA	ΔΙΟΥΓΚΙΑΧ	ΣΕΓΚΙΑΧ	ΤΖΑΡΓΚΙΑΧ	ΡΑΣΤ

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀναπτύσσονται ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ μωαμεθανισμοῦ θρησκευτικὲς αἰρέσεις, ὅπως αὐτὴ τῶν σοῦφι, πού προαναφέραμε, τῶν μεκτασί ἢ τῶν δερβίσιδων, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἀνεξάρτητο ἱερατικὸ σῆμα τῆς μωαμεθανικῆς θρησκείας, πού ἐν τῷ γεννᾶσθαι του, ἀποτελούμενο προφανῶς ἀπὸ ἐξισλαμισμένους Ἑλληνογενεῖς ἢ Ἑλληνικῆς παιδείας Ἀραβες καὶ Τούρκους σάν τοὺς ἀνωτέρω δασκάλους, ἀνέπτυξε δική του θεοσοφικὴ μεταφυσικὴ ἀντίληψη (ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ μωα-

ποίησε ἡ Προκλασσική καὶ ἡ Κλασσική μουσική. Ἡ σημερινή κλίμακα ΝΤΟ εἶναι ὁ Λύδιος τρόπος, τὸ ἴδιο ἀναλογεῖ στὴν Ἑλλάσσονα καὶ ὁ Ὑποδώριος. Ἐπίσης ἡ Τζάζ, ἡ Μπλουζ μουσική, ἡ Ρόκ, ὅλες βασίζονται στοὺς ἀρχαίους Ἑλληνικοὺς τρόπους, γιὰ νὰ δημιουργήσουν μὲ τὸ δικό τους χαρακτήρα καὶ ἦθος τῇ δικῇ τους μουσικῇ. Διότι κάθε λαὸς ἐκφράζεται διαφορετικὰ ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον⁵.

Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ σκεφτοῦμε, ὅτι οἱ γείτονές μας καὶ οἱ «φίλοι» μας δὲν μᾶς σεβάστηκαν ὅσο θάπρεπε, γιατί, ἀφοῦ τοὺς δανείσαμε τρόπους, γιὰ νὰ ἐκφραστοῦν καὶ νὰ ἐξευγενιστοῦν, δὲν μᾶς εἶπαν, σὰν βάρβαροι ποὺ ἦταν, ἕνα «εὐχαριστῶ». Ὁφείλουμε νὰ ὑποστηρίζουμε καὶ ἐμεῖς μὲ τὴν σειρά μας αὐτὰ τὰ τραγούδια, αὐτὴ τὴ μουσική. Αὐτὰ, ποὺ αὐτοὶ ἀκόμα χορεύουν καὶ καμαρώνουν, ἀπὸ δῶ ἔχουν ἀφετηρία, γιατί ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἡ σορὰ τῶν Ἑλλήνων ἔριχνε τοὺς χυμῶδεις καρπούς τοῦ πολιτισμοῦ στὸν κόσμον, πρὶν ἀκόμα αὐτοὶ ἀποκτήσουν ἰστορική ζωή.

Τὸν λόγο, τὴν ὁμιλία τὰ κατευθύνει ὁ νοῦς, ἐνῶ ἡ μουσική εἶναι ἐκφραση τῆς ψυχῆς. Παρατηρήστε ἕνα μωρό, πῶς ἐπηρεάζεται, ὅταν ἀκούει μουσική. Πόσες γενεές Ἑλληνοπαίδων δὲν νανουρίσθηκαν κάποτε μὲ τὰ κατὰ τόπους νανουρίσματα. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μεγαλώσει καὶ ἀναπτυχθεῖ ἡ νοημοσύνη του, τότε νομίζει, ὅτι δὲν ξέρει μουσική. Λές καὶ τὸ νὰ νοιώσεις ἕνα ἡλιοδασίλεμα χρειάζεται νὰ πάρεις μαθήματα. Ὅτι εἶναι τὰ μάτια γιὰ ἕναν πίνακα ζωγραφικῆς μὲ τὸ ἡλιοδασίλεμα, εἶναι καὶ μιὰ καντάδα γιὰ τὴν ἀκοή. Γιὰ ὅλα ἡ ψυχὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ συμβάλλει στὴν ἀπόλαυση. Ὅταν ἀκούμε μιὰ μουσική, δὲν πρέπει νὰ λέμε, δὲν τὴν καταλαβαίνω. Ἡ ὅποια μουσική δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχει ἱστορία ἢ «λόγια», γιὰ νὰ τὴν ἐννοήσουμε. Ἄλλο, ὅταν ἐκτελεῖ χρέη συνοδείας. Ἡ ψυχὴ μας ἀνάλογα μὲ τὶς εὐαισθησίες μας καὶ τὴν πνευματικὴ μας καλλιέργεια ἀπολαμβάνει. Ἄν μιὰ τραγικὴ εἰκόνα ἐνὸς πολέμου ὅπτικα μᾶς προκαλεῖ δόδυνη, μιὰ ἀνάλογη μουσικὴ θὰ μᾶς προκαλέσει τὸ ἴδιο συναισθημα. Πρέπει ν' ἀκούμε μουσικὴ ὅλων τῶν εἰδῶν. Ὅχι μόνο τραγούδια, ποὺ μποροῦν νὰ μᾶς ἐπηρεάζουν οἱ στίχοι τους. Πρέπει ν' ἀκούμε δημοτικὴ μουσικὴ ὅλων τῶν χωρῶν, πρέπει ν' ἀκούμε γενικὰ Ἑλληνες συνθέτες, πρέπει ν' ἀκούμε καὶ ξένους, Εὐρωπαίους, Ἀμερικανούς, Ρώσους, Ἰνδοὺς κ.λπ. Τότε καταλαβαίνουμε, πόσο ἡ μουσικὴ εἶναι μιὰ πανανθρώπινη ἐκφραση, ποὺ δὲν χρειάζεται νὰ τὴν σπουδάσεις, γιὰ νὰ συγκινηθεῖς ἀπὸ αὐτήν.

μεθανισμοῦ, γι' αὐτὸ ἐξ ἄλλου θεωρήθηκε αἰρετικὸ καὶ διώχθηκε μετὰ μανίας) μὲ δάση τοὺς νεοπλατωνικοὺς φιλοσόφους καὶ τὸν Πυθαγόρειον τρόπο ζωῆς καὶ σκέψης, ὅπως αὐτὸς ἐφαρμοζόταν στὸ «Ὀμακοεῖον», μὲ ἰδιαιτέρα ἔμφαση στὰ μεταφυσικὰ καὶ ψυχικὰ ἀποτελέσματα δηλαδή, ποὺ εἶχαν ἀνιχνεύσει οἱ Ἕλληνες ἤδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀρφέα, τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Πινδάρου, τοῦ Θεοφράστου, τοῦ Ἀρχιλόχου, τοῦ Βακχυλίδου καὶ τῶσων ἄλλων, δεδομένου ὅτι μὲ τὴν μουσικὴν ἐθεράπευαν ψυχικὰ ἀλλὰ καὶ παθολογικὰς ἀσθένειες, ὅπως ἔχουμε ξαναφέρει.

Οἱ «ἀσίκηδες» (ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ περισσότεροι ἦταν Ἰωνικῆς, Φρυγικῆς, ἢ Λυδικῆς καταγωγῆς) ἦταν οἱ περιπλανώμενοι λαϊκοὶ τροβαδούροι τῆς Τουρκικῆς ἐνδοχώρας, ποὺ συνεδύαζαν τὸ τρίπτυχο τοῦ συνθέτη, τοῦ ποιητῆ καὶ τοῦ ἐρμηνευτῆ. Ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὶς νομαδικὰς παραδόσεις, προερχόμενοι ἀπὸ τὴν πιὸ φτωχὴ μερίδα τοῦ λαοῦ, διατήρησαν πολλὰ στοιχεῖα τοῦ προϊσλαμικοῦ σαμανισμοῦ καὶ ἔπαιξαν σημαντικὸ ρόλο στὴν διατήρηση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς λαϊκῆς μουσικῆς παραδόσεως. Ψυχή τους καὶ μέσον ἐκφράσεώς τους ἦταν τὸ «σὰς» (σὰς σημαίνει χόρτο, ἀπὸ τὶς χορδές του, ποὺ ἦταν ἀπὸ ἑνὸς κάποιον εἶδους χόρτου, ἦταν δὲ ἡ ἀνατολίτικη ὀνομασία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πανδούρας-θαμπούρας-ταμπούρα) καὶ ἐνῶ ὁ ἀπλὸς λαὸς τοὺς θεωροῦσε σοφούς καὶ ἀγνοοῦς ἀνθρώπους, οἱ ἐκάστοτε ἄρχοντες τοὺς φοβόντουσαν, διότι ἐκδηλώνονταν σαρκαστικὰ ἀπέναντι στὴν θεοκρατίαν τῶν ἱερέων καὶ τὴν ἀυθαίρεσίαν τῶν νόμων. Τὰ κυριότερα θέματα τῆς ποιήσεώς τους ἦταν ὁ ἐρως, ὁ θάνατος, ἡ φύση, ἡ ξενιτειά, ἡ νοσταλγία, ἡ φιλία, ὁ ἥρωισμός, ἡ κοινωνικὴ ζωὴ καὶ τὰ προβλήματα τῆς. Στοιχεῖα περιπλανώμενων τροβαδούρων παρόμοια μὲ τῶν ἀσίκηδων καὶ μὲ τὰ ἴδια μουσικολογικὰ θέματα ἔχουμε παγκοσμίως, εἰδικὰ ὅμως στὸν ἐν γένει Ἑλλαδικὸν χώρον ἔχουμε πάμπολλα τέτοια ἢ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν προΟμηρικῶν ποιητῶν, τὸν ἴδιο τὸν

Βεβαίως ή μουσική έχει πολλές διαστάσεις. Δίνει μεγάλη ικανοποίηση σ' αυτόν που την σπουδάζει. 'Ο χρόνος που χρειάζεται, για να εξασκηθεί ό διδασκόμενος και ή ήθική ικανοποίηση που αισθάνεται, όταν φτάσει σε κάποιο θετικό αποτέλεσμα, του δίνει αυτοπεποίθηση και ύπεροχή. Διότι μαζί με τό συναίσθημα μιά σωστή μουσική διδασκαλία όξύνει τόν νοϋ. Οί 'Αρχαίοι 'Ελληνες έδιναν μεγάλη σημασία στη μουσική εκπαίδευση τών παιδιών τους. 'Ενας πολίτης έθεωρείτο ευνόητος, αν γνώριζε και μουσική. "Όταν διδάσκεισαι μουσική, μπορείς να παίζεις τη μουσική που έγραψαν άλλοι. "Όμως άλλη ή χαρά του να μπορώ ν' άκούω και ν' άπολαμβάνω, άλλη ή χαρά, κατόπιν επιπόνου εργασίας, να μπορώ να έκτελώ μουσική, που έγραψαν άλλοι· και διαφορετική ή χαρά, όταν μπορώ έγώ να δημιουργήσω από μέσα μου δική μου μουσική. Είναι ή χαρά της δημιουργίας. Μ' όποιον τρόπο κι αν δημιουργούμε, είναι κάτι δικό μας και τό χαιρόμαστε. Μας δίνει ικανοποίηση, «έχει βγει από μέσα μας». Πόσοι από μās κάποια στιγμή δέν παίζαμε μ' ένα μολύβι στο χαρτί και φτιάξαμε ένα «άνθρωπάκι»: Τό κυττάξαμε και γελάσαμε. Γιατί να μη μεταφέρουμε κάτι ανάλογο και στη μουσική; Θαυμάζουμε σήμερα τά παιδιά, όταν οί δάσκαλοι τους παρουσιάζουν τις μαθητικές έκθέσεις ζωγραφικής στα σχολεία. Οί δάσκαλοι πολύ σοφά με την καθοδήγησή τους έχουν αφήσει τά παιδιά να έκφραστούν έλεύθερα. 'Η φαντασία τους καλπάζει, βλέπουμε ποικιλία θεμάτων και όργιο χρωμάτων. Δέν θά μπορούσε άραγε να συμβεί τό ίδιο και στη μουσική; 'Η χαρά της δημιουργίας δίνει στον άνθρωπο μεγάλη ικανοποίηση: έκτονώνεται κι άνανέωνεται. Φανταστίτε μιá κοινωνία, όπου οί άνθρωποι ζωγραφίζουν, γράφουν στίχους, διβλία, παράγουν μουσική, όχι για να βγάλουν χρήματα ή να δοξαστούν, αλλά από μιá έσωτερική ανάγκη να έκφραστούν.

Σήμερα σε πολλά ώδεια της Εϋρώπης και της 'Αμερικής ύπάρχει ειδικό μάθημα μουσικού αυτοσχεδιασμού. 'Από πολύ νωρίς ό μικρός μαθητής μαθαίνει να παράγει δικούς του ήχους. Στην 'Ελλάδα μέχρι στιγμής κανένα ώδείο δέν καθιέρωσε αυτό τό μάθημα. Παρ' ότι τά παιδιά του τόπου μας με την ευφυία, την κινητικότητα και τό συναίσθημα που διαθέτουν πολλά θά ώφελούντο με τό μάθημα του μουσικού αυτοσχεδιασμού. 'Ωστόσο ό τομέας αυτός είναι άγνωστος. "Ας ευέλπιστοϋμε, ότι θά γίνει κι αυτό, άφου άπ' αυτόν τόν χώρο, όπου πρωτακούστηκε τό κελάρυσμα του νερού, οί φωνές τών πουλιών, οί πρώτοι ήχοι της φλογέρας,

"Όμηρο, όλους τούς γνωστούς και άγνωστους τροβαδούρους της άρχαιότητας, τόν Διγενή 'Ακρίτα, που κρούει την θαμπούρα, έως τόν Ρήγα Φερραίο και τόν Κατσαντώνη, που με τούς ταμπούραδες τους έπαιζαν τόν «Θούριο».

'Επίσης οί Βυζαντινοί ήχοι και οί άρχαιοΈλληνικοί τρόποι/κλίμακες μετονομάζονται στα 'Αραβοπερσικά, έπάνω δέ σε αυτούς άρχίζει ή άνθιση της λεγομένης 'Ανατολίτικης μουσικής. Παρακάτω παραθέτω μερικά τέτοια παραδείγματα: Ράσι = πλάγιος Δ, ούσάκ = Α ήχος, κιουρντί = πλάγιος του Α με χαμηλωμένη την δεύτερη θαθμίδα, σαμπάχ = Α τετράφωνος με χαμηλωμένη την τέταρτη θαθμίδα, ενώ πάνω από την τρίτη θαθμίδα προχωρεί σαν Β χρωματικός, καρτζιγάρ = μικτός ήχος από Α και Β, χιτζάς = πλάγιος Β, νεχαδέντ = πλάγιος Α, ό Εϋρωπαϊκός μινόρε, χιτζακσιάρ = πλάγιος Δ χρωματικός, σεγκιαχ = ήχος Δ έκ του Β/λέγετος, έδίτζ = ήχος θαρύς.

'Από τά παραπάνω προκύπτει τό συμπέρασμα, ότι τόσο αυτό που λέμε 'Ανατολίτικη μουσική ('ΑραβοΤουρκοΠερσική, αλλά ακόμα και 'Ινδική), όσο και αυτό που λέμε Δυτική μουσική έχουν σαν βάση την μουσική θεωρία τών 'Ελλήνων, άσχέτως του γεγονότος ότι οί λαοί αυτοί παίρνοντας τις 'Ελληνικές μουσικές δάσεις και άρχές τις άνέπτυξαν κατά τόν προσωπικό τους τρόπο και συμφώνως πρós τά δικά τους ψυχικά και λοιπά έρεθίσματα. Λόγω όμως της γενικής παραπαιδείας και παραληφορόρησης τά ποικίλα είδη 'Ελληνικής μουσικής και οί ποικίλες διαχρονικές έκφάνσεις της και τά δάνεια που έδωσε στους ξένους θεωρούνται είτε 'Ανατολίτικα είτε Δυτικά, ποτέ όμως 'Ελληνικά. Γιατί άραγε;

"Όσα στοιχεία πήρε/δανείστηκε ή 'Ελληνική μουσική από άλλους λαούς, τόσο σε πρακτική όσο και σε θεωρητική βάση, τά παρέλαβε με την μορφή του αντιδανείου, άφου προηγουμένως αυτή τά

όπου αντιλάλησαν στά βουνά οι βοσκοί, μαζί με την γένεση της γλώσσας και του πολιτισμού και με τα πρώτα θέατρα του κόσμου, θα συνεχίσει να εξελίσσεται ή μουσική με όσα εμπόδια κι αν προβάλλει ή σκοτεινή εποχή μας⁶.

Η σύγχρονη μόρφωση τώσων νεο-Ελλήνων, πλουτισμένη από την εξέλιξη του πολιτισμού, μαζί με το έρευνητικό πνεύμα, με το οποίο είναι προικισμένη ή Έλληνική φυλή, έχει τα μέσα για να ενημερωθεί και να εξελιχθεί. Βιβλία, περιοδικές εκδόσεις, οπτικοακουστικά συστήματα, επικοινωνία με όλους τους λαούς της Γης, μαζί με το δικό του πολιτισμό, που από καταβολής κόσμου θέλει δέν θέλει κουβαλεί μαζί του, θάρθει ή χρονική στιγμή, που θα τον ωθήσουν, για να συνεχίσει και θα ξαναζωντανέψει τη μουσική του παραγωγή. Αυτή, που ξεκίνησε από τον έλλοπα-θηρευτή. Ξαστερωμένο το φωτισμένο μυαλό του σύγχρονου Έλληνα από άχρηστους συναισθηματισμούς και γεμάτο εμπειρίες από το ιστορικό του παρελθόν, θα σταματήσει να αντιγράφει σαν κακός μαθητής το χειρόγραφο του Ευρωπαίου και θα ψάξει μέσα του να βρει τη συνέχεια του έαυτού του. Το προζύμι υπάρχει, το βαστάει ακόμα ξεστό στην άγκαλιά της ή Έλληνική φύση.

Παραπομπές:

1. Ι. Μελέντης, εις «Ιστορίαν του Έλληνικού Έθνους», «Εκδοτική Αθηνών», τ. Α, Εισαγωγή.
2. Ήλ. Τσατσόμοιρος, «Ιστορία Γένεσος της Έλληνικής Γλώσσης», Φιλολογική επιμέλεια Δημ. Ι. Λάμπρου, έκδ. «Δαυλός», 1991.
3. Σόλων Μιχαηλίδης, «Εγκυκλοπαίδεια Αρχαίας Έλληνικής Μουσικής».
4. Αντώνιος Λάδδας, «Πεντάφθογγοι Κλίμακες εν τη δημώδει μουσική της Ήπειρου», «Ηπειρωτική Έστία», 1956.
5. Νικ. Ασπιώτης, εις «Δαυλόν», τ. 160: «Η Αρχαία Έλληνική Μουσική».
6. «Αύτοσχεδιασμός», Έκδόσεις «Νάσος».

είχε δανείσει, ή ανωτέρω δέ διαπίστωση δέν αποτελεί εθνικιστικό ή ρατσιστικό συμπέρασμα, αλλά την ουσιαστική μουσικολογική αλήθεια, ή οποία δοά μέσα από τίς παραδόσεις Ανατολής και Δύσης.

Μετά ιδιαιτέρας εκτιμήσεως
Δημ. Όδ. Σταθακόπουλος
Δικηγόρος
Κολοκοτρώνη 108, Πειραιάς

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Curt Sachs, *The Greek Heritage in the music of Islam*.
2. Γιώργος Λυκουράς, *Πυθαγορική Μουσική και Ανατολή*, έκδοτική παραγωγή «Επτάλοφος» ΑΒΕΕ.
3. Παναγιώτης Κουνάδης, *Άρθρα και ραδιοφωνικές εκπομπές στο κανάλι 1 του Πειραιά 90,6 fm*.
4. Στέλιος και Δομένικος Βαμβακάρης, *Προφορικές μαρτυρίες*.
5. Άριστειδής Μόσχος, *Προφορικές μαρτυρίες*.
6. Θωμάς Κοροβίνης, *Οί Άσίδικηδες*, εκδόσεις Έξάντας.
7. Σόλων Μιχαηλίδης, *Εγκυκλοπαίδεια της αρχαίας Έλληνικής μουσικής*, *Μορφωτικό Ίδρυμα Έθνικής Τραπέζης της Ελλάδος*.
8. Άγγελική Βέλλου-Καύλ, *Μάρκος Βαμβακάρης*, *Αύτοβιογραφία*, εκδόσεις Παπαζήση.
10. Ήλίας Πετρόπουλος, *Ρεμπέτικα τραγούδια*, εκδόσεις Κέδρος.
11. Φοῖδος Άνωγειανάκης, *Έλληνικά λαϊκά μουσικά όργανα*, εκδόσεις Μέλισσα.

Ἀγῶνας καταστροφῆς

Εἶναι κάτι σὰν κανόνας: τὰ κράτη τῆς ὑψηλίου νὰ διασώζουν καὶ νὰ ἀξιοποιοῦν τὴν πολιτιστικὴν τους κληρονομιά, ἀκόμα δὲ καὶ τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἀποτελοῦν δική τους πολιτιστικὴ κληρονομιά, ἀλλὰ ἀπλᾶ θρέθησαν στὰ ἐδάφη τους. Βλέπουμε ἔτσι ἀκόμα καὶ τὰ πιὸ ἀσυνήθιστα πράγματα νὰ ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ἐπίδειξης, νὰ μπαίνουν σὲ διτρίνες, ἀκόμα καὶ νὰ πληρώνουν οἱ πολῖτες τῶν κρατῶν ἐκεῖνων, ὅπως καὶ οἱ τουρίστες, γιὰ νὰ «θαυμάσουν» ὅ,τι πιὸ παράδοξο, πολλὲς φορὲς καὶ κακόγουστο, ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν οἱ λαοὶ αὐτοί. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τους, γι' αὐτὰ εἶναι περήφανοι. Οἱ Γερμανοὶ γιὰ τὶς συλλογὲς ποτηριῶν μπύρας, οἱ Γάλλοι γιὰ τὰ ἀρώματα, οἱ Ἀγγλοὶ γιὰ τὶς περὺκες τους, οἱ Ἑλβετοὶ γιὰ τὰ ρολόγια τους, οἱ Ἰσπανοὶ γιὰ τὰ κέρατα ταύρων ἀπὸ τὶς ταυρομαχίαι· καὶ πάει λέγοντας.

Ὑπάρχουν καὶ τὰ κράτη ἐκεῖνα, ποὺ ἔχουν μὲν νὰ ἐπιδείξουν ἱστορία, ἀλλὰ αὐτὴ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ τὰ μνημεῖα τῆς ἄλλοτε ἑλληνικῆς παρουσίας στὶς χώρες τους ἢ οἱ κακόγουστες ἀντιγραφές τῶν ἑλληνικῶν ἔργων τέχνης. Τέτοια κράτη εἶναι ἡ Ἰταλία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἀλβανία, ἡ Λιβύη καὶ ἄλλα. Καὶ ὑπάρχουν τέλος καὶ τὰ κράτη ἐκεῖνα, ποὺ ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν μνημεῖα «πολιτισμοῦ», ὅπου τὸ ἀπάνθρωπο, τὸ τερατώδες, τὸ ἀμετρο καὶ ἀπρόσωπο κυριαρχοῦν.

Ἐνῷ λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ οἱ πολιτισμοὶ ἐντάσσονται σὲ ὁρισμένες κατηγορίες, μέσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες μποροῦν νὰ ἐρευνηθοῦν καὶ νὰ ἀξιολογηθοῦν, ὑπάρχει καὶ ἓνας πολιτισμὸς μοναδικὸς στὸ εἶδος του, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐνταχθῇ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ παραπάνω σχήματα. Ὁ πολιτισμὸς ἐκεῖνος, ποὺ ἔδωσε γιὰ πρώτη φορὰ ἀξία στὸν παράγοντα ἀνθρώπου, ποὺ διέσωσε τὰ ὀνόματα ἀνθρώπων-δημιουργῶν καὶ καταξίωσε τὴν μνήμη τους στοὺς αἰῶνες μέσα ἀπὸ τὴν προβολὴ τοῦ αὐτόνομου ἔργου καὶ τῆς προσφορᾶς τους, ἓνας πολιτισμὸς ποὺ δὲν γνώρισε τὴν ἔννοια φόβος, παρὰ μόνον ἐκεῖνη τοῦ ἀγῶνα, τέλος ἓνα σύστημα ἠθικῶν ἀξιῶν βασισμένο στὴν λογικὴ, τὴν ἀπόδειξη καὶ στοὺς φυσικοὺς νόμους. Κι ἐκεῖ ποὺ ὅλοι θὰ περίμεναν τὸ κράτος ἐκεῖνο, ποὺ περιέχει σήμερα στὸ ἔδαφος του τὶς ἐστίες ἀναπτύξεως τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου πολιτισμοῦ, νὰ προστατεῖται καὶ νὰ ἀναδεικνύη τὰ ἔργα τῶν προγόνων του, ἐν τούτοις στὸ κράτος ἐκεῖνο, ποὺ αὐθαίρετα κάποιοι ἔδωσαν τὸ ὄνομα Ἑλλάδα, καπηλευόμενοι συνάμα τὴν ἱερὴ αὐτὴ λέξη καὶ θέλοντας νὰ σφετερισθοῦν τὴν δυναμικὴ τῆς παρουσίας καὶ τὸ πνεῦμα, ἡ κρατικὴ ἐξουσία μέρα μὲ τὴν μέρα ἔχει ἐπιδιοθετῇ σὲ ἓναν ἀγῶνα δρόμου, προκειμένου νὰ καταστρέψῃ ὅσο τὸ δυνατόν γρηγορότερα ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει ἀπὸ τὸ πέρασμα ἄλλων βαρβάρων σὲ ἄλλες ἱστορικὲς περιόδους. Οἱ τρόποι πολλοί, τὰ μέσα ἄφθονα. Ἀπὸ τὴν σύσταση τοῦ ρωμαίικου αὐτοῦ κρατιδίου λίγο μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ποὺ εἶχε χαθεῖ βέβαια, ἀλλὰ οἱ ξένες δυνάμεις εὐνόησαν τὴν δημιουργίαν ρωμαίικου κράτους χάριν τῶν δικῶν τους συμφερόντων, ἄρχισε σὲ κρατικὸ πλέον ἐπίπεδο ὁ ἀγῶνας λάσπης καὶ καταστροφῆς.

Πάτησαν πρώτα στὸν οἰκονομικὸ παράγοντα καὶ δημιούργησαν ἓνα καταχρεωμένο κρατίδιο, ποὺ τὰ χρέη του πληρώνουμε μέχρι καὶ σήμερα. Ἡ ξενοκρατία καὶ ὁ ραγιαδικὸς ἐγνιναν τρόπος ζωῆς καὶ στοιχεῖο κοινωνικῆς, πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐξέλιξης τῶν ἐρπετῶν ἐκεῖνων ποὺ κατέλαβαν τοὺς θύλακες ἐξουσίας. Μιὰ παράδοση, ποὺ συνεχίζεται μέχρι καὶ σήμερα. Κληρονομικοὶ κόλακες, ἀνδρείκελα τοῦ ἐξουσιασμοῦ, παραφουσκωμένα ἀσκήα γεμάτα κοπανιστὸ ἀέρα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ταγοὶ τοῦ ρωμαίικου κρατιδίου, αὐτοὶ ποὺ κάθε τετραετία ἢ καὶ σὲ πιὸ ταχτὰ διαστήματα ἀξιῶνουν τὴν ψήφο τῶν ὑπηκόων τους, προκειμένου νὰ ἔχουν τὸ ἄλλοθι τῆς «ἐκλογῆς τους ἀπὸ τὸν λαό», καὶ ὅχι τῆς διὰ τῆς βίας ἐπιβολῆς τους. Κι ἔχουν χωρίσει τὰ κοπάδια τους σὲ πράσινα, κόκκινα,

μπλὲ προβατάκια· καὶ ὅταν οἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτοῦν, δημιουργοῦν καὶ καμμία ἄλλη ποικιλία, προκειμένον νὰ σπᾶσουν τὴν μονοτονία. Ὅποιος καὶ νὰ δῇ, τὴν καρέκλα τους ποτὲ δὲν θὰ τὴν χάσουν, ἔτσι κι ἄλλιῶς ὅλοι ὑπάλληλοι εἶναι. Καὶ συνεχίζεται τὸ παιχνίδι τῆς διαδοχῆς ἐδῶ καὶ δεκαετίες. Στὴν ἀρχὴ μὲ τοὺς βασιλιάδες ἀπ' τὴν Βαυαρία. Μέχρι καὶ τὴν σημαία τοῦ κρατιδίου τὴν ἐπέβαλαν, ὥστε νὰ ἔχει τὰ χρώματα τῆς βαυαρικῆς. Κατήργησαν τὴν φουστανέλλα διὰ νόμου, πού ἐπὶ αἰῶνες οἱ Ἕλληνες ἔφεραν, κατὰλοιπο ἀρχαίας κληρονομίᾳς, τοῦ ἱματίου, καὶ ἔφεραν τὰ ξενόφερτα παντελόνια καὶ τὶς εὐρωπαϊκὲς στολές. Οἱ φιλέλληνες τῆς ἐπαναστάσεως ἔδωσαν τὴν θέση τους στοὺς ἀρχαιοκάπηλους λόρδους, κόμητες καὶ τοὺς ἄλλους εὐρωπαίους ἀγύρτες. Ὅχι πὼς τότε καὶ πάλι δὲν ὑπῆρχαν, ἀλλὰ μετὰ τὴν «ἀπελευθέρωση» τὸ κακὸ παράγινε. Οἱ παρεμβάσεις στὸ οἰκονομικὸ σύστημα τοῦ κρατιδίου γίνονταν ὅλο καὶ πιὸ ὠμές, μὲ ἀποκορύφωμα τὸν ἑλληνοτουρκικὸ πόλεμο τοῦ 1897. Τότε ἔκαναν τὸν λαὸ αὐτὸν νὰ πιστέψῃ, ὅτι σὲ μιὰ βδομάδα θὰ ἔκανε τὰ μπάνια του στὸν Βόσπορο. Τὸ αἰῶνιο παραμῦθι τοῦ μαρμαρωμένου βασιλιά. Τὸ βρῆκαν καὶ τὸ διατήρησαν. Τοὺς συνέφερε ἄλλωστε. Ἔτσι καὶ ξεκίνησε αὐτὸς ὁ πόλεμος, γέμισαν τὸν κόσμον ὑποσχέσεις, εἴχαμε βέβαια καὶ τὸ ξανθὸ γένος, τὸ εἶδαμε καὶ τὸ 1821. Ἀποτέλεσμα: Σταμάτησαν οἱ Τούρκοι στὴν Λαμία. Μέχρι ἐδῶ, τοὺς εἶπαν. Καὶ στὴν συνέχεια ἐπηκολούθησε νέα χειρότερη ἀνάμιξη τῶν ξένων στὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Οἱ ξένες ἀρχαιολογικὲς σχολὲς ἐν τῷ μεταξὺ ὀργιάζουν. Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Ἰταλοὶ, Ἀμερικανοὶ, Σουηδοί, Ἑλβετοί, Γερμανοί, ὅλοι παρέλασαν. Ὑπῆρχε ἄλλωστε φαῖ γιὰ ὅλους. Οἱ Ρωμιοί; Κουβαλοῦσαν τοὺς ντενεκέδες καὶ τὰ καροτσάκια μὲ τὰ χρώματα τῶν ἀνασκαφῶν. Πού καὶ πού δοντάγανε καὶ κανέναν ἐργάτη καὶ τὸν κάνανε ἀρχαιολόγο. Τοῦ φοράγανε καὶ κοστούμι, γραβάτα, καὶ ἔτοιμος ὁ ὑπάλληλος γιὰ τὴν διτρίνα, πού θὰ ἔδειχνε ὅτι ὑπολογίζον τοὺς Ρωμιούς. Κατάντια. Ποῦ σκάψανε αὐτοὶ οἱ ξένοι ἀρχαιολόγοι τόσες δεκαετίες καὶ ποιά ἢ προσφορά τους στὸν τόπο αὐτό; Στὴν Ἀκρόπολιν ἢ στὴν ἀρχαία ἀγορά, πού κι ἓνας μαθητὴς τοῦ δημοτικοῦ θὰ ἔδρισκε ἀρχαῖα; ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ καὶ ΔΕΗ ἢ ζωντανὴ ἀπόδειξη. Ὅπου καὶ νὰ σκάψῃς στὴν Ἑλλάδα, ἀρχαῖα θὰ βρῇς. Καὶ μήπως εἶναι τυχαῖο, ὅτι οἱ δύο μεγαλύτερες ἀνασκαφές, πού ἔχουν γίνει στὸν χώρὸ τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἔγιναν ἀπὸ μὴ ἐπαγγελματίες ἀρχαιολόγους, πού οἱ ἴδιες οἱ χώρες τους ἀπέρριπταν; Ἀπὸ τὸν Ἑβανὸς στὴν Κρήτη καὶ τὸν Σλήμαν στὶς Μυκῆνες;

Γεγονὸς εἶναι, ὅτι αὐτὴ ἡ χώρα δὲν ἔχει ἀλλάξει σὲ τίποτα. Ἀντίθετα μέρα μὲ τὴν μέρα ἡ κατάσταση χειροτερεύει. Fast-food, disco, pub, ξενόφερτα ἤθη καὶ ἔθιμα γενικά. Ἡ γλῶσσα μας σὲ ἔσχατη παρακμῇ, γεμάτη μιξοδαρδαρισμούς, τὰ ἀρχαῖα μας ἐξακολουθοῦν νὰ πουλιοῦνται στὸ ἐξωτερικόν, οἱ πολῖτες τῆς χώρας αὐτῆς Ρωμιοὶ-ραγιαῖδες, οἱ ἀρχαιολογικοὶ μας χώροι ὑποψήφιες στάνες, ὅσοι δὲν ἔχουν γίνει ἀκόμα· καὶ ὅσοι προβάλλονται στὸ ἐξωτερικόν, προβάλλονται μόνο γιὰ τὸ εἰσιτήριο καὶ τὴν διτρίνα. Καὶ ἓνα ὑπουργεῖο καταστροφῆς τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ κοντά, πού πατρονάρεται ἀπὸ ἓνα ἀνθελληνικὸ καὶ μισαλλόδοξο ρωμαῖκο κρατίδιο, ἀπὸ ὑπαλλήλους ξένων συμφερόντων. Κράτος-θηρσκειά-ἐξουσία. Εἴμαστε ὅλοι θύματά τους, ταυτόχρονα καὶ παροδικοὶ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν. Αὐτοὶ θὰ παραμένουν ὅμως, ὡς τὴν στιγμή πού κάποιοι ἀπὸ μᾶς ἀποδείξουν στὸ περιορισμένο τῆς ὑπαρξῆς τους ὅτι δὲν εἶναι ἀπλᾶ περαστικοί. Ἀντίδραση στὴν σαπουνόφουσα τῆς ἐξουσίας τους, στὴν καταστροφὴ τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἀπλᾶ γιὰ αὐτὸς ὑπῆρχε πολὺ πρὶν ἀπ' αὐτούς, καὶ κάποιοι πρέπει νὰ βρίσκονται μέσ' τοὺς αἰῶνες, γιὰ νὰ τὸν προφυλάσσουν. Εἶναι χρέος μας.

Νέμεσις

[Τὸ διήγημα πὺν ἀκολουθεῖ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀνέκδοτης συλλογῆς διηγημάτων με τίτλο «Ἡ ἀένανη σύγκρουση». Ἄλλα διηγήματα τῆς συλλογῆς αὐτῆς ἔχουν δημοσιευθεῖ στὸν «Δαυλὸ» (στὰ τεύχη 54, 79, 88, 107, 119, 130, 136, 144, 154 καὶ 159). Ὑπάρχει μία σύνδεση μεταξὺ τῶν διηγημάτων αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται ἡ αὐτοτελεία τους. Κάθε ὁμοιότητα μεῖ ἱστορικὰ πρόσωπα ἢ λαοὺς εἶναι συμπτωματικῇ].

Μετὰ τὴν πτῶση τῆς πρωτεύουσας, τὶς σφαγὲς καὶ τὶς λεηλασίες, ὁ κατακτητὴς ἐπέβαλε τὴν νέα τάξη πραγμάτων στὴν περιοχὴ τῆς ἡττημένης αὐτοκρατορίας. Τὴν κατευθυντήρια γραμμὴ στὰ μέτρα τῆς νέας τάξεως φρόντιζε νὰ δίνει, πάντοτε ἀφανῶς, τὸ μυστικὸ συμβούλιο τῶν μιγᾶδων.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μέτρα αὐτὰ ἦταν ὁ διορισμὸς ἀρχιερέως τοῦ ἡττημένου δόγματος καὶ ἡ παραχώρησις αὐτὸν προνομίων. Ἡ πείρα τοῦ παρελθόντος ἐπέβαλλε τὴν συνύπαρξιν δογμάτων. Οἱ μεταξύ τους διαφορὲς καὶ συγκρούσεις προκαλοῦν συσπειρώσεις στὸ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἀποτρέπουν ἐπικίνδυνες ἀπόψεις, ἐρωτηματικὰ καὶ ἐκτροπές-αἰρέσεις.

Ἡ πρώτη πράξις τοῦ διορισμένου ἀρχιερέα ἦταν, νὰ φροντίσει μεῖ κάθε μέσον γιὰ τὴ διάλυση τῆς μικρῆς ἐπικίνδυνης ἐστίας, πὺν εἶχε δημιουργηθεῖ στὸ νότιο ἄκρο τῆς χερσονήσου. Μιᾶς κινήσεως, πὺν ἐστόχευε στὴν ἀναβίωσιν τοῦ παλαιοῦ πολιτισμοῦ. Πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ὑπεργήρου ἐκφραστοῦ τῆς κινήσεως αὐτῆς καίει τὰ βιβλία του δημοσίως, καὶ ἐξορκίζονται οἱ πιστοὶ τοῦ δόγματος νὰ ἐξαφανίσουν κάθε ἀντίτυπον, ὅπου καὶ ἂν εὗρεται.

Ἡ ἥττα ἔχει συνετίσει τὸ ἱερατεῖον. Θεωρεῖ ἐπιβεβλημένη τὴν κάθαρσιν ἀπὸ στοιχεῖα, πὺν τείνουν νὰ ξυπνοῦν φιλοσοφικὰς σκέψεις κρυμμένες στὰ γονίδια τῶν πιστῶν, ἰδιαιτέρως ἐκείνων πὺν διατηροῦν μνήμες τοῦ παρελθόντος, ὅταν ὁ προσηλυτισμὸς τοῦ λα-

Α. ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ

Ἡ Μεγάλῃ Νύχτα

οῦ τῆς χερσονήσου στὸ δόγμα εἶχε συντελεστῇ μεῖ τὴν ἐπιβολὴν βίας κάθε μορφῆς. Ἡ ἄποψη ὅτι ἡ ἥττα ἦταν συνέπεια τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὰ «θέσφατα», πὺς «ἦταν θέλημα Θεοῦ»... ἄρχισε νὰ κυκλοφορεῖ εὐρύτατα μεῖ τῇ φροντίδα βέβαια τοῦ ἱερατείου.

...

Ὁ κατακτητὴς, ἔχοντας ξεκινήσει πρὶν μερικὸς αἰῶνες μεῖ ἓναν ὀλιγάριθμον πληθυσμὸν καὶ στρατὸν, ἔχοντας πολλαπλασιάσει τὴ δύναμιν του μεῖ βίαιη ἐξάπλωσις τοῦ δόγματος τοῦ στοὺς λαοὺς τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς αὐτοκρατορίας, ἀπέφυγε τὴν μαζικὴ ἐπιβολὴν τοῦ δόγματος τοῦ στὸ λαὸν τῆς χερσονήσου, ὅταν κατέλαβε καὶ αὐτὴν μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς πρωτεύουσας. Ἦταν καὶ αὐτὸ μιὰ ἀπόφασιν τοῦ μυστικοῦ συμβουλίου τῶν μιγᾶδων, πὺν καλύφθηκε μεῖ τὴν ἄποψιν πὺς ὁ κατακτητὴς δὲν θέλησε τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἐπιβολὴν τοῦ θρησκευματος τοῦ γιὰ δημοσιολογικοὺς λόγους. Δὲν ἔπαψαν βέβαια τελείως οἱ προσηλυτισμοί, ἄλλοτε βίαιοι μικρῶν ὁμάδων πληθυσμοῦ, ἄλλοτε μεμονωμένων ἀτόμων ἢ οἰκογενειῶν καὶ συχνὰ μεῖ ἀπαγωγὰς μικρῶν παιδιῶν καὶ νεαρῶν γυναικῶν. Οὔτε ἔλειψαν οἱ ὁμαδικὲς σφαγὲς πληθυσμῶν σὲ διάφορες περιοχὰς. Ἀξιο μνείας εἶναι, πὺς πίσω ἀπὸ κάθε μεγάλη καὶ ὠργανωμένη σφαγὴ δρῶσκοντο πάντοτε κάποιοι μιγάδες, πὺν κατεῖχαν αἰρίες θέσεις στὴν νέα τάξιν πραγμάτων καὶ στὴν οἰκονομία τῆς.

Τὸν αἰώνιον ρόλον τοῦ στὶς περιπτώσεις αὐτὰς ἐξακολουθοῦσε πάντοτε νὰ παίζει τὸ ἱερατεῖον τῶν μιγᾶδων, τοῦ πρωτογενοῦς δόγματος, πὺν εἶχαν ἰδρύσει οἱ εἰσβολεῖς. Τὸ ἱερατεῖον αὐτό, πάντοτε ὕπουλον καὶ καταχθόνιον, φρόντιζε νὰ ἐπωφελεῖται κάθε καταστάσεως συμφωνὰ μεῖ τὶς ὑποδείξεις τοῦ μυστικοῦ συμβουλίου.

Στὴν ἀγριότητα τοῦ κατακτητῆ καὶ τὴν δολιότητα τῶν μιγᾶδων ἐρχόταν νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ ἐλεεινότητα τῶν ὁμοθηρήσκων. Ἀνατολή, Δύσις καὶ μιγάδες ἀλληλοὑποβλεπόμενοι καὶ ἀλληλομισούμενοι συναγω-

νίζοντο και συνεργάζοντο στην άρπαγή, στο διασμό, στη σκύλευση του ήττημένου δόγματος.

Το μυστικό συμβούλιο, παίζοντας τον άφανη αλλά και κυρίαρχο ρόλο του, κατεύθυνε τη διαμόρφωση της νέας καταστάσεως. 'Η ικανότητά του στη δημιουργία δογμάτων, κληρονομημένη από τους εισβολείς προγόνους των μιγάδων, ήταν πάντοτε το κυριότερο μέσον που διέθετε στην προσπάθειά του για παγκόσμια κυριαρχία.

Τέσσερα δόγματα, τέσσερα ιερατεία, τέσσερεις «ίπποτες της αποκαλύψεως», δημιουργήματα και όργανα του ίδιου άφεντικού, του συμβουλίου Σωτηρίας 'Ισχυρών 'Ωργανωμένων Νόων, πάλευαν μεταξύ τους όχι για τη νίκη ενός εξ αυτών αλλά για την εξουδετέρωση του κοινού αντιπάλου τους, του πολιτισμού του λαού της χερσονήσου. Του πολιτισμού, που κατώρθωσε να υπάρχει μετά από τόσες καταστροφές και διώξεις, που ξαναγεννιόταν από τις στάχτες του μέσα και σ' αυτά ακόμα τα δόγματα με τα «πώς;», τα «γιατί;», τις άμφισβητήσεις, τις άμφιβολίες, τις αίρέσεις, την άθάνατη δύναμη του έρευνητικού και άνυποτάκτου πνεύματος του λαού της χερσονήσου. Του λαού, του όποιου την ολοκληρωτική έξοντωση παρά την επιθυμία του μυστικού συμβουλίου των μιγάδων απέκλειε ρητά ή έντολή των εισβολέων προγόνων τους. 'Η ύβριδική υπόσταση των μιγάδων περιείχε πάντοτε τον κίνδυνο έκφυλισμού, κι ήταν κατά καιρούς άπαραίτητη ή είσορή νέου αίματος, μιá νέα επιμείζια στις άνώτερες τάξεις τους.

Κύματα φυγάδων από τις περιοχές της ήττημένης αυτοκρατορίας έχουν κατακλύσει τη Δύση. Οί συνθήκες φυγής τους, οί άνάγκες έπιδιώσεως στους τόπους καταφυγής και ό φανατισμός του ιερατείου της Δύσεως δέν άργούν νά επιφέρουν την άφομοίωσή τους μετά τις πρώτες γενιές με τους κατοίκους των περιοχών, στίς όποιες έχουν καταφύγει.

'Η έγκατάσταση των φυγάδων, που σέ πολλές περιοχές έπιφέρει σοβαρές πληθυσμιακές μεταβολές, συντελεί στην εξέλιξη

μιáς μεγάλης έκτάσεως πολιτιστικής και πολιτισμικής έπαναστάσεως με έπιπτώσεις στίς τέχνες, τίς έπιστήμες, τίς γνώσεις, τη σκέψη.

Δέν έχουν περάσει δύο γενιές από την πτώση και τά μεγάλα κύματα των φυγάδων, όταν ξεκινούν οί καρσέλλες για την «ανάκαλυψη» του Νέου Κόσμου. 'Ο ναύαρχος-άρχηγός της άποστολής κρύβει έπιμελώς την καταγωγή του. Την αποκαλύπτει όμως το πρώτο γράμμα της ύπογραφής του: στά έγγραφα και το ήμερολόγιο του πλοίου του δέν είναι από το άλφάβητο της Δύσεως. "Όταν επέμενε για το πρός δυσμάς ταξίδι του, είχε διαβάσει την κρυμμένη ρήση του κυνικού φιλοσόφου προς τον νεαρό βασιλέα-στρατηλάτη, σέ κείμενο που γράφτηκε πριν από δεκαπέντε αιώνες: «...οὐδ' άν έτέραν προσλάβης μείζω της 'Ασίας ήπειρον τον 'Ωκεανόν διανηξάμενος».

Κι ή άνακάλυψη θά αλλάξει τη μορφή του κόσμου.

Με το πέρασμα των χρόνων ή ειρηνική επανάσταση, που άργότερα θά αποκληθεί άναγέννηση, άμβλύνει κάπως το δογματισμό της Δύσεως και έπιτρέπει στους νέους φυγάδες τη δημιουργία παροικιών. Τά μέλη των παροικιών αυτών, οί όποιες γνωρίζουν οικονομική άνθηση, καταλαμβάνουν καιρίες θέσεις στίς τοπικές κοινωνίες, διακρινόμενα στο έμπόριο, στα γράμματα, στίς τέχνες, στίς έπιστήμες αλλά και στη διοίκηση και στην πολιτική.

Το μυστικό συμβούλιο των μιγάδων δέν έφησυχάζει με την έπιβολή του νέου δόγματος. Γνωρίζει τίς άστείρευτες δυνάμεις του αντιπάλου. 'Η πείρα του παρελθόντος έχει διδάξει, πώς τά στοιχεία του πολιτισμού, που υπάρχουν άνεξίτηλα στά χρωμώματα του λαού της χερσονήσου, είναι ικανά νά δημιουργήσουν προδλήματα σέ κάθε δόγμα, με μόνη εξαίρεση το πρωτογενές - αυτό που ίδρυσαν οί εισβολείς πρόγονοι των μιγάδων.

Σημείον άνησυχίας άποτελεί ή χρησιμοποίηση από τον κατακτητή, στά έπίσημα έγγραφα και στίς σχέσεις του με τους ξένους ήγέτες, της γλώσσας του κατακτημένου. Το

συμβούλιο Σωτηρίας Ἰσχυρῶν Ὁργανωμένων Νόων ἤξερε καλά τὴ μεγάλη σημασία τῆς γλώσσας αὐτῆς. Τὴν εἶχε χρησιμοποιήσει καὶ αὐτὸ παλαιότερα, ὅταν τὸ συνέφερε. Μετὰ ὅμως, ὅταν ἄρχισε νὰ ἀντιλαμβάνεται τὸν κίνδυνο, ἀπέτρεψε τὴν υἱοθέτησίν της ἀπὸ πολυπληθῆ λαὸ τοῦ βορρᾶ, μὲ τὴν δημιουργία ἀλφαδήτου τῆς πρωτόγονης γλώσσας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ δύο ἱερωμένους. Ἐτσι ἀπεφεύχθη ἡ υἱοθέτηση τοῦ ἀλφαδήτου καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς γλώσσας.

Ἄλλο σημεῖο, ποὺ προκαλεῖ ἀνησυχία, εἶναι ἡ προσπάθεια ὀρισμένων ἐπιγόνων τοῦ κατακτητῆ, νὰ φέρουν κοντὰ νικητὴ καὶ ἡττημένο, δίνοντας στὰ δόγματα δευτερεύουσα σημασία. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ματαιώνεται μὲ τὴ συνεχῆ καλλιέργεια ἐχθρότητας ἀπὸ τὰ ἱερατεῖα.

Ἐχουν περάσει τρεῖς δλόκληροι αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῆς νέας τάξεως στὴν αὐτοκρατορία. Ἡ μορφὴ τοῦ κόσμου στὸ διάστημα αὐτὸ ἔχει ἀλλάξει. Δύο νέες ἡπείροι ἔχουν προστεθεῖ στὸ χάρτη. Τὰ κράτη τῆς Δύσεως ἐπεκτείνουν τὴν κυριαρχία τους σὲ νέες χῶρες, καὶ στὴ ζωὴ τῶν λαῶν τους ἐπέρχονται βασικὲς ἀλλαγές.

Διάφοροι μιγάδες μὲ τίς κατάλληλες ἐνέργειες τοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ ἱερατείου τους ἔχουν προωθηθεῖ σὲ ὑψηλές θέσεις τῶν δυτικῶν χωρῶν καὶ δημιουργοῦν οἰκονομικὲς δυναστείες, τίς ὁποῖες τὸ συμβούλιο θὰ χρησιμοποιήσῃ κατάλληλα στὸ μέλλον. Μιγάδες «ἐπιστήμονες» καὶ «διανοούμενοι» κατὰσκευάζουν «θεωρίες», ποὺ προσπαθοῦν νὰ μειώσουν τὴν προσφορὰ τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου στὸν πολιτισμὸ, παρουσιάζοντάς τον ὡς μὴ αὐτόχθονα καὶ ἀμφισβητώντας τὴ γνησιότητα τῆς γλώσσας καὶ τοῦ ἀλφαδήτου του.

Στὸ ἴδιο διάστημα ὁ λαὸς τῆς χερσονήσου, ζώντας στὸ πυκνότερο σκοτάδι τῆς ἱστορίας του, ἔχει κάνει πολλὰ ἀπόπειρες νὰ τινάξῃ τὸ βάρος ζυγοῦ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ὅλες πνίγονται στὸ αἷμα· καὶ ὁ σκληρότερος ἀντίπαλός του στίς μάχες προέρχεται ἀπὸ τὰ σπλάγγνα του. Ἀπὸ τὰ νήπια ποὺ ἄρπαξε ὁ κατακτητῆς, γιὰ νὰ δημιουργεῖ ἐπὶλεκτα στρατιωτικὰ σώματα.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα ἡ πολιτισμικὴ ὑπεροχὴ εἶναι τεράστια. Τὸ δόγμα τοῦ κατακτητῆ τὸν κρατᾷ σὲ χαμηλὸ μορφωτικὸ καὶ διανοητικὸ ἐπίπεδο, ἔτσι ὑστερεῖ ἔναντι τοῦ ὑποδούλου, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ οἰκονομία, τὸ ἐμπόριο, ἡ ναυτιλία, οἱ τέχνες, οἱ ἐπιστῆμες νὰ βρίσκονται σὲ χέρια τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου. Ἀλλὰ καὶ σὲ ὑψηλές καὶ ἐμπιστευτικὲς κρατικὲς θέσεις, ἰδιαίτερα στὸ διπλωματικὸ σῶμα, ὑπηρετοῦν μέλη τῆς πρωτευουσιάνικης ἐλίτ τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου. Ἀπὸ τὴν ἴδια ἐλίτ διορίζονται καὶ οἱ ἡγεμόνες συντοκρατορίας.

Συνέπεια αὐτῶν εἶναι μία συνεχὴς ἀνόρθωση πολλῶν ὁμάδων ὑποδούλων, ποὺ γίνονται ἐμφανὲς καὶ μὲ τὸ πλῆθος τῶν σχολείων ποὺ λειτουργοῦν στὴ χερσόνησο καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς αὐτοκρατορίας. Στὴν ἴδρυση τῶν σχολείων αὐτῶν συνεισφέρουν καὶ οἱ εὐήμεροῦντες ὁμογενεῖς τῶν διαφόρων παροικιῶν.

Τὴν προσπάθεια πνευματικῆς ἀνορθώσεως τῶν ὑποδούλων καὶ τὴν σύνδεσή τους μὲ τὸ παρελθόν τους δὲν βλέπει «μὲ καλὸ μάτι» τὸ μυστικὸ συμβούλιο. Ἰδιαίτερα ὅμως θεωρεῖται μὲ τὴν πληροφορία, πὺς νεωτεριστῆς ἡγέτης τῆς αὐτοκρατορίας συνέστησε μὲ κάθε μυστικότητα ὁμάδα προσώπων ἐμπιστοσύνης του, ποὺ περιλαμβάνει καὶ ἀπογόνους ἐξωμοτῶν, γιὰ τὴν μελέτη καθιερώσεως ἰσότητος μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῶν δογμάτων καὶ παραχώρηση ἴσων δικαιωμάτων στὸν ὑπόδουλο λαὸ τῆς χερσονήσου, μὲ σκοπὸ τὴν σταδιακὴ ὁργάνωση τῆς αὐτοκρατορίας στὴν προγενέστερη μορφὴ της.

Ὁ κίνδυνος τῆς μεταλλάξεως γίνεται πιά ἐμφανὲς. Καὶ τὸ προηγούμενο εἶναι βέβαια γνωστό. Τὸ συμβούλιο βλέπει νὰ ἔρχεται γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα ἡ ἀνατροπὴ τῶν σχεδίων τῶν μιγάδων προγόνων του καὶ ἐξετάζει τὴν ἐφαρμογὴ ἐναλλακτικῆς λύσεως. Οἱ μιγάδες στὰ ἀνακτοδοῦλια, στίς κυβερνήσεις καὶ στίς ὑπηρεσίες τῶν διαφόρων κρατῶν παίρνουν τίς σχετικὲς ὁδηγίες. Καὶ οἱ διαφορὲς μυστικὲς ἐταιρίες ἀρχίζουν τὴ δράση τους τόσο μέσα στὰ ὄρια τῆς αὐτοκρατορίας ὅσο καὶ στίς παροικίες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τυμφρηστός

Θ' ἀνάψω τὴ σθημένη ἐστία σου καὶ θὰ προσφέρω τὶς πίττες σου ἀπὸ χόρτα μυριστικά, γάλα ἀπὸ τὶς κατοίκες σου, μέλι ἀπὸ τὶς πλαγιὲς τοῦ Τυμφρηστοῦ. Τοῦτ' ἡ γραφή εἶναι δική σου, κυρά. Θὰ ψάξει νὰ βρεῖ τὴν ψυχὴ σου, ὅποια καὶ νὰ 'ναι. Δὲ θὰ ξεστρατίσει σὲ ἐπικηδεῖους καὶ μνημόσυνα τῆς ρουτίνας. Εἶχες τὴ μοῖρα τοῦ δέντρον καὶ τῆς τραγικῆς ρίζας του· τῆς καρυδιᾶς, πὺν ἴσκιωνε τὴν αὐλὴ σου καὶ γέμιζε τὶς χοῦφτες τῶν παιδιῶν νωποὺς καρπούς· πὺν καμμιᾶς τιμῆς δὲν εἶχε χρεῖα καὶ κανένα στολίδι δὲν τῆς ταίριαζε.

Ἕγπνος-θάνατος, θάνατος-ῥπνος. Τί ὄνειρα βλέπεις, κυρά; Ἕν' ἀστέρι πέφτει καὶ κάνω μιὰ εὐχή: Νὰ ὄνειρευνεῖς, πὺς εἶσαι ἡ λυγρὴ τῶν δεκαεφτά χρόνων καὶ σέρνεις τὸ χορὸ κάτω ἀπὸ τὸ γερο-πλάτανο. Κι ἐκεῖνος ὁ λεβέντης, πὺν ξέρουμε κι οἱ δύο, ὁ φουστανελλᾶς ντέ, ἀρπάξει μ' ἓνα σάλτο τὸ πεσμένο μαντήλι σου καὶ τὸ φέρνει στὸ στήθος του. Τί θὰ γίνει κάποτε τ' ὄνειρό σου; Ποιὰ μορφή, ποιὸ σχῆμα ζωῆς θὰ πάρει; Θὰ γίνει ἔλατος, ἀνθισμένη κερασιά, πὺνλὶ μοναχικὸ τῆς νύχτας, ἀγρὸς σπαρμένος ἀνεμῶνες; ἢ φαρμάκι, θράχος ἐκδίκησης; «Καὶ στὰ μάτια μέσα τῶν θυτῶν ἀνερμήνευτος ἔμεινε ὁ ἀστεριᾶς – καὶ στὰ δάθη μέσα τῶν ματιῶν ἀνεπίδοτο ἔμεινε τὸ ἡλιοδασίλεμα (...). – Βαθιὰ κάτω ἀπ' τὸ χῶμα συννέφιασε ἀνεβάζοντας –χαλίκι μαῦρο– καὶ δροντές, ἡ ὀργὴ τῶν νεκρῶν –καὶ ἀργὰ στὸν ἀνεμο τρίζοντας– ἐγυρίσανε πάλι μὲ τὸ στήθος μπροστὰ-φοδερά, – τῶν θράχων τὰ ἀγάλματα».

«Μὲ τὴν πρώτη σταγόνα τῆς δροχῆς πέθανε τὸ καλοκαίρι». Οἱ ὁμίχλες πιάσαν τὰ χαμηλὰ καὶ τὸ χῶμα πὺν σὲ σκεπάζει νότισε. Ἕνα ρίγος διαπερνᾷ τὸ δάσος. Πόσα χρόνια σήκωσες; Πόσα χρόνια ἄντεξες; Μακάρι νὰ 'ξερες. Ποιὰ καστανιά, ποιὰ καρυδιὰ μετράει τὰ χρόνια; Ἕκεῖνο τὸ ὀλοστρόγγυλο "Ο", πὺν σχηματίσες μὲ τὰ δάχτυλα, λίγο πρὶν φύγεις, κνττάζοντας ἴσια στὰ μάτια τῆ νύχης σου, τί νὰ σήμαινε ἀραγε; Τετέλεσται; Ὅλα εἶναι μηδέν; Θλιβερὴ διαπίστωση ἦταν, κραυγὴ τοῦ ἀνθρώπου, νουθεσία ἢ ἀπειλὴ γιὰ κείνη πὺν σοὺ πῆρε τὸ γιὸ τὸν αἶροντα τὴν ἁμαρτία τοῦ κόσμου;

Βγαίνω στὸ ξύλινο χαγιάτι σου καὶ θυθίζομαι στὸ ἔρεθος. Κάποιος εἶπε, ὅτι «ἡ νύχτα τὰ ξέρει ὅλα». Καὶ ἡ νύχτα τῆς ὀξιάς καὶ τοῦ ἔλατον δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὴ νύχτα τῆς μεγάλης πολιτείας. Ἕκεῖνη δὲν εἶναι παρὰ ψευδεπίγραφη μέρα. Τὸ φῶς τῆς εἶναι φκιαχτὸ κι ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ παραπλανᾷ, νὰ πλαστογραφεῖ τὴν πραγματικότητα. Αὐτὸς νὰ 'ταν ὁ λόγος, πὺν δὲν ἔτρεφες ἐκτίμησι γιὰ τοὺς πρωτενουσιάνους; Ὁ ἐρχομὸς τους ἦταν γιὰ σένα κάτι σὰν ἐπέλασι θαρδάρων. Ἕχανες τὴν ἰσορροπία σου καὶ γινόσουν ἐριστική, ἐπιθετικὴ κάποτε. Δὲν παρέλειπες ὅμως νὰ μᾶς χαρίζεις τὴ θαλπωρὴ τῆς ἐστίας σου, νὰ προσφέρεις «καρυδάκι» τὸ ἀπομεσήμερο, νὰ ψήνεις κάστανά στὰ κάρδοννα, πατάτες στὴ ρόβολη γιὰ τὰ παιδιά. Μαζί μου τὰ πηγαινες καλὰ. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλία σου, γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη πὺν μοῦ ἔδειξες. Ἕταν κάτι σὰν ἐπιδοκιμασία τῆς Ἑστίας, ἀποδοχὴ τῆς μάνας Γῆς. Καὶ ἦταν ἐκεῖνα τὰ θράδνα, πὺν καθισμένη στὸ παραγώνι ἄκουγα τὶς ἱστορίες σου. Ἕλεγες-ἔλεγες, καὶ τί δὲν ἔλεγες; – «Τ' ἤμουνα τότε πὺν ἤρθανε νὰ μὲ κλέψουνε· κοπελλοῦδα στὸ πρῶτο λουλούδιμα. Νὰ 'ναι Γενάρης μήνας καὶ νὰ 'μαι ὀλομόναχη μέσα στὴν ἄγρια νύχτα μ' ἔφτα κουτσούδελα. Ἕκουσα πρῶτα τὰ σκυλιὰ μακρὰ, ὕστερα στὴ στάνη τοῦ Προκόπη, μετὰ στὸ χωριό. Κοπήκανε. Μιὰ πιστολιά, ὕστερα δεύτερη. Λουφάξανε. Χουφτώνω τὸ μαυρομάνικο καὶ ξεκρεμᾶω τὸ (ν)τουφέκι. Τὰ μικρὰ σκούζανε. – Σκάστε μωρέ. Βάνω αὐτὶ. Ἕκούω χαλίγια νὰ χαρχαλᾶνε καὶ κουδέντες χαμηλόφωνες στὴν αὐλὴ. – Ἕνοιξε. Ἕλα μὲ τὸ καλὸ, γιὰ νὰ μὴ σὲ πάρουμε μὲ τὸ ζόρι. Βάνω τὴν κάννη στὸ καφασωτό. Μπάμ-μπάμ-μπάμ. – Ρεῖ ἄντρες τῆς ντροπῆς. Ἕλάτε μέσα νὰ σᾶς κεράσω. Μὴν τοὺς εἶδατε. Καπνὸς καὶ μπαροῦτι. Καὶ σὰν τὸ 'φερε ὁ λόγος, ἐδῶ φτιάναμε τὰ δόλια γιὰ τοὺς καπεταναίους. Μὲς στὴ γῆ σὰν τοὺς τυφλοπόντικες. Ἕεκκλησιὰ εἶναι σκαμμένη ἀπὸ κάτω. Τοῦρκος δὲν πάτησε στὸ χωριό. Μῆτε Γερμανός. Ἕστερα ἤρθαν τὰ αἶσχη. Εἶδα νὰ καῖνε σπίτια, νὰ σφάζουν μὲ τὸ κονσερβοκούτι. Φαγωθήκαμε μεταξύ μας. Τί στὴν ὀργὴ κρύβει ὁ ἄνθρωπος μέσα του πιά. Ἕσε. Δὲ θέλω νὰ τὰ θυμᾶμαι. – Ἕέρεις, κυρά, κάτω σ' ἐμᾶς, κι ἐκεῖ ἀκόμα πὺν δὲν πάτησε Τοῦρκος, ξε-

πουλᾶνε τὴ γῆ στοὺς Γερμανούς. Σ' αὐτούς, πού ἦρθαν ἄλλοτε μὲ φωτιά καὶ μὲ σίδερο καὶ τώρα ἔρχονται μὲ τὸ χρῆμα. Κανείς δὲ μπορεῖ ν' ἀντισταθεῖ στὸ μαμωνά. Τί κατάντια! Ἐδῶ τί γίνεται;» – «Ποιός τολμάει! Ἀπὸ τοῦτο τὸ χέρι θά πάει. Τ' ἄρματα τί τὰ ἔχουμε! (Κι ἔδειχνε τὸ τουφέκι)». – «Δὲν ἦρθες ποτὲ στὴν Ἀθήνα». – «Ἄκου, κόρη μου. Τὸ ριζικό μου ἐμένα εἶναι σ' ἐτοῦτο τὸ βουνό, κι ἄμ' ἀποκόψεις τὸ δέντρο ἀπὸ τὴ ρίζα του, πάει, ξεράθηκε».

Τὴν πρώτη φορὰ πού σὲ εἶδα, ἀπόμεινα νὰ σὲ παρατηρῶ. Ἦσουν ἡ ἐνσάρκωσι τοῦ Τυμφορηστοῦ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσι. Εἶχε ἀφήσει τὴ σφραγίδα του ἐπάνω σου· στοὺς γερούς ἄρμούς, στὴν κορμοστασιά, μοναδική γιὰ τὴν ἡλικία σου, στίς πλαγιές τοῦ προσώπου καὶ σ' ἐκεῖνα τὰ μάτια πού ταξίδευαν στοὺς δικούς τους κόσμους καὶ δὲν ἔδιναν θάρρητα. Ἐκοψες ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους καὶ στάθηκες μπροστά μου. – «Ελόγου σου;» Σοῦ πρόσφερα μιὰ φιάλη μὲ ἐκλεκτὸ κρασί. Τὴν πήρες μὲ τὰ δύο σου χέρια καὶ τὴ χάιδευες. – «Αὐτὸ εἶναι φάρμακο», εἶπες, καὶ χαμογέλασες. Κι εἶχε τὸ χαμογέλιο σου τὴν ξαστεριά καὶ τὴ λάμψη ἐνός κοριτσιοῦ. Ποιὰ «νύμφη ἀνύμφης» εἶχε στοιχειώσει μέσα σ' ἐτοῦτο τὸ ροζισασμένο δέντρο; Ποιὰς ἡλικίας ἦταν ἡ γυναῖκα, πού ἦρθε σ' ἐμένα; Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή γίναμε φίλες. – «Λέω, νὰ πάρω τὸν ἀνήφορο μὲ τὸ γλυκοχάραμα, γιὰ νὰ προλάβω τὴν Ἀνατολὴ ψηλά». – «Λωλάθης, κόρη μου; Ψηλά εἶναι λύκοι. Κι ἔτσι καὶ σὲ προκάμει ἡ ὁμίχλη, χάθηκες. Ἄς εἶναι. Θάρθω μαζί σου». Καὶ ἦρθες. Κι ὅταν μᾶς πήρε τὸ κατόπι ἡ ὁμίχλη, γλυστρούσες λαφίνα στὸν κατήφορο ἀνοίγοντάς μου τὸ δρόμο. Κι ὅταν φτάσαμε κι ἐγὼ σωριάστηκα ἐξουθενωμένη, ἐσὺ ὄγνηκες στὸν κῆπο, γιὰ «νὰ μάσεις χόρτα» γιὰ μένα. Κυρὰ-μάνα μου. Ἐσὺ σαι ὁ Τυμφορηστός.

«Τ' ἀηδόνια δὲ μ' ἀφήνοννε νὰ κοιμηθῶ στίς Πλάτρες». Μπαίνω μέσα, ψήνω καφέ στὰ κάρβουνα καὶ ἀκούω τὰ νερὰ νὰ βουίζουν. Φεύγουν γιὰ τὸ μεγάλο ποτάμι. Ὅλα φεύγουν. – «Πές μου, πού πάνε». «Πάνε» ἀραγε ἢ κινεῦνται, γιὰ νὰ μὴ σαπίσουν, γιὰ νὰ δημιουργήσουν τίς νέες μορφές μὲ τὸν ἔρωτα καὶ τὸ θάνατο; – «Δὲν ἔχεις ὕπνο, κόρη μου;» – «Αὐτὴ τὴ νύχτα θέλω νὰ τὴν πάρω μαζί μου, κυρὰ. Εἶναι τόσο ὁμορφα ἐδῶ. Στὸν παράδεισο ζεῖς».

Δὲ μίλησε. Κάθισε στὸ παραγώνι κι ἀπόμεινε νὰ κυττάζει τίς φλόγες μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Περίμενα. Ἐβλεπα τὴν μεταμόρφωσι καὶ δὲν πίστευα στὰ μάτια μου. Ἡ σέρερη, ἡ ἀπρόσιτη γυναῖκα τοῦ βουνοῦ ἔλυνε σιγά-σιγά καὶ τὴ θέσι τῆς ἐπαιρνε μιὰ τραγικὴ φιγούρα ἀπὸ τὸ χορὸ τῆς «Ορέστεας». Ἡ φωνὴ τῆς κάποτε ὄγνηκε ἀγνή, μακρόσυρτη, ἀλλοιωτεμένη. – «Ἐγὼ τὸν παράδεισο τὸν ἔχασα. Καὶ τὸν κάτω, καὶ τὸν ἄπάνω».

Δὲν σὲ διέκοψα. Κατάλαβα πὼς εἶχε φτάσει ἡ ὥρα. Κάθισα δίπλα σου καὶ πέρασα τὸ χέρι στοὺς ὤμους σου.

– «Ἐκεῖνο πού ἤθελα, δὲν τὸ ἔζησα. Ἐζησα τὴν κόλασι κι ἔφτασα μέχρι τὸ φόνου. Ἀνοίγω γιὰ πρώτη φορὰ τὴν καρδιά μου. Ξεμολογιέμαι. Δὲ λείπω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, ἀλλὰ μὲ τὸν παπὰ δὲν ἔχω κουθέντες. Ἐρχόταν στὸ χωριὸ ντυμένος φουστανέλλα πάνω σ' ἄσπρο ἄλογο, ἴδιος Ἀι-Γιῶργης. Αὐτὸς εἶν' ὁ ἄντρας μου, εἶπα, σὰν τὸν ἀντίκρισα. Ἦρθε καὶ μὲ ζήτησε. Οἱ δικοί μου δὲν τὸν ἤθελαν, εἶχαν ἄλλον ὕπ' ὄψι. Τὰ στήλωσα. Φώναξα, πάλαιψα, δὲν τὰ ἔβαλα κάτω. Ἀρχισε τὸ ξῦλο. Ἐξὶ ἄντρες μὲ χτυποῦσαν μὲ τίς θάρδιες. Ἐνα μῆνα ξῦλο, τρεῖς μῆνες στὴν ἀπλάδα. Ἐτσι καὶ στάθηκα στὰ πόδια μου, μὲ πήραν σηκωτὴ καὶ μὲ στεφάνωσαν μὲ τὸν δικό τους. Ὁ παπὰς ἤξερε· δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ κάνει. Μοῦ μῆνυσε νὰ κλεφτοῦμε. Δὲ γινόταν τίποτα πιά. Θὰ μᾶς εὔρισκαν καὶ θὰ πῆγαινε σκοτωτός. Κι ἐγὼ μαζί του. Τὸν συχωρεμένο δὲ μπορούσα νὰ τὸν βλέπω στὰ μάτια μου. Κι αὐτὸς ἤξερε, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ μοῦ περάσει στεφάνι. Τὸν καταφρονοῦσα, τὸν πρόσβαλλα, τοῦ φερόμουν σὰ νὰ ἦταν σκυλί. Δὲν τὸν ἄφηνα νὰ μὲ πλησιάσει κι οὔτε πού κατάλαβα, πὼς ἔπιασα τὸ γιό μου. Λογάριασέ με παρθένα. Μαράζωσε. Τό ῥιξε στὸ χαρτί, στὸ πόμα, κατάντησε ἄχρηστος, ἔπαθε φθίσι κι ἔφυγε νωρίς. Ἐγὼ τὸν σκότωσα, καὶ τὸ ἤθελα. Εἶμαι μιὰ φόνισσα χωρὶς μαχαίρι».

Καὶ «νύμφη ἀνύμφευτος». »Προχώρησες γεμάτη ὁδὺνη καὶ ὄνειρο». Ὀνειρέψου, κυρὰ. Θάρθ' ἡ ὥρα, πού «θὰ χτυπήσει τὸν κόσμο ἡ ἀθωότητα» καὶ τὰ ὄνειρα θὰ νικήσουν τὸν Ἀδὴ.

Οὐρανία Πρίγκουρη

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

J.P. MALLORY, *Οἱ Ἰνδοευρωπαῖοι*

Ἡ θεωρία περὶ τῶν ἀνυπαρκτῶν «Ἰνδοευρωπαίων» καὶ τῆς οὐδέποτε ὁμιληθείσης «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Γλώσσας» μπορεῖ νὰ στερεῖται οἷα σδήποτε ἐπιστημονικῆς ἀξίας, ἀποτελεῖ ὥστόσο τὴν καλύτερη ἀπόδειξη τόσο γιὰ τὸν παραλογισμό τοῦ πανεπιστημιακοῦ-ἀκαδημαϊκοῦ κατεστημένου, ὅσο καὶ γιὰ τὴν δουλικότητά του. Δουλικότητα, ποὺ φθάνει στὸ σημεῖο, καθηγητῆς Πανεπιστημίου νὰ ὁμολογῇ σὲ ἀνοικτὸ χῶρο τὴν ἀνυπαρξία, τὸ ἀνυπόστατον τῶν φαντασμάτων αὐτῶν, κι ὅμως νὰ τὰ διδάσκη στοὺς φοιτητές του ὡς ἀληθινά, μόνο καὶ μόνο γιὰ τὸν μισθὸ ἢ γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῆς μωροφιλοδοξίας του νὰ λέγεται «καθηγητής»! Καθηγητής, ποὺ ἴσως παρηγοριέται μὲ τὴν σκέψη –ἂν μπορῇ νὰ σκεφθῇ–, ὅτι δὲν εἶναι ὁ μόνος, ἀφοῦ χιλιάδες τέτοιοι «καζαντισμένοι γύφτοι» ἔχουν καταλάβει τὶς καθηγητικὲς ἔδρες, πουλώντας «τὸ ὑπόλοιπον τῆς τιμῆς τους» ἐναντι πινακίου φακῆς.

Ἡ θεωρία περὶ τῶν «Ἰνδοευρωπαίων» καὶ τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Ὀμογλωσσίας» θὰ ἀποτελεῖ μελανὸ σημεῖο καὶ ὄνειδος γιὰ τὸν πνευματικὸ κόσμον τῶν δυὸ τελευταίων αἰώνων. Εἶναι τρομερὸ πρᾶγμα κι ἀδιανόητο, ἕνας κοινὸς τυχοδιώκτης, ὁ Θωμᾶς Γιάγκ, νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν ἐπιστημόνων καὶ νὰ τοὺς κἀνῃ «νὰ χορεύουν» δυὸ αἰῶνες ὁλόκληρους γύρω ἀπ' τὸν «πύργο τῶν φαντασμάτων», ποὺ λέγονται «Ἰνδοευρωπαῖοι».

Θὰ ρωτήσῃ κανεὶς: Ποιὰ ἡ ἀνάγκη δημιουργίας αὐτῶν τῶν φαντασμάτων; Πρὸς τί ἡ σπατάλη τῆς περισσότερης «φαῖας οὐσίας τῶν ἐπιστημόνων», προκειμένου νὰ δώσουν ζωὴν καὶ αἷμα σὲ κάτι ἀνυπαρκτό; Τὸ πρᾶγμα, ὅσο κι ἂν φαίνεται ἀστεῖο, ἐν τούτοις εἶναι πολὺ σοβαρὸ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὀφείλουν νὰ σκεφθοῦν ὑπεύθυνα οἱ νέοι ἐπιστήμονες, διότι ἀπὸ κάτι τέτοια διακυβεύεται τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι πρέπει κάποτε νὰ σκεφθοῦν, ὅτι δὲν εἴμαστε ἐφήμερα ὄντα, ἀλλὰ πολιτισμοποιοί, ποὺ σκοπὸν ἔχουμε τὴ διατήρηση τῆς ζωῆς καὶ τὴν πρόδασή της. Δὲν εἶναι νὰ ζοῦμε ἐμεῖς· σκοπὸς μας εἶναι νὰ δημιουργήσουμε προϋποθέσεις γιὰ ἕνα πιὸ ἀληθινὸ αὐριον.

Ὁ Μπερνάλ, οἱ Φοῖνικες καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάθητο

Εἰς τὸν διπλοῦν τόμον XXV-XXVI/1990-1991 τοῦ εἰδικοῦ διὰ τὴν ἔρευναν τῶν προϊστορικῶν πολιτισμῶν τοῦ Αἰγαίου περιοδικοῦ MINOS, τοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σαλαμάνκας, εἰς τὸν ὁποῖον περιέχονται πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἄρθρα καὶ διβλιοκρισίαι, δημοσιεύεται καὶ μία μακρὰ (σελ. 434-454) διβλιοκρισία πέντε διδλίων ὑπὸ τοῦ ἀρχισυντάκτου τοῦ περιοδικοῦ Thomas Palaima, καθηγητοῦ τῶν Γραπτῶν καὶ τῆς Προϊστορίας τοῦ Αἰγαίου εἰς τὸ πανεπιστήμιον Austin, Texas. Ἡ διβλιοκρισία αὕτη ἐνδὸς ἐγκρίτου εἰδικοῦ ἐπιστήμονος εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρηκολούθησε μὲ ἐνδιαφέρον δημοσιεύματα καὶ συζητήσεις ἀπὸ ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως περὶ τοῦ ἀλφάθητον. Ὁ MINOS, ποὺ ἀνταλλάσσεται μὲ τὸ ἰδικόν μας περιοδικόν ΠΛΑΤΩΝ, ἦλθεν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἕνα μῆνα μετὰ τὴν κυκλοφόρησιν τοῦ τόμου 45 (1993) τοῦ «Πλάτωνος» εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε δημοσιευθῇ ἡ ἰδική μας μελέτη «Τὸ ἀλφάθητον ἐφεύρεσις τῶν Ἰώνων» (σ.σ. βλ. καὶ «Δαυλόν», τ.145, Ἰανουάριος 1994). Εἶδα ὅτι ἡ διβλιοκρισία Palaima δικαιώνει ἀπολύτως τὴν ἰδικήν μου ἐρμηνείαν, ἢ ὁποία ἐπὶ τούτοις ἔχει ἐπισημάνει καὶ τὴν φύσιν τῆς νέας γραφῆς ὡς μεταδόσεως ἐκ τῶν συγκεκριμένων στοιχείων εἰς τὰ

Και άναμασώντας τὰ ἐξ-ουσιαστικά δόγματα, δουλεύουμε πρὸς τὴν ἀκριβῶς ἀντίθετη κατεύθυνση. Τὰ «ἐσσόμενα» κατὰ τοὺς Ἕλληνες ἐξαρθῶνται ἀπόλυτα ἀπὸ «τὰ τ' ἐόντα, πρὸ τ' ἐόντα». Κι ὅταν οἱ ρίζες τοῦ δέντρου σαπίσουν, τὰ κλαδιά ξηραίνονται. Ποιὸ εἶναι τὸ ζητούμενο ἀπ' τὴ δημιουργία αὐτῶν καὶ τῶν ὁποιων παρόμοιων φαντασμάτων; Μὰ εἶναι φανερό: ἡ ἀπόκρυψη τῆς ἀλήθειας γύρω ἀπὸ τὸ παρελθόν μας καὶ ἡ δημιουργία ἑνὸς ψεύτικου αὐριον. Τὸ παρελθόν, πού ἀποτελεῖ τὴ φυσικὴ ἐξέλιξη καὶ διαδικασία, ὑποδεικνύει τὴν πορεία τοῦ μέλλοντος. Ἀκολουθώντας οἱ ἄνθρωποι τὴν πορεία τῶν ἐλευθέρων ἦτοι τῶν «κατὰ φύσιν» ζησάντων Ἑλλήνων, ἐπιτυχάνουν νὰ ζοῦν ἐλεύθερα ἦτοι «κατὰ φύσιν». Ἐκτρεπόμενοι ἀπ' τὴν πορεία αὕτη, παγιδεύονται καὶ δουλοποιοῦνται ἡ ἄνθρωποι δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπισμό τους.

Ὁ Μεσαίων πρέπει ν' ἀποτελῇ ἓνα σταθερὸ σημεῖο ἀναφορᾶς τῶν ἐπιστημόνων καὶ διανοουμένων ἐν γένει. Τί εἶχε γίνεῖ τότε; Οἱ ἐξ-ουσιαστὲς ἐπέτυχαν διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ δόλου νὰ ἀποπροσανατολίσουν τὴν Εὐρώπη καὶ νὰ τὴν ὑποδουλώσουν στὸν ἐξ-ουσιαστικὸ τρόπο ζωῆς τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα ἐνταφιάσθηκε καὶ ὁ τολμῶν νὰ τὸ ἀνακαλῇ στὴ ζωὴ ἐρρίπτετο στὴν πυρὰ. Μέσα στὸ ζόφο τῆς λογοκρατίας ἡ ἀνθρωπότητα ἔχασε τὴ θέληση γιὰ ζωὴ καὶ ἡ Εὐρώπη σιγά σιγά ἀπέθνηκε. Οἱ ἐπιστήμονες τότε, ριψοκινδυνεύοντας τὴ ζωὴ τους, ἀνεκάλεσαν καὶ ἀνεβίωσαν τὸν ἑλληνικὸ τρόπο σκέπτεσθαι καὶ ἡ Εὐρώπη ἀναγεννήθηκε».

Σήμερα οἱ ἐξ-ουσιαστὲς πολεμοῦν νὰ ξαναφέρουν τὸν Μεσαίωνα, ἐνταφιάζοντας τὴν ἐλευθεροποιὸ Ἑλλάδα. Οἱ ἐπιστήμονες ὥστόσο δὲν κινδυνεύουν νὰ ὀδηγηθοῦν στὴν πυρὰ. Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ χάσουν τὸ ψωρομηνιατικὸ καὶ τὴν καθηγητικὴ τους ἑδρα... Τὸ χρέος τους ὅμως ἐναντὶ τῶν παιδιῶν τους εἶναι βαρὺ, γιατί ὁ νέος σκοταδισμὸς θὰ εἶναι καθολικὸς καὶ αἰώνιος· πρόκειται περὶ ἐπιστημονικοῦ φασισμού, πού, ὅπως καταλαβαίνετε, δύσκολα θὰ ἡττηθῇ.

Ἡ κατασκευή τῶν «Ἰνδοευρωπαϊῶν», ὁ Φοινικισμὸς, ὁ Ἀφροκεντρισμὸς, τὰ «Ex oriente lux» καὶ τὰ τοιαῦτα πηγάζουν ἀπ' τὸ ἴδιο ἐξ-ουσιαστικὸ κέντρο, ἄλλο δὲ νόημα δὲν ἔχουν ἀπ' τὸ νὰ μετατοπίσουν τὸ κέντρο βάρους στὴν Ἀνατολή, νὰ δώσουν στὴν ἀνθρωπότητα τὰ Ἀνατολικά πρότυπα, νὰ στρέψουν τὴν προσοχὴ μας στὸ κενὸ καὶ νὰ μᾶς ἀποκοιμίσουν, ὥστε νὰ μᾶς μετατρέψουν σὲ ἡμερα θηλαστικά καὶ νὰ μᾶς χρησιμοποιοῦν σὲς ἀνάγκες τους.

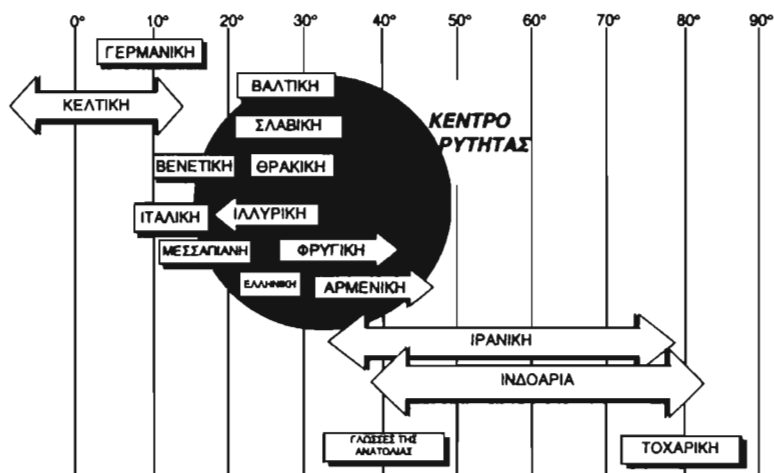
Ἡ περίπτωση τοῦ J.P. Mallory ἐρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ παραπάνω μὲ τὸν καλύτερο δυνατό τρόπο, γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ τοῦ χρωστοῦμε μεγάλη χάρη. Ὁ Mallory, πού μᾶς «χάρισε» τὸ βιβλίο του «Οἱ Ἰνδοευρωπαῖοι», ἀποτελεῖ ἓναν θρασὺ καὶ βίαιο γενίτσαρο, ἀφοῦ τόλμησε νὰ ἐμφανίσῃ τὸ παρακάτω ἐξάμβλωμα:

ἀφηρημένα. Τῆς μακροτάτης αὐτῆς διδλοκρισίας περιλήψις ἀναφερομένη εἰς τὸ ἀλφάβητον εἶναι τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα: Κρινόμενα βιβλία: (α) K.E. Sjöquist & P. Åström, Knossos: Keepers and Kneaders & Appendix by J.-P. Olivier 1991, (β) J.T. Hooker, Reading the Past: Ancient Writing from Cuneiform to the Alphabet 1991, (γ) K. De Francis, Visible Speech: The Diverse Oneness of Writing Systems 1989, (δ) B. B. Powell, Hommer and the Origin of the Greek Alphabet, 1991, (ε) M. Bernal, Cadmean Letters 1990 [...].

Τέλος κρίνων τὸ βιβλίον (ε) τοῦ Martin Bernal «Cadmean Letters» (ὁ Palaima) παρατηρεῖ, ὅτι τοῦτο ἔχει γραφῇ μὲ προκατάληψιν, μονομέρειαν, διάθεσιν δυσφημῆσεως ἀντιθέτων ἀπόψεων καὶ ἥθος ἄηθες διὰ τὰ λόγια ἔργα, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἄξιον ἀναγνώσεως ὑπὸ ἀνδρῶν λογίων. Ἀποτελεῖ τοῦτο μονογραφίαν περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου καὶ συσχετίζεται μὲ τοὺς ισχυρισμοὺς του ὅτι ὁ κλασσικὸς πολιτισμὸς ἔχει Ἀφροασιατικὰς ρίζας, μία θέσις πού ἀναπτύσσει εἰς δύο τόμους τοῦ ἔργου του «Μαύρη Ἀθηνᾶ», μὲ ψευδο-ἐπιστημονικὰς μεθόδους.

Ἡ θέσις τοῦ Bernal εἶναι αὕτη: Ἡ καταγωγή τοῦ κλασσικισμοῦ ἀπὸ τοὺς Ἰνδοεργ-μανοαριανούς καὶ ἡ διὰ τῶν κλασσικῶν ἐρευνῶν τοῦ 18 καὶ 19 αἰῶνος ἐξιδανίκευσις τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν ὀφείλεται εἰς τοὺς ῥομαντικούς, τοὺς Βρεταννοὺς ἱμπεριαλιστάς καὶ τοὺς Ἀγγλοσάξωνας προτεστάντας καὶ τοὺς elitists τοῦ πολι-

Το κέντρο βαρύτητας των «ινδοευρωπαϊκών γλωσσών» κατά Mallory.

Ο Mallory δεν αισθάνεται καμιά υποχρέωση, ν' απαντήσει στα μεγάλα ερωτήματα που 'χουν θέσει οι αρχαιολόγοι κι ανθρωπολόγοι στους γενιτσάρους του 'Ινδοευρωπαϊσμού, όπως δεν αισθάνεται παρόμοια υποχρέωση κι ο Μαρτίν Μπερνάλ, ο έμπνευστής του 'Αφροκεντρισμού. Έχουμε, λένε, ελευθερίαν λόγου κι ό καθένας δικαιούται νά λέγη ό,τι πιστεύει ή νομίζει ή τόν έξυπηρετεί. Η ελευθερία λόγου ωστόσο είναι μερικευμένη κι έπιλεκτική. Οί έχοντες αντίθετη άποψη δεν δικαιούνται νά τήν εκφράζουν, γιατί κάτι τέτοιο μαρτυρεί «ρατσισμό» και «άντισημιτισμό» βεβαίως.

Εμείς ωστόσο, που δεν κινδυνεύουμε νά πάθουμε κάτι τέτοιο –ό δρεγμένος δέ φοβάται τή βροχή–, θά προβάλλουμε ξανά μερικά ερωτήματα, απ' αυτά που πλειστάκις δημοσιεύθηκαν στο «Δαυλό» και θά ζητήσουμε απ' τους αναγνώστες μας νά εκδιώκουν απ' τό περιβάλλον τους τους ίνδοευρω-

τισμού, εις τους όποιους συμμετέσχον και οί Ναζι και οί Φασίσται του 20. Δέν είναι άσυνήθη τά μυθολογήματα πού προκύπτουν από τάς προκαταλήψεις λόγω των διαφορών μεταξύ των διαφόρων πολιτιστικών συστημάτων, παρατηρεί ό Ρ., πού δέν πρέπει νά στιγματίζουν τό έπιστημονικόν πνεύμα εις τήν κατανόησιν των προβλημάτων και τήν όρθήν αντιμετώπισίν των. Και ούδέποτε μέχρι σήμερα ήκούσθη φωνή τόσο φανατική, λέγουσα ότι αί θεμελιώδεις έννοιαι τής αναπτύξεως του 'Ελληνικού πολιτισμού προήλθον από έπιστήμονας έπηρεασμένους από θετικόν ή άρνητικόν άντισημιτισμόν. Ο Bernal ισχυρίζεται, ότι όλίγοι κλασσικοί φιλόλογοι δύνανται νά έρμηνεύσουν μέ άνεξαρτησίαν από προκαταλήψεις άτομικάς ή από τό ιστορικόν παρελθόν του πολιτισμού των, μέ άλλους λόγους όλίγοι μπορούν νά σκεφθούν όπως αυτός ό ίδιος. Έτσι έσκέπτετο και ό Mc Carthy. Μέ τήν νοοτροπίαν αυτήν έφαρμοζομένην εις τήν κρίσιν του 'Ελληνικού άλφαβήτου εις τό κρινόμενον διδύλιον είναι δύσκολον νά προχωρήσῃ τις. Η συλλογιστική μέθοδος του Bernal είναι διαβολική (diabolical). Τάς πλάνας ώρισμένων νεωτέρων θεωριών, πού ήδη έχουν αναγνωρισθῇ, τάς αποδίδει εις συνειδητάς ή άσυνειδήτους προκαταλήψεις μέ τρόπον, ώστε ή απόρριψις των ιδιικών των νέων ιδεών νά έμφανίζεται ως ύπεράσπισις των παλαιών προκαταλήψεων, δηλ. ρατσιστική. Και επί πλέον. Ισχυρίζεται, ότι αί θεωρίαι αύται είναι πεπλανημένα και

παϊστές, ἂν δὲν δώσουν ἱκανοποιητικές ἀπαντήσεις στὰ κάτωθι:

1. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ἡ περιοχὴ «μεταξὺ Βαλτικῆς καὶ Εὐξείνου Πόντου», ποῦ ἀποδεδειγμένα μέχρι τὸ 15.000 π.Χ. ἐκαλύπτετο ἀπὸ τοὺς παγετώνες τῆς Βουρμίας περιόδου, νὰ θεωρῆται κοιτίδα τῆς ἀνθρωπότητος ἢ πρωτοεμφάνισης ἔστω τῶν «Ἰνδοευρωπαίων»;
2. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, οἱ «προέλληνες» Πελασγοὶ μὲ τὸν Αἰγαῖο πολιτισμὸ τους νὰ εἶναι καὶ «αὐτόχθονες» καὶ «Ἰνδοευρωπαῖοι» ἀλλὰ ὄχι Ἕλληνες;
3. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός τῆς ἀνθρωπολογικῆς συνέχειας τῶν κατοίκων τοῦ εὐρύτερου χώρου τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τὸ 700.000 π.Χ. ἕως σήμερα;
4. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, λέξεις ὑψηλοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου, ὅπως δῆμος < IE damos, ψῆφος < IE bhsa, ναός < IE nasFos, ναῦς < IE paus, πόλις < IE plo κ.ά., ν' ἀποδίδονται σὲ «παλαιολιθικοὺς νομάδες», τοὺς «Ἰνδοευρωπαίους»; ποῦ γνώριζαν οἱ νομάδες τοὺς δῆμους, τίς ψήφους, τοὺς ναοὺς, τῆς νῆς, τίς πόλεις;
5. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ἕνας τέτοιος λαός, ὅπως οἱ «Ἰνδοευρωπαῖοι», ποῦ ἔδωσε γένεση σὲ τόσο διαφορετικοὺς καὶ τόσο πολυπληθεῖς λαοὺς δυὸ ἡπείρων, νὰ μὴν ἔχει κοιτίδα ἢ δόση;
6. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τίς 6.000.000 λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς, μόνο οἱ 100.000 νὰ θεωροῦνται «Ἰνδοευρωπαϊκές»; Δὲν ἔπρεπε νὰ συμβαίνει τὸ ἀντίθετο;
7. Πῶς δικαιολογεῖται τὸ γεγονός, μέσα σὲ 1000 περίπου χρόνια νὰ δημιουργήθηκε ὅλος αὐτὸς ὁ κολοσσὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας μὲ τίς ὀκτὼ πτώσεις, τοὺς τρεῖς ἀριθμοὺς, τοὺς ὀκτὼ χρόνους ρημάτων, τίς τέσσερις ἐγκλίσεις, τὰ ἀπαρέμφατα, τίς μετοχές, μ' ὅλους τέλος πάντων τοὺς 70.000.000 τύπους-λέξεις τοῦ λεξιλογίου τῆς;

Ὁ J.P. Mallory δὲν καταδέχεται δέδια νὰ καταπιασθῇ μὲ κάτι τέτοια. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ «ἀνδρὸς» ἀπερρόφησε ἡ ἐξάπαντος «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» λέξη, ὅπως αὐτὸς τὴν ἐκτίμησε, ἢ ὅποια καὶ ἀποτελεῖ τὸ μόνο τεκμήριον ὑπάρξεως τῶν «Ἰνδοευρωπαίων»: Πρόκειται γιὰ τὴ λέξη «*πέρδομαι*», *sanskrita* *paridate*, στὴ λιθουανικὴ *perdzu*, στὴ ρωσικὴ *perder*, στὴν ἀλβανικὴ *pjerdh*, ποῦ διακρίνεται ἀπὸ τὴν πρωτο-Ἰνδοευρωπαϊκὴ *perd*=*πέρδομαι* σιγανὰ (σελ. 152).

Ἀστεία-άστεια, ὅμως ὁ J.P. Mallory, ἂν δὲν μπόρεσε ν' ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξὴ τῶν «Ἰνδοευρωπαίων», ἀπέδειξε τουλάχιστον μὲ τὸν παραπάνω τρόπο τὸ γιατί δὲν βρίσκονται στοιχεῖα, ποῦ νὰ ἐπιβεβαιώνουν τὴν ὑπαρξὴ τους. Κρίνοντας ἀπ' τὴ μοναδικὴ λέξη ποῦ κατέλιπαν, **perd*, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς, ὅτι τὸ μόνο ποῦ ἔκαναν οἱ «Ἰνδοευρωπαῖοι» ἦταν νὰ κλάνουν.

Πάντως ὁ καθηγητὴς Mallory, κι ἂν δὲν κάνει γιὰ γλωσσολόγος, ὡς πορτολόγος παίρνει ἀριστα...

Ε. Μαρματσούρης – Σαράντος Πάν

ἐδημιουργήσαν κατὰ προσπάθειαν συνειδητὴν καὶ συστηματικὴν νὰ ἀλλοιωθοῦν αἱ παλαιαὶ ἀληθιναὶ ἰδέαι αἱ ἰσχύονσαι κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους. Ὅτι οἱ εὐρὺν τὰς ἰδέας αὐτὰς καθίσταται συνωμότης ἀνατροπῆς τοῦ παρελθόντος. Ἡ κεντρικὴ θέσις τοῦ διβλίου «Καδμεῖα Γράμματα» εἶναι, ὅτι τὸ ἀλφάβητον διεδόθη εἰς τοὺς Αἰγαίους κατὰ τὴν Χαλκὴν ἐποχὴν περὶ τὰ μέσα τῆς II χιλιετίας π.Χ., ὅτε ἐγένοντο ἐποικισμοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων, πράγματα δεκτὰ καὶ γνωστὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἀλλὰ ἀποκηρυσσόμενα ἀπὸ τοὺς μοντέρνους Ἀριανιστάς. Δείγματα: Σελ. 1. Ἡ θεωρία τοῦ R. Carpenter 1934, ὅτι τὸ Ἑλλ. ἀλφάβητον ἐφευρέθη τὸν 8 π.Χ. αἰ. κλονίζεται, διότι ἐγγράφη ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ τότε κρατοῦντος ἐπιστημονισμοῦ καὶ θετικισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι τότε ἤκμαζε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀντιστημιτισμοῦ καὶ τῆς προσπάθειας νὰ δειχθῇ Ἀριανικῆς προελεύσεως τὸ ἀλφάβητον. Σελ. 2-3. Κατὰ τὸ μεταίχμιον 19. καὶ 20. αἰ. ἀνεκάλυψαν οἱ λόγιοι σχέσεις μεταξὺ τῶν «πρωτογόνων» Σημιτικῶν ἀλφabethων καὶ τῶν «εὐγενῶν» τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης, ἢ μὲ ἄλλους λόγους μεταξὺ τῶν «πρωτογόνων λαῶν» καὶ «τῆς ἐνδόξου Καυκασίας φυλῆς» κατὰ Δαρβίνειον θεωρίαν. Σελ. 4-5. Οἱ ἀρχαῖοι, ὡς ὁ Ἡρόδοτος, ἐπίστευον ὅτι ὁ Κάδμος ἔφερε τὸ ἀλφάβητον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Φοινίκης κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χαλκοῦ. Ὁ Ἐκαταῖος συμφωνεῖ φέρον τὸν Δαναὸν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐποικίζοντα τὸ Ἄργος καὶ

Ε.Ν. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἡ Φωκίδα στὴν Ἐπανάσταση*

Ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821 παραγκωνίσθηκε καὶ λησμονήθηκε ἀπὸ τὴν ἐπίσημο ἐξουσία τοῦ νεοσύστατου κρατιδίου ἥδη ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ «ἀνεξάρτητου» βίου του. Γιὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγο ὁ συγγραφέας τοῦ παρόντος ἔργου ἐπιχειρεῖ νὰ ἀνασύρει ἀπὸ τὴν ἀφάνεια καὶ τὴν λησμονιὰ τὴν γενιὰ τοῦ Εἰκοσιένα καὶ τὴν τύχη ὧν τῶν ἀγωνιστῶν, στηριζόμενος στὶς ὑπάρχουσες ἀρχειακὲς πηγές. Μολοντὶ τὸ ἔργο τοῦτο περιορίζεται στὴν περιοχὴ τῆς Φωκίδος, ὅμως μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὸ ὑπόδειγμα, γιὰ νὰ ἐπιχειρηθοῦν τέτοιες προσπάθειες ἀπὸ ἄλλους ἐρευνητὲς καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐρευνα στηρίζεται σὲ ἀρκετὲς ἀρχειακὲς πηγές, πού ἡ διασταύρωσή τους ὀδήγησε σὲ ἀξιόπιστες πληροφορίες. Τὶς ἀρχειακὲς πηγές ἀποτελοῦν: 1) Τὸ Ἀρχεῖο Ἀγωνιστῶν, πού σχηματίσθηκε τὸ 1865 καὶ παραδόθηκε στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, ὅπου καὶ διατηρεῖται σήμερα. 2) Ὁ Κατάλογος τῶν Ἀριστείων, πού κατὰ καιροὺς δόθηκαν κυρίως στοὺς ἀγωνιστὲς πού ἔτρεφαν φιλοκαθεστωτικὰ αἰσθήματα. 3) Κατάλογος ἱερωμένων καὶ πολιτῶν, ὅπως προκύπτει ἀπὸ διάφορα ἔγγραφα τῆς περιόδου 1821-1861, στὸν ὁποῖο περιλαμβάνονται καὶ ὀνόματα γυναικῶν-ἀγωνιστριῶν τοῦ '21. 4) Κατάλογοι σωμάτων τῶν ὀπλαρχηγῶν, στοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται τὰ ὀνόματα τῶν πολεμιστῶν πού ἀπάρτιζαν κάθε σῶμα ὑπὸ τὴν ἀρχηγία ἐνὸς ὀπλαρχηγοῦ. 5) Ὁ κατάλογος τῶν «ἐμπράκτους» ἀνεγνωρισμένων ἀπὸ τὸ ἐπίσημο κράτος ἀγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν μεταπολεμικὰ ἀναπηρικὲς συντάξεις ἢ προικοδοτήθηκαν ἀπὸ τὸν Ὁθωνα ἢ διορίσθηκαν στὰ νέα στρατιωτικὰ σώματα. 6) Τέλος ὁ κατάλογος τῶν γνωστῶν πεσόντων (γιατὶ σίγουρα ὑπῆρξαν καὶ ἀγνωστοί), ὅπως αὐτὸς διασώθηκε στὰ διάφορα ἀρχεῖα τοῦ Ἀγῶνα.

Ὁφείλουμε νὰ ἐπαναλάβουμε, ὅτι ἡ παρούσα μελέτη ὡς πρότυπο ἐρευνῆς ἀξίζει νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὶς ἄλλες περιοχὲς τῆς τότε ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος, ὥστε ἡ μνήμη τῆς μεγάλης αὐτῆς θυσίας νὰ μὴν σθῇ ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦ καὶ τὴν ψυχὴ τῶν ἐπόμενων γενεῶν.

Παν. Α. Κουδαλάκης

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Ι. ΔΙΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, *Οἱ Σάπιοι*

Ἀποφεύγουμε, ὡς γνωστόν, ν' ἀσχολοῦμαστε μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ τὰ κομματικὰ παιχνίδια ἢ δημοσιεύματα, πού κατὰ κανόνα ἀποτελοῦν «παίδων ἀθύρματα» καὶ «ὑβλους». Τὴ φορὰ ὅμως αὕτη θὰ παραδοῦμε τὸν κανόνα, διότι πρῶτος τὸν παρέβη ὁ συγγραφεὺς, ὁ ὁποῖος στὸ βιβλίο του αὐτὸ

εἰσάγοντα τὸ ἀλφάθητον. Ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς Niebuhr διδάσκει, ὅτι οἱ Φοῖνικες ἐπώκησαν τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰσήγαγον τὸ ἀλφάθητον (εἰς τῶν ὀλίγων τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς). Ὁμως, παρατηρεῖ ὁ Ρ., παρ' ὅτι ὁ Ἰώσηπος θεβαιώνει ὅτι ὁ Ὀμηρὸς προφορικῶς ἔκαμε τὰ Ἔπη καὶ ὁ Wolf τὸ ἐβεβαίωσε τὸ 1875, παρ' ὅτι ὁ Μ. Parry ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Σεργικῶν νεωτέρων ἐπῶν ἀπέδειξε τὴν δυνατότητα νὰ ποιηθοῦν μακρὰ ἔπη ἄνευ γραφῆς, ὁ Bernal ἐπιμένει ὅτι ὁ Ὀμηρὸς ἔγραψε μὲ τὴν φοινικικὴν γραφὴν τὰ ἔπη του καὶ τὸ στηρίζει μὲ τοῦ Βελλερεφῶντος τὰ λυγρὰ σήματα, Ἰλ. Ζ 115-206 καὶ τὰς σπονδὰς ἐν Ἰλιάδι, Β 239-241, πού πιστοποιοῦν τὴν γνῶσιν τῆς γραφῆς ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου. Καὶ ἐπάγεται ὁ Bernal, ὅτι ὑπάρχει μία συνωμοσία, πού ἤρchiσε μὲ τὸν Ἰώσηπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὸν Ὀμηρον ἀγράμματον καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ αἰῶνας σκοτεινοὺς, ἐνῶ τὸ Φοινικικὸν ἀλφάθητον ἦτο ἐν χρῇσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χαλκοῦ. Σελ. 6-7. Ὡς πιστεῦει ὁ Bernal, ἔχει ἀποδείξει εἰς τὴν «Μαύρην Ἀθηνᾶν», ὅτι οἱ Ἕλληνες τοῦ πέμπτου αἰ. π.Χ. ἐδέχοντο τὸ παρελθόν των κατὰ τὸ ἀρχαῖον πρότυπον, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες εἰσήλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ Βορρᾶ, πρᾶγμα ἀμάρτυρον εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Βαθμηδὸν ὑπεβαθμίσθη ἡ Φοινικο-σημιτικὴ συμβολή, τὰ δὲ μὴ Ἕλληνικά στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ ἀπεδόθησαν εἰς ὑπόστρωμα πληθυντοῦ ἀνήκοντος μὲν εἰς τὴν Κανκασίαν φυλὴν, ὃχι ὅμως γλωσσολογικῶς εἰς τὸν Ἰνδοευρωπαϊκὸν κλάδον.

κομίζει λόγο· λέγει ἀλήθειες, πού ἀξίζει τὸν κόπο νὰ διαβάσῃ κανεὶς. Ὁ συγγραφεὺς, γνωστότατος δημοσιογράφος, σφιχταγκλιασμένος μὲ τὸ (συμπολιτευόμενο ἢ ἀντιπολιτευόμενο) κατεστημένο μέχρι χθές, φαίνεται πῶς «ἐννόησε τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου», τὸν ἀθέμιτο καὶ αἰσχροὺ πόλεμο πού διεξάγουν οἱ ἐξ-ουσιαστές καὶ τὰ ὄργανά τους ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ παντὸς ἑλληνικοῦ· ἕναν πόλεμο, στὸν ὁποῖο συμμετέχουν δυστυχῶς ὅλοι οἱ πολιτικοὶ «μας» ἡγέτες, οἱ θρησκευτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ταγοὶ «μας», οἱ φύλακές «μας» γενικά, τοὺς ὁποίους ὁ Κ.Ι. Διακογιάννης χαρακτηρίζει συλλήδδην «σάπιους». Αὐτοὶ οἱ «σάπιοι», «ἀντὶ νὰ σαπίσουν στὴν κρεμάλα, μεταδίδουν μὲ ἄλλους τρόπους, ἀκόμη πιὸ δόλιους, τὴ σήψη τους ὡς τὸν τελευταῖο κοινωνικὸ ἰστό τῆς Ἑλλάδος. Μεταδίδουν συστηματικά, δόλια, μὲ πανουργία ἀξεπέραστη καὶ σατανικότητα τρομερὴ τὴ δική τους σήψη στὴ δική μας πατρίδα. Μεταδίδουν τὴ σήψη στὴ γλῶσσα, στὴν παιδεία, στὴν οἰκονομία, στὴν ἐπιστήμη, στὴ λογοτεχνία, στὴ μουσική, στὸν πολιτισμὸ, στὴ σκέψη, στὰ ἥθη, στὴν πολιτική, παντοῦ» (σελ. 77).

Ἡ ἐποχὴ τῶν ψευδαισθήσεων καὶ τῶν αὐταπατῶν ἔχει παρέλθει πλέον ἀνεπιστρεπτή· ὁ συγγραφεὺς νιώθει τὸν ἔχθρο «ἐντὸς τῶν τειχῶν», αἰσθάνεται τὴ γῆ νὰ τρέμῃ κάτω ἀπ' τὰ πόδια του: «Ἡ Ἑλλάδα γλιστράει μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας. Χάνεται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας. Πατάμε ἀκόμη τὴ γῆ της καὶ αὐτὸ μάς δίνει τὴν ψευδαἰσθηση πῶς εἶναι πατρίδα μας. Τί ἑλληνικὸ ὑπάρχει σ' αὐτὴ τὴ χώρα πέρα ἀπὸ τὰ μνημεῖα; Τί ἑλληνικὸ ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ σὲ τούτῃ τὴ γῆ, ἰδίως νὰ ἀναπαράγεται; Ἔστις ἀντίστασης ὑπάρχουν, εὐτυχῶς θὰ μοῦ πεῖτε, ὅμως πόσο θὰ ἀντέξουν; Ἄν μετρήσετε ἀπὸ πόσες πλευρές, μὲ πόσους τρόπους, μὲ πόσο πάθος, μὲ πόση μανία καὶ πανουργία βάλλεται σήμερον ὅτι-δήποτε θεωρεῖται ἑλληνικὸ, θὰ φρίξετε!..

»Ἐνα σατανικὸ δίχτυ ἐξουδετερώνει τὴν κάθε προσπάθεια μυριάδων Ἑλλήνων· ἀποκτῇ τὸ πολυτιμώτερο ἀγαθὸ πού ἔδωσε ἡ ζωὴ στὸν ἄνθρωπο, τὴν ἐλευθέρην, κριτικὴν σκέψιν, τὴν προῦποθέτουσα συγκριτικούς δείκτες, γιὰ νὰ λειτουργήσῃ! Πού ὅμως νὰ τοὺς ὁρῇ αὐτοὺς τοὺς δείκτες; Στὴν Ἑλλάδα μπορεῖς νὰ συγκρίνῃς ἀνάμεσα στὸ κακὸ, στὸ χειρότερον καὶ τὸ χεῖριστο. Στὸ βάθος αὐτοῦ τοῦ ἀδιέξοδου καιροφυλακτεῖ ὁ κοινωνικὸς, ὁ πολιτικὸς θάνατος.

»Σὲ τούτῃ τῇ χώρᾳ οἱ κρατοῦντες τοὺς φανοστάτες, γραπτοὺς καὶ προφορικοὺς, ὑπῆρτες τῶν κρατούντων τὴν «ἀρχήν», ἐξουδετερώνουν τὴ σκέψιν, τὴ ναρακῶνουν, τὴν ἀχρηστεύουν, τὴ φυλακίζουν στοὺς καφεένδες, ... τὴν ἐξοντώνουν μὲ τὴ διαστρέβλωση, τὴ χλεύην, τὴ συκοφαντίαν, τὰ αἰσχροὶ ψεύδη... Τὴν ἐξαφανίζει τὸ «πλέγμα» τῶν κρατούντων τὸ δολοφονικὸ, μόλις κρίνει ὅτι ζημιώνει τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ «συστήματος», ὅτι γίνεται ἐπικίνδυνον, ἀφυπνίζει καὶ καθοδηγεῖ καὶ ἐνθαρρύνει τὰ φιλοπάτρια αἰσθήματα. Προσέξτε, ὅτι δὲν ξεπερνοῦν ποτὲ τοὺς πενήντα οἱ κε-

Κρίνων τὰ γραφόμενα ὁ Ρ. βλέπει, ὅτι ὁ Bernal σταχυολογῶν ἐπιλεκτικῶς ὀλίγα σημεία ἀπὸ τὴν ἀπέραντον παλαιὰν παράδοσιν δέχεται, ὅτι ἡ Ἑλλὰς γενικῶς ὑπῆρξεν ἀποικία Αἰγυπτίων καὶ Φοινίκων κατὰ τὴν Χαλκὴν ἐποχὴν, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς πολιτισμοὺς Μυκηναϊκὸν καὶ Μινωϊκὸν καὶ τὰς νεωτέρας ἱστορικὰς μετὰ τὸν Γκρότιον ἀντιλήψεις καὶ χωρὶς νὰ ἐξηγῇ, διατί ὁ Θουκυδίδης ἀρχαιολογῶν δὲν λέγει κατὶ σχετικὸν μὲ τοὺς Σημίτας. Ποία ὑπῆρξε ἡ συνέπεια τῆς τυχὸν δωρεᾶς τοῦ ἀλφαβῆτου τῶν Φοινίκων εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ 1500 π.Χ.; Ἐὰν ἦτο ἀληθὴς ἡ θέσις τοῦ Bernal, διατί ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐρμηνεύεται κατὰ τὸ Ἀριανικὸν πρότυπον; Διατί εἰς τὰς Θήβας τοῦ Κάδμου καὶ τὸ Ἄργος τοῦ Δαναοῦ δὲν ὑπάρχουν λείψανα τῆς Αἰγυπτο-φοινικικῆς ἐπιρροῆς; Καὶ πῶς συναρμολογῶνται μὲ τὸ ἰδικόν του πρότυπον τῆς Ἀνατολῆς οἱ θρύλοι τῆς δυναστείας τῶν Πελοπιδῶν εἰς τὰς Μυκήνας; Ἐνας σοβαρὸς λόγιος ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ Α' τόμου τοῦ Γκρότιον θὰ ἀνέλενε τοὺς θρύλους τῆς Χαλκῆς ἐποχῆς διὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν κοινοτήτων, διὰ νὰ εὕρῃ τὰ ἔγγραφα τῶν συσχετίσεων πρὸς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου ὑπάρχουν, καὶ μελετῶν τὰ ἔκτοτε ἀρχαιολογικὰ δεδομένα, διὰ νὰ συμπεράνῃ περὶ τῶν ἐνδείξεων Αἰγυπτοφοινικικῆς παρουσίας ἢ ἔστω ἐπιδράσεως. Τοιαῦτα πράγματα δὲν κάμνει ὁ Bernal οὔτε εἰς τὰ «Καδμεῖα Γράμματα» οὔτε εἰς τὴν «Μαύρην Ἀθηνᾶν» καὶ μάλιστα ἀποφεύγει τὴν ἐπιστημονικὴν

κράχτες τοῦ ἀφελληνισμοῦ, οἱ περιφερόμενοι ἀπὸ μικρόφωνο σὲ μικρόφωνο, ἀπὸ σελίδα σὲ σελίδα ἐντύπων, ἀπὸ ὀθόνη σὲ ὀθόνη τηλεόρασης. Πάντα οἱ ἴδιοι, πάντα τὰ ἴδια ναρκωτικά ξερνᾶνε! "Ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ σκεπτόμενοι ἑλληνικά, οἱ ὁμιλοῦντες πατριωτικά, θὰ χλευασθοῦμε, θὰ συκοφαντηθοῦμε, θὰ περιφρονηθοῦμε, θὰ μᾶς στραγγαλίσει ὁ νόμος τῆς "σιωπῆς"... "Ἐλάχιστες οἱ ἐξαιρέσεις αὐτῶν ποὺ κατορθώνουν νὰ μιλᾶνε γιὰ "Ἑλλάδα, ν' ἀρνοῦνται κάθε συμβιβασμό, νὰ ἀντιστέκωνται, νὰ προτιμοῦν τὴν ἀνέχεια ἀπὸ τὴν προδοσία... Εἶναι αὐτοὶ οἱ ἐλάχιστοι, ποὺ θὰ γίνουν καὶ πάλι μιὰ μέρα τὸ μπόλι, γιὰ νὰ πετάξῃ τὸ ἀπότιστο, τὸ διψασμένο ἑλληνικὸ πλατάνι καινούργια κλαριά, νὰ σηκώσῃ ὁ λαὸς τὸ κεφάλι, νὰ τὸ θγάλη ἔξω ἀπὸ τὸν βοῦρκο μὲ τὰ ἀπόβλητα, ἔξω ἀπὸ τὴ χαδοῦσα μὲ τὰ περιττώματα τῶν πενήντα καθαυμάτων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν τους..." (σελ. 77-80).

Ὁ Κ.Ι. Διαγογιάννης ἔχει πάρει γιὰ καλὰ τὴν ἀνηφόρα πρὸς τὴν ἑλληνοποίηση· ἀπόδειξη ἡ μοναξιά ποὺ νιώθει, ἡ μοναξιά ποὺ σημαδεύει τὸν κάθε ὑγιή πνευματικὰ ἄνθρωπο, τὸν κάθε συνειδητοποιημένο πολίτη, τὸν κάθε "Ἕλληνα. Τὴ μοναξιά του αὐτὴ καὶ τοὺς καρπούς της ὁ συγγραφεὺς μᾶς τοὺς δίδει ἔμμετρα σὲ τετρακόσιους περίπου στίχους, ἐκ τῶν ὁποίων σταχυολογοῦμε μερικoύς:

«Ξέρω πῶς εἶμαι μόνος...
ὅπως ὅλοι ἐσεῖς οἱ συμβιοῦντες μετὰ ὑποκρισίας.
Οἱ ἐπικοινωνοῦντες μετὰ δόλου λεπιδοφόρου.
Οἱ συνυπάρχοντες ἐν ἀφθονίᾳ φθόνου...
"Ὅπως ὅλοι ἐσεῖς οἱ χειροκροτοῦντες
ἐπιλεγμένους ἡλιθίους.
Ἀσμένως θαρσύνοντες ἐκπροσωποῦντας
καὶ ὑπηρετοῦντας...
Κάποτε οἱ θνητοὶ θὰ ὄνειροπολήσουν,
κηρύσσοντες ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος!
Ἀλλ' οὐδεὶς ὄνειροκρίτης
θὰ τοὺς ἀποκαλύψει
ὅτι πρὸ τοῦ λόγου ὁ "Ἕλλην!
"Ὅτι ἄνεν τοῦ "Ἑλλήνος ὁ λόγος ἀνύπαρκτος.
Εἶμαι "Ἕλλην,
πανωραῖες τοῦ Διαγόρα θυγατέρες,
τοῦ σύμπαντος δημιουργός» (σελ. 254-263).

Σαράντος Πάν

εὐθύνην γράφων ἐν σελ. 1: «Δὲν εἶμαι κατάλληλος οὔτε ἐπιχειρῶ νὰ ἀποδείξω τὴν ὑπόθεσίν μου· μᾶλλον προτίθεμαι νὰ εἶμαι πειστικὸς εἰς εὐρέεις καρποφόρων ὑποθέσεων, ποὺ ἐρεθίζουν καὶ προκαλοῦν ἐνδιαφέροντα ἐρωτήματα περισσότερο ἀπὸ τὴν συμβατικὴν λογιστικότητα». Τοῦτο ὅμως θίγει τὴν ἐπιστημονικὴν ὑπόληψιν τῶν ἄλλων καὶ δεικνύει ἀνευθυνότητα, ἐφ' ὅσον δημιουργεῖ θεωρίας πρὸς ὠρισμένον σκοπὸν κοινωνικοπολιτικὸν πρὸς ἐπηρεασμὸν ἀναγνωστῶν μὴ ἔχοντων τὴν ἱκανότητα νὰ ἐλέγξουν τὰς προβαλλομένας ὑποθέσεις. «Περαίνων», γράφει ὁ Ρ., «τὴν κρίσιν μου περὶ αὐτῆς τῆς ψευδο-ἐπιστημονικῆς μονογραφίας δίδω μερικὰ παραδείγματα τῆς αὐτο-ἀντιφατικῆς καὶ ἀνυπάρκτου λογικῆς της».

Καὶ δίδει μερικὰ ἀντιφατικὰ δείγματα, ἐν οἷς καὶ τὸν ἰσχυρισμὸν του ὅτι οἱ Φοῖνικες εἰσήγαγον τὴν ἀλφαθητικὴν γραφὴν των εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1500 π.Χ., ποὺ εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι μέχρι τοῦ 1200 π.Χ. οἱ "Ἕλληνες ἐχρησιμοποιοῦν τὴν συλλαβικὴν Γραμμικὴν Β καὶ ὄχι τὴν ἀλφαθητικὴν, τὴν ὁποίαν ἐφεῦρον ἀρκετοὺς αἰῶνας μεταγενέστερον.

Π. Κ. Γεωργοῦντζος

[Ἀναδημοσίευσις ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Πλάτων»]